

Η ΟΥΓΓΡΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1956

Λίγα γεγονότα στη σύγχρονη ιστορία έχουν τόσο πολύ διαστρεβλωθεί όσο η Ουγγρική Έπανάσταση του 1956. Τά φέματα που εκτοξεύθηκαν απ' τους προπαγανδιστικούς μηχανισμούς και των δυο στρατοπέδων στον ψυχρό Πόλεμο, εμφανίζουν μιάν αξιοσημείωτη ομοιότητα, ως προς τον τρόπο που «θαβαν» τα κύρια ζητήματα, και στην περίοδο που ακολούθησε άμέσως μετά τα γεγονότα, οι ανταποκρίσεις που δημοσιεύτηκαν θύουν αναγκαστικά μιά μερικώς εικόνα της κατάστασης. Μέ το παρόν βιβλίο ο Άντυ Άντερσον βάζει το θέμα στη σωστή του προοπτική, στη βάση μιάς σχολαστικής χρησιμοποίησης πλούσιων υλικού από Ουγγρικές και ξένες πηγές και συνεντεύξεις με εξόριστους αγωνιστές. Όπως λέει ο συγγραφέας:

«Η Ουγγρική Έπανάσταση του Οκτώβρη 1956, έγραψε το μήνυμά της με τό αίμα χιλιάδων απλών εργαζομένων, ιδιαίτερα των νέων. Το μήνυμα αυτό είναι ότι η ταξική πάλη σ' ολόκληρο τον κόσμο δεν είναι σήμερα μιά πάλη μεταξύ Ανατολής και Δύσης ή μεταξύ εργοδοτών και συνδικαλιστών ήρετών. Είναι η πάλη της εργατικής τάξης για τη χειραφέτησή της. Είναι η πάλη της εργατικής τάξης ενάντια σ' όλα τα γραφειοκρατικά καθεστώτα, θεσμούς, και ιδεολογίες που, τόσο στην Ανατολή όσο και στην Δύση, ανακόπτουν την πορεία της προς την ελευθερία».

Η ΟΥΓΓΡΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1956

ANTY ANTÉPSON

2808
2000

αλλά λαρώσουμε με τη μαποθαμμένη Ούγγρική λίσπη τα χαλιά των οπαδών
σας.

Μάταια μὲς μάζετε στὰ πάλια σας — θμεῖς παραμένουμε ξεσηκωμένοι.
Μάταια μὲς πνέετε με κινυοθήρια γούνα — θμεῖς παραμένουμε κοτρελίδες. 'Αλλ'
ὅω και πάρα, 100.000 ξεσηκωμένοι θροώνουναι ἀπέναντί σας.

"Αν ἐκιδουεῖτε τὰ ζῶτε με τὴν ἀντιπάτη μὲς φούτσες πλῆθους, μὴ μὲς πάρε-
τε στὰ νοθερά. Στὰ καλλιτερίμα μας ἀπάρχοντ ἀκόμη πέτρες γὰρ νὰ χριστοῦν ὁδο-
φορήματα. 'Απ' τὰ δόση μας μποροῦμε ἀκόμη νὰ πάρουμε γὰρ ὅλαλα. "Εχουμε
ἀκόρη παθαλῆς συνειδήσεις γὰρ ε' ἀντιμετωπίζουμε τὰ ὅλα.

"Αν, ὅμως, πρῶνται νὰ μὲς πάρτε στὰ νοθερά, ἀποδοτε. Κε' ἀνιέλους κατω-
λάβατε. Δέ θέλουμε μόνο νὰ καταπρανεθήσουμε τὰ ματῆρια ποῦ τρεῖθηξε ὁ Οὔγ-
γγικός λαὸς στὸν ἀγῶνα του γὰρ τὴν λευτεριά. Θέλουμε τὰ τραβήξουμε τὴν προδοχὴ
ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τὴν ἀπλή ἀλήθεια πῶς τὴ λευτεριά μπορεί νὰ κατακτηθεῖ μόνο
με τὴν πάλη.

"Ἡ εὐρήνη δὲν εἶναι μόνο μιά ἀπαιτία πολέμου. Κανεὶς λαὸς δὲ λαχτάρησε
τὴν εὐρήνη πότερο ἀπὸ μᾶς. Δέν πρέπει, ὅμως, νὰ 'ναι ἡ εὐρήνη τοῦ νεκροταφείου.
Αὐτὸ σημαίνει σπηννοχὴ ἐπὶ τὴν παταίωση. "Υποχόμεστε στὸν πόρο ὅτι θὰ παρη-
μέσουμε οἱ ἀπόστολοι τῆς λευτεριάς.

"Ὅλοι οἱ ἔγγαιες, οἱ σοσιαλιστῆς, ἐκὼς κι οἱ κομμουνιστῆς, πρέπει τελικά νὰ
καταλάβουν πῶς ἔνα γραμμομετρικὸ καθιστῆς δέν ἔχει καμιά σχέση με τὸ Σοσια-
λισμό.

NEMSETOR, 15 Γενάρη 1957.

ANTY ANTERSON

Η ΟΥΓΓΡΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΤΟΥ 1956

Μετάφραση: Γεώργιος Νταλιάνης
Έπιμέλεια: Νίκος Β. Άλεξίου

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ
ΤΥΠΟΣ

ΤΙΤΛΟΣ: *Ἡ Οὐγγρική Ἐπανάσταση τοῦ 1848*
 ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: *Γιῶργος Νικολάου*
 ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ: *Α. Γιοβάνης - Δ. Σερραϊτός Ο.Ε. - Θεμετιοκίδης 50*
 ΕΚΔΟΣΗ: *«ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ» Ζωοδόχου Πηγῆς 17, ΑΘΗΝΑ -
 Τηλ. 3639.980*

COPYRIGHT 1981 γιὰ τὴν ἑλληνικὴ μετάφραση «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
Εισαγωγή	6
Συμφωνία Ἀνατλής - Δύσης	9
Ἀπελευθέρωση:	13
Σαλᾶι καὶ Πολεμικὲς Ἐπανερωθήσεις	23
Μέθοδοι Ἐκμετάλλευσης καὶ ὑποδούλευσης	27
Ἡ Ἀντίσταση ἀνδρώνεται	32
Νέα Πορεία:	36
Ἡ Ἐκρηγξὴ στὴν Πολωνία	40
Πλησιάζοντας τὸ Σημεῖο Ἀνάφλεξης	44
Τὰ Πρῶτα Αἰτήματα	50
Οἱ Διαδηλώσεις τῆς 23 Ὀκτωβρίου	54
Ὁ Νάγκυ καλεῖ τὰ Ρωσικὰ Τάγματα	60
Ἡ Μάχη κλιμακώνεται	65
Οἱ Σφαγές	71
Τὰ Ἐργατικὰ Συμβούλια	73
Τὸ Ἐπαναστατικὸ Πρόγραμμα	81
Δυναμικὴ Ἐξουσία	86
Ἡ Δεύτερη Ρωσικὴ Ἐπίμβαση	92
Τὸ Προλεταριάτο συνεχίζει τὸν ἀγῶνα	97
Ἡ Ἀπαγωγή τοῦ Νάγκυ	103
Ἡ Συντριβὴ τοῦ Προλεταριάτου	105
Φασιστικὴ Ἀντεπανάσταση:	112
Γιατί;	116
Τὸ Νόημα τῆς Οὐγγρικῆς Ἐπανάστασης	120
Παραρτήματα	124

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

*Ο σοσιαλισμός είναι η θετική απόρριψη της θρησκείας, του εθνισμού και του φιλοσοφικού Χριστιανισμού (1844).

Στις 3 π.μ. της 4 Νοέμβρη 1936, 15 τεθωρακισμένες Ρωσικές μεραρχίες, που περιλάμβαναν 6.000 τάκας, συγκεντρώθηκαν σε σημεία - κλειδιά, στην Ουγγαρία, για να κάνουν τις τελικές προετοιμασίες για τη δεύτερή τους επίθεση ενάντια σ' ένα σχετικά ανυπεράσπιστο λαό. Η πρώτη επίθεση, λίγο περισσότερο από μία εβδομάδα νωρίτερα, υπήρξε μία συγκεκριμένη υπόθεση. Η Μόσχα προφοσίεθηκε ότι δεν την είχαν συμβουλευτεί. Δεν περίμεναν ότι οι Ούγγροι θα πολέμοσαν τα τάκας με σχεδόν γυμνά χέρια. Δεν περίμεναν ότι οι Ρώσοι στρατιώτες θα πηγαίνουν με τό μέρος των Ούγγρων εργατών, τόσο μαζικά. Αυτή τη φορά δεν επρόκειτο να γίνουν λάθη. Στις 4 π.μ. τα τάκας ξεκίνησαν.

Χρειάστηκαν σχεδόν δυά εβδομάδες για να συντρέψουν τις κύριες έστίες ένοπλης αντίστασης. Μιά απ' τις πιο μεγάλες προλεταριακές επαναστάσεις στην ιστορία, πνίγηκε στο αίμα. Είναι μικρή ειρωνία το ότι εκείνοι που διάταξαν αυτή τη σφαγή, λαχρυσώνταν πως είναι οι εκλόνητοι φορείς της άνοδης επανάστασης του Οκτώβρη 1917. 39 χρόνια νωρίτερα, η Ρωσία υπήρξε για λίγο το άρχηγείο της παγκόσμιας επανάστασης. Από 'κει είχε θγει το πολεμικό σύστημα στους μισθούδους και καταπιεσμένους λαούς του κόσμου, ν' ανατρέψουν τους αφέντες τους και ν' ενώσουν τα χέρια με τους Ρώσους εργάτες, στην οικοδόμηση μιας νέας κοινωνίας. Σήμερα, όμως, δεν είναι οι μαζές της Επανάστασης που κατοικούν στο Κρεμλίνο, είναι οι νεκροθάφτες της.

Μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, οι Ρώσοι κατάφεραν να επιβάλλουν το «σοσιαλισμό» τους κατακτητός των έχθων του Δούναβη κι ως τα σύνορα της Αυστρίας. Έξουσίαζαν μία περιοχή που έκτεινεται απ' τη Βαλτική, στο βορρά, ως τα Βαλκάνια, στο νότο. Πάνω από 100 εκατ. άνθρωποι διαφόρων εθνικοτήτων είχαν πέσει στην άγκυλιά της νέας Ρώσικης αρκούδας. Για πολλά χρόνια κατό οι άνθρωποι τρομοκρατούνταν, καταπιέζονταν, χειραγωγούνταν, διευθύνονταν, είτε απ' την Τσαρική Ρωσία ή από κάποιο Δυνατό Κράτος. Κάτω απ' τη Σταλινική κυριαρχία δεν Ίχνη

σαν καλύτερα. Οι άλωσιδές τους, αν παή τί άλλο, σφίχτηκαν. Γι' αυτούς η λέξη «σοσιαλισμός» κατέληξε νά σημαίνει ακριδώς το αντίθετό της.

Τό Μάρτη του 1936, ό Στάλιν πέθανε. Τόν Ίσότη, οι έργατες του Βερολίνου εξέγερθηκαν. Η εξέγερση, άξιοσημείωτη για τόν πολιτικό χαρακτήρα τών ατίμητων που προδλήθηκαν, συντρίστηκε σύντομα απ' τή Ρωσικά τάκας. Ός τό 1936 αυτό τό άποταγμένο έθνη άποτελοόσαν, έλο και περισσότερο, πολιτικά παθητικό για τούς κυρίαρχους της Ρωσίας. Η Ρωσική γραφειοκρατία κατέλαβε τόν κίνδυνο: στό 20ό Συνέδριο, ό ίδιος ό Χρυστόφφ γελισπολήσε τόν μύθο του Στάλιν και άποσχίθηκε να φιλελευθεροποιήσει τις σταλινικές μεθόδους. Άλλά ό Χρυστόφφ κι ό άποστηρικτές του έβρίθηκαν σύντομα άντιμέτωποι μ' ένα δίλημμα. Είναι δύσκολο νά συνεχίσεις ν' ακολουθείς μία θρησκεία, όταν έχεις καταστρέψει τό θεό της. Μολονότι οι κυρίαρχοι της Ρωσίας επιχείρησαν ν' άλλαγαόυν από μερικά άπ' τό χειρότερα κακά του παρελθόντος τους, ήταν (και παραμένουν) άνίκανοι ν' άντιμετωπίσουν τις θεμελιακές αίτίες αυτών τών κακών.

Οι έργατες του Πόζναν, στην Πολωνία, ήταν οι πρώτοι που έδειξαν τί σκέφτονταν για τόν «άλλαγμένο» δρόμο προς τό «σοσιαλισμό». Οι Ούγγροι αβηνδίαότηκαν κι άργότερα χάρηκαν όταν είδαν πόσο ήπια άντιμετωπίσθηκαν αυτοί οι εξέγερμένοι έργατες, άκόμη κι οι σπύγτες τους. Μά τί αιρά τους ξεσηκόθηκαν. Νίκησαν. Καί κατόπιν συντρίφτηκαν με τις ίδιες ακριδές μεθόδους, που ό Χρυστόφφ είχε καταγγείλει, μερικούς μόνο μήνες νωρίτερα. Πολλοί άνθρωποι, σ' όλόκληρο τόν κόσμο, σοκαρίσθηκαν άπ' αυτό τό μακελειό. Άλλά περισσότερο άπ' όλους, σάχαρε εκείνους τούς έντιμους έργατες και διανοούμενους που έβλεπαν, ειλικρινά, τη Ρωσία σαν τόν άπεραστίστη τό σοσιαλισμό. Γι' αυτούς, ένα προσωπίλες έθανικό, ένα έθανικό για τό όποιο είχαν άγωνιστεί και όποφέρει για πολλά χρόνια και για τό όποιο πολλοί άπ' τούς συντρόφους τους πέθαναν, είχε άποδειχτεί σακρασφαγμένο.

Η Ούγγρική επανάσταση υπήρξε τό πιο σημαντικό γεγονός στην ιστορία της έργατικής τάξης, μετά τόν Οκτώβρη του 1917. Σχημάθεε τό τέλος μιας άποχής και τήν άρχή μιας νέας. Κατόστρεφε άνεπανόρθωτα κάθε ήθικό πλεονέκτημα που μπορεί νά είχε ποτέ τό Κρεμλίνο κι έκείνοι που τό άποστηρίζουν! Άλλά ήταν κάτι περισσότερο άπ' αυτό. Ήταν ένα πολύ θετικό γεγονός. Άπ' τήν Ούγγρική επανάσταση μπορούν ν' άντλήσουν διδάγματα θύστης σημασίας για όλους εκείνους που επιθυμοούν νά πραγματοποιήσουν τήν άλλαγή προς μία άποετική κοινωνία, στη Βρετανία ή σ' όποιοδήποτε άλλο μέρος του κόσμου.

Στό 1936, ή Ούγγρική έργατική τάξη έγραψε ατή σημαία της τό αίτημα της έργατικής διαόλυσης της παραγωγής. Επέμεινε ότι τά Έργατικά Συμβόλεια θα πρέπει νά παίζουν έναν κυρίαρχο ρόλο σ' όλες τις σφαίρες της κοινωνικής ζωής. Τό 'κανε σέ μία κοινωνία, στην όποία ή άτομική έδοκτηρία τών μέσων παραγωγής (κι ή παλιά άρχουσα τάξη που άασίζεταν σ' αυτήν) είχε έλαικά έξαλειφτεί. Καί τό 'κανε σέ μία κοινο-

νία, στην οποία η πολιτική εξουσία κατέχονταν από λογαριασμό της εργατικής τάξης» από ένα αυτοανακαλούμενο κόμμα της εργατικής τάξης. Προβάλλοντας αυτά τα δύο αίτηματα, κάτω απ' αυτές τις ειδικές συνθήκες, οι Ούγγροι εργάτες άνοιξαν ένα δρόμο. Στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα, οι ιδέες τους θα γίνουν η κοινή κληρονομιά όλων των εργατών, σ' όλες τις χώρες.

Η Ούγγρική επανάσταση ήταν κάτι περισσότερο από μία εθνική εξέγερση ή από μία προσπάθεια ν' αλλάξει μία ομάδα κυριάρχων με μία άλλη. Ήταν μία κοινωνική επανάσταση με την πιο πλήρη έννοια του όρου. Ο στόχος της ήταν μια θεμελιώδη αλλαγή στις σχέσεις παραγωγής, στις σχέσεις μεταξύ κυβερνήσεων και κυβερνημένων στα εργαστήρια, τα δρυχεία και την ύπαιθρο. Η εξέλιξη της ατομικής ιδιοκτησίας στα μέσα παραγωγής δεν είχε λύσει κανένα απ' αυτά τα προβλήματα. Η συγκέντρωση της πολιτικής εξουσίας στα χέρια μιας γραφειοκρατικής «έλιτ» τά είχε κάνει χιλιάδες φορές χειρότερα.

Με τα θεμελιώδη της αίτηματα — με το ήρωικό της παράδειγμα, και παρά την παραδοχή της έκλειψης, η Ούγγρική επανάσταση ανάτρεψε όλες τις προηγούμενες πολιτικές ταξινμήσεις και προγνώσεις. Δημιούργησε νέες διαχωριστικές γραμμές, όχι μόνο στις τάξεις του εργατικού κινήματος, αλλά και στην κοινωνία γενικότερα. Αποκάλυψε το θεωρητικό κενό της παραδοσιακής «αριστεράς». Ένα σωρό παλιά προβλήματα, έγιναν τώρα άσχετα. Οι παλιές συζητήσεις φαίνονταν τώρα χωρίς νόημα. Ο χρόνος για όρελογιακές λεπτολογίες, για διανοητική άνορθωση, για φιλολογία και για επεδείξια άποφυγής της αντιμετώπισης της πραγματικότητας, πέρασε. Στα επόμενα χρόνια, όλα τα σημαντικά προβλήματα θα συνοψιστούν για τους επαναστάτες, σε απλά ερωτήματα: Είστε υπέρ ή κατά του προγράμματος της Ούγγρικής Επανάστασης; Είστε υπέρ ή κατά της εργατικής διεύθυνσης της παραγωγής; Είστε υπέρ ή κατά της κυριαρχίας των Εργατικών Συμβουλίων;

Πολλοί άνθρωποι έχουν μόνο μία επιφανειακή γνώση εκείνων των εβδομάδων του Οκτωβρίου και του Νοεμβρίου 1956. Ακόμη λιγότερο, γνωρίζουν τα γεγονότα που άγγιξαν σ' αυτές. Νομίζουμε ότι αυτό τό βιβλίο μπορεί να συνεισφέρει σε μία καλύτερη γνώση και κατανόηση των δυνάμει πραγματικά συνέβησαν.

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΝΑΤΟΛΗΣ - ΔΥΣΗΣ

...Από την πρώτη στιγμή της νίκης, η δημοκρατία δεν πρέπει πια να κατοχυρώνεται από νικημένα αντιδραστικά κόμματα, αλλά στους προηγούμενους συμμάχους των εργατών, είναι πιο από νόρμα που επιθυμεί να εκπαιδευτεί την κοινή γλώσσα για λογαριασμό του... Οι εργάτες πρέπει να τολμήσουν κάτω απ' τις δικτατορίες, όχι της Κρατικής εξουσίας, αλλά των επαγγελματιών κοινωτικών συμμοσίων, από οι εργάτες θα έχουν παύσεις να επιβάλλουν... Όπλα και πολεμοφόδια δεν πρέπει να παραδοθούν σε καμία περίπτωση.

Κόμ. Μόρτ και Φόρντς "Εργαίες, Προσφώνηση στην Κεντρική Επιτροπή της Κομμουνιστικής Αίρας, (1950).

Πριν από το 1939, όλα τα ισχυρά καπιταλιστικά έθνη, περιλαμβανομένης της Γερμανίας του Χίτλερ, συμφωνούσαν ότι η ΕΕΕΔ ήταν ο «κακός» στη σκηνή της ιστορίας. Ύστερα η φύση των οικονομικών τους τούς οδήγησε σε πόλεμο μεταξύ τους. Στο 1944, ο Χίτλερ εισέβαλε στη Ρωσία κι οι δυτικές καπιταλιστικές «δημοκρατίες» συγκρότησαν κοινό μέτωπο με τον «κακό», με την ΕΕΕΔ. 'Αλλ' αυτό δεν ήταν ομίζιμο από αγάπη. Ήταν γάμος σκοπιμότητας, γραμματομένος από τον εσπερή πόθο ότι Ρωσία και Γερμανία θα εξαγνίζονταν ή μία την άλλη. Π' αυτό τό σκόπε, σχεδιάστηκε μία στρατηγική. 'Αλλ' αυτή η στρατηγική απέτυχε. Τό μεγαλύτερο όνειρο των κυριάρχων της Βρετανίας και της 'Αμερικής, να έρθει απ' τον πόλεμο σάν διαιρεσθήσεται κύριοι του κόσμου, δεν ελπιωνόταν. Είχαν λογαριάσει χωρίς την ήρωική αντίσταση του Ρωσικού λαού ενάντια στο Γερμανικό φασισμό.

Η Ρωσία πλήρωσε ένα υπέρογο τίμημα. Οι Ναζί έκοβαίτε προέβιναν αποπολιτιστές Σημίε σε κύρια και μηχανές. Στους πρώτους μήνες του πολέμου, όταν ο Κόκκινος Στρατός υποχωρούσε, εφαρμόστηκε μία πολιτική «καμμένης γης». Εκατομμύρια Ρώσοι έδεσαν ότι είχαν — την ε-

δια τους τή ζωή. 'Απόστο, ενώ οι μάχες του Β' Παγκόσμιου Πολέμου δια-
φέρονταν άσπρη, οι ατίες του Γ' Παγκόσμιου Πολέμου έφράζαν ήδη.

Η Ρωσία έγινε άπ' τόν πόλεμο εάν τό δεύτερο πύλο ισχυρό έθνος
στον κόσμο. 'Αποθύντας τό Γερμανικό στρατό ως τό σύνολο του 'Ελδα,
είχε άποκτήσει μισή ήπειρο. Αλλά ήταν πραγματικά λάμπρα και ή Δύση
δυσκόλια μπορούσε νά διαπραγματευτεί τ' άποτέλεσμα. Η άποτυχία τους
ν' άναγκάσουν την «φρυβρά άπειλή» έφερε σχεδόν τόν πανικό στις γραμι-
μές τους.

Έκτοξεύτηκαν συγκαλυμμένες άπειλές. 200.000 άνθρωποι δολοφo-
νήθηκαν στη Χιρόσικα και τό Ναγκασάκι, μέ ατομικές βόμβες. 'Ο πραγ-
ματικός σκοπός αυτού του εγκλήματος ήταν νά προειδοποιήσει τους ήγέ-
τες της Ρωσίας — νά τους δείξει ότι οι άρχουσες τάξεις της Δύσης θά 'ταν
έλδτελα άμεμικτες!», αν αλθάνονταν ότι άπειλοθύνται τά συμφέροντά τους.
'Αλλά οι Δυτικές δυνάμεις δέν ήταν άρκετά ισχυρές γιά ν' άμεισθύντησούν
την κατάσταση στην ίδια την Εύρώπη. Δέν ήταν σέ θέση ν' άμεισθύντη-
σουν τό τεταλαμένο γεγονός. Η 'Ανατολική Εύρώπη άνήκει στή Ρωσία
ήμέσω της κατάκτησης.

Μιά τυτική άναγνώριση αυτής της νέας πραγματικότητας έγινε στη
Διάσκεψη της Γιάλτας, τό Φλεβάρη του 1945. 'Εκείνα τά μέρη της Εύρώ-
πης που είχαν «άπελευθερωθεί άπ' τόν Κόκκινο Στρατό (τά κράτη-δο-
ρυφόροι) θά παράμειναν στη Ρωσική σφαίρα έπιδροής. Η Δυτική Εύρώπη
και ή Ελλάδα θ' άφάνονταν στους Δυτικούς «συμμάχους» του Στάλιν. Η
Περσία άναγνώριστηκε, επίσης, πώς ανήκει στη «Δυτική» σφαίρα. Στη
διάρκεια του πολέμου ο Κόκκινος Στρατός είχε άπελευθερώσει τή βόρεια
Περσία. Μετά τόν τερματισμό των έχθροπραξιών άποσύρθηκε.

Μέ τήν ήττα της Ναζιστικής Γερμανίας, τό σύνολο της Εύρώπης ή-
ταν έθριο γιά επανάστατική άλλαγή. Τίποτε τέτοιο δέν είχε γίνει άισθη-
τό άπ' τό 1917 και μετά. Θά δοθε άργότερα πώς οι Ρώσοι ήγέτες διατη-
ρήσαν την «τάξη» στη σφαίρα έπιδροής τους, άντιμετωπίζοντας αυτή την
προληπτική άπειλή ενάντια στην έξουσία τους. Στη Δύση, τά κομμουνι-
στικά κόμματα (και σέ μερικές περιπτώσεις, τά σοσιαλδημοκρατικά κόμ-
ματα) δόνησαν τις άρχουσες τάξεις νά διατηρήσουν τό δικό τους είδος
τάξης.

Στη ΓΑΛΛΙΑ, σημαντική δύναμη βρισκόταν στά χέρια των διέδων
της 'Αντίστασης. Αδτές κυριορχούνταν άπό «κομμουνιστές» και «σοσια-
λιστές». Στην πραγματικότητα, τό μόνο που έμπόδιζε τους Γάλλους εργά-
τες νά πάρουν στά χέρια τους την έξουσία, ήταν μερικές συνάδες έπαλδύ-
γες στά χέρια των Βρετανών και 'Αμερικανών στρατιωτών. Οι περισσότε-
ροι άπ' τους όποιους τό μόνο που ήθελαν ήταν νά γυρίσουν στά σπίτια
τους.

Μέ εντολές των Κομμουνιστών ήγετών, οι διέδας της 'Αντίστασης
παράδωκαν τά όπλα τους στη λαγόμενη Κυβέρνηση 'Εθνικής 'Απελευθ-
ρωσης, επικεφαλής της όποιος ήταν ο στρατηγός Ντε Γωλλά. Στις 21 Γε-

νάρη 1945, ο Μωρίς Τοράζ, Γενικός Γραμματέας του Γαλλικού ΚΚ, δή-
λωσε ότι ή Πατριωτική Πολιτευτική είχε προσφέρει πολλά στον αγώ-
να ενάντια στους Ναζί. 'Αλλά τώρα, είπε, ή κατάσταση είχε άλλαξει. «Η
επιβία άσφάλεια θά 'πρεπε νά εξασφαλιστεί άπό μία κανονική άπο-
νομική δύναμη. Οι Τοπικές 'Επιτροπές 'Απελευθέρωσης δέν θά 'πρεπε
νά όποκαθιστούν τους έαυτούς τους στις τοπικές κυβερνήσεις». 2. Οι δηλώ-
σεις του και οι πράξεις του έακίαζαν πολύ μ' έαίνες του στρατηγού Ντε
Γωλλά.

Τό ΚΚ πήρε έδηγίες νά συνεχίσει την έξοπρτεία της «ένότητας»
της έμπέλερης περιόδου. 'Εγκατέλειψαν την ταξική πάλη. Προπαγάν-
δαν τις άρετές της παραγωγής. Κατάγγειλαν τους εργάτες που υπεράσπι-
ζαν τους μισθούς και τους όρους εργασίας τους. «Η άπερχία», είπαν, «ή-
ταν όπλο των τράστ». Στις 17 Νοέμβρη 1945, μπήκαν στην κυβέρνηση συν-
απομοιο, πάλι σχηματίστηκε άπ' τό στρατηγό Ντε Γωλλά. 'Ο Τοράζ ήταν
ένος άπ' τους 6 κομμουνιστές ήγέτες σέ μία 22μελή κυβέρνηση. Διορίστη-
κε Γκουρζός 'Αντε Χουερφιλάντο.

Τό πρόγραμμα του Γαλλικού Κομμουνιστικού Κόμματος, στή 1945,
μπορεί νά συνοψιστεί ως έξης: α') 'Ελεγχος των τράστ β') 'Ελευθερία της
συνειδήσεως, του τύπου και των ένώσεων γ') δικαίωμα στην εργασία και
στη σόλη δ') παροχή κοινωνικής άσφάλισης στους εργάτες άπ' τό κρά-
τος ε') δόθειν στους άργότες μέσω των συνδικάτων και των συνεταιρι-
σμών. Καμιά σχεδόν σχέση μέ τό πρόγραμμα ενός επανάστατικού κόμμα-
τος! Κανένας φιλελεύθερος σκεπτόμενος Τόρνης δέν θά 'χε τύψεις ύπερα-
σίζοντάς το.

Στην ΙΤΑΛΙΑ, οι Κομμουνιστές ήγέτες στήριξαν την παλιά άρχουσα
τάξη, λίγο - πολύ μέ τόν ίδιο τρόπο. Τό ΚΚ, τός όποιος Γενικός Γραμ-
ματέας ήταν ο Τολιάτι, είχε άντιπροσώπους στις κυβερνήσεις του Μονομίου
και του στρατηγού Μπαντέλιο. 'Υποστήριξαν μ' ένθουσιασμό τό καπιταλι-
στικό κράτος ενάντια στην επανάσταση. Οι Τάμης της Νέας Υόρκης, σέ
μία άνταπόκρση, τό Σεπτέμβρη του 1944, έγραψαν: «Πολλοί 'Ιταλοί φα-
σίστες άναζητούν καταφύγιο σέ Κομμουνιστικό Κόμμα. Οι Κομμουνιστές
κυριεύουν τά κομματικά κέντρα και τά ιδρύματα του προηγούμενου καθε-
στώτος, όπως τή Μπαλντα, κλπ., διακυλύοντας έτσι τή μετάδραση άπ' τό
παλιό σέ νέο».

Οι «κομμουνιστές» δέν συμπεριτθήσαν ούτε όταν ήταν άνίκανοι νά
μειούν σέ άτομικές κυβερνήσεις συναπομοιο. Πράγματι, τίς δόνησαν όσο
μπορούσαν, κελώντας τις μάζες νά υποστηρίξουν αυτές τις συμαχίες που
δημοσφρήθηκαν τόν καιρό του πολέμου. Πρίν άπό τις Γενικές 'Εκλογές
του 1945, τό Βρετανικό ΚΚ τάχτηκε όπός μετς κυβερνήσεως συναπομοιο
μέ «προεδρευτικό» Τόρνης, όπως ο 'Ηντεν και ο Τσώρτσλ!

Στην ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ, όπως θά δοθε, οι Κομμουνιστές
κατάφεραν ν' άποκτήσουν τόν πλήρη έλεγχο. Τό 'κανν αυτό, διαζίζοντας
κομμουνιστές ύπουργούς, μέ σκοπό ν' άποκτήσουν τόν έλεγχο των δυνάμει-
ων άσφάλειας μέσω των Υπουργείων 'Εσωτερικών. 'Αλλά στη Δύση (Γαλ-

λμα, Ίταλία και Βέλγιο μολονότι οι κομμουνιστές συμμετείχαν στις εθνικές κυβερνήσεις³ το Υπουργείο Εσωτερικών ποτέ δεν έπεσε στα χέρια τους. Στη Γαλλία, ο Ντυκλό άπλωσε τα χέρια για ν' αρπάξει αυτό το πόστο. "Αλλ' η άπομειρε απέτυχε. Δέν είχε την υποστήριξη του Κόκκινου Στρατού.

Γιατί αυτά τα ΚΚ ενέργησαν έτσι; Ποιά κοινωνικά συμφέροντα αντιπροσώπευαν; Είχαν μήπως πάψει νά είναι αληθινά κόμματα της εργατικής τάξης; Τά Ούγγρικά γεγονότα του 1956 έμελλε νά δώσουν μιá ξεκάθαρη απάντηση σ' αυτά τά ερωτήματα. "Αλλά ήδη οι απαντήσεις είχαν δοθεί έμμεσα. Οι Κομμουνιστές ήγάρτες γνώριζαν ότι αν κατέρρεαν οι κρατικοί μηχανισμοί στη Δ. Εύρώπη, η κοινωνική επανάσταση θ' ακολουθούσε αβγούρα. Καί χωρίς την κάλυψη του Κόκκινου Στρατού, οι Κομμουνιστές θά 'ταν άνικανοί νά ήλέγξουν τους εργάτες⁴. Ένθ οι Κομμουνιστές διακήρυσαν κατά καιρούς «ήδη η έξουσία στους εργάτες!», πρόσθεταν πάντα — αν και ψευδιστά — «... κάτω απ' την ήγεσία του Κομμουνιστικού Κόμματος». Τό «κάτω» είναι ή ουσώδης λέξη. Τς πύου κάτω, αποδείχτην κε στην Α. Εύρώπη, από τά 1944 και μετά. Έκει είχαν πράγματι την υποστήριξη του Κόκκινου Στρατού.

ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ:

«Στά σοσιαλισμό όλοι! θά κυβερνήσθν μέ τή σειρά καί θά συνήθίσουν σύντομα στό νά μέν κυβερνά κα'είς».

Β.Ι. Λένιν, Κρήτος καί Έπαινώσιον (1917).

Μαρικοί άνθρωποι πιστεύουν άκόμα ότι ο Κόκκινος Στρατός έφερε μαζί του την πλημυρία της κοινωνικής επανάστασης, καθώς έμπαινε στην Ανατολική Εύρώπη, στό 1944. Αυτό είναι τελείως άναληθές. Όχι μόνο ή πραγματική ούσία των καθεστώτων (ή κοινωνική εκμετάλλευση) παρέμεινε άμετάβλητη, αλλά για ένα μακρόχρονο διάστημα άκόμη κι ή ύπάρχουσα πολιτική εξουσία παρέθηκε αναλλοίωτη, μέ έλάχιστες μόνο άπαιρειακές αλλαγές. Συχνά, διατηρήθηκαν άκόμη κι οι ίδιοι άρτυσμοί. Στόν βαθμό πού άφορούσε τίς μάζες, τίποτα δέν είχε αλλάξει. Μόνο ή γλώσσα πού μιλούσε ο στρατός κατοχής ήταν διαφορετική.

Η αίτια της συνεργασίας της Ρώσικης Κυβέρνησης με τόν «αξιόλο έχθρό» ήταν, σύμφωνα μέ τόν Μόλντοφ, «ή διατήρηση του νόμου καί της τάξης καί ή παρεμπόδιση της εξέλιξης της άναρχίας». Η Ρουμανία, ή Βουλγαρία καί ή Ούγγαρία προσφέρουν ξεκάθαρα παραδείγματα για τό πικανό ο «νόμος» καί ποιά «τάξη» διατηρήθηκαν.

(α) ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Τό πρώτο Ανατολικό - ευρωπαϊκό κράτος πού καταλήφθηκε απ' τόν Κόκκινο Στρατό ήταν ή Ρουμανία. Η Ρώσικη Κυβέρνηση διακήρυξε άμέσως την πρόθεσή της νά διατηρήσει τό στάτους κέό.

«Η Σοβιετική Κυβέρνηση δηλώνει ότι δέν επιδιώκει ν' άποκτήσει άποσπώσιμο μέρος του Ρουμανικού έδάφους ή ν' αλλάξει την ύπάρχουσα κοινωνική τάξη της Ρουμανίας. Δηλώνει, έμμε, ότι ή είσοδος των Σοβιετικών δυνάμεων δέν είναι παρά συνέπεια στρατιωτικών άναγκών καί της ανάγκης της αντίστασης από μέρους έχθρικών δυνάμεων».

Οι «έχθρικές δυνάμεις» δέν ήταν Ναζί ντεσποράντος, όπως θά συμπεραίνα κανείς απ' αυτή τή δήλωση, αλλά αντίρτικοι στρατοί, πού πολεμούσαν τους Ναζί. Αυτοί οι αντίρτες είχαν οργανωθεί άρχικά απ' τό Α-

γροτικό Κόμμα, το οποίο ήγγεζε ήταν ο Τουλίου Μανίου. Ο Μανίου έγινε μέλος της νέας κυβέρνησης. Όταν διάταξε τους άνδρες του να διαλυθούν και να παραδώσουν τα όπλα τους, το Ράδιο - Μόσχα σχολίασε: «Η διακήρυξη του Μανίου είναι καθυστερημένη. Ακόμη και πριν απ' αυτή τη διαταγή η Διεκκηση του Κόκκινου Στρατού είχε εξοντώσει όλες τις ομάδες ληστών...».

Κάτω απ' τους Ναζί, αυτοί οι αντάρτες υπήρξαν εγναίοι άγωνιστές της αντίστασης. Κάτω απ' το Κρεμλίνο, ήταν «ληστές». Μήπως η συνεχόμενη αντίστασή τους είχε υποκινήσει από τη σύνθεση της νέας κυβέρνησης;

Η ύποπτη του Μολότωφ ότι δεν θα παρέμενε στην υπάρχουσα κοινωνική τάξη ενθάρρυνε το Βασίλειο Μιχαήλ να διορίσει μιάν αντιδραστική κυβέρνηση. Ο στρατηγός Σανταέσκου έγινε πρωθυπουργός, ένα αξίωμα, που διατήρησε για 7 μήνες. Στη διάρκεια αυτού του διαστήματος οι έργατες έδειξαν τι αισθάνονταν. Ήγιναν πολλές εξεγέρσεις και στάσεις ενάντια στην κυβέρνηση. Το Κρεμλίνο, που διατηρούσε τώρα ένα στρατό 1000 ανδρών σ' αυτή τη χώρα, αποφάσισε τότε ότι αν ο Σανταέσκου δεν μπορούσε να ελέγξει το λαό, θα πρέπει να φύγει.

Ο Βουίνκι, ταξίδευε στο Βουκουρέστι. Σοβιετικό πυροβολικό τοποθετήθηκε απέναντι από το βασιλικό παλάτι. Αυτό, όμως, ήταν σχεδόν περιττό. Η Μεγαλειότητα Του συμμορφώθηκε πρόθυμα στις Σοβιετικές αξιώσεις. Η κυβέρνηση Σανταέσκου διαλύθηκε και αντικαταστάθηκε από μία άλλη, με επικεφαλής τον Πέτρου Γκρόζα⁷. Ο Γκρόζα Τσαρσέσκου διορίστηκε αντιπρόεδρος.

Και ο Γκρόζα και ο Τσαρσέσκου υπήρξαν μέλη προπολεμικών δεξιών κυβερνήσεων. Στις 1911 ο Τσαρσέσκου είχε ήγησει της καταστολής μιας αγροτικής εξέγερσης, στην οποία είχαν δολοφονηθεί 11.000 αγρότες. Ήταν Τσιβέρνιτς Άντσε Χαροφολακίου, τον καιρό των αντι-δρατικών πυρρήτων το 1927. Είχε αποκτήσει παγκόσμια φήμη σαν εκπαιδευτής άκροδεξιών βασιλιάδων. Το ίδιο το Βρετανικό ΚΚ τον είχε αποκαλέσει «ήγέτη της δεξιάς φιλο - χιλιερικής πτέρυγας του Έθνικού Φιλελευθέρου Κόμματος», του κόμματος που είχε βοηθήσει ο βασιλιάς Κάρολο να εγκαθιδρύσει το φασιστικό καθεστώς του υπό τον Στρατάρχη Αντονέσκου.

Στην κυβέρνηση του πρωθυπουργού Γκρόζα συμμετείχαν δύο ηγμενικά μέλη του ΚΚ, οι συντροφοί Γκρόζα Γκεοργίου Ντίλ και ο Λουκρέτιου Πατρασκάνου. Τους ανατίθηκαν αντίστοιχα οι θέσεις του Υπουργού Δημοσίων Έργων και Έπικοινωνιών και του Υπουργού Δικαιοσύνης. Ο Πατρασκάνου έκανε σύντομα σαφή τη σοσιαλιστική θέση του: «Οι διανομείς, οι επιχειρηματίες και οι πρακτικές θα βραβυώνουν την τιμωρία σαν έγκληματιες πολέμου, χάρη σ' ένα νόμο, που καταρτίστηκε απ' τον Λουκρέτιου Πατρασκάνου, Υπουργό Δικαιοσύνης, και από άλλους Κομμουνιστές - μέλη της Κυβέρνησης. Η Ρουμανία δεν μπορούσε να στερηθεί τις υπηρεσίες των εμπόρων και των διοικητών, είπε ο κ. Πατρασκάνου. Εξέφρασε τη γνώμη ότι η χώρα θ' ακολουθούσε μία από

φιλελευθέρη πολιτική απέναντι σ' αυτή την τάξη, απ' ότι έκαναν οι Άλλοι»⁹.

Ο Πρωθυπουργός Γκρόζα είπε ότι η κυβέρνηση του δεν είχε την πρόθεση να εφαρμόσει ούτε την κολλεκτιβοποίηση της γης, ούτε την εθνικοποίηση των τραπεζών ή των βιομηχανιών, κι ότι η έρσηση και μόνο δεν έδειχνε παρά άγνοια του προγράμματος της¹⁰. Ο ίδιος ο Στάλιν συμβούλευε το Γκρόζα να διατηρήσει το σύστημα της ιδιωτικής επιχείρησης και του ιδιωτικού κέρδους¹¹.

Έτσι, επιτάχθηκε επίσης, σε έργοσέσκια και επιχερήσεις που άνηκαν στο ξένο κεφάλαιο, να διατηρηθούν ανέπαφες. Στους καπιταλιστές, οι οποίοι συνεργάστηκαν στενά με τους Ναζί, επιτάχθηκε να διατηρήσουν τον πλοίο τους και να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους. Το ότι αυτό συνέδραμε με τον Γκρόζα σαν Πρωθυπουργό, δύσκολα εκπλήσσει. Ήταν τραπεζίτης και ιδιοκτήτης πολλών εργοστασίων κι ενός μεγάλου αγροκτήματος. Προπολεμικά, ήταν ύπουργός σε δύο δεξιές κυβερνήσεις, υπό τον Στρατηγό Αδερέσκου (1920-1, 1926-7).

Οι πολιτικά συνειδητοποιημένοι Ρουμάνοι έργατες δεν περίμεναν από μία τέτοια κυβέρνηση ν' αντιπροσέποισει άλλα συμφέροντα έξω από εκείνα των μεγάλων γαιοκτημόνων και κεφαλαιοχόνων. Ούτε άπλησαν γιατί ο Γκρόζα άντασσονταν άνοχητά σε μέτρα κοινωνικής μεταρρύθμισης και γιατί υποστήριζε με πείσμα το άπαράδειστο της άτομικής ιδιοκτησίας. Άλλα το γεγονός ότι μία κυβέρνηση, που έφάρμοζε μία πολιτική καταπίεσης των εργατών και των αγροτών, είχε ούσιαστικά διοριστεί απ' τη Σοβιετική Ρωσία, ανάγκασε πολλούς Ρουμάνους επαναστάτες να σκεφτούν. Τους υποχρέωσε ν' αλλάξουν γνώμες και ιδανικά, που υποστήριζαν για χρόνια. Τελικά, ακόμη κι ο Μανίου κι οι υποστηρικτές του άποχώρησαν απ' το Κοινοβούλιο. Άλλα τέτοια ήταν η άναταρχική μέση στους κόλπους του λαού, ώστε ακόμη κι αυτή η κοινότυπη άπόδειξη άνεξαρτησίας δεν μπορούσε να γίνει άνεκτή απ' την κυβέρνηση και τους Κομμουνιστές υποστηρικτές της. Ο Μανίου κατηγορήθηκε άμέσως σαν «άντι - κομμουνιστής»¹², «φασίστας» κι «έχθρος του λαού».

Ο Μανίου δικάστηκε και καταδικάστηκε σε ισόβιο¹³. Πρόεδρος του Δικαστηρίου ήταν ο Γενικός Διευθυντής των φυλακών και των στρατοπέδων συγκέντρωσης τον καιρό του πολέμου. Ορειλα το διορισμό του σ' ένα ήγεινικό μέλος του ΚΚ, τον Πατρασκάνου.

(β) ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Όταν ο Κόκκινος Στρατός κατάλαβε τη Βουλγαρία, η υποστηριζόμενη απ' τους Ρώσους Κυβέρνηση του Πατριωτικού Μετώπου ανέλαβε την έξουσία. Επικεφαλής ήταν ο Συνταγματάρχης Χίμον Γκεοργκιέφ. Ο Συνταγματάρχης Ντεμάν Βέλτσεφ ήταν Υπουργός Άμυνας. Και οι δύο

ήταν πρώην ήγγίστες της Στρατιωτικής Λίγκας, μιας φασιστικής οργάνωσης που πατρονάσταναν απ' το Μουσολίνι. 14.

Ο Συνταγματάρχης Γκεοργκίεφ υπήρξε επίσης ο άμενος υπεύθυνος του φασιστικού πραξικοπήματος του 1934, το οποίο κατόρθωσε το Κοινοβούλιο, διάλυσε τα εργατικά συνδικάτα και τα έβγαλε εκτός νόμου. Ήγινε έπειτα Πρωτοπουργός η άρχισε ένα καθεστώς τρόμου, το οποίο, στην ανέλεστη θρησκεία του, επέτρεπε ακόμα κι έκαινε το 1923. Υπουργός Έσωτερικών της νέας Κυβέρνησης ήταν ο "Αντον Γισόγκωφ, Κομμουνιστής ήγέτης. Έλεγχε τις υπηρεσίες κρατικής ασφαλείας κι ήταν υπεύθυνος για τη διατήρηση της «τάξης».

Όταν η Ναζιστική στρατιωτική μηχανή τελικά κατέρρευσε, η μεγάλη πλειοψηφία του Βουλγάρικου λαού, φυσικά, πανηγύρισε. Μολονότι ήταν κοροσμένη απ' τον πόλεμο και την καταπίεση, η άνακούφιση της δεν την δόνησε στην αδράνεια. Η επανάσταση — η σύγκαιρία να γίνουν επιτέλους κύριοι της μοίρας τους — φαινόταν τώρα δυνατή. Στη διάρκεια των μηνών του φθινοπώρου του 1944, στη Σόφια και τις άλλες πόλεις, οι εργατικές πολιτοφυλακές συνέλαβαν τους φασίστες και τους έκλεισαν φυλακή. Έκαιναν μαζικές διαδηλώσεις. Έκείλανε απόλυτα δημοκρατικά λαϊκά δικαστήρια. Η αστυνομία αποπλίστηκε και σε πολλές περιπτώσεις διαλύθηκε.

Τά αίσθήματα των στρατιωτών έναρμόνιζονταν μ' εκείνα του λαού: «Ανταποκρίσεις για τις Βουλγαρικές δυνάμεις κατοχής στη Δυτική Θράκη και τη Μακεδονία ζωντανεύουν ξανά στην μνήμη την εικόνα του Ρωσικού Στρατού στά 1917. Συμβόλεια στρατιωτών έχουν σχηματιστεί. Αξίωματικοί έχουν υποβιβαστεί, κόκκινες σημαίες έχουν ύψωθεί και ο κανονικός χαίρετός έχει καταργηθεί». Αυτή η όμοιότητα με το 1917 ήταν άκνθημα για τους Ρώσους και τους Βούλγαρους «Κομμουνιστές» ήγέτες. Υποστηρίζοντας από τη Ρωσική Διοίκηση, ο Υπουργός Αμύνης, Συνταγματάρχης Βέλτοφ, έβγαλε με άσπρη διαταγή προς τις δυνάμεις του: «Επιστρέψτε άμέσως στην κανονική (σίκ) παιδεία. Καταργήστε τα συμβόλεια των στρατιωτών. Μην ύψώνετε άλλες κόκκινες σημαίες».

Οι αλληλεγγύες Βούλγαροι Κομμουνιστές κατάγγελλαν την όποκρασία των Ρώσων. Ο Μολότωφ επιχείρησε να κατασιγάσει την όργη που έπαχολούθησε: «Αν όρισμένοι Κομμουνιστές συνεχίσουν την τωρινή συμπεριφορά τους, θα τους κάνουμε να λογικεύουν». Η Βουλγαρία θα παραμείνει με τη δημοκρατική της κυβέρνηση και τη σημερινή τάξη της... Πρέπει να κρατήσετε όλους τους αξιόλογους αξιωματικούς του στρατού, που όηρησαν πριν απ' τα πραξικόπημα. Θα πρέπει ν' άνακαλέσετε στην ένεργή ύπηρεσία όλους τους αξιωματικούς που χουν άπολυθεί για διαφόρους λόγους. 16.

Ο άπαίσιος ήχος αυτόν των λέξεων άντήχησε σ' όλη τη Βουλγαρία. Στά 1934 ο φασίστας Συνταγματάρχης Γκεοργκίεφ είχε έπιτεθεί στους εργατές. Είχε καταστείλει άπεργίες, προκαλώντας θύματα, και τις είχε

κηρύξει παράνομες. Στά 1945, ο Έξιος Συνταγματάρχης Γκεοργκίεφ, λακός, τώρα, των Κομμουνιστών, έπιτέθηκε σ' άπεργούς εργατές, σά να 'ταν φασίστες. Τό Μάρτη του 1945, ένας έρμής άνδρακώρδων κατέδρε σ' άπεργία ζητώντας ψηλάτερους μισθούς. Άμέσως συλλαμίστηκαν σάν «άναρχικοί» και φασίστες και σύρθηκαν στη φυλακή απ' την έλεγχομένη απ' τους Κομμουνιστές κρατική πολιτοφυλακή. 17.

(γ) ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Στά 1918, τό αίσθημα για επαναστατική άλλαγή στην Ούγγαρία, ήταν πολύ ισχυρό. Αυτά τά αίσθήματα είχαν για ένα δικαστή καναλιζαριστεί ερηνικά μέσα απ' την Κυβέρνηση του Κάιη Καρόλνι, όποιος φημιολογούταν πως είναι κάποιος είδος σοσιαλιστή. Η Κυβέρνηση Καρόλνι έκανε μερικές παραχωρήσεις στο λαό. Τό Μάρτη του 1919 οι Σύμμαχοι προέλασαν την πύση της Κυβέρνησης Καρόλνι. Έστειλαν στην Ούγγαρία ένα ταλαιφράγο, που άφορούσε τα σύνορα με την Τσχοσλοβακία, τό όποιο ο Ούγγρος αίσθάνθηκαν ότι θα ισσάκτανε τά συκάνη.

Τά πατριωτικά και τά επαναστατικά αίσθήματα συνδυάστηκαν και ένα νέο επαναστατικό κύμα έφερε στην έξουσία την Κυβέρνηση του Μπέλα Κούν. 18.

Οι Κομμουνιστές κυριαρχούσαν στη νέα κυβέρνηση, μολονότι η τελευταία συμπεριλάμβανε έναν αριθμό Σοσιαδημοκρατών.

Τό Μάρτη του 1919, η νέα κυβέρνηση άνακήρυξε την Ούγγρική Σοβιετική Δημοκρατία. Αυτή δεν έπιελήθηκε στη χώρα από ένα Ρωσικό στρατό. Δέν όηρχε άμεση επαφή μεταξύ Ούγγρας και Ρωσίας. Η Ρωσία είχε ν' άσχοληθεί μ' άρκετά προβλήματα έκαινο τον καιρό.

Αιμαλώδεις πολέμου, που γύριζαν απ' τη Ρωσία, έδιναν περιγραφές, μ' ένθουασμό και μ' άποκάλυψη θαυμασμού, της Μεγάλης Επανάστασης, τά νέα της όποιος ένέπνεαν στο λαό την έλπίδα για ένα νέο τρόπο ζωής. Πόσο άναρχικοί ήταν για τους Ούγγρους να πιστευόν από μία τέτοια έλπίδα!

Η Ούγγαρία ήταν βασικά με άγροτική χώρα, στην όποια η κατανομή της γης ήταν περισσότερο άνηση απ' όποιοδήποτε μέρος της Εύρώπης. Ξεχόν διη η γη κατέχονταν από τους άριστοκράτες και την Έκκλησία. Η πλειοψηφία του λαού ήταν άειληρη, άνεργη, και σά πρόβρυα της ήμιοκτοσίας. Τό να γερματιστεί η φεουδαρχική γαιοκτηνική δομή της γης, έκαινο τον καιρό, θα ήταν μία άλγιστή επαναστατική πράξη.

Η Κυβέρνηση του Μπέλα Κούν κράτησε κάτω περισσότερο από 4 μήνες. Μερικοί ισχυρίζονται ότι δέν όηρχε χρόνος για τέτοια μέτρα. Άλλά όποτε κών η ύπόθεση δέν δόθηκε. Άν είχαν γίνει τέτοια ήγνημα, τό καθεστώς του Μπέλα Κούν ίσως να 'χε διατηρηθεί περισσότερο. Θα 'ταν δύσκολο, άν όχι αδύνατο, για τις επόμενες κυβερνήσεις να ξαναπάρουν τη

γή απ' τόν άγρότη, χωρίς ν' αντιμετώπισουν τό ένδεχόμενο ενός παρτα-
ταμένου έμφυλίου πολέμου. Όπως είχαν τά πράγματα, τό καθεστώς του
Κούν άνατράπηκε μόλις έ Ρουμάνικος Στρατός κατέλαβε τή Βουδαπέστη.
Ό Μπέλα Κούν διέφυγε στη Ρωσία τήν 1 Αύγουστου 1919.

Η άπομάκρυνση της κυβέρνησης Κούν σχεδιάστηκε στό Ξίθεντ απ'
τό Ναύαρχο Νίκολας Χόρτυ και τούς ύποστηρίχτες του. Άντιπρόσωποι του
Ρουμάνικου Στρατού ήταν παρόντες. Μιά Λευκή Τρομοκρατία εξαπολύθη-
κε στην Ούγγαρία απ' τή βοηθούμενη απ' τό εξωτερικό άναστασίαση
του Χόρτυ. Έγκατεστάθηκε τό πρώτο φασιστικό καθεστώς στην Βύρσηη.
Γιά τούς Ούγγρους, όλες οι προηγούμενες φρικαλεότητες είχαν πιά ξεπε-
ραστεί. Χιλιάδες Κομμουνιστών και Σοσιαλιστών συνελήφθηκαν σέ μπλόκα
φασιστικών συμμοριών, χτυπήθηκαν, βασανίστηκαν, δολοφονήθηκαν. Τά
συνδικάτα διαλύθηκαν μέ τή βία. Έκείνοι, που ύπηρεχαν άπλως ύποφίες
γιά τίς σοσιαλιστικές τους συμπάθειες, βασανίζονταν και τελικά δολοφο-
νούνταν. Χιλιάδες Άνθρωποι, έντελώς άσχετοι μέ τέτοιες ιδέες, ύπέστησαν
διώξεις και έφθκαν τό θάνατο. Τόσο σφοδρές ήταν οι άνταποκρίσεις γιά
τίς φρικαλεότητες, ώστε ακόμη και οι Βρετανοί (οι όποιοι γνώριζαν τά
πάντα γιά τίς φρικαλεότητες που διαπράχθηκαν στην Ινδία) παρενέστη-
σαν νά στείλουν μία Κοινοβουλευτική Έπιτροπή στη Βουδαπέστη. Η Έπι-
τροπή άνέφερε ότι έπιβεβαιώθηκαν οι χειρότερες ιστορίες άκρωτηριασμών,
δικασιών, βασανιστηρίων και φόνων.

Οι δραστηριότητες του Ούγγρικου ΚΚ, αυτό τόν καιρό, αναφέρονται
απ' τόν Πήτερ Φράνκερ στό βιβλίο του *Η Ο δ γ ρ ι κ ή Τ ρ α γ ω-
δία*: «Τό μικρό ΚΚ διεξήγαγε τίς δραστηριότητες του σέ συνθήκες ά-
πόλυτης παρανομίας. Έκανε τό είδος των σπταριστικών λαθών, που εί-
ναι τόσο εύκολο νά γίνουν κάτω από τέτοιες συνθήκες, μέ τούς ήγέτες στη
φυλακή και δολοφονημένους» (σελ. 29). Τό κίνημα αέκοκαφάλλιστης
και ψυχορραγίας. Αλλά είναι άναπόφευκτο κάτω από συνθήκες έμφυ-
λου πολέμου, όποτε τά επαναστατικά κινήματα παθαίνουν μέ τή λα-
τρεία της ήγερσης. Η πρωτόβση της έπιτυχίας, κάτω από τέτοιες συν-
θήκες, είναι νά εξαπλωθούν οι βασικές δραστηριότητες ενός κινήματος
όσο τό δυνατό πιο μακριά και πιο πλατιά, σ' όλα τά μέλη του. Κανείς δέν
πρέπει νά 'ναι άντανικάτατος. Οι ήγέτες, που συλλαμβάνονται, πρέ-
πει πάντα ν' αντικαθίστανται μ' άλλους.

Γιά τόν Ούγγρικό λαό, τά έπόμενα χρόνια, κάτω απ' τή φασιστική
τυραννία του Χόρτυ, ήταν γεμάτα πένθος και πόνο. Μερικοί έχουν ύποστη-
ρίξει ότι τό καθεστώς του Χόρτυ δέν ήταν αληθινά φασιστικό. Άλλά δέν
πρέπει νά ξεχνάμε ότι ό φασισμός όταν βρίσκεται στην έξουσία μπορεί νά πά-
ρει μία ποικιλία μορφών. Μολονότι βασικά όμοια, τά καθεστώτα του Χίτ-
λερ, του Μουσολίνι, του Φρόνκερ και του Σαλαζάρ διαφέρανε, έπίσης, σ'
άρκετάς λεπτομέρειες. Έίσα τό καθεστώς του Χόρτυ θά μπορούσε ν' απο-
κληθεί καλύτερα «εξακυβέρνηση από άριστοκρατές φασίστες. Όποιός-
ποτε κι αν ήταν τ' όνομά του, ή αηδιστική κτηνωδία του, στό μέτρο που

αφορούσε τούς άπλους ανθρώπους, παραμένει σά στίγμα πάνω στό σώμα
της ανθρωπότητας.

Τό καθεστώς Χόρτυ πήρε μέρος στό Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, στό
πλευρό του Χίτλερ. Προς τά τέλη όμως του πολέμου άναπτύχθηκε ένα
κίνημα, τό όποιο έπιδίωκε ν' άποσπάσει τήν Ούγγαρία απ' τή συμπαχία
της μέ τή Ναζιστική Γερμανία. Ναζιστικές δυνάμεις κατέλαβαν τότε τή
χώρα και ή τρομοκρατία βασίλεψε και πάλι. Οι άριστοί άγωνιστές κυ-
νηγήθηκαν και έξοντώθηκαν. Κάπου 400.000 Ούγγροι Έβραίοι έκτοπιστή-
καν, έρμια της άγωνίας και του θανάτου, στό Ναζιστικό στρατόπεδο συγ-
κέντρωσης.

Παρά τή μακρόχρονη αυτή ιστορία αθλιότητας, ο Ούγγρικός λαός
δέν είχε εγκαταλείψει τήν έλπίδα του γιά μία καλύτερη ζωή. Όταν στό
1944 ο Κόκκινος Στρατός άρχισε νά καταλαμβάνει τή χώρα, ο λαός διά-
κειτο εθελούσια άπέναντι σ' αυτό. Θεωρούσαν ελκυστικά τή Ρωσία φίλο. Πί-
στεψαν στην ύπόσχεση της άπελευθέρωσης. Πολλοί Ρώσοι είχαν δώσει
τή ζωή τους σέ σκληρές μάχες γιά τήν έκδίωξη των Γερμανών Ναζί. Τά
ένδοξα θάνατά του 1917 δέν είχαν ξεχαστεί. Τόση έμπιστοσύνη είχαν οι
λίγοι Ούγγροι Κομμουνιστές, ώστε δοθήσαν νά όργανωθεί ή διάσωση των
μαγάλων τμημάτων στους άγρότες.

Τό Δεκέμβριο του 1944, σχηματίστηκε μία Ούγγρική κυβέρνηση, στό
Ντεμπρέτσεν, στην καταχόμενη απ' τους Ρώσους περιοχή. Είγος διαέκρινε
τό λαό. Προϋποστούός ήταν ο Ούγγρος Γενικός Διοικητής Στρατηγός
Μπέλα Μίκλος ντε Ντολνός. Ό Μπέλα Μίκλος ήταν ο πρώτος Ούγγρος,
που έλαβε προσωπικά από τό Χίτλερ τήν άνώτατη Ναζιστική τμητική δια-
κριση: τό Μεγαλόσταυρο του Τάγματος του Σιδηρού Σταυρού. Μόλις πριν
λίγους μήνες, τόν 'ούλη του 1944, ο Στρατηγός Μπέλα Μίκλος είχε ά-
ναλάβει τό πολύ έμπιστευτικό καθήκον του άγγελοφόρου μεταξύ του κό-
ριου όργανωτή της Λευκής Τρομοκρατίας, Ναυάρχου Χόρτυ και του ά-
χρειότερου απ' όλους τούς Ναζί, του Αδόλφου Χίτλερ.

Στην Κυβέρνηση ύπήρχαν ακόμη δύο στρατηγοί: ο Βέρες κι ο Φα-
ράνχι. Ό Στρατηγός Γιάνος Βέρες, πρώην Άρχηγός του Έπαισιου του
Μπέλα Μίκλος, έγινε Υπουργός Άμύνης. Ό Ίμρε Νάγκυ έγινε Υπουρ-
γός Γεωργίας. Η ύπόλοιπη Κυβέρνηση σχηματίστηκε από μέλη του Κομ-
μουνιστικού κόμματος, του Σοσιαλιστικού κόμματος και του κόμματος
των Μικροβιολογητών. Ό ECONOMIST τήν περιγράφει, έκείνη τήν έπο-
χή, σαν «ένα παράξενο συνδυασμα τοπικών παραγόντων και κομμάτων της
άριστοκρατίας».

Η νέα κυβέρνηση θεωρούσε άκέρη τό Ναύαρχο Χόρτυ σαν τό νόμιμο
κυβερνήτη της Ούγγαρίας. Ό Υπουργός Άμύνης, Στρατηγός Βέρες,
έκλεισε τόν πρώτο του λόγο, που μεταδόθηκε απ' τό Ρωσικό ραδιόφωνο, μέ
τό αντίφατικό σύνθημα: «Ζήτω μία έλευθερη και δημοκρατική Ούγγαρία
υπό τήν ήγεσία του Ναυάρχου Χόρτυ!» Η πρώτη διακήρυξη της κηδεμο-
νομένης απ' τούς Ρώσους κυβέρνησης, όπως μεταδόθηκε απ' τό Ράδιο-
Μόσχα, στις 24 Δεκέμβριο 1944, άνέφερε: «Ό Αντιβασίλεας της χώρας

μας, Νικόλαος Χόρτυ, πικέτηκε απ' τούς Γερμανούς. Οι μισοθρόνοι που βρίσκονται τώρα στη Βαϊμάρη²¹ είναι σφετεριστές. Η χώρα έχει μείνει χωρίς ήγηση σε μια στιγμή που τα ήγνια της κυβέρνησης πρέπει να βρίσκονται σε δυνατά χέρια... Τα ζωτικά συμφέροντα του Πόνου απαιτούν όπως οι Ένοπλες Δυνάμεις του Ουγγρικού λαού, μαζί με τη Σοβιετική Ένωση και τούς δημοκρατικούς λαούς, βοηθήσουν στην καταστροφή του Χιτλερίου. Η προσωρινή κυβέρνηση διακηρύσσει ότι θεωρεί την ασυμμετρική ιδιοκτησία σαν τη βάση της οικονομικής ζωής και της κοινωνικής τάξης της χώρας και ότι θα εγγυηθεί τη διατήρησή της».

Ο Σεραιγιός Μίκλος, Μεγαλόσταυρος του Τάγματος του Σιδηρού Σταυρού, είχε διαβάσει τη διακήρυξη. Φαινόταν άπιστος. Πώς ήταν δυνατόν ένας τέτοιος άνθρωπος να ζητάει «την καταστροφή του Χιτλερίου»; Για τούς ανθρώπους σαν τον Μπέλα Μίκλος, τα προνόμια, το γόητρο και η δύναμη που συνοδεύουν την ήγηση ήταν πρωταρχικής σημασίας. Η φύση της ήγησης, η πολιτική, οι μέθοδοι και οι στόχοι της, είχαν δευτερεύουσα σημασία. Άλλα πως μπορούσε η Σοβιετική Ρωσία να δώσει τέτοιους ανθρώπους σε ήγησης θέσεις; Ο κύριος λόγος δόθηκε απ' τον ίδιο το Μίκλος στην διακήρυξη που παρατέθηκε παραπάνω: «...Η χώρα έχει μείνει χωρίς ήγηση...». Μ' άλλα λόγια υπήρχε ένα πολιτικό κενό. Ταύριζε κινδύνος να γεμίσει η χώρα με οργανώσεις που θα ξεπνέσουν απ' τις τάξεις των βιομηχανικών κι αγροτικών εργατών. Οι εργάτες είχαν πάρει την κομμουνιστική προπαγάνδα στις μαζικές τους. Είχαν κιόλας αρχίσει να βρουν σύμφωνο μ' αυτήν. Αυτό ήταν εξαιρετικά επικίνδυνο για τη Σοβιετική ήγηση και όλους τους την αποδέχονταν. Οι μόνοι άνθρωποι σταθεροί που μπορούσαν να βασιστούν οι Ρώσοι ήταν τα κατάλοιπα των προηγούμενων άρχουσών ημετέρων.

Οι Ρωσικές πεποιθήσεις ότι κανείς άλλος έξω απ' τούς πρώην δικηγότους και διευθυντές δεν θα μπορούσε να κυβερνήσει τη χώρα, δεν ήταν νέες. Οι σπόροι είχαν φυτευτεί στην ίδια τη Ρωσία, λίγο μετά την Οκτωβριανή Έπανάσταση και πολύ πριν τη Σαλινική εποχή. Πριν την επανάσταση οι Μπολσεβίκοι είχαν συνηγορήσει επανειλημμένα υπέρ του εργατικού ελέγχου της παραγωγής. Άλλα ήδη απ' την άνοιξη του 1918 — και πολύ πριν απ' τις δυσκολίες, που επιβλήθηκαν απ' τον εμφύλιο πόλεμο — ήγησης μέλη του Κόμματος τονίζαν τα πλεονεκτήματα της «διεύθυνσης του ενός ανθρώπου» στη βιομηχανία. Σύντομα κατάγγελλαν ενεργά εκείνους που μέσα στο Κόμμα — κι έξω απ' αυτό — υποστήριζαν ακόμη την άποψη ότι μόνο η συλλογική διεύθυνση θα μπορούσε να ναι μια γνήσια βάση για τη σοσιαλιστική οικοδόμηση.

Δεν μπορούμε ν' ασχοληθούμε εδώ μ' αυτή την εξαιρετικά σημαντική και περίπλοκη περίοδο της ιστορίας της εργατικής τάξης, ούτε με τις φοβερές έντονες διαμάχες, στις οποίες δόγησαν αυτό το ζήτημα της διεύθυνσης²². Λίγη, όμως, αμφιβολία μπορεί να υπάρξει για το ότι, στα γεγονότα, τις δυσκολίες και τις συγκρούσεις αὐτῆς τῆς περιόδου, είναι που πρέπει κανείς ν' αναζητήσει τις πραγματικές ρίζες του εκφυλισμού

της Ρωσικής Έπανάστασης. Πολλά χρόνια αργότερα, ακόμη και η αστική τάξη θύελλε να συλλάβει τη σημασία αυτού που συνέβηκε τότε. Η Γ κ α ν τ α w23 αναφερόμενη στα γραπτά του Λένιν, του Μάρ-τη του 1918, σαν «ασχολούμενα εν μέρει με την αντιγραφή της καπιταλιστικής οργάνωσης της βιομηχανικής μέθοδ σ' ένα σοσιαλιστικό πλαίσιο» έπερθεας απλά αυτή την επίγνωση με τη συνηθισμένη της ανάμειξη άπλοικότητας και λεπτολογίας.

Οι κίνδυνοι που θα μπορούσαν να προέλθουν από τέτοιες ιδέες, έγιναν σαφώς αντιληπτοί στη Ρωσία από μια ομάδα γνωστή σαν Εργατική Αντιπολίτευση. Απ' τὰ 1921 κιόλας, ένα απ' τὰ εξέχοντα μέλη της, η Άλεξάνδρα Κολλοντάι, είχε γράψει: «Δυσπιστία προς την εργατική τάξη (όχι στη σφαίρα της πολιτικής, αλλά στη σφαίρα των οικονομικών δημιουργικών ικανοτήτων) είναι η βάση των θέσεων που υπογράφτηκαν απ' τούς Κομματικούς μας ήγτες. Δεν πιστεύουν ότι τα σκληρά χέρια των εργατών, τεχνικά ανακατασκευά, μπορούν να διαπλάσουν εκείνες τις οικονομικές μορφές, οι οποίες, με τον καιρό, θ' αναπτυχθούν σ' ένα άρμονικό σύστημα Κομμουνιστικής παραγωγής».

«Όλοι αυτοί — Λένιν, Τρότσκι, Ζηνόβιεφ και Μπουχάριν — πιστεύουν ότι η παραγωγή είναι ένα τόσο «εξαιρετικό πράγμα», ώστε είναι αδύνατο να προχωρήσει χωρίς τη βοήθεια των «δευθυντών». Πριν απ' όλα θ' «αναθεωρήσουμε» τούς ήγτες, θά «τους διδάσουμε». Μόνο όταν μεγαλώσουν θ' απομακρύνουμε απ' αυτούς, όλους τούς δασκαλούς του Άντα-του Σιμβόλνιου Έθνικής Οικονομίας και θ' αφήσουμε τις βιομηχανικές ενώσεις να πάρουν τον έλεγχο της παραγωγής. Είναι σημαντικό ότι όλες οι θέσεις που γράφτηκαν απ' τούς Κομματικούς ήγτες συμπίπτουν σ' αυτό το ουσιαστικό σημείο: προς το παρόν δεν θά δώσουμε στα εργατικά συνδικάτα τον έλεγχο της παραγωγής. Προς το παρόν, «θα περιμένουμε». Όλοι συμφωνούν ότι προς το παρόν η διεύθυνση της παραγωγής πρέπει να γίνεται πάντα απ' τα κεφάλια των εργατών, μέσα ενός γραφειοκρατικού μηχανισμού, αλτρουονημένο απ' το παρελθόν²⁴.

Στην καπιταλιστική Δύση, φυσικά, δεν διατυπώθηκε ποτέ καμιά «άνοησία» γύρω απ' τον εργατικό έλεγχο και διεύθυνση της παραγωγής. Όταν οι Δυνάμεις δυνάμεις «απελευθερώσαν» μέρη της Εξόφησης στα 1945, οι Σερματιστικές Κυβερνήσεις, που συγκροτήθηκαν απ' τούς στρατούς κατοχής, εξασφάλισαν το ότι μόνο ξεθωριασμένα ή «απολύτως κομμουνιστικά» άτομα θ' ήναι «απολύτως ειδικά» προγενέστερης εμπειρίας, θά τοποθετηθούν επικεφαλής διεθυντικών ή διοικητικών θέσεων²⁵. Λίγο ενδιαφέρει τούς νικητές ποιούς σκοπούς — ή τίνας σκοπούς — είχε υπηρετήσει αυτή η εμπειρία στο παρελθόν. Μιλούσαν την ίδια γλώσσα — και τὰ πηγαίαν διαμάχαι! Ο μυστικισμός της διεύθυνσης ξεπερνούσε τὰ εθνικά σύνορα.

Όταν έγινε obvious ότι οι μελλοντικοί κυβερνήτες της Ούγγρας θά ήταν το Κομμουνιστικό Κόμμα και η ταχύτητα σχηματισμού

γραφειοκρατία του, τα θεσπυρικά ποσχεία έπρεξαν να γραφτούν σ' αυτό, σάν τά πρόβαρα. Τό Κόμμα έβριγε τό στρατιολογικό κέντρο μελλοντικών «ήγετων» και διευθυντών. (Μιά παρέμοια διαδικασία είχε συμβεί στη Γερμανία με την άνοδο του κόμμικου του Χίτλερ). Η οικονομική διαχείριση και η πολιτική διακυβέρνηση συγκεντρώνονταν σ' ένα και λιγότερα χέρια.

ΣΑΛΑΜΙ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΕΙΣ

«Εν τω εξουσιαστικώ νικητή, θα παρουσιάσει
δύσκολο να είναι δυνατό, τίς επαιτήσεις που
αυτός νικημένοιο σταδιακά.»

Α. Χίτλερ, 'Ο Άγών μου (1925)

Στίς Άνατολικό - Εύρωπαϊκές χώρες, η συστηματική καταστροφή των Σοσιαλιστικών κι Άγροτικών Κομμικτών, άρχισε με τό μαλακό Συνέλιτο, μ' αβανόμενο ρυθμό, μέχρις ότου, στά 1948, είχαν ούσιαστικά εξαλειφιστεί. Ήταν βασικό να μην υπάρχουν μέσα αντίστασης που να μπορεί να χρησιμοποιήσει ο λαός, για να καταφέρουν να εξαρμόσουν τά προγράμμάτά τους τά όργανα της γραφειοκρατίας, τά ιδνικά Κομμικτικά Κόμματα.

Οι άνθρωποι άρχισαν ήδη να αποθάνονται ότι η εμπιστοσύνη τους στη Σοβιετική Ρωσία είχε προδοθεί. Δέν υπάρχει πιο πικρή και πιο όδυνηρή απογοήτευση από «κείνη που κίθεται όταν ένας φίλος προδίδει την εμπιστοσύνη σου. Οι Ούγγροι Κομμικνιστές τό Ήσαν αυτό. Γνώριζαν τί πάθη θα ξειόκωνε. Δέν ήταν παρά μια μεσοφίλεια. Η αβίλακτη απορρατιστικό-τητα τους να κρατηθούν στην εξουσία έπρεπε να γίνει σ' όλους ξεκάθαρη.

Τό όργανό τους καταπίεσης τους ήταν, φυσικά, η άτυπνομία. Ήταν άπαραίτητος ο πλήρης έλεγχος αυτής της δύναμης. Καρδίζοντας τη θέση - κλειδί του Υπουργείου Έσωτερικών, καταφέραν να τον εξαασφαλίσουν. Μέσω του Υπουργείου αυτού, έλεγχαν, επίσης, τίς Δημόσιες Υπηρεσίες. Όλες οι θέσεις - κλειδιά ήταν στα χέρια των μελών τους. Τό κόμμα του προλεταριάτου, απέχοντας πολύ από τό να κατασπείρει την υπάρχουσα κρατική μηχανή, τη χρησιμοποιήστε και την έλεγχε για να εγκαθιδρύσει τη δικτατορία του πάνω στο προλεταριάτο. Περιγράφοντας εργότερα τίς μεθόδους τους, ο Ράκοβι έλεγε ότι έκανες τίς μέρες ή ίδια ή ίδια της δικτατορίας του προλεταριάτου συζητούνταν μόνο σε στενούς Κομμικτικούς κύκλους. Δέν (την) θέσαμε άνεχτά στο Κόμμα, γιατί άπό-μνη κι η θεωρητική συζήτηση της Δικτατορίας του Προλεταριάτου, σά στό-χος, θα προκαλούσε πανικό στους συνεργάτες μας στο συντακτικό. Θα έκα-

νε πιά δύσκολη την προσπάθειά μας να προετοιμαστούμε... την πλειοψηφία της μάζας των εργατών»²⁶

Ο προετοιμασμός των εργατών σ' ένα επαναστατικό πρόγραμμα θα 'ταν απλά πολύ πιά εύκολος. Αλλά το Κόμμα θα 'χανε τον έλεγχο των εργατών στη συνέχεια. Φοβόμην αυτό, το Κόμμα ενώθηκε με τους αστούς συνεργάτες του στο συνασπισμό.

Ο Ράκοβι εξήγησε πως η «Επαναστατική» είχε γίνει από πάνω και πως έφερε το Οδηγικό Κομμουνιστικό Κόμμα στην έδρα. Περιγράφε πως μέσω του Υπουργείου Εσωτερικών, το Κόμμα είχε σταθεί ικανό να «εξοπλιστεί» τους αγάτες του Κόμματος των Μικροϊδιοκτητών, αν «αποκαλύψει» τα εργαλειακά τους και να τους «απομακρύνει». Ο Ράκοβι εξήγησε πως η αντιπολίτευση κέρηκε σέ φέτες (όπως ένα σαλάμι) και έκτοπι- στηκε. «Εκείνες τις μέρες, αυτό αποκαλούνταν «μέθοδος του σαλαμιού»...Κόφαμε φέτες, κομμάτι - κομμάτι, την αντίδραση στ' Κόμμα των Μικροϊ- διοκτητών... Περιορίσαμε τη δύναμη του έθνους»²⁶

Ο Ράκοβι περιγράφει, επίσης, τη συγχώνευση του Κομμουνιστικού Κόμματος με το Σοσιαλδημοκρατικό σαν μία πλήρη νίκη για τους Κομ- μουνιστές και συντριπτική ήττα για τους Σοσιαλδημοκράτες. (Πάντο εύκο- λο πρέπει να 'ταν αυτό, με τον Υπουργό Εσωτερικών ν' αποκαλύπτει τα «εργαλειακά» των Σοσιαλδημοκρατών). Αφηγήθηκε μετά πως το Κόμ- μουνιστικό Κόμμα «κέρηκε» το στρατό, την αστυνομία και τις δυνάμεις κρατικής ασφάλειας (δηλ. τη μυστική αστυνομία). Αυτό έγινε μετά από «πλήρη μάχη... αφού μάλιστα το Κόμμα μας είχε ήδη μία έγκυ- ρη πρόβαση σ' αυτές τις δραχμές... Όταν το φθινόπωρο του 1948, το Κόμμα μας κατάλαβε το Υπουργείο Αμύνης, μπόρετε ν' αρχίσει η ραγδαία ανάπτυξη των άμυντικών δυνάμεων»²⁶

Ο ίδιος ο Ράκοβι ξεκαθάρισε επίσης ότι ο άπλοτος έλεγχος της μυσ- τικής αστυνομίας είναι απαραίτητος για εκείνους που θέλουν να κα- ταπίψουν το λαό. «Υπήρχε μία θέση, ο έλεγχος της οποίας διεκδικήθηκε απ' το Κόμμα μας απ' την πρώτη στιγμή. Μία θέση που το Κόμμα δεν ήταν διατεθειμένο να δεχτεί να συμπεριληφθεί σε οποιαδήποτε διανομή των πό- στων, σύμφωνα με τη δύναμη των κομμάτων στο συνασπισμό. Αυτή ήταν η Διεύθυνση Κρατικής Ασφάλειας... Διατηρήσαμε αυτή την έργανωση σ'α- χρεία μας από την πρώτη μέρα της ίδρυσής της»²⁶. Οι αγάτες του Κομ- μουνιστικού Κόμματος γνώριζαν άκριβώς τι έκαναν, όταν πήραν τον έλεγχο της Α.Β.Ο. (της Μυστικής Αστυνομίας Ασφάλειας).

Η Οδηγική μυστική αστυνομία χρησιμοποιήσε όλες τις τελευταίες τεχνικές διαπαιδαγείου και βολεροσύνης, που ήταν γνωστές στη Γκεστάπο και στη Ν.Κ.Β.Δ. Τα Σοβιετικά στρατεύματα κατόχη, άκαλοούθησαν διέ- σεις στην Ουγγαρία σ' απολυτικοί έμπερισημωμένοι της Ν.Κ.Β.Δ., οι οποίοι προχώρησαν άμέσως στην «ανάδιοργάνωση» των δυνάμεων ασφαλείας. Αλ- τές, επανδρώθηκαν τώρα μ' ένα περίεργο συνδυασμό των παλιών απο- βραμμένων του καθεστώτος Χέρτν και των νέων καθαρμάτων του ΚΣ. Αύ- τ' ανθρώπινα σκουπίδια κατέχαν μία προνομιακή θέση στην Οδηγική

κοινωνία. Ο μέσος έθνικός μισθός, στά 1956, ήταν περίπου 1.000 φορίντ το μήνα. Η άμοιβή των «μελών» της Α.Β.Ο. ήταν 3.000 φορίντ το μή- να. Οι αξιοκρατικοί έπαιρναν 9.000 - 12.000 φορίντ το μήνα. Ο Οδηγο- κός λαός τους μισούσε παθιασμένα όλους.

Η μέθοδος του σαλαμιού για την κατάληψη του Κρατικού μηχανι- σμού, προέλασε τις έπιχρίσεις ενός αριθμού μελών του ΚΚ. Η «ήγηση» αντιμετώπισε τους έπιχρίτες της... με την άστυνομία. Τα Κόμμα ήταν άμε- σα υπάλληλα για την τρομοκρατία, τις δολοφονίες, τα βασανιστήρια και τους έυλοδαρμούς, που αποτελούσαν χαρακτηριστικό γνώρισμα της Οδη- γικής ζωής κάτω απ' το καθεστώς του Ράκοβι.

Παράλληλα με τη βίαιη πολιτική καταπίεση, οι εργάτες υπόφεραν, επίσης, κι απ' την παρατεταμένη αγωνία της χειροτέρευσης του βιοτικού έ- πεδου, που μερικάς φορές έφτανε σ'α όρια της λιμοκτονίας. Οι πολυμύες αποζημιώσεις που είχε πάρει η Ρωσία ήταν σέ άρκυτά μεγάλο βαθμό ο- πέθυνες γ' αυτή την κατάσταση.

Η συγχώνευση των επανορθώσεων έκκολόφθηκε στη Συνδιάσκεψη της Γιάλτσκι, όπου η Δύση είχε συμφωνήσει με τον Στάλιν να χωρίσει την Εο- ρώπη σέ άρκυες έπιρροής. Μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο η Σοβιετική Ένωση είχε καταγγείλει σφοδρά τις αποζημιώσεις που πήραν απ' τη Γερ- μανία οι νικητές σύμμαχοι διά μέσου της Συνθήκης των Βερσαλλιών. Τό- νος συνεχώς, και πολύ σκεπτά, ότι αυτοί οι ένοβαιοι επέβαλλαν ένα ά- δαστοχο το βάρος στη Γερμανική εργατική τάξη, που δεν ήταν υπεύθυνη για τον πόλεμο και για τη ζημιά που είχε προκαλέσει. Έκείνη την εποχή, οι Ένοες έπόφεις είχαν υποστηριχτεί σ'αβέρ' και ξεκαθάρα- απ' τα διάσπρα έθνικά Κομμουνιστικά Κόμματα. Στη διάρκεια του Β' Πα- γκοσμίου Πόλεμου, καθώς οι έλπίδες μιας Ρωσικής νίκης ένισχυόνταν, αυτή η γραμμή άπορίφτηκε. Φανόταν σαν οι Ρώσοι να είναι αυτοί που θα 'παίρναν τώρα τις αποζημιώσεις. Η χαμαιλεοντική ιδεολογία του «σο- σοαλισμού» τους, αποκαλύφθηκε. Ότι για τα καπιταλιστικά κράτη θεω- ρούνταν «λήστρια», γινόταν «δικαιούσνη», όταν το έκαναν οι Ρώσοι.

Δέν άπάρχαν άκριβή στοιχεία για την ποσότητα των μηχανών κλπ., που άποσπώθηκαν και στείλθηκαν στην ΕΕΣΔ. Μία έπικύρωση, για την Ουγγαρία, ανέβάζει την αξία τους σ'α 124 εκατομμύρια δολάρια. Ό- πως ο στρατός του Χίτλερ, έτσι κι ο Κόκκινος Στρατός άπομύωσε τη χώρα που καταλάμβανε. Κι έδω, πάλι, λείπουν τα άκριβή στοιχεία για τό- κόστος αυτής της περιόδου κατοχής. Όμως, η προσθήκη σ'αυτή πληθυσμ' της χώρας ενός και πλέον εκατομμυρίου ανθρώπων, πρέπει να 'χε καταναλώσει ένα μεγάλο μέρος του έθνικού προϊόντος, έστω και μόνο σ' ερόφια. Μία μάλλον ύποκριτική Άμερικανική νύα πρ'ς την Ρωσική Κυβέρνηση, μ' έμεραμηνία 23 Ιούλη 1946, ανέφερε ότι οι Σοβιετικές δυνάμεις είχαν,

ως τον Ιούλιο του 1945, αποσπάσει από την Ουγγαρία 4 εκατ. τόνους σιταριού, σικαλίας, κριθαριού, καλαμποκιού και δημητριακών. (Η ελικτική προπολεμική έτησια παραγωγή αλεύρων των δημητριακών ήταν λίγο παραπάνω από 7 εκατ. τόνους). Από τα αποθέματα τροφίμων που ήταν διαθέσιμα για τον άμεσο πληθυσμό στο δεύτερο μισό του 1945, ο Σοβιετικός Στρατός είχε διαποικίσει σχεδόν όλα τα κρέας, το 1) 6 του σιταριού και της σικαλίας, το 1) 4 των λαχανικών, σχεδόν τα 3) 4 του λαδιού, το 1) 10 των φυτικών ελαίων και το 1) 5 του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων. Η έκτακτη έπιταγή τροφίμων παρατάθηκε ως τον Απρίλιο του 1946. Η έλλειψη τροφίμων στη διάρκεια αυτής της περιόδου ήταν τόσο σοβαρή, ώστε κάθε άρτο έπαιρνε, το πολύ, μόνο 850 θερμίδες τη μέρα — λιγότερο απ' ό,τι στη Γερμανία ή την Αυστρία. Όπως θα περιέγραφε κανείς, η αβύσση του ποσοστού θνησιμότητας ήταν ανησυχητική.

Μία άλλη άγνωστη ποσότητα, είναι ο όγκος του ύλικου (προσωπικών αγαθών κλπ), που μεταφέρθηκε στη Ρωσία μέσω της άρκαρης.

Ο γενικός κατάλογος των πολεμικών επανορθώσεων, που αποσπασθηκαν απ' την Α. Εξώπη, είναι αρκετά συγχυλιστικός. Δεν μπορούμε, εδώ, να μιλήσουμε σε λεπτομέρειες για την κάθε χώρα. Μαρινόες λεπτομέρειες για την Ουγγαρία θα μας δώσουν μερικά στοιχεία.

Οι συνολικές αξιώσεις επανορθώσεων από την Ουγγαρία ανέρχονταν σε 300 εκατ. δολάρια. Τα 2) 3 απ' αυτά πήγαν στη Ρωσία και τα υπόλοιπα μοιράστηκαν εξίσου ανάμεσα στην Τσεχοσλοβακία και την Γιουγκοσλαβία. Τα βιομηχανικά προϊόντα αποτελούσαν το 83ο ο το σύνολο. Το υπόλοιπο 17ο ο ήταν αγροτικά προϊόντα. Πριν τον πόλεμο, τα βιομηχανικά προϊόντα αποτελούσαν μόνο το 1) 4 περίπου, των συνολικών εξαγωγών της Ουγγαρίας. Η Βρετανική κεντροδουλειτική αντιπροσωπεία, η οποία επισκέφτηκε την Ουγγαρία την άνοιξη του 1946, ανέφερε ότι το συνδυασμένο κόστος των επανορθώσεων και της κατοχής έφτανε στο 30ο ο το εθνικό εισόδημα (επανορθώσεις 18ο ο, κατοχή 12ο ο). Ένας αντιπροσωπός των Ε.Π.Α. στη συνεδρίαση της Ελεγκτικής Συνδιάσκεψης των Παρισίων του Οκτωβρίου του 1946, είχε υπολογίσει ότι αυτό το κόστος έφτανε το 35ο ο το εθνικό εισόδημα.

Η κλίμακα αυτών των επανορθώσεων πρόσθεσε ένα τεράστιο βάρος στην Ουγγρική οικονομία και αναγκάστηκε να παραγωγώσει στην έργατική τάξη. Στο 1948, παρά την ύπαρξη της Α.Β.Ο. και του Κόκκινου Στρατού, η διακρέμηση τους ήταν πιθανό να ξεδηλωνόταν στους δρόμους. Ο κίνδυνος αναφέρθηκε στο Κρεμλίνο. Τον Ιούλιο του 1948, η Ρωσία αποφάσισε να παραιτηθεί απ' τις μισές απ' τις επανορθώσεις που οφείλονται ακόμη. Στις 15 Δεκέμβρη 1948, ο Υπουργός Οικονομικών Έρνο Γκέρε ήταν σε θέση να πει στο Ουγγρικό Κοινοβούλιο ότι, μελλοντικά το 1948, το 25,4ο ο των εθνικών δαπανών πήγε για την πληρωμή των Ρωσικών αποζημιώσεων, το 1949, μόνο το 9,8ο ο το προϋπολογισμός θα προορίζονταν γι' αυτό το σκοπό.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΥΛΩΣΗΣ

Οι μέθοδοι των εργατών που συνωστίζονται στο εργοστάσιο, οργανώνονται στρατιωτικά. Εάν κληρωθεί το βιομηχανικό στρατό, τίθενται κάτω απ' τις διαταγές μιας ελεγκτικής επιτροπής εξισομετικών και διαεισομετικών.

Κ. Μόρε και Φ. Ένγκελς, Τό Κομμουνιστικό Μανιφέστο (1848).

(α) ΕΜΠΟΡΙΟ

Υπήρχαν, όμως, κι άλλοι τρόποι εκμετάλλευσης του λαού. Λογούχαρη, το εμπόριο. Οι Κομμουνιστικές κυβερνήσεις της Ανατολικής Εξώπης, είχαν γρήγορα ότι η Ρωσική διαρία βιομηχανία ήταν άδικη να τους προμηθεύσει με κεφαλαιουχικά αγαθά. Γνώριζαν ότι οι μηχανές κι οι πρώτες ύλες ήταν απαραίτητες. Ήταν πρακτικισμένες να προσπαθήσουν και να τις πάρουν από τη Δύση. Το Σχέδιο Μάρσαλ φαινόταν να είναι η απάντηση στο πρόβλημα. Αυτό, τουλάχιστον, απ' αυτές τις χώρες, η Τσεχοσλοβακία και η Πολωνία, έκαναν φανερό την επιθυμία τους να συμμετάσχουν στο Σχέδιο Μάρσαλ. Ακόμη κι όταν η πύση της Μόσχας τις είχε αναγκάσει ν' απορρίψουν την ιδέα, εξακολουθούσαν να κάνουν απόπειρες ν' αναπτύξουν εμπορικές σχέσεις με τη Δύση.

Τα σχέδια της Μόσχας, αυτή την περίοδο, δοθήθηκαν απ' την Οθά. ανγκτον. Οι Ε.Π.Α. δημιούργησαν ένα «ειδηρόνι παραπέτασμα» στο εμπόριο ανάμεσα στη Δύση και τις χώρες της Ανατολικής Εξώπης, όταν καθοδήγησαν τα άλλα Δυτικά Έθνη να μην εξαγωγή «στρατηγικά αγαθά». Ο «μυστικός κατάλογος» στρατηγικών αγαθών του Στάτ Νηκάρτσινι κλήπων, οδυσιαστικά, κάθε είδος κεφαλαιουχικού εξοπλισμού. Η περιλάμβανε ελόν όπως οι δίσκοι γραμμοφώνου και οι δελάνες για την φαντασματική βιομηχανία²⁷. Το εμπόριο με τη Σοβιετική Ένωση (με τούς όρους της Ρωσίας) είχε εξαφανιστεί.

Για μερικούς ανθρώπους, ο όρος «εμπόριο» σημαίνει «μάζα άμοιβαία συμφωνημένη άνταλλαγή έμπορευμάτων μεταξύ χωρών». Έκείνοι που βρίσκονταν στο Κρεμλίνο δεν αποδέχθηκαν αυτό τον όρισμό. Ή δική τους ιδέα για το εμπόριο βασιζόταν στην παλιά άμπεριαλιστική άρχη ν' αγοράζεις φτηνά και νά πουλάς ακριβά — πολύ, πολύ ακριβά!

Τά δορυφόρα κράτη θεωρούνταν σαν πηγή πρώτων ύλων και φτηνών βιομηχανικών προϊόντων. Ή έκμετάλλευση λειτουργήσε και προς τις δυο κατευθύνσεις. Ή Ρωσία εξαφάνισε τις εξαγωγές των δορυφόρων σε τιμές μικρότερες απ' τις παγκόσμιες. Και έξήγαγε σ' αυτές σε τιμές μεγαλύτερες απ' τις παγκόσμιες. Ή Πολωνία - Σοβιετική συμφωνία της 16 Αυγούστου 1945, για την έτήσια εξαγωγή Πολωνικού κάρβουνου στην ΕΣΣΔ, αποτελεί ένα εκπληκτικό παράδειγμα. «Ή κατάληψη της Πολωνίας μέσω αυτής και μόνο της συναλλαγής άνέρχονταν σε πάνω από 100 εκατ. δολάρια τό χρόνο. Οι Βρετανοί καπιταλιστές ποτέ δεν έβγαλαν ένα τόσο μεγάλο έτήσιο κέρδος απ' τις επενδύσεις τους στην Ίνδία»²⁸. Παρόμοια, που κατασκευάζονταν στην Τσεχοσλοβακία με κόστος 300 κορώνες τό ζευγάρι, πουλούνταν στη Ρωσία προς 170 κορώνες τό ζευγάρι. (Όταν, όμως, έξιαικές της μεγάλης Εγκράσις τού 1947, ή Τσέχικη κυβέρνηση άναγκάστηκε νά εισαγάγει μεγάλες ποσότητες δημητριακών απ' την ΕΣΣΔ έπρεπε νά πληρώσει περισσότερα από 4 δολάρια τό μπούσελ. Τόν καιρό εκείνο οι ΕΠΑ πουλούσαν στην παγκόσμια αγορά δημητριακά προς 2,5 δολάρια τό μπούσελ.

Ή Βουλγαρία δεν αντιμετώπιζε καμιά δυσκολία στο νά πουλήσει τόν καινό της για δολάρια, τά οποία χρειαζόνταν άπελπιστικά. Κι όμως, στό 1948, έπρεπε νά πουλήσει σχεδόν όλη τή σοδειά της σε καινό σε πολύ χαμηλή τιμή. Ή Ρωσία, τότε, ήταν σε θέση νά ξαναπουλήσει τόν καινό της στην Ίταλία, αγοράζοντας ένα άρκεύτατο κέρδος — σε δολάρια.

Τό ότι τό Ρωσικό «εμπόριο» μέ την Ουγγαρία ήταν σημαντικό, φαίνεται απ' τή μακροπρόθεση συμφωνία τού 1948. Αυτή άναφέρει ότι τό «εμπόριο» επρόκειτο νά τριπλασιαστεί στό 1949. Δεν δόθηκαν λεπτομέρειες. Μολόνδι ή Ρώβια πρόσπερε διαβάει, κι ή Ουγγαρία κατεργασμένα άγαθά, οι αγρειακές ποσότητες κι οι τιμές τους φυλάγονταν έξόλυστα, σαν στρατιωτικά μυστικά. Ένας απ' τούς κύριους λόγους αυτής της μυστικότητας ήταν τό ότι οι εργάτες στά έργοστάσια, είχαν, ως ένα βαθμό, επήνωση αυτής της έκμετάλλευσης κι ήταν πολύ άνταρτοεστραμένοι.

(β) ΜΙΚΤΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

Ή ποσότητα του Γερμανικού κεφάλαιου, που είχε επενδυθεί στην Βουλγαρία, την Ουγγαρία και τή Ρουμανία, ήταν σημαντική. Στη Ρουμανία, λογονόμισε με περισσότερα από τό 1) 3 τού συνόλου των

* Σ.τ.Μ.: Trade

επενδύσεων σε πετρέλαιο, τροποζικές δραστηριότητες και στη βιομηχανία. Στην Ουγγαρία, ή Γερμανική κυριότητα βιοκτησία ύποταλίζονταν ότι έφτιζε 1.200 εκατ. δολάρια. Ή Ρωσία άσκησε τά «δικαιώματα» της, που προσέδινονταν απ' τή συμφωνία τού Πόταντι. Όλες οι Γερμανικές επενδύσεις κατασχέθηκαν. (Οι Ρώσοι, πήραν μόνο τό άνεργητικό των διαφόρων επενεργήσεων. Τά χρέη τους φορτώθηκαν στο κράτος). Αυτό έγινε κατά ένα μέρος μέ τήν άπόσπαση μηχανών, και κατά ένα άλλο μέρος μέ τήν άνάληψη τού έλέγχου εκείνων των βιομηχανιών, που λειτουργούσαν ακόμη στην Ουγγαρία. Ίδρύθηκαν μικτές εταιρίες. Στην άρχή, αυτές λειτουργούσαν σε συνεταιρισμό μέ ιδιώτες καπιταλιστές, άλλες δταν, άργότερα, αυτοί απαλλοτριώθηκαν, ή ΕΣΣΔ διατήρησε τόν έλεγχο των εταιριών, από κοινού μέ τήν Ουγγρική κυβέρνηση²⁹. Καμιά βιομηχανία δεν άνήκει στην άπολειστική κυριότητα της ΕΣΣΔ. Ή Ρωσία επένδυσε σ' όσες επιχειρήσεις ήταν δυνατό, αποκτώντας έτσι μεγαλύτερο έλεγχο πάνω στο σύνολο της οικονομίας. Αυτές οι μικτές εταιρίες οργανώθηκαν και διευθύνονταν πάνω σε καπιταλιστικές βάσεις. Ή μόνη αξιοσημείωτη διαφορά ήταν ότι ή μάζα τού «κόσμου» συνεταιρισμού (ή ΕΣΣΔ) πραγματοποιούσε πολύ μεγαλύτερα κέρδη από τήν άλλη (τό δορυφόρο Κράτος). Σά μερικές περιπτώσεις, ή τελευταία ήταν άναγκασμένη ακόμη και ν' άναλωθάνε τις ζημιές!

(γ) ΕΘΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Μέχρι τό 1948, όστόσο, δεν είχε άρξισι ακόμη στά σοβαρά ή ένσωμάτωση της Ουγγρικής οικονομίας σ' εκείνη της Σοβιετικής Ένωσης. Αυτό έπιτεύχθηκε μέσω της έθνικοποίησης.

Ο όρος «έθνικοποίηση», δταν χρησιμοποιείται απ' τούς ήγγέτες είτε της Άνταλξής είτε της Δύσης, έχει μόνο ένα νόημα: νά εξαφάνισι και νά δροαώσει τόν έλεγχο τους πάνω στα μέσα δικαιομής, παραγωγής και συναλλαγής³⁰.

Στην Ουγγαρία, μερικές βιομηχανίες είχαν κιόλας έθνικοποιηθεί. Άλλά μέχρι τόν περί έθνικοποίησης νόμο της 25 Μάρτη 1948, τό 25ο) ο της θραϊκής βιομηχανίας και τό 80ο) ο της ύπόλοιπης βιομηχανίας βρίσκονταν ακόμα σε χέρια ιδιωτών. Αυτός ο νόμος πρόβλεπε ότι όλες οι επιχειρήσεις που άπασχολούσαν περισσότερα από 100 άτομα ή' άναλαμβάνονταν από τό Κράτος.

Ή έθνικοποίηση δεν συμπληρώθηκε παρά μόνο στα τέλη τού 1949. Οι Ούγγροι Κομμουνιστές ήγγέτες, δεν διέφεραν καθόλου από εκείνους του Βρετανικού Έργατικού Κόμματος πάνω στο ζήτημα τού αν ή έθνικοποίηση θά περιλάμβανε και τόν έλεγχο από μέρος των ιδίων των εργατών. Αυτό φαίνεται από τήν άνταπόκριση ότι «ή Δευτέρα τού Πάσχα τού 1948 κηρύχθηκε άργία. Ένώ οι εργάτες δεν βρίσκονταν στα εργοστάσια, οι Κρατικοί αξιωματοχίι κατέδθηκαν και άνάλαβαν τόν έ-

λεγχοί τους. Την άλλη μέρα οι εργάτες έφτασαν για να δουν ένα νέο άφεντικό³¹. Η έθνικοποίηση άπ' την Έργατική Κυβέρνηση πραγματοποιήθηκε με μάλλον περισσότερη πολιτική επιτήδευση. Όσον άφορά τους εργάτες, τό καθαρό αποτέλεσμα ήταν σχεδόν τό ίδιο³².

(2) ΚΟΛΛΕΚΤΙΒΟΠΟΙΗΣΗ

Μία άλλη μέθοδος εκμετάλλευσης του πληθυσμού ήταν ο Ρώσος τύπος κολλεκτιβοποίησης. Ένώ ο' άλλα κράτη της Ανατολικής Εύρώπης αυτή είχε άρχισι σε ένα πρώτο στάδιο, στην Ούγγαρία ή Κυβέρνηση παρήγγειλε για μεγάλα διάστημα διατακτική από να κάνει την άποπειρα. Έπειτα από κάποιους έλλογούς, άρχισε τελικά, να κολλεκτιβοποιεί σταδιακά τη γεωργία.

Σε τό Νοέμβριο του 1949, τό 7ο) ο περίπου της κολλεκτιβίσησης γής βρίσκονταν στα χέρια συνεργατικών ή κρατικών αγροκτημάτων. Η Έλευση αυτοπεποιθήσης των Ούγγρων Κινόντων όφειλόταν βασικά στο φόβο τους μήπως αντιμετώπισουν μιάν άνοικτή αντίσταση από μέρος των αγροτικών εργατών. Ο λόγος, στη γλώσσα της κυβέρνησης, ήταν ότι ή ταχύτερη κολλεκτιβοποίηση θα μπορούσε να ένοσχίσει «Τις άλλες τάσεις».

Κατά τη διαδικασία διοκλήρωσης της έθνικοποίησης, τό ελάχιστα δικαιώματα που απολάμβαναν οι εργάτες κάτω άπ' τό καθεστώς της άτομικής ιδιοκτησίας, έξαφανίστηκαν. Οι άπεργίες, όπως και πριν, ήταν, φυσικά, παράνομες. Ο πλήρης έλεγχος του εργοστάσιου πέρασε στα χέρια ενός μόνο διευθυντή. Ο Υπουργός Έργα Γκέρε, στην άναφορά του του Ιούνη 1950 προς την Κεντρική Έπιτροπή του Κόμματος, διατύπωσε τό ζήτημα έτσι: «Ένα εργοστάσιο... μπορεί να 'χει ένα μόνο διευθυντή, ο οποίος είναι προσωπικά υπεύθυνος για κάθε τι που συμβαίνει στο εργοστάσιο». Στη βίβα, και άπότασε τους εργάτες στη θέληση της διεύθυνσης, είχε βάλει ή τελευταία στροφή. Η Ούγγαρία ήταν πιά, από κάθε άποψη, άορυχόρος της ΕΣΣΔ.

Η κατάσταση των κακτηρίων, τις όποιες οι Ρώσοι εργάτες είχαν έξοφάλλσει, για ένα μικρό χρονικό διάστημα, στο 1917, πήρε μάλλον περισσότερα χρόνια. Είναι άλήθεια ότι ή Κομμουνική Έκστρατεία για την άτομική διεύθυνση της παραγωγής — και ενάντια στην εργατική διεύθυνση — είχε άρχισι κιόλας άπ' την άνοιση του 1918. Συνάντησε σημαντική αντίσταση. Τά πρώτα λίγα χρόνια οι διοικητικές διοικόνταν άπ' τη λεγόμενη Τρόικα, δηλαδή την εργατική έπιτροπή, τον Κομμουνικό πυρήνα και τόν διευθυντή. Στο 1924, ακόμη κι αυτό είχε καταντήσει μιά φάρσα. Στο 1929 ή Κεντρική Έπιτροπή του Κόμματος αίσθανήθηκε έτοιμη να άποφασίσει ότι οι εργατικές εργοστασιακές έπιτροπές «δέν πρέπει να παρεμβαίνουν άμεσα στη διοκλήση του εργοστασίου ή, να προσπαθούν να άπονοήσουν τρέπο, να άντικαταστήσουν τό διευθυντή του εργοστασίου. Θα βοηθήν, με κάθε δυνατό μέσο, στην έξασφάλιση του έλέγχου από ένα

μόνο άνθρωπο, στην αύξηση της παραγωγής, στην άνάπτυξη του εργοστάσιου και συνακόλουθα στη δελτίωση των ολικών συνθήκών της εργατικής τάξης³³. Τό φάντασμα της παλις Τρόικας δέν θάφτηκε έπίσημα, παρά μόνο στο 1937. Ο έπίσημος εκπρόσωπος που προέδρευε σ' αυτή, την συγκεκριμένη ταυτό ήταν τό δεξί χέρι του Στάλιν, ο Ζύντοφ. Μιλόντας στην Όλιμπλεια της Κεντρικής Έπιτροπής είπε: «... ή Τρόικα είναι κάτι τό έντελώς άνεπίτρεπτο... ή Τρόικα είναι ένα είδος διοικητικού συμβούλιου, αλλά ή οικονομική μας διεύθυνση ακολουθεί δλότεια διαφορετικές κατευθύνσεις³⁴.

Στά «εργατικά» κράτη της Α. Εύρώπης, δέν επιτράπηκε στο λαό, ούτε καν να παύσει άπ' αυτές τις περιορισμένες και διατραπεζωμένες μορφές οικονομικής αυτοδιοκλήρισης. Τό σύστημα της Τρόικας δέν καθιερώθηκε ποτέ.

Αν ληφθεί όπόψη ή πλήρης πολιτική και οικονομική ένσωματώση στη Σοβιετική Ένωση, τίποτα δέν φαινόταν, τώρα, να στέκεται εμπόδιο στο δρόμο της ολικής εκμετάλλευσης. Τίποτα;

Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΑΝΑΡΧΩΝΕΤΑΙ

«Ο μισθός με το κομμάτι είναι: ή μορφή μισθού που αναρμονίζεται καλύτερα με τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής... χρησιμοποιούμε σά μοχλούς για την παράταση της εργασίας μέρους και τη μείωση των μισθών».
Κ. Μόρξ, Κεφάλαιο (1867).

«Η σύσφιξη άρχη της Βενικουσοσοσιαλιστικής ήττας, είναι να μην επιτρέψει οποιαδήποτε αύξηση στην κλίμακα των ήρρομίων, αλλά να κώλωνει τό ελαστικό μόνο με την αύξηση της αποδοτικότητας».
Α. Χίτλερ, όμιλος στο Γμήριο Συνέδριο το Κόμματος

«Η εργασία με το κομμάτι είναι ένα επαναστατικό σύστημα που εξαλείφει την άδρανη και κάνει τον εργάτη να δραστηριοποιείται. Στο καπιταλιστικό σύστημα, το χάσμα και ή ταμπελία ανααρδώνεται. Τώρα όμως, ελπίς έχουν την ειλικρίνεια να βοηθήσουν καλύτερα και να καρδίσουν περισσότερο».

Scanteia (ήμεροιο όργανο το Ρουμανικό ΚΚ)
13 Γενάρη 1948.

Η «δικαίω να δουλέψει κανείς σκληρότερα» — μέσω της εργασίας με το κομμάτι — καθιερώθηκε στην Ούγγαρία σε μία κλίμακα χωρίς προηγούμενο. Η εργασία με το κομμάτι απευθύνεται στα καλύτερα ένστικτα το ανθρώπου. Αυτό είναι ολοφάνερο στην κοινωνία μας. Η εργασία με το κομμάτι εγκωμιάζεται πολύ απ' εκείνους που μας κυβερνούν, Γ' αυτούς που διευθύνουν το λαό, ή ή στο εξωτερικό, αποτελεί ένα σημαντικό μέσο έλέγχου, χειραγώγησης και κυριαρχίας πάνω στους εργάτες. Η εργασία με το κομμάτι βοηθάει στη συντηρή της φυσικής τους

τάσης να συνανώνονται και να συνεργάζονται. Είναι ένα πολύτιμο όπλο στα χέρια εκείνων, που θέλουν να εξαχρεώσουν και να ατομικοποιήσουν την εργατική τάξη.

Τό έλο σύστημα της εργασίας με το κομμάτι εξαλείφεται από τη διατήρηση των μισθών σε χαμηλό επίπεδο. Στην Πολωνία, λοσυάχη, λόγω της έκτεταμένης εργασίας με το κομμάτι, οι βασικοί μισθοί σχεδόν εξαφανίστηκαν. Τό σύστημα υποστηρίχτηκε απ' τους Ρωσικούς στίλ Σταχανοβίτες. Αυτοί ήταν κα' έξοχην εργάτες με το κομμάτι. Παρήκαιο τύποι υπάρχουν στα Βρετανικά εργοστάσια και συγκεντρώνουν συνήθως ή γενική αντίπαθεια. Οι εργάτες, στην Α. Βόρεια, τους άνομιετώσαν έντελώς έχθρικά. Οι ίδιοι οι Σταχανοβίτες συνεχώς παραπονούνταν γ' αυτή την έχθρότητα. Τά έπισήμια κομματικά όργανα αποδοκίμασαν αυτό σαν μία επίθεση πολιτικά ανθρώπων εργατών ενάντια στους Σταχανοβίτες». Πράγματι, τό 9ο συνέδριο το Τσεχοσλοβακικό ΚΚ ζήτησε να παρθούν μέτρα ενάντια σ' αυτούς τους εργάτες, οι όποιοι συκοφαντούν ή βουλεύει των Σταχανοβιτών και που προσπαθούν ακόμη και να θέλουν τροχονέξη στο έργο τους».

Στην Ούγγαρία, όχι μόνο οι εργάτες αλλά ακόμη και μερικά Κομμουνιστικά μέλη, προσπάθησαν να τροχονέξουν τό έλο σύστημα της εργασίας με το κομμάτι. Σ' ένα λόγο, στις 27 Νοέμβρη 1948, ο Ράκοσι, αναφέρθηκε σ' αυτό και σε διάφορες κινήσεις «επιβρόδυνσης» άναμεσα στους εργάτες, όταν είπε: «... οι διευθυντές των εργοστασίων συνθηκολογούν με τους τεμπέληδες εργάτες. Οι νόρμες παραγωγής είναι πολύ χαμηλές». Αλλά, μολοντί οι «τεμπέληδες εργάτες» άπειλούνταν συνεχώς, δεν άλλαξαν συμπεριφορά. Τόν Ιούνη το 1950 ο Έρνο Γκέρε, στην άναφορά του πρós την Κεντρική Έπιτροπή το Κόμματος, δήλωσε: «οι άπάτες στους μισθούς και στις νόρμες έχουν διαδοεί άνάμεσα στις μάζες. Σε μεγάλο βαθμό, μπορούν ν' άποδοθούν στην ύπνεια δράση διεξόν σοσιαλδημοκρατικών στοιχείων και των συμμάχων τους, των αντιδραστικών κληρικών. Τό ότι μπορείς να εμφανιστεί μία τέτοια άσχημη κατάσταση στο πεδίο της νόρμες, όφελεται, κατά ένα μέρος στο ότι σε πολλές περιπτώσεις οι οικονομικοί ήγέτες των εργοστασίων, Κομματικοί αξιωματούχοι και συνδικαλιστικά στελέχη, συμπεριλαμβάνονται μεταξύ εκείνων που επιβροδύνουν τις νόρμες... Σε περισσότερες από μία περιπτώσεις, έβγαλαν σε τέτοια σημείο όστε να προσπαθούν και να υποστηρίξουν τους άπατεώνες των μισθών». Έχοντας όσαιστην, δήλωσε ότι Κομματικά μέλη είχαν συμμαχήσει με «εξέλιους Σοσιαλδημοκράτες», ο Γκέρε πρότεινε μία μεγάλη αύξηση της βασικής νόρμας.

Οι συνθήκες στα εργοστάσια χειροτέρεψαν. Στις 9 Γενάρη 1950, ή Ούγγρική Κυβέρνηση έδωσε ένα διάκταμα, που άπαγόρευε στους εργάτες να εγκαταλείπουν τόν τόπο της δουλειάς τους χωρίς άδεια. Οι ποιίες γιά την άντακική, ήταν άσπληρες³⁵.

Η άσφαγμένη άλλοτρίωση κι ήματάλλευση, σ' όποιαδήποτε χώρα

τόν κόσμο, οδηγεί αναπόφευκτα σε αδιεξέλιξη αντίσταση. Τα παμποτάξ εξαπλώνονται. Αυτό είναι ένα γεγονός της οικονομικής ζωής. Είναι πολύ γνωστό σ' όλους τους βιομηχανικούς κοινωνιολόγους και συζητείται ανοιχτά από κρίνους που δεν βρίσκονται άμεσα στην υπηρεσία των γυγάντων επιχειρήσεων³⁰.

Τό ότι οι Ούγγροι εργάτες άντιστεχάσαν έγιναν άκόμη πιο φανερό άπ' τους λόγους των «ήγγετων» τους. Μιλώντας, στο Ντεμπρέσεν, στις 6 Δεκεμβρίου 1948, ο Ούγγρος Υπουργός Βιομηχανίας "Ισθάν Κόσσα³¹ είπε: «Οι εργάτες έχουν υιοθετήσει μία τρομακτική στάση άπέναντι στους διευθυντές των έθνικοποιημένων βιομηχανιών» και πρόσθεσε, ότι, αν δεν άλλαζαν τή στάση τους, ένα χρονικό διάστημα καταναγκαστικής εργασίας έως γά δοθηόσε. Οι εργάτες, που δεν έδειχναν ν' άγρπούν τήν εργασία τους, καταγγέλλονταν συχνά άπ' τους ήγγετες σάν «πράκτορες των καπιταλιστών».

Παρά τήν άυτονομική τρομακρατία, οι εργάτες έβηκαν άρκετους τρόπους αντίστασης. Οι δυό πιο σημαντικοί άπ' αυτούς ήταν ο άπουσιασμός και ή έκτέλιση εργασίας κακής ποιότητας. Στις 31 Αυγούστου 1949, ο Ράκος έδήλωσε ότι ή παραγωγή είχε πέσει κατά 10-15ο ο στους τελευταίους λίγους μήνες. Ίσχυρίστηκε, επίσης, ότι ο άριθμός των ημερών που χάθηκαν, γιατί οι εργάτες έβλήσαν ασθένεια, ήταν 2 ή 3 φορές μεγαλύτερος άπ' ότι πριν τον πόλεμο³². Οι Τάιμς (5 Σεπτεμβρίου 1949) δημοσίευσαν ένα άρθρο τού άνταποκριτή τους στη Βουδαπέστη γιά τή Συνδιάσκεψη τού Κομμουνιστικού Κόμματος της Μείζονος Βουδαπέστης (μιάς περιοχής που συγκεντρώνει πάνω άπ' τό 60ο ο τής βιομηχανίας τής Ούγγαρίας): «Η έκθεση της Συνδιάσκεψης αναφέρει ότι ή παραγωγικότητα έμφανίζεται στις περισσότερες βιομηχανίες στάσιμη και σέ μερικές φθίνουσα. 'Ανάμεσα στό Φλεβάρη και τόν 'Ιούλη, σ' ελόκληρη τήν βιομηχανία έπεσε κατά 17ο ο... Πάρα πολλοί εργάτες ζητούσαν άναρρωτικές άδειες — πριν λίγες μόλις εβδομάδες, σέ ένα έργοστάσιο τό 11ο ο. Σέ κάποια άλλο: 12ο ο. 'Αναφέρονται περιπτώσεις αύτο - τροματισμών».

'Αναφερόμενος στη χειροτέρευση της ποιότητας των παραγόμενων αγαθών, ο Ράκος έβήλωσε επίσης (31 Αυγούστου 1949) ότι «ή σπατάλη στο χυτήριο αιδερου Μάνφρεντ Βάις (τό δεύτερο σέ μέγεθος εργοστάσιο τής Ούγγαρίας) είχε αύξηθεί άπό 10,4ο ο σέ 23,5ο ο».

Στά χαρτιά, πολλοί εργάτες παρέμειναν ακόμα στό Κόμμα. Λοιπόν, έσείς τί θέ κάνετε; Τό νά φύγει κανείς θέ σήμαινε γά διατρέξει τόν κίνδυνο νά χαρακτηριστεί ερασιτέας κατάρκοπος. Υπήρχαν πάρα πολλές μαρτυρίες γι' αυτό. Τό γεγονός αυτό έκανε ιδιαίτερα κλαυστικά τά κίνητρα γιά νά μείνει κανείς. Κάποια άπόδειξη της συνειδησιακής κρίσης που περνούσαν τά μέλη τού Κόμματος, δόθηκε άπ' τό Γκόζαρ Ρέβό — τό Θεωρητικό τού Κόμματος. Τόν 'Οκτώβρη τού 1948, παραπονήθηκε ότι, τό Ζάμπαντ Νέπ, τό ήμερήσιο δημοσιογραφικό όργανο τού Κόμματος, τού ό-ποίου ήταν έκδότης, διαβάζόταν μόνο άπ' τό 12ο ο των μελών τού Κόμματος.

Στό μεταξύ μερικά ήγγετικά στελέχη των ΚΚ τής Α. Εβρώπης είχαν γίνει ταλμάρ. Έχουν άρχίσει νά σκέφτονται γιά τους έαυτούς τους. Οι σκέψεις τους ήταν άνατρεπτικές γιά τήν κατεστημένη τάξη. Οι Κομμουνιστές έκκαθαρίσεις γενικεύτηκαν.

'Ανάμεσα στί 1948 και στί 1950, τά ΚΚ διάγραφαν: στήν Τσεχοσλοβακία, πάνω άπό 250.000 μέλη στή Βουλγαρία, 92.000 — περίπου τό 1)5 των μελών στή Ρουμανία: 192.000 — πάνω άπ' τό 1)5 των μελών. Στήν Ούγγαρία, διαγράφτηκαν 483.000 μέλη τού Κόμματος.

Αυτή ήταν ή περίοδος τής μεγάλης Τιτο - Σταλινικής έκρηξης. 'Η «στάχτη» μύλωνε τά Κομμουνιστικά κήματα σ' ελόκληρο τόν κόσμο. 'Η άρρώστια ήταν, φυσικά, περισσότερο διαδεδομένη στήν Α. Εβρώπη, όπου τό κυνήγι των Τιτοστών έγινε σπόρ τής μόδας γιά τίς διάφορες ήγεσίες. Μαγάλος άριθμός ανθρώπων συνελήφθη και ρίχτηκε στή φυλακή. Στήθηκαν εθνικές δίκες. Χιλιάδες πρην «καλοί Σταλινικοί» δρέθηκαν ένοχοι δλοφάνερα χυλκαυμένων κατηγοριών. Πολλές εκατοντάδες έκτελέστηκαν. 'Ανάμεσα στους ίδιους τούς ήγγετες, ο Σλάνσκι κι ο Κλεμέντις στήν Τσεχοσλοβακία, ο Κάσι Σέξι στήν 'Αλβανία, ο Κοστάρ στή Βουλγαρία κι ο Ράικ στήν Ούγγαρία, πλήρωσαν όλοι μέ τήν έσχατη ποινή. 'Ενα άπ' τά πού «σοβαρά» έγκλήματα τού Κοστάρ άποκαλύφθηκε άπ' τή Εισαγγελική 'Αρχή μ' ένα σόλ παράτρανήγημένης κυμαδίας. 'Ο Κοστάρ κατηγορήθηκε ότι ήταν φίλος τού Μπέλα Κούν, ο όποιος είχε «άποδευτεί» πώς ήταν «Τροτκιστοερασιτέας».

Τό πιο αληθινά φρενιστικό πράγμα ήταν ή «άπολογία» τού Ράικ. Συνελήφθη τό Μάη τού 1949 κι ή δίκη του άρχισε στίς 16 Σεπτεμβρίου. 'Ο Ράικ δμολόγησε τήν ένοχή του σ' όλες τίς κατηγορίες τού Αγκάισου Κατήγορου καθώς και σέ μερικές άλλες έπιπλέον. Τό ότι ήταν άδύνατο νά ναι ένοχος γι' αυτές τίς κατηγορίες, πρέπει νά ήταν άλοφάνερο σ' όσους τόν γνώριζαν. 'Ο Ράικ κι οι άλλοι βασίστηκαν γιά νά ένοχυθεί ή κλονίζόμενη έξουσία της Κομμουνιστικής ήγεσίας. Αυτοί οι «ενικητές» Σταλινικοί έπιδίωκαν γι' αυτές τίς δίκες ν' άποτελέσουν συγκλονιστικά και τρομακτικά παραδείγματα τής άνηλεότητάς τους. Κι ήταν πράγματι. Μέ τίς δικαστικές αυτές δολοφονίες, ο Στάλιν, σάν δικαίος εκπρόσωπος τής γραφειοκρατίας, έλεγε σ' όλους: «Σκεφθείτε το καλά, πριν άμεισθήσετε τό αλάθητό μας». Αυτή τήν εποχή, στήν Α. Εβρώπη, οι άνθρωποι θά μπορούσαν νά έχουν σκεφτεί ότι ή προφητεία τού 'Οργουελ είχε πραγματοποιηθεί κατά μερικές δεκαετίες νωρίτερα. 'Αλλά έδω, ή αντίσταση άρχισε νά ανδρώνεται ξανά.

ΝΕΑ ΠΟΡΕΙΑ:

«... Ένα τμήμα του παλιού κράτους, που δεν είχε ακόμη γενίστεται, αλλά είχε ξεπεταχθεί στην επιφάνεια του νέου κράτους από έναν σεισμό, χωρίς κίνηση στον βασικό του, χωρίς πίστη στο λαό, γρήνιδα, ζωντανός στους από πάνω, τρέμοντας μπροστά στους από κάτω, γνωστός ως απέναντι και στις δύο πλευρές, οι έχοντες συνείδηση του θωρακισμένου του, επαναστατικό σχέδιο με τους συντηρητικούς και συντηρητικό με σχέση με τους επαναστατικούς...».

Κ. Μάρξ, *Η Μανουζουαλία και η Ανταξάντωση (1856)*.

Στις 6 Μάρτη 1953, το Κρεμλίνο άναγγελε φυγρά ότι ο Στάλιν είχε πεθάνει. Ήρθε από μια σύντομη άρρώστεια. Οι εργάτες στην Α. Εθρῶπη αισθάνθηκαν ότι είχε έρθει τώρα ο καιρός να τερματιστούν την καταπίεση που το καθεστώς του τους είχε επιβάλει. Δεν περίμεναν πολύ. Στις αρχές του Ιουνίου, οι εργάτες στο Πλζέν, άρχισαν μια μαζική διαδήλωση.

Τό Πλζέν είναι ένα απ' τα μεγαλύτερα βιομηχανικά κέντρα της Τσεχοσλοβακίας. Τό μεγάλο εργοστάσιο όπλων «Σκόντ» όρίσκαται εκεί. Η διαδήλωση, ή όποια ήταν εντελώς αδόκητη, άρχισε σαν μια διαμαρτυρία ενάντια σε μερικές νομισματικές αλλαγές. Καθώς, όμως, ξεσπῶνταν, διατυπώθηκαν πολιτικά αίτήματα: μεγαλύτερη συμμετοχή στη διεύθυνση των εργοστασίων, κατάργηση της εργασίας με τό κομμάτι, παραίτηση της Κυβέρνησης κι ελευθέρως εκλογές. Όταν ή διαδήλωση είχε φτάσει στο πρόθυρο μιας εξέγερσης (συμμετείχαν στρατιώτες με στολή και μεγάλα πλήθη είχαν καταλάβει τό Δημαρχείο), έφτασαν στρατεύματα απ' την Πράγα κι ό ξεσηκωμός καταπνίγηκε σύντομα. «Άλλα αδόκηται ξεσηκωμοί, σ' άλλα μέρη της Τσεχοσλοβακίας και σ' άλλες δορυφόρες χώρες, συντρίφθηκαν γρήγορα, χωρίς να γίνουν παγκόσμια γνωστοί. Δύο εβδομάδες αργότερα, στις 17 Ιουνίου 1953, οι εργάτες του Α. Βερολίνου εξέγερθηκαν.

Η εξέγερση άρχισε με «μια διαδήλωση των οικοδόμων στη Λεωφόρο Στάλιν»³⁹. Αφού παράτησαν τά εργαλεία τους, δάδισαν προς τό κέν

τρο της πόλης για να παρουσιάσουν τά αιτήματά τους... Οι εργάτες των μεταφορών ξεκατέλειψαν τά τράμ και τά φορτηγά τους για να πάρουν μέρος στη διαδήλωση. Οι εργάτες των εργοστασίων έβρεξαν απ' τους πάγκους τους, οι σπουδαστές απ' τά κολλέγια τους, οι νοικοκυρές απ' τά σπίτια κι απ' τά φώνια τους, ακόμη και μαθητές απ' τά μαθητήριά τους... Σύμφωνα, ή εξέγερση εξαπλώθηκε σ' ελόκληρη την Α. Γερμανία»⁴⁰.

Οι εργάτες του Α. Βερολίνου δεν όποτάχθηκαν παρά μόνο αφού είχαν συνάψει αίτηματές μάχες με τό Ρώσικα τάγμα. Για άρκετά μέρες, ή εξέγερση αυτή συγκέντρωνε την παγκόσμια προσοχή, όχι μόνο επειδή άφορούσε εργάτες, των όποιων τά αίτηματα ήταν τόσο πολιτικά όσο και οικονομικά, αλλά, επίσης, εξαιτίας της άμεσης και άμεσης επέμβασης της Ρωσίας. Η επέμβαση αυτή άποκάλυψε την άδυναμία του καθεστώτος του Ουλμπριχτ.

Μετά την εξέγερση του Βερολίνου, τό Κρεμλίνο υιοθέτησε μια νέα πορεία. Πολλοί λόγοι όπαγόρευαν αυτή την αλλαγή πολιτικής. Οι άνθρωποι της Μόσχας τρομοκρατήθηκαν αίγυρα απ' τά γεγονότα του Βερολίνου. Οι λακέδες τους, στις πρωτεύουσες της Α. Εθρῶπης, έβρεχαν καθώς αισθάνονταν την όργισμένη άνδρα των μαζών πίσω απ' τη ράχη τους. Ήταν έτσι όπέρ της «άλλαξης πορείας, αλλά γνώριζαν ότι ή Ρωσική γραφειοκρατία δεν μπορούσε να τους παραχωρήσει σημαντική έδαφος άυτονομίας, γιατί φοβόταν ότι ίσως επιχειρούσαν ν' ακολουθήσουν τό δρόμο του Τίτο. Τό τελευταίο πράγμα, που επιθυμούσε ή Μόσχα, σ' αυτό τό στάδιο, ήταν να φανεί ότι χρησιμοποίησε τά κάγκες και τίς ξιφολόγχες του Κόκκινου Στρατού για να συντρίψει την επανάσταση σ' όλη την Α. Εθρῶπη.

Μια έλαφριά χαλάρωση έπέλαθε μέσα στην ίδια την ΕΣΣΔ. Άρκετως άντανακλόστηκε στις δορυφόρες χώρες.

Στην Ούγγαρια, στις αρχές του Ιουλίου του 1953, ό έθνος ό Μαλένκιφ συμβούλεψε τό Ράνσι ν' άποσυρθεί για λίγο στο παρακίνητο. Ο Ίμαρ Νάγκι, ό όποιος όπηρεζε Υπουργός Γεωργίας στην Κυβέρνηση του 1944, Υπουργός Έσωτερικών από 1946, και κατά κάποιον τρόπο είχε επιζήσει απ' τίς διάφορες εκκαθαρίσεις, έγινε Πρωθυπουργός. Ο πρώτος του λόγος έδινε τίς γενικές γραμμές του νέου προγράμματος.

Στον πρώτο του λόγο, ό Νάγκι επέκρινε τό άναθεωρημένο πρόγραμμα του 1951, σαν ένα υπερβολικά βαρύ φορτίο για τίς χώρες. Μεγαλύτερη προσοχή θ' όφειρόνταν στην έλαφρά βιομηχανία και στα καταναλωτικά αγαθά. Θά δινόταν μεγαλύτερη όλική βοήθεια στα κολλεκτιβιστικά και κρατικά άγροκτήματα, και επίσης σε μεμονωμένους άγρότες (δικαίητες. Ένα κολλεκτιβιστικό άγρόκτημα θά ίσχυόταν να διαλυθεί με την πλειοψηφία των φτήνων των μαζών του. Τά ειδικά άστυνομικά δικαστήρια θά

καταργούνταν. Αυτές ήταν μόνο παραχωρήσεις. Είναι, όμως, αξιοσημείωτο το ότι ήταν οι πιο ριζοσπαστικές απ' όλες έγιναν από τις ήγερσιες των δορυφόρων, στη διάρκεια αυτής της περιόδου.

Στη διάρκεια των 4 μηνών, που ακολούθησαν το λόγο του Νάγκυ, έγιναν αρκετά κολλεκτιβιστικών αγροκτημάτων διαλύθηκαν — τα 10α) ο, σύμφωνα μ' ένα λόγο που έδωσε ο Ράκοζι (ο οποίος παρέμενε Γραμματέας του Κόμματος) σε μία συνεδρίαση της ολομέλειας της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος, στις 31 Οκτωβρίου 1953. «Ο Ράκοζι ανέφερε επίσης ότι μερικοί τοπικοί αξιωματικοί εμπόδιζαν τους αγρότες, οι οποίοι επιθυμούσαν να εγκαταλείψουν τις κολλεκτιβικές. Σε μερικές περιπτώσεις είχε χρειαστεί να χρησιμοποιηθεί βία. Ο Ράκοζι, που δεν έδειχνε αληθινό ενθουσιασμό για τις παραχωρήσεις, τόνισε ότι αυτές ήταν μία Κομμουνική απόφαση, η οποία έπρεπε να εκτελεστεί απ' τα μέλη. Το Κόμμα, είτε θαύναζε ή σκότωνε ανθρώπους, είτε τους δίνει μερικά ψέγυαλα, είχε πάντα δίκιο».

«Η νέα πορεία» εφαρμόστηκε βλόκληρο το 1954. Η «χαλάρωση» μπορούσε να παρατηρηθεί ακόμη κι από ξένους επισκέπτες. Στις συνομιλίες οι άνθρωποι ήταν περισσότερο πρόθυμοι να επικρίνουν ανοιχτά την Κυβέρνηση. Πολλοί πολιτικοί κρατούμενοι αποφυλακίστηκαν. Δεν χριόταν αμφιβολία ότι οι Ούγγροι ανέσπιναν λίγο πιο ελεύθερα.

Όταν ένας καταπιεσμένος λαός αρχίζει να βλέπει το φως της μέρας, όταν νοιώθει την πρώτη γαλήνη του καθαρού αέρα, έχει την τάση ν' αποστεί ισχυρή πίεση προς τα μπρός. Οι πρώτες του ιδέες είναι για να μεγαλώσει τις τρύπες, οι δεύτερες για να γεμίσουν την όλη αποικονικτική δομή. Αυτό δημιουργεί βλυστα διλήμματα για όλες τις αρχουσες μειοψηφίες — διλήμματα, που γίνονται πιο έντονα αίσθητά, όσο πιο ελκυστικότερα είναι τα καθεστώτα τους.

Όλες οι σημαντικές αποφάσεις για την Ούγγαρία παίρνονταν στη Μόσχα. Μετά την «παράκληση» του Μαλένκοφ και την ανάληψη της εξουσίας απ' τον Χρουστσόφ, οι Ούγγροι έβρισκαν πάλι την απερίσκεπτα ν' αλλάξει.

Στην πραγματικότητα, οι παραχωρήσεις του Νάγκυ ήταν αρκετά μικρές. Κινούνταν, όμως, πολύ γρήγορα για το Κρεμλίνο. Στις 18 Απριλίου 1955, η Έθνική Συνέλευση αποφάσισε «όμοφωνα», να απολλάξει το Νάγκυ απ' τα καθήκοντά του. Οι Ούγγροι κυριεύθηκαν από άγχος, όταν ο Ράκοζι ξαναεβρέθηκε στο επίκεντρο των πραγμάτων. Τ' αδύνατα φώτα ερεμίσθησαν. Για μιαν ακόμη φορά η τραγωδία ξανάγινε μακάβρια φάρσα.

Η μακροσκελής ανακοίνωση, που εκδόθηκε απ' την Κεντρική Επιτροπή αποκάλυψε μερικά σημάδια της δύσκολης θέσης του Κόμματος.

Κατηγορούσε το Νάγκυ, ότι είχε εμποδίσει την ανάπτυξη της βαρειάς βιομηχανίας και των κολλεκτιβιστικών αγροκτημάτων και ότι «είχε χρησιμοποιήσει τον Κυβερνητικό μηχανισμό σαν όργανο καταπίεσης ενάντια στο Κόμμα». Τό ότι ο Νάγκυ δεν «εγκαθάριστηκε» άμέσως, αποκάλυπται την άσφαλεια και την αναποφασιστικότητα που κυριαρχούσε στο Κρεμλίνο, αναφορικά με την Ούγγαρία. Διαπραγματεύσεις «συμφιλίωσης» διεξάγονταν μεταξύ Τίτα και Χρουστσόφ⁴¹. Όταν, αργότερα, διαγράφηκε απ' το Κόμμα ο Νάγκυ, δεν αποκλήθηκε «Τσιτοστής» ή «Φασίστας». Χαρακτηρίστηκε, απλά, «ένος αδιόρθωτος, ένοχος δεξιός παρθεκλής»⁴². Πρέπει, όμως, να πούμε ότι αν χαρακτηριζόταν έτσι απ' το Ράκοζι, το γεγονός αυτό θα έστρεφε τις συμπάθειες του Ούγγρικού λαού σε Σταλινικούς⁴³ χειρότερους απ' το Νάγκυ.

Οι περισσότερες απ' τις παραχωρήσεις, που έγιναν στους 20 μήνες της διακυβέρνησης του Νάγκυ, υποβλήθηκαν τώρα στην κριτική του σλαβόφ: σιγά - σιγά εξανεμίστηκαν. Η Μυστική Αστυνομία, που για ένα μικρό χρονικό διάστημα είχε παραμείνει διακριτικά στο παρασκήνιο, αίσθάνθηκε, τώρα, ότι θα μπορούσε γι' άλλη μία φορά να δικαιολογήσει τις υπερώγες αμαρτίες της. Πάρθηκαν μέτρα για τη γρήγορη ανάπτυξη της κολλεκτιβιστικής. Η πίεση στους εργάτες για αύξηση της παραγωγής εντάθηκε, για να βοηθήσουν στην εκπλήρωση του Πεντάχρονου Πλάνου της Μόσχας⁴⁴ — ένα πρόγραμμα, για το οποίο, παρεμπιπτόντως, ποτέ και με κανένα τρόπο δεν είχαν συμβουλευτεί τους Ούγγρους εργάτες.

Στο Κρεμλίνο, η νέα ήγερση αίσθάνθηκε δικαιολογημένα ασφαλή. Είχαν αντιμετωπίσει τον άμεσο αντίκτυπο του θανάτου του Στάλιν. Τό Πλάνο φαίνεται να δουλεύει. Οι ήγερτες, σίτις δορυφόρες χώρες, καυχόνταν για την αύξημένη παραγωγή του 1955. Στην Ούγγαρία, ισχυρίζονταν ότι η βιομηχανική παραγωγή είχε αυξηθεί κατά 8,2α) ο σε σχέση με τα μέλη της του 1954. Είκοσι μπορεί να φανταστεί κανείς τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν για να έχει απ' τους απόρθητους εργάτες αυτό το αποτέλεσμα. Ο λαός είχε αντίξει την αβυσσότητα ως τα 1953 — κι αυτόσο είχε δείξει ότι μπορούσε ν' αντισταθεί. Η σχετική ήπιότητα του καθεστώτος Νάγκυ, που ακολουθήθηκε απ' το άδοτομο πτωχόρεια του ρολογιού στα 1953, προκάλεσε μία αντίσταση της εργατικής τάξης, τόσο μεγάλη όσο ποτέ. Χρειάζονταν ακόμη σκληρότερα μέτρα για να «πειθαρχηθούν» οι μάζες.

Αλλά, στο βαθμό που άπορούσε το Κρεμλίνο, τα πράγματα φαίνονταν να 'ναι σίγουρα καλύτερα. Ο Χρουστσόφ κι οι συνεργάτες του πίστευαν ότι έλεγχαν τα πάντα. Αυτό αποτέλεσε έναν σημαντικό λόγο για να πάρουν τη δραστηριότητα απόφαση ν' αποκαλέσουν κυρ, στο κάτω - κάτω, ο Στάλιν δεν ήταν Θεός.

Η ΕΚΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ

«Η εργασία της τάξης δεν θα μπορούσε να γίνει το ήμεροτικό και το προδοτικό κομμάτι του έθνους, αν οι αντιδραστικές συνειδήσεις ήταν σε θέση να διακρίνουν άμεσα: οι εταίροι της τάξης της. Οι «προδοτικότεροι» ή οι «αντιδραστικότεροι» υπήρξαν ποτέ πηγή εμπνεύσεως της εργατικής τάξης» δεν είναι και εδώ θα είναι ποτέ».

Γκομοόλκα, Πολωνική Γερουσία και "Αριθμοί" (1 Νοεμβρίου '56)

Στα 204 Συνέδριο του Ρώσικου ΚΚ, που έγινε το Φλεβάρη του 1956, οι «αποκαλύψεις» του Χρουστώφ για τον Στάλιν προκάλεσαν ένα πολιτικό σεισμό. Τα θεμέλια κάθε ΚΚ στον κόσμο κλονίστηκαν. Θα περάσουν δεκαετίες προτού αποκατασταθούν οι ζημιές — αν αποκατασταθούν ποτέ. Ήταν άραγε οι «αποκαλύψεις» ένα «τακτικό λάθος»; Δεν είχαν οι Ρώσοι γραφειοκράτες διαπιστώσει ότι, με την απο- Θεοποίηση του Θεού, οι πιστοί ίσως άρχιζαν να αμφισβητούν δόξαληψη την θεολογία που κηρύσσονταν από τους επάθλους του;

Γνώριζε ο Χρουστώφ τον παρετό που φούντωνε στην Πολωνία και την Ούγγαρια άγριη και πριν από το 204 Συνέδριο; Γνώριζε ότι αυτό επηρέαζε το έθνος το Πολωνικό ΚΚ; Κατάλαβαινε τον ανδεχόμενο κίνδυνο τόσο για το καθεστώς του όσο και για έκτακτο των δορυφόρων του;

Στην Πολωνία, το πρωί της 28 Ιανουαρίου 1956, οι εργάτες από αιδηροδορμικό έργοστάσιο του Ζίσου στο Πόζναν άπεργήσαν. Ξεχρόθηκαν στους δρόμους. Αυτό δεν έγινε αθέλημα. Πολλές βδομάδες νωρίτερα είχε έκλεισει μια επιτροπή. Παρουσίασε στην διεύθυνση ένα κατάλογο αιτημάτων. Μερικά ήταν εύκολα να προδοθούν. Ήθελαν αυξημένες μισθών, χαμηλότερες τιμές και χαμηλότερες νόρμες στην εργασία με το κομμάτι. Ή διεύθυνση εξέπληκνη, όμως, όταν αυτοί οι «κρυφοί εργάτες» επέκριναν τον τρόπο με τον οποίο διεκδικούνταν τα έργοστάσιο και άπαιτείσαν μια διαφορετική οργάνωση της εργασίας στα διάφορα τμήματα. Ή άμφισβήτηση του άλλωθαιστού της διεύθυνσης αναφορικά με την άπόφαση του τι έπρεπε να κάνουν οι εργάτες: και κατόπιν ή άπαίστηση αναδιοργανωτική

της εργοστασιακής παραγωγής, έθιγε τις ίδιες τις ρίζες του συστήματος. Οι διεύθυντες δεν έδίδζαν στα κουτούρου. Έκαναν έτσι θέ γαν κάνει οι άστοκοι συνάδελφοί τους: υιοθέτησαν μια τακτική χρονοεπίθεσης και την άποκάλισαν «διαπραγματεύσεις». Άδίες παρατάθηκαν, χωρίς άποτέλεσμα. Οι εργάτες κατάλαβαν τελικά τί γινέταν. Κατέβηκαν κατά χιλιάδες στους δρόμους.

Καθώς τα νέα διαδίδονταν, οι εργάτες συγκεντρώνονταν σ' άλλα εργοστάσια. Ψήφισαν να ένωθούν με το κίνημα. Ο πολιτικός χαρακτήρας των διαδηλώσεων έγινε τότε άποράνερος. Τα πανώ που κρατούνταν στις πορείες άπαιτούσαν πράγματα όπως «Λευτεριά και Ώμια», «Έξω οι Ρώσοι» και «Έέρμα στη δουλειά με τό κομμάτι!»

Άλλοι άνθρωποι, παρακινούμενοι από τους εργάτες, ένωθηκαν μαζί τους. Όσο άπορά το Πόζναν, οι διαδηλώσεις έμψαναν γρήγορα τα χαρακτηριστικά ενός γενικού ξεσηκωμού. Ρωσικά τάνκς και στρατός έζωσαν την πόλη, αλλά δεν μπήκαν μέσα. Ή Κυβέρνηση έφερε πολωνικά τάνκς, των άπολων τα πληρώματα ήταν άπόλυτα πειθήνια. Τό αίμα των εργατών χύθηκε στους δρόμους. Ύστερα από δύο μέρες ή εξέγερση συντρίφηκε. Ή διεύθυνση του εργοστασίου Ζίσου επικύρωσε με αίμα τό «δικαίωμα» της να διεκδικήσει. Έφιναν άπεριόρις σε ένδειξη άλληλεγγύης και σε πολλές άλλες πόλεις, αλλά άποκρινώθηκαν γρήγορα από την άστυνομία και δεν πέραν παρόμοιες διαστάσεις.

Συγκλονισμένη και σαστισμένη ή πολωνική γραφειοκρατία άπέδωσε τόν ξεσηκωμό σε «προδοτικότερους», σε «μυστικούς πράκτορες στην άπηρεσία των ΕΠΑ και της Δ. Γερμανίας». Άλλά στις 18 Ιούλη, σε μια συνεδρίαση της Κεντρικής Έπιτροπής του Κόμματος, ό Έντουαρντ Ότοαμπ, Πρώτος Γραμματέας, είπε: «... είναι άποκαίτητο ν' αναζητήσουμε, πρώτ' άπ' όλα, τις κοινωνικές ρίζες αυτών των έπεισοθίων, (στο Πόζναν) τα όποια άποτέλεσαν, για τό σύνολο του Κόμματος μιας, προδοτικού σημείου που έπιδεδαιώνει την ύπαρξη σοβαρής διαταραχής των σχέσεων μεταξύ του κόμματος και διαφόρων τμημάτων της εργατικής τάξης».

Ο Ότοαμπ συνέχισε εξηγώντας ότι γύρω στο 75ο ο των εργατών του Πόζναν είχαν άποφέρει από μια πώση στους μισθούς, ενώ οι νόρμες της εργασίας με τό κομμάτι είχαν αύξηθεί. Άποδίδοντας μόνο σε οικονομικούς λόγους τόν ξεσηκωμό, ό Ότοαμπ έπέθελε ν' άποκρύψει τις σημαντικές πολιτικές πλευρές του. Ή δόληση του, μολοντοδο, έμφανίστηκε ν' άναγκαστεί μια πιο θετική στάση άπέναντι στα αίτήματα των εργατών. Χωρίς άμφισβόλια, έμπόδισε νέα άγρια ξεσηκώματα σ' ένα έθνος που έβραζε άπ' ή διαταρακεία.

Μετά τό Πόζναν, τό αίτημα για άλλαγή ένοχύθηκε. Ή σοβαρά κλονισμένη άγρια προσπάθησε να άναπτύξει μια νέα πολιτική — ένα «πολιτικό όρθιο προς τό σοσιαλισμό». Δόθηκαν θέσεις στο Κόμμα σε μερικούς άνοσταλινικούς. Ο Γκομοόλκα, άπορισμένος και φυλακισμένος στα 1951, και όπ άπείτηρη από σπίτι του από τό 1954, έπεγήλθε στους κόλπους του Κόμματος. Τού δόθηκε μια άλοοαίνουργια κομμουνική ταυτότητα.

Η στάση των Πολωνών ήγετων διέφερε από καίνη της Κομμουνιστικής Ιεραρχίας στην υπόλοιπη Α. Ευρώπη⁴⁵. Αυτό ανησυχούσε τους ανθρώπους του Κρεμλίνου. Έτσι, ενώ η Κεντρική Επιτροπή του Πολωνικού ΚΚ συνεδρίαζε άκομα, επαναφετάζοντας τα γεγονότα του Πόζναν, οι Ρώσοι έστειλαν τον πρωθυπουργό τους, τον Στρατάρχη Μπουλγκάνιν, στη Βαρσοβία. «Ήθελε να ένοχώσει τη Ρώσικη γραμμή ότι τα γεγονότα του Πόζναν ήταν έργο «Δυτικών πρακτόρων και πραδοκατόρων». Η Κεντρική Επιτροπή του έδωσε ότι δεν θα ανέχεταν εξωτερική επέμβαση. Μόλις έφτασε ο Μπουλγκάνιν, η συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής αναδόληθη. Μετά τα έθιμοιμπικά, υποδείχθηκε εύγενικά στον Μπουλγκάνιν να κάνει ένα ταξίδι στην επαρχία. Συμφώνησε. Η Κεντρική Επιτροπή συνέχισε τη συνεδρίασή της. Μόλις ο Μπουλγκάνιν επέστρεψε στην Βαρσοβία, η συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής αναδόληθηκε ξανά. Η συνεδρίαση δεν επαναλήφθηκε ως δεο να φύγει τελικά για την Μόσχα. Η έπιασση του Μπουλγκάνιν τό μόνο που πέτυχε ήταν να ένοχώσει τά άντι - Ρωσικά αίθεήματα στους κόλπους του πολωνικού λαού.

Στά τέλη Σεπτεμβρίου άρχισαν οι πρώτες όθες. Άρχισαν άνθρωποι κατηγορήθηκαν για άντι - σοσιαλιστική δραστηριότητα στην διάρκεια των παρακών του Πόζναν. Οι όθες ήταν λιγότερο φαρσοειδείς από αυτές που έφταναν πριν άπ' τις μέρες του Πόζναν. Στην ύπεράσπιση έπαιράθηκε κάποια έλευθερία. Οι ποινές ήταν σχετικά ήπιες. Τόν Οκτώβριο του 1956 η Κυβέρνηση άήγγειλε την άναβολή των υπόλοιπων όθων.

Στις 19 Οκτωβρίου συγκλήθηκε μία νέα σύσκεψη της Κεντρικής Επιτροπής, για να έλλεξει βασικά τον Γκομούλκα ήγέτη του Κόμματος. Καθώς η Επιτροπή συνεδρίαζε, μεταδόθηκε ότι ο Κόκκινος Στρατός στην Πολωνία είχε άρχεισι να κάνει μεγάλους έλιγμούς. Έναπλες μονάδες κινούνταν προς την Βαρσοβία. Ένω οι Πολωνοί ήγέτες διαρωτούνταν άν έπρόκειτο για κάποιο είδος άπειλής, ή άπάντηση ήθε μόνη της — κατέφτασε ο Χρυστόφ συνοδευόμενος από ένα τρομερό άπόσπασμα της «Παλιάς Φρουράς» του Κρεμλίνου: τον Μάλτσιν, τον Μιχογιάν, τον Καγκάνοβιτς και άλλα στρατηγούς. Τά νέα διαδόθηκαν σύντρη. Οι εργάτες σχημάτισαν όμάδες και διπλοτάκαν. Οι όμάδες τους διατρηόσαν σεση έπαφή με τον Πολωνικό Στρατό.

Τό κλίμα σημειο είχε προσεγγιστεί. Η άτμόσφαιρα ήταν ήλα - κρισμένη άπ' την ένταση. Άκριβείς λεπτομέρειες της σύγκρουσης μετα - ξά της Κεντρικής Επιτροπής και του τοίρκου του Χρυστόφ δεν είναι άκόμα γνωστές. Άλλά ο κύριος λόγος της έπιασσης είναι γνωστός. Πά - νω άπ' ότιήποτε άλλο, οι Ρώσοι επέμεναν ότι στις έίολογές που έπρόκειτο να διεξαχθούν, ο Στρατάρχη Ρουσσόφσκι θα έπρεπε να διατρηθεί τις θέσεις του σαν Έπουργό Άμύνης και Γενικό Διοικητή του Πολωνικού Στρατού. Ο Γκομούλκα άρήθηκε και παρά τις άπειλές δεν ύποχώρησε. Γνώριζε ότι ούνωντας τό άνδοτημά του στο Κρεμλίνο, έν είχε μόνο μία μεγάλη πλειψηρία του λαού με τό μέρος του: τους εργάτες, τους άγγότες

και τους σπουδαστές. Είχε έπίσης πίστη του, έν σημαντικό ποσοστό της Γραφειοκρατίας και του Στρατού.

Ένας πόλεμος μεταξύ Ρωσίας και Πολωνίας ήταν τό τελευταίο πράγμα που ήθελε τό Κρεμλίνο. Οι Ρώσοι δεν έπείμεναν. Δέν ζητήθηκε ή βοήθεια του Κ. Στρατού. Ο Χρυστόφ γνώριζε ότι όποια κι άν ήταν τώρα ή στάση του Γκομούλκα, θα άναγκαζόταν άργότερα να ζητήσει Ρωσική βοήθεια, τόσο για να διατρηθούν τά σύνορα Όντερ - Νάισσε όσα και για να διατρηθεί ή Πολωνική οικονομία, ή όποια βρίσκονταν έα χροτική κα - τάσταση. Μία σε 24 ώρες, οι Ρώσοι επέστρεψαν στην Μόσχα. Την επό - μενη μέρα, 21 Οκτωβρίου, εκλέχτηκε τό Πολωνικό Πολιτικό Γραφείο. Όπως άναμενόνταν, ο Γκομούλκα έγινε Πρώτος Γραμματέας του Κόμμα - τος. Άμέσως άρχισαν να γίνονται άλλαγές στην Κυβέρνηση, τον Στρατό και τό Κόμμα. Ο Ρουσσόφσκι παραιτήθηκε και επέστρεψε στην Μόσχα (όπου τό δόθηκε άμέσως ή θέση του Ρώσου Έπουργού Άμύνης).

Ο Γκομούλκα είχε θριαμβώσει μόνο στον εθνικό που αντιπροσώπευε τις έθνικές ελίξεις του Πολωνικού λαού. Η θέση της έξουσίας του ήταν άκόμα εξαιρετικά στενή. Άντιπροσώπευε τά συμφέροντα της Πολω - νικής γραφειοκρατίας. Μετά την ανεξάτητη δράση που αναλήφθηκε από τους Πολωνούς εργάτες, και τά έπίμονα αίτήματά τους για μεγαλύτερη συμμετοχή στην διαύθυνση των υποθέσεών τους, ή θέση της γραφειοκρα - τίας — παρόλο που εκκαθαρίστηκε άπό τά φίλο - Ρωσικά της στοιχεία — παραμένει άδύνατη και άσταθής. Μία άπόπειρα να διευρύνει την βάση του καθιστώτος, δόγγησε τον Γκομούλκα σε συμφιλία με την πρήνη ίσο - κλητική τάξη, μέσω της Καθολικής Έκκλησίας. Σ' άντάλλαγμα για μία μερική άποκατάσταση της πρήνη ίσοκλησίας και των προνομίων της, ή Έκκλησία χρησιμοποίησε την έπληρη της ύπερ του Γκομούλκα. Ο Θεός και ο Γκομούλκα πληρώσαν ο ένας τον άλλο μέσω του κοινού φόβου για την εργατική τάξη. Πρόκειται για μία προσωρινή συμφιλία — μία άμοι - ραία ύφέλεια. Όταν οι Πολωνοί εργάτες άναλάβουν την διαύθυνση των υποθέσεών τους, θα διώξουν άμέσως με τις κλωστοιές δια αυτά τά παρά - ρισα.

ΠΛΗΣΙΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΑΝΑΦΛΕΣΗΣ

«Ο χαϊρὸς τῶν αἰφνιδιαστικῶν ἐπιθέσεων, τῶν ἀπαισιόδοξων ποδὶ διεξέγοντο... μικρὰς συνειδητὰς μειοψηφίας, ἀπὶ κεφαλῆς ἀνενεστήτο ποιήτων μαζῶν, ἔχει παράσει. Ὁ ποῦ μπλίνει τὸ ζήτημα ἐνός ἐλοκλήρωτο καὶ μετασχηματισμοῦ τῆς κοινωνικῆς ὁργάνωσης, οἱ ἑδρες οἱ μάξις πρῶτοι: νὰ πάρουν μέρος, πρῶτοι νὰ ἔχουν κίβλας τοῖς ἄλλοις: τί διακρίβωσεται, οἱ τί εἶναι ἀποσιώμεως φοχή καὶ σφραγίς».

Φ. Ἐγκελς, *Εἰσαγωγή στο ἔργο τοῦ Μάρξ*, οἱ Τόμοι Ἀ-
ρῶνες στὴν Γαλλία, (1895).

Ἀπὸ τὴν ἀνοξὴ τοῦ 1956 καὶ μετὰ, ἡ γρήγορη αὐξηση τῆς ἔντασης στὴν Πολωνία ἀπῆλθε παράλληλη μὲ μιὰ παρόμοια ἐξέλιξη στὴν Οὐγγαρία. Τὸ ξεσπάσμα τοῦ Στάλιν στὸ 206 Συνέδριο, τὸν Φεβρόρη τοῦ 1956, ἔδωσε πρόσθετη ὁρμή στὴς ἀναστασιατικὰς τάσεις στὴν Οὐγγαρία. Αὐτὲς, ἤδη ὁρατὲς τὸν Ὀκτώβρι τοῦ 1956, ἔγιναν τώρα πρὸς ἐμφανίσις.

Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1956, σχηματίσθηκε ὁ «Κόκλος Πετέφι» 46 ἀπὸ τὴν Κομμουν. Νεολαία — κυρίως σπουδαστὲς, βοηθούμενος ἀπὸ τὴν Ἐνωμένη Συγγραφέων ἔγινε σύντομα ἕνα σημαντικό καὶ ἀποτελεσματικὸ κέντρο γιὰ τὴ διάδοση ἀπόψεων, κριτικῆς καὶ διαμαρτυρίας γιὰ τὴν ἀξιοθημένη κατάστασι τῆς Οὐγγρικῆς κοινωνίας. Σχηματίσθησαν καὶ ἄλλοι κύκλοι συζητήσεων, ἀλλ' ὁ Κόκλος Πετέφι παρέμεινε ὁ σημαντικότερος. (Παρόμοιες ἀλχημείαις ἔγιναν στὴν Ρωσία, πρὶν ἀπὸ τὰ 1917).

Πολλὰ φυλλάδια ἐνδύθησαν καὶ διανεμήθησαν αὐτὴν τὴν ἐποχὴ, κυρίως στὴν Βουδαπέστη. Λέγεται ὅτι χρησιμοποιήθηκε ἕνας πολὺγραφὸς στὰ Κεντρικὰ Γραφεῖα τοῦ Κόμματος στὴν Βουδαπέστη. Αὐτὸ δὲν μπορούσε νὰ γίνετο χωρὶς τὴν συνενοχὴ κάποιων μελῶν τῆς κυβέρνησης. Ἐνῶ τῶν ἑλλείψεων, ὁπῶρα δυσκολίες στὴν ἐκδοσι. Ἀναφέρεται ὅτι ἕνα φυλλάδιον εἶχε τυπωθεῖ σὲ χαρτὶ τουαλέτας. Τίς πρῶτες μέρες, τὰ κύρια θέματα αὐτῆς τῆς φιλολογίας ἦσαν ξεκάθαρα αἰτήματα γιὰ περισσότερη

λογιστικὴ ἐλευθερία. Ἀλλὰ οἱ πολιτικὲς συνέπειες ἦσαν σφοδρὲς. Ἀργότερα, οἱ συγγραφεῖς, ὅσοι κομμουνιστὲς, ἀξίωσαν ὅπως ἡ Οὐγγαρία ἀκολουθεῖ τὸν δρόμὸ τῆς ὁδῆς πρὸς τὸν Κομμουνισμό. Μ' αὐτὸ ἐνωσάσαν ξεκάθαρα ὅτι ὁ παρὶνός δρόμος ἦταν λαθεμένος καὶ ὅτι χρειαζόταν μιὰ μεγαλύτερη ἀνεξαρτησία ἀπὸ τὴν ΕΣΣΑ.

Παρόμοια θέματα συζητοῦνταν τώρα στὴς ἄλλοι καὶ μακρότερες συγκεντρώσεις τοῦ Κόκλου Πετέφι. Ἡ Κυβέρνησις Ράκσι ἀπαγόρευσε τότε αὐτὰς τίς συγκεντρώσεις. Αὐτὸ χειροτέρευσε τὰ πράγματα. Ἡ ἀπαγόρευσις ἀρῆκε σύντομα. Ὁ Κομμουνιστὴς συγγραφέας Γκιούλα Χάσ47 ἐδήγησε τὴν συζήτησι ἐνὰ στάδιον παραπέρα. Σ' ἕνα ἄρθρον στὴν *Τὸ ν ὲ τ ἄ λ μ ἰ Ο ὕ Ἐ σ ἄ γ κ* (Λογοτεχνικὴ Ἑφημερίδα) ἐπιτέθηκε μὲ ὀριμότητα ἐνάντια στὴν γραφειοκρατικὴ ἐπέμβασι στὴν ἐλευθερία τοῦ συγγραφέα. Σύντομα, οἱ συγκεντρώσεις τοῦ Κόκλου Πετέφι προσέλκυσαν χιλιάδες λαοῦ. Σ' αὐτὰς τίς συγκεντρώσεις, ἤδη διέκρινες σὰ αἰτήματα τοὺς γιὰ πνευματικὴν ἐλευθερία καὶ ἀλήθεια, ἄρχισαν ν' ἀκούγονται φωνὲς ποὺ ζητοῦσαν ἀνεξαρτὶς πολιτικὴν ἐλευθερία.

Μιὰ ἀπ' τίς συγκεντρώσεις αὐτὲς ἦταν ἀξιοσημείωτη ἑκείνης τῆς φλογερῶς λόγου τοῦ ἐκφωνήθηκε ἀπὸ τὴν κα Γκιούλια Ράικ, γιὰ τὸν Λάζλο Ράικ, ὁ ὅποιος εἶχε ἐκτελεσθεῖ ἀπὸ «Τσιουίστὲς Φασίστες» τὸν Ὀκτώβρι τοῦ 1949. Ἀρκετὲς χιλιάδες λαοῦ παρακολούθησαν αὐτὴν τὴν συγκεντρώσι. Πλημμύρισαν τοὺς ὁρμούς, ὅπου οἱ λόγοι ἀναμεταδίδονταν ἀπὸ μεγάφωνα. Ἡ κα Ράικ ζήτησε δικαιοσύνη γιὰ τὴν μνήμη τοῦ συζύγου τῆς: μιὰ ἐντομη θέσι στὴν ἱστορία τοῦ Κόμματος. Ἐπέκρινε τὸν πρόχειρον τρόπο, μὲ τὸν ὅποιον, λίγες εβδομάδες νωρίτερα, ὁ σύζυγός τῆς εἶχε ἀποκατασταθεῖν. Σ' ἕνα λόγο, στὸ Ἐγχειρ στὴς 27 Μάρτη 1956, ὁ Ράκσι εἶχε περιστασιακὰ ἀνακοινώσει ὅτι τὸ Κόμμα εἶχε περάσει ἕνα φήφισμα γιὰ νὰ ἀποκαταστήσει τὸν Λάζλο Ράικ καὶ ἄλλους. Αὐτὸ εἶχε γίνετο ἐπίσημα, μὲσω τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου. Μὲ φηγερὴ φωνή, ὁ Ράκσι εἶχε προσθέσει δὲ ἐλάνθληρι ἡ δίκη Ράικ εἶχε ἐκτελεσθεῖ σὲ προδικαστικὰ. «Ἦταν μιὰ δικαστικὴ κλέψι», εἶπε. Ἡ Γκιούλια Ράικ ἀπαίτησε τότε τὴν τιμωρία τῶν ἐνόχων γιὰ τὴν δολοφονία του. Αὐτὸ ἡλέκτρισε τὸ ἀκροατήριον. Μολοντὲ ἐν ἔγινε καμιά μνεία τοῦ Ράκσι, ὅσοι ἄνθρωποι ἦσαν παρόντες γυρῶζαν ἀκριβῶς πρὸς τὸν ἐνωσάσαν ἡ Γκιούλια Ράικ.

Ὡς τὸν Ἰούνη τοῦ 1956, ἡ ἀγνικότητα τῶν διανοούμενων ἦταν σὲ πλήρη ἀκμή. Τὰ ἄρθρα στὴν Ἰοντάλμια Οὐδίστα ἐπέκριναν ὅλο καὶ πρὸ ἔντονα τὴν καθεστώ. Μολοντὲ, πρὸς γυρῶμενα, τὸν ἴδιο χρόνον, ἕνα φύλλον τῆς ἐφημερίδας εἶχε κατασχεθεῖ, ὁ λαὸς ἦταν τώρα κατάπληκτος ποὺ ἡ ἡγεσία δὲν τὴν εἶχε κλείσει. Ὅπως δείχνει ὁ τίτλος τῆς ἀπαιθῶνας πρωταρχικῆς σὲ ἀνθρώπους μὲ λογοτεχνικὰ ἐνδιαφέροντα. Ἀλλὰ τώρα τὴν διάβαζαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Παράξενα ἀντίγραφα μπορούσαν νὰ εἰσέλθουν σὰ γέμια ἐργαστακτικῶν ἐργασιῶν, πάντα ἀπὸ πᾶσιμα τοῦ ἐργαστηρίου. Πράγματι, ἡ ζήτησι μερικῶν φύλλων ξεπερνοῦσε τόσο πολὺ τὴν προσφορά ὥστε ἀναποχόθηκε μιὰ «μικρὴ ἀγορά». Τὰ ἀντίτυπα πωλοῦνταν 60 φρεντ.

Τά άρθρα του Γκιούλα Κάο έδειχναν ότι ήταν τό επίκεντρο μιας εκστρατείας για την ελευθερία του γραπτού λόγου. Στην διάρκεια του 'Ιούλη, αυτό αναφέρθηκε μερικές φορές σάν η «έξέγερση των συγγραφέων». Οι έπιστολοι ανέχονταν απρόθυμα την κατάσταση. Πραγματικά, τό φύλλο της 28 'Ιούλη της Ζάμπατ Νέπ48 εξέπληξε πολλούς από τούς άνωτάτους της, που καλωσόριζαν αυτή την ως τώρα καταπιεσμένη χρήση του ανθρώπινου πνεύματος. Ή Πρόβδα αντιμετώχθηκε άμέσως στην κίνηση. Κατάγγιζε όλα τα τούς Ούγγρους συγγραφείς. Στις 30 'Ιούλη η Κεντρική Έπιτροπή επανέφερε τη Ζάμπαν Νέπ πίσω στην κοιματική γραμμή, μ' ένα ψήφισμα που καταδίκασε την «δημαγωγική συμπεριφορά» και τούς «άντι - κοιματικές απόψεις δημοκρατιστών» στοιχείων». Κατηγόρησε τούς συγγραφείς ότι «επιχειρούσαν νά σπείρουν την σύγχυση» με τό επροκλητικό περιεχόμενό των άρθρων τους. Για πρώτη φορά, ένα μέρος της στερεοτυπικής κοιματικής γλώσσας ήταν εντελώς σωστό. Αυτή ήταν πραγματικά η πρόθεση των επαναστατών συγγραφέων: νά προκαλέσουν σκέψεις, ιδέες και συζήτηση γύρω από τίς υπάρχουσες συνθήκες στην Ούγγαρία. Τό ψήφισμα της Κεν. Έπιτροπής διατυπώθηκε και διαδόθηκε άπειρόντως τόν ίδιο καιρό που τά νέα της εργατικής εξέγερσης από Πόζ-γαν έφταναν σούς κύκλους των διανοούμενων στην Ούγγαρία και σούς έγένεσαν νά έντείνουν την έκπληξη τους.

Τό αίσθημα ένοχής άνέμεσε σούς έντιμους Κομμουνιστές διανοούμενους — που ήταν παλιά μέλη — έγινε φανερό. Οι συνειδήσεις τους δέν έπέτρεπαν πιά νά γιφυρωθεί τό χάσμα μεταξύ μύθου και πραγματικότητας. Σε μία μεγάλη συγκέντρωση του Κύκλου Πετέφι στις 27 'Ιούνη, ο μυθιστοριογράφος Τζιμπορ Ντέρε είχε ρωτήσει γιατί δρέθηκαν σέ μία τέτοια κρίση. «Δέν υπάρχει ελευθερία», είπε. «Έλπιζω ότι δέν θα υπάρξει ξανά αστυνομική τρομοκρατία. Είμαι αισιόδοξος. Έλπίζω ότι θα μπορούσαμε ν' απαλλαχθούμε από τούς τωρινούς ήγέτες μας. Ας μήν ξεχνάμε ότι μας επιτρέπουν νά συζητήσουμε αυτά τά πράγματα μόνο μέ άδεια από πάνω. Ξεφεύγουν ότι είναι καλή ιδέα νά άρριπουν νά θγει λίγος άέρας από μία υπερπληρωμένη χύτρα. Θέλουμε έργα κι επίσης θέλουμε την ελευθερία νά μιλάμε ελεύθερα».

Τίς πρώτες μέρες του 'Ιούλη, άρθρα στην 'Γραντάλμ Ολοσάγκ άρχισαν νά άπειτούν την παραίτηση του Ράκοζι. Τό ίδιο αίτημα διατυπώθηκε καθαρά στίς συγκεντρώσεις του Κύκλου Πετέφι. Κι ακόμη έγιναν υότες από μερικούς άμλητές ότι ο 'Γιορ Νάγκυ θα 'πρεπε νά επιστρέψει από Κόμμα, μολονότι τό όνομα του Νάγκυ μονιμοποιήθηκε μόνο περιστασιακά, ακόμη κι άπορριπτικά. Ο Ράκοζι, που έριχνόταν στη Μόσχα, έπίστρεψε έαφνικά στην Βουδαπέστη. Έπιδόθηκε νά καταστολεί τό αίσθητικό κίνημα. Γνώριζε μόνο έναν τρόπο για νά τό κάνει: μία έκκαθάριση. Φοιτήτριες ένας κατάλογος μέ έξέχοντα όνόματα πολιτικών και συγγραφέων. Άλλά πριν μπερδέσει νά έκτελει τό πρώτο στάδιο (οί συλλήψεις), ο Σουσλάφ, Ρόσας 'Γουοργς γιά τίς όποθείσεις των Λαϊκών Δημοκρατών, έπρεπε άπορριπτικά στην Βουδαπέστη. Ακολουθήθηκε άμέσως από τόν Μικογιάι. Εί-

παν στόν Ράκοζι ότι τό σχέδιό του θα πυροδοτούσε μία φθνη έκρηξη και τάσταση. Τό Κρεμλίνο είχε άποφασίσει ότι ο Ράκοζι, έπρεπε νά φύγει.

Η κρίση που σιγήδραζε στην Ούγγαρία δέν ήταν ο μόνος λόγος που χυδούταν πίσω άπ' την άπόφαση του Κρεμλίνου. Ο Τίτο μισούσε τόν Ράκοζι. Για ένα διάστημα είχε όποινύηται μία έκστρατεία για την άπομάκρυνσή του. Ο Τίτο άρνούνταν νά συναντήσει τόν Ράκοζι, η ακόμη και νά περάσει άπ' την χώρα όπου αυτός ήταν στην εξορία. Η Ρωσο - Γιουγκοσλαβική επαναπροσέγγιση επηρέασε την άπόφαση νά απαλλαχθούν από τόν Ράκοζι.

Όλ' αυτά ήταν ξεκάθαρα ένας συμβεβημένος έμπνευσης του Κρεμλίνου. Γιατί ο στενός φίλος και συνεργάτης του Ράκοζι, ο Έρνο Γκέρε, έπρόκειτο νά τόν διαδεχτεί σάν Πρώτος Γραμματέας. Και, άν εξαίρετούμε τό Στρατηγό Φάρκας, ο όποιος έκδιώχτηκε από τό Κόμμα, οι περισσότεροι από τούς έπαδούς του Ράκοζι διατήρησαν τίς θέσεις τους.

Οι Ούγγροι έβιθαν για την παραίτηση του Ράκοζι στις 18 'Ιούλη. Έμειναν έπίσης ότι ο πρόσφατος άποκαταστημένος Ρίκος Καντάρ και Γκιόργκι Μαροζάν49, ο Σοσιαλδημοκράτης. Ήταν μέλη του Πολιτικού Γραφείου. Αυτές ήταν οι πρώτες από μία μικρή σειρά άσημαντων παραχωρήσεων που έγιναν στην διάρκεια του μήνα Αύγουστου. Μέσα στην Ουεζλύνδη κατάσταση που επικρατούσε, αυτές οι παραχωρήσεις έμειλε ν' άποδειχτούν άσημαντες κι όλοτετα άνεπαρκείς. Τά δεινά των εργαζομένων υπήρξαν τόσο μακρόχρονα και τόσο μεγάλα, ώστε ήταν άδύνατο νά πέρουν ψευδοισθήσεις γύρω από τίς άλλαγες στην 'Υγεία ή νά ξεπουληθούν για λίγες δεκάρες παραπάνω από πορτοφάι τους.

Μέσα στίς άτέλειωτες μέρες του καλοκαιριού η δικιμάχη ύπόθεσε. Ένω οι πυρολαμπίδες χόρευαν ζωηρά άνάμεσα στά δέντρα της ύπαιθρου, γρητευστικές ιδέες περί ελευθερίας ανάδουλαν άπ' τίς συγκεντρώσεις στίς πόλεις. Η ένταση άναμιγνύονταν περίεργα μέ μία γιορτινή διάθεση. Ο λήξις του μήνα ήταν σάν ένα βαρύ καλοκαιριάτικο άπόγευμα: ο ήλιος έκλυται άκόμα, δειλά, άνάμεσα άπ' τά μουντά, μαύιά σύννεφα μιας άπειλητικής καταγίγδας. Γνώριμα αντικείμενα δέν εμφανίζονταν πιά μέ την πραγματική τους όψη και έπαρχναν ένα διαφορετικό σχήμα και χρώμα. Στά έσωτικά διαμάτια και τούς δημόσιους τόπους συγκεντρώσεων ένα δυσόλογο προαίσθημα του πεπρωμένου πότιζε την άτμόσφαιρα. Οι διανοούμενοι φαίνονταν νά διασπένονταν τούς «κινδύνους» που ήταν έμφυτοι στίς ιδέες τους. Κι ώστόσο ένιωθαν αναγκασμένοι νά συνεχίσουν, φάνονταν άπουδής και τούς δόγμους ή ελευθερία έκφραση.

Δέν έχουμε όρεί καμιά άπόδειξη, σ' όλη αυτή την άόγρυνη περίοδο, όποιαδήποτε συνειδητής προσπάθειας των διανοούμενων50 νά συνεργαστούν μέ τούς δημοκρατικούς εργάτες σέ μαζική κλίμακα, νά μπειστούν μαζί τους τίς έμπειρίες αυτής της πολιτιστικής και πολιτικής άφύπνισης, ή έτσι ν' άποδείξουν ότι οι άγώνες των εργατών ήταν άρρηκτα έμεινι με τά σωρή αίτήματα για ελευθερία, άλήθεια κλπ. Μολονόστο, ο Κύκλος Πετέφι είχε γίνει, άν κι όχι μ' άπόλυτα συνειδητό τρόπο, ο γνήσιος έκπρα-

σπής του εργαζόμενου λαού της Ούγγαρίας. Μπορεί κάλλιστα, αν είχε συμβεί μία τέτοια συνεργασία, οι Κομμουνιστές ηγέτες να 'χουν ενεργήσει για να καταστείλουν το κίνημα συντομότερα απ' ό,τι τό έκαναν. Θά 'ταν πάντως αναγκασμένοι να τό κάνουν εν όψει μιας ακόμη μεγαλύτερης αλληλεγγύης από 'κείνη που αναπτύχθηκε στο άποχείο της επανάστασης. Στη διάρκεια των γεγονότων, ό δόξιας συνεργασίας, διασύνδεσης και αλληλεγγύης μεταξύ εργατών και διακουσμένων ήταν αξιοσημείωτα μεγάλος. Άν, όμως, υπήρχε κυρίτερα σταθερή συνεργασία με τους εργάτες, θά είχε διευρυνθεί όπωσδήποτε η βάση το κινήματος. Η πιο πρακτική και ριζοσπαστική προσέγγιση των εργατών θά εξαεθάρριζε την άπείσοφικρα από μερικές τουλάχιστον απ' τις ανασταλτικές αυτόπατες που έτρεφαν πολλοί διακουσμένοι — λογουχάρη, ό μεγάλος ένθουσιασμός τους για μία Κυδέρνηση Νάγκυ, οι έκκλησεις προς τους Αυτικούς ηγέτες, προς τόν ΟΗΕ, κλπ.

Αυτός που προκάλεσε ένα νέο άνερασμό, μ' ένα άρθρο του στο φύλλο της 8 Σεπτεμβρίου της 'Γροντάμ: Οδύσακη, ήταν ό βετεράνος κομμουνιστής συγγραφέας Γκυόλκα Χάυ. Με ποιητικό τρόπο, άπαίτησε απόλυτη κι άδόξατη ένλευτερία για τους συγγραφείς.

Τό άρθρο δήλωνε ότι «θά 'πρεπε να 'ναι προνόμιο το συγγραφέα τό να λάει την αλήθεια» τό να κριτικάρει όποιονδήποτε κι ό,τιδήποτε» να 'ναι θλιμμένος» να 'ναι έρωτευμένος» να σκέφτεται τό θάνατο» να μήν άνησυχεί για τό άν τό φός και τό σκότος ίσοροπούν στο έργο του» να πιστεύει στην παντοδυναμία το Θεού» ν' άρνείται την ύπαρξη το Θεού» ν' άμφισβητεί την ερόδότητα δρισμένων ύπολογισμών στο Πεντάχρονο Πλάνο» να σκέφτεται με μή - Μαρξιστικό τρόπο, ακόμη κι άν ή σκέψη που γεννιέται έτσι δέν είναι ακόμη άνάμεσα στις αλήθειες, που διακηρύσσεται ότι έχουν δεσμευτική ίσχύ» να όρίσκει χαμηλό τό βιωτικό επίπεδο ακόμη και ανθρώπων, των οποίων οι μισθοί δέν έμφανίζονται άνάμεσα σ' εκείνους που πρέπει ν' αύξηθούν» να θεωρεί άδικο κάτι που εξακολουθεί επίσημα να υποστηρίζεται ότι είναι δίκαιο» ν' αντιπαθεί δρισμένους ηγέτες» να περιγράφει προβλήματα, χωρίς να δίνει κάποιες λύσεις για την επίλυση τους» να θεωρεί άσχετο τό Νισό Γύρκ Παλάσι, που κηρύχθηκε Ιστορικό κτίριο, παρά τό γεγονός ότι, πρόσφατα, ξεδούθηκαν έκτομύμυρια γι' αυτό» να παρηγορεί τό ότι ή πόλη μετατρέπεται σ' έρείπια, έφ' όσον δέν υπάρχουν χρήματα για να επισκευαστούν τά κτίρια» να κριτικάρει τόν τρόπο ζωής, τόν τρόπο όμιλίας και τόν τρόπο εργασίας δρισμένων ηγέτων... να το άρέσουν τά Σταλινδάρς» να μήν το άρέσουν τά Σταλινδάρς» να γράφει μ' άσυληθο στολ» ν' αντιτίθεται στην 'Αριστοτελική δραματοουργία' ... κλπ., κλπ.. Πώς μπορεί ν' άρνηθεί τό ότι, μόλις πριν λίγο καιρό, πολλά απ' αυτά τά πράγματα ήταν άσχημα άπαγορευμένα και θά συνεπάγονταν κάποια τιμωρία... αλλά και σήμερα, μόλις που γίνονται άνεκτά, ένώ στην πραγματικότητα δέν επιτρέπονται.

Μία ομάδα, περίπου, μετά τη δημοσίευση το άρθρου το Χάυ, τό συνέδριο της Ένωσης Συγγραφέων άρχισε στη Βουδαπέστη. Τό δάθος της εξέγερσης αποκάλυφθηκε στις έκλογές για τό νέο Προεδρείο. Ό-

λοι εκείνοι που είχαν ύποστηρίξει τό καθιστός Ράκοζι, έστω και παθητικά, έκδιώχτηκαν. Έκλέχτηκαν Κομμουνιστές «άντάρτες» και μή Κομμουνιστές συγγραφείς. Όλοι οι λόγοι που εκφωνήθηκαν έπέκριναν με εζύτητα τό καθιστός της τυραννίας». Άπαιτήθηκε ή άποκατάσταση το Νάγκυ. Ό Γκυόλκα Χάυ παραδέχτηκε ότι οι Κομμουνιστές συγγραφείς «έχοντας ύποταχθεί στην πνευματική ήγεσία της Κομμουνιστικής Γραμματείας, άρέθηκαν να παρασυρθούν στο όρόμιο της ψευδολογίας». Πρόσθεσε ότι οι πιο έντιμοι συγγραφείς όρέθηκαν αντιμετώπισι μ' ένα φοβερό έλλειμμα και «έπρεσαν φοβερά σ' αυτή την άτμόσφαιρα το ψεύδους... και πλήρωσαν άκριβά για τό φέμια... με πτώση το επίπεδο της δουλειάς μας». Ό Κά- ννα, ό ποιητής, σέ μία παθιασμένη όμιλία, καταπίεστηκε με τό θέμα το να γράφει κανείς μόνο την αλήθεια. Έτέλειωσε με τά ρητορικά ερωτήματα: «Σε όνομα ποιός ήθικής θεωρούν οι Κομμουνιστές ότι δικαιολογούνται διαπράττοντας αθέμιτες πράξεις ενάντια στους προηγούμενους συμμάχους τους, οργανώνοντας δικές μαγισσών, διώκοντας άθώους άνθρώπους, αντιμετωπίζοντας γνήσιους επαναστάτες σά να 'ταν προδότες, φυλακίζοντας και δολοφονώντας τους; Σε όνομα ποιάς ήθικής;»

Έτσι, οι διακουσμένοι έξωτερικεύσαν την κρίση συνείδησης τους. Κι όστόσο, αυτή ή άποφασιστική αναζήτηση της αλήθειας, που μερικές φορές λαοδυναμικός σχεδόν με μυστικισμό, εοήθησε προσφέροντας στο γεγονός το άκολουθήσαν ένα ουσιαδες θέμα ουσιαστικής ήθικής.

χρονού Πλάνου' Ισότητα στις σχέσεις μεταξύ Ούγγαρίας και Σοβιετικής Ένωσης' πλήρη δημοσίευση όλων των εμπορικών συμφωνιών (τονίστηκε το εμπορικό σύμφωνο με τη Μόσχα για την εμπορεύματα των πλούσιων κατσαμάτων σφραγισμένου, που είχαν έρθει πριν από λίγους μήνες στο Πένκ) και την επαναφορά του Νάγκυ στο Κόμμα. Μερικές μέρες αργότερα, σημειώθηκε κάποια υποχώρηση από τον πύλο. Ο Νάγκυ πήρε μία καινούρια Κομμουνιστική ταυτότητα!

Στά μέσα Οκτώβρη, ο Γκέρε έφυγε για να συναντήσει τον Τίτο στο Βελιγράδι. Ακριβώς αυτή την εποχή, σοβαράτατα γεγονότα διαδραματίζονταν στην Πολωνία. Οι Ούγγροι διανοούμενοι ενθαρρύνθηκαν περισσότερο, όταν έμαθαν ότι το Κρεμλίνο και η παλιά Πολωνική ηγεσία είχαν νικήσει, ότι ο Γκομούλκα είχε εκλεγεί Πρώτος Γραμματέας κι ότι ο Ροζατσόφσκι είχε παραιτηθεί.

Ο Κύκλος Πετέφι κάλεσε τον κόσμο σε μία μαζική διαδήλωση, στις 23 Οκτώβρη, για να εκφράσουμε τη βαθιά συμπάθεια και αλληλεγγύη προς τους Πολωνούς αδελφούς μας στον αγώνα τους για την ελευθερία. Άκουθύνθηκαν σε Ίπουργεία Έσωτερικών για να πάρουν άδεια να οργανώσουν τη διαδήλωση. Τους δόθηκε! Αν τους την είχαν αρνηθεί θ' άνοιγαν οι πόλες της πόλεως.

Μέχρι τις 22 Οκτώβρη, συνεδρίαζαν ομάδες στα Ούγγρικά πανεπιστήμια και στους διάφορους κύκλους συζητήσεων. Εξέταζαν τη μορφή της διαδήλωσης. Όλοι, γενικά, συμφωνούσαν ότι θα έπρεπε να γίνει πορεία προς το άγαλμα του Στρατηγού Γιώζεφ Μπέμ, στην όχθη του Δούναβη. Αυτό φαινόταν σωστό. Ο Μπέμ ήταν ένας Πολωνός, που είχε γίνει διάσημος όταν πολέμησε μαζί με τους Ούγγρους ενάντια στην καταπίεση των Αψβούργων (Αυστριακών), στη λεγόμενη επανάσταση της εμπερίλας, το 1848-49. Υπήρχε, όμως, κάποια διαφωνία ανάμεσα σε δυο από τα μεγαλύτερα πανεπιστήμια της Βουδαπέστης. Το Κεντρικό Πανεπιστήμιο ήθελε συνθηματικό και σημαίες, που να κάνουν το σκοπό της διαδήλωσης σαφή, πέρα από κάθε αμφιβολία. Το Πολυτεχνείο ήθελε μία πιο «εμπνευσμένη» διαδήλωση — όχι φωνές, όχι σημαίες, μόνο μία σωπηλή πορεία ως το άγαλμα και μετά επιστροφή πίσω. Μία απροσδόκητη εξέλιξη σημειώθηκε στο Πανεπιστήμιο του Ζέγκεντ, της δεύτερης μεγαλύτερης πόλης της Ούγγαρίας. Σχηματίστηκε μία ξεχωριστή φοιτητική οργάνωση, με τ' όνομα MEFESZ. Πολλά μέλη της DISZ, της επίσημης Κομμουνιστικής οργάνωσης, προσχώρησαν. Το Κόμμα αποφάσισε πως θα 'ταν ανύφελο να προσπαθήσει ν' αντικαταστήσει στην ανακατάταξη αυτή. Για να διατηρήσει κάποια επιρροή η DISZ πήρε εντολή να υποδεχτεί εύνοια το νέο σχηματισμό. Στη συνέχεια, η DISZ προχώρησε ακόμα περισσότερο. Αποφάσισε να πάρει μέρος στη διαδήλωση της επόμενης μέρας.

Στά τέλη του Οκτώβρη 1956, πολλά χρόνια εξαθλίωσης, εξοπάτησης και καταπίεσης, χειραγώγησης και κακομεταχείρισης, είχαν φέρει τον Ούγγρικό λαό στο χείλος της επανάστασης. Ο λαός, ωστόσο, δεν είχε πλήρη επίγνωση αυτής της κατάστασης. Κανένα σχέδιο δεν είχε εκπονη-

θεί, κανένα συνειδητό εγχείρημα προς τη θεμελιακή αλλαγή δεν είχε γίνει. Καμία ηγεσία, με τη γενική αποδεκτή έννοια, δεν είχε εμφανιστεί. Παρ' όλ' αυτά, οι κλασσικές προϋποθέσεις της επανάστασης υπήρχαν εκεί. Η συγκέντρωση δυνάμεων κράτησε χρόνια δόκιμη. Τα αποκορυφωτικά γεγονότα θα συμπίδανταν σε ένα χρονικό διάστημα ημερών — ακόμη και ώρων.

ΟΙ ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ 23 ΟΚΤΩΒΡΗ

«Μή φοβόσθε τήν πρωτοδουλίαν καί τήν ἀνεξαρτησίαν τῶν μαζῶν· ἐμπιστεύετε τῇς ἐπαναστατικῇς ἀρρανώσεσιν τῶν μαζῶν».

Β.Ι. Λένιν, "Ἐπὶ τῇ τῷ Θεμελιώδη Προβλήματι τῆς Ἐπαναστάσεως (1917)".

Ἀπὸ ἀπουσίας ὁ Γκέρε, πῶς τώρα ἐπέστρεψε ἀπ' τὸ Βελιγράδι, τὸ Κόμπια ἦταν ἀναποράσιστο ἀνεπαρκές μὲ τὸ τί ἐπρεπε νὰ γίνει. Μερικά, πιστεύοντας ὅτι ἐκπράξουν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Γκέρε, ἤθελαν ν' ἀπαγορευτοῖ ἡ πορεία. Ἄλλοι προτιμοῦσαν τὴν καλὴ τακτικὴ τῆς διάδωρισης καὶ τῆς ἀνάληψης τοῦ ἐλέγχου. Καὶ οἱ δύο ἀπόψεις προέρχονταν ἀπὸ μιὰ ἐκφυλισμένη καὶ γραφειοκρατικὴ στάση ἀπέναντι στὰ γεγονότα. Ὁ Λάβλο Πίρος, Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν καὶ στενὸς συνεργάτης τοῦ Γκέρε, εἶχε τὴν τελευταία λέξη. Τὴν πρωτὴ τῆς Τρίτης, 23 Ὀκτωβρίου, ἡ ἀδεια νὰ συγκεντρωθεῖ ἡ πορεία, ἀνακλήθηκε.

Ἀντιπροσωπείας ἀπ' τὴς διάφορες ὁμάδες καὶ τὰ πανεπιστήμια ὄρισαν νὰ καταφάνουν στὰ Κεντρικὰ Γραφεῖα τοῦ Κόμματος, στὴν Πλατεία Ἀκαδημίας. Σὲ μερικοὺς ἐπιτράπηκε νὰ μῶνουν μέσα, Ζήτησαν ἀπ' τοὺς ἰθύνοντας ν' ἀσκήσουν τὴν ἐπιρροή τους γιὰ ν' ἄρθῃ ἡ ἀπαγόρευση. Ὁ Γκιούλα Χάο καὶ μιὰ μικρὴ ἀντιπροσωπεία ἀπ' τὸν Κόκκο Πέτιερ ὑποστήριξαν τὴν ἄρση τῆς ἀπαγόρευσης. Εἰσήγγρασαν ὅτι πολλοὶ φοιτητὲς καὶ συγγραφεῖς σκόπευαν νὰ κάνουν τὴν πορεία, εἴτε δινόταν ἀδεια, εἴτε ὄχι. Οἱ γραφειοκράτες καλυστεργάσαν.

Ὡς τὸ ἀπόγευμα, συγκεντρύνονταν διαδηλωτές ἀπὸ διάφορα σημεῖα τῆς πόλης. Ὅπως συμβαίνει τόσο συχνά, ἡ δράση τῆς δόξης προκάλεσε μιὰ ξαφνικὴ μεταστροφή τῶν ἀπόψεων στὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν. Ὁ Ἀνακληρωτὴς Ὑπουργὸς Μιχάλλ Φεκέτε ἀνάγγειλε ξαφνικά ἀπ' τὴ ραδιόφωνο ὅτι ἡ ἀπαγόρευση εἶχε ἄρθῃ. Ἦταν φανερό ὅτι ἡ φράξη τῆς «δικάδωρισης» εἶχε κερδίσει. Ὁ Φεκέτε πρόσθεσε προστατευτικά: «Οἱ ὑπάλληλοι καὶ ἄλλοι τοῦ ΚΚ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν συσπειρώθηκαν στὸ πλευρὸ τῶν τίμων Οὐγγρων γιὰ χάρι τῆς ἀλλαγῆς».

Ἡ διαδήλωση ξεκίνησε σύντομα. Οἱ διαδηλωτές σύχληναν πρὸς τὸ ἀγαλμα τοῦ Μπέμ, ἀπὸ ἀναρτήματα σημεῖα τῆς Βουδαπέστης. Ἐνα πλῆ-

θος ἀρκετῶν χιλιάδων ἀνθρώπων εἶχε συγκεντρωθεῖ στὸ ἀγαλμα τοῦ Πέτρι καὶ τώρα ἐκινῶταν μὲ τὴν πορεία. Τὰ ἐθνικὰ Οὐγγρικὰ χρώματα, κόκκινο, ἄσπρο καὶ πράσινο, ἦσαν ἀρκετὰ φανερά. Ἀδοσχεδίες σημεῖα καὶ πανῶ ἔκαναν τὴν ἐμφάνισή τους. Μερικά εἶχαν γραμμένη μόνον τὴ λέξη «Ἐλευθερία». Ἄλλα πρόσθεταν καὶ τὴς λέξεις «Ἀνεξαρτησία - Ἀλθθθθ». Ἄλλα, πάλι, ἀπειλοῦσαν «Πολίω - Οὐγγρικὴ Φιλία». Ἀνάμεσα στὰ πολλὰ καὶ διάφορα συνθήματα, τὰ ὁποῖα ἐδεσχναν τὴν ἀτομικότητα τῶν διαδηλωτῶν, κανένα δὲν ἦταν ὁμοῦ ἀντι-Ρωσικό. Μόνο ἓνα θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηριστεῖ κάπως ἔτσι: «Κάθε ἔθνος ὅς κρατᾷ τὴ σιγατὸ του στὸ δικό του ἔδαφος!»⁵⁷

Οἱ διάφορες φάλαγγες τῶν διαδηλωτῶν ἔφταναν στὸ ἀγαλμα τοῦ Μπέμ ἢ μιὰ μετὰ τὴν ἄλλη. Ἐκεῖ συγχωνεύθηκαν σχηματίζοντας ἓνα μεγάλο πλῆθος. Ἡ μεγάλη πλειοψηφία ἦταν νεαροί. Στὸ δρόμο, οἱ τάξεις τους εἶχαν πυκνωθεῖ, καθὼς εἶχαν ἐννοθεῖ μαζί τους οἱ ἄνθρωποι πού ὀρισκονταν στοὺς δρόμους, γυναῖκες καὶ παιδιὰ. Ἐνας μικρὸς ἀριθμὸς ἔργαζων, ἄφησε τὴς δουλειές του καὶ ἀκολούθησε, κάπως αὐτὸ - συνεχίζοντα. Πρὶν ἀκόμη φτάσουν ὅλοι οἱ διαδηλωτές, ἔγιναν αὐθόρμητες ὁμιλίες. Τὸ γενικό θέμα ἦταν ἡ ἀλληλεγγύη. Ἀλληλεγγύη στὸ ἐσωτερικό. Διευτὴς ἀλληλεγγύη. Ἡ ἀλληλεγγύη μὲ τὸ λαὸ τῆς Πολωνίας τονίζονταν ἰδιαίτερα.

Σημαντικὸς ἐνθουσιασμὸς δημουργήθηκε, ὅταν ἓνας φοιτητὴς ἤμισε στὸ πλῆθος τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1849, ἀπαγγέλλοντας τὰ λόγια τοῦ Πέτρι:

Τὰ τάγματα μας ἔχουν ἐνέσει δύο ἔθνη
Καὶ τὶ ἔθνη! Πολωνοὺς καὶ Μαζάρους!
Ἐπάρχει πεπρωμένο δυνατότερο
Ἀπ' αὐτὰ τὰ δύο, ὅταν εἶναι ἐνωμένα;

Ὅταν εἶχαν συγκεντρωθεῖ περίπου 50.000 ἄνθρωποι, ὁ Πέτρο Βέ-
⁵⁷ καὶ κινήθηκε πρὸς τὴ δόξιν τοῦ ἀγάλματος, γιὰ νὰ διαβάσει ἓνα ψήφισμα τῆς Ἐνώσεως Συγγραφέων. Τὰ ἑπτὰ σημεῖα του, μποροῦν νὰ συνοψιστοῦν ὡς ἑξῆς:

• Ἐλευθερία:

1. Ἀνεξάρτητὴ ἐθνικὴ πολιτικὴ, βασισμένη στὴς ἀρχές τοῦ σοσιαλισμοῦ.
2. Ἰσότητα στὴς σχέσεις μὲ τὴν ΕΣΣΔ καὶ τὴς Λαϊκὲς Δημοκρατίες.
3. Ἀναθεώρηση τῶν οικονομικῶν συμφωνιῶν, συμφωνιῶν μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἰσότητος τῶν ἐθνικῶν δικαιωμάτων.
4. Τὴ διεύθυνση τῶν ἐργασιασίων ἀπὸ ἐργάτες καὶ εἰδικούς.
5. Τὸ δικαίωμα τῶν ἀγροτῶν ν' ἀπορροῶνται ἐλεύθερα γιὰ τὴ μόρφωσιν.

6. Τήν απομάκρυνση της κλίμας του Ράκοσι, μία θέση στην Κυβέρνηση για τον Ίμρε Νάγκυ, και μία αποφασιστική στάση απέναντι σε κάθε αντεπαναστατική απόπειρα και βλάβη.
7. Πλήρη πολιτική αντιπροσώπευση της εργατικής τάξης — ελεύθερη και μυστική ψηφοφορία στις κοινοβουλευτικές εκλογές και σ' όλα τ' αυτόνομα διακηρυκτικά όργανα. 58.

Καθώς ο Πέτερ Βέρες κατέβαινε, το πλήθος χειροκροτούσε. Τόν ει-
χαν ακούσει, τηρώντας μία σχεδόν απόλυτη σιγή. Πράγματι, γιατί θά
πρεπε να δείξουν ιδιαίτερη ξεφάνη; Από μερικές απόψεις, το ψήφισμα
ήταν αξιοσημείωτα άσφα. Τηρώναν, πραγματικά, σ' αυτό πολύ λίγα
σημεία, που δεν θα ε'χουν στήριξη ο ίδιος ο Χρυσόσωφ, στη μία ή στην
άλλη περίπτωση. Τα αιτήματα αυτά θα μπορούσαν, είναι αλήθεια, να ε-
χθούν εξελιχθεί σ' ένα επαναστατικό πρόγραμμα. Δεν είχε γίνει καμιά
μια σχετική με το πως θα μπορούσαν να επιτευχθούν όλα αυτά, ακόμη
και με τη μορφή αυτή.

Η διαδήλωση τέλειωσε. Τα πλήθη άρχισαν ν' απομακρύνονται, άλ-
λά να μη διαλύονται. Για κάποιον άγνωστο λόγο, βάδισαν προς την Πλα-
τεία του Κοινοβουλίου. Στο δρόμο, ένιωθα μαζί τους ένα άλλο πλήθος
άρρετων χιλιάδων ανθρώπων. Όταν έφτασαν στην Πλατεία, στάθηκαν
έκει σιωπηλοί. Έκατοντάδες κόρμι συνέρεαν, τώρα, στην Πλατεία
του Κοινοβουλίου. Πολλοί απ' αυτούς που έρχονταν τελευταίοι είχαν ακού-
σει τον Γκέρ νά εκπέμνει τον αναμενόμενο λόγο του απ' το ραδιόφωνο. Με
χαμηλή, θυμωμένη φωνή, επαναλάμβαναν στους άλλους αποσπάσματα
απ' το λόγο. "Απ' τα παράθυρα του κτίριου του Κοινοβουλίου, διάφορες
φάτσες παρατηρούσαν το πλήθος, που θα πρέπει τώρα να έφτανε τις 100.
000. Ίσως έκαιγον που βρίσκονταν στα παράθυρα να φοβήθηκαν. Εξάφνου,
όλα τα φώτα στο κτίριο και στην πλατεία έσβησαν. Το πλήθος έμεινε έ-
κεί που ήταν. Κάποιος άκουσε ένα σπέρτο κι έβαλε φωτιά σε μία έφημερί-
δα. Σ' ελή την πλατεία, έβαλαν φωτιά σ' έφημερίδες. "Ο κόρμις παρακα-
λούσαν το κτίριο να παίρνει μία γλυμή, απειλητική βόλη, στο κτίριο
φως που τρεμόβγαζε. Ίσως σκέφτονταν αυτό που μόλις είχε πει ο Γκέρ-
ν: ή φοιτητική διαδήλωση ήταν μία απόπειρα να καταλυθεί ή δημοκρα-
τία... να άπονομευτεί ή έξουσία της εργατικής τάξης, να χαλαρώσουν οι
οικολογικοί θεσμοί μεταξύ Ούγγρων και Σοβιετικής Ένωσης... οποιοδήποτε
βίγει τις κατακτήσεις μας, θ' άποκρουστεί... οι διανοούμενοι έκτόξευσαν
ανκοφανές ενάγνια στη Σοβιετική Ένωση (αυγούστησαν ότι ή Ούγγρα-
ρία συναλλάσσονταν με άνωθεν δρους με τη Σοβιετική Ένωση, ότι θά 'ρε-
πε να άπορριπτούμε την άναξαρτία μας, ότι ενάγνια στους άμπερι-
λιστές, αλλά ενάγνια στη Σοβιετική Ένωση. "Οι αυτά ήταν άναλογα
ψέμματα — εχθρική προπαγάνδα, που δεν περιείχε ούτε ένα κόκκο αλή-

θειας. Άφου έκτόξευσε κι άλλες παρόμοιες κατηγορίες, ο Γκέρ νά είχε πει
ότι ή Κεντρική Έπιτροπή δεν θά συναθροίζε για 8 μέρες.

Ήταν, άραγε, αυτός ο λόγος, για τον όποιο το πλήθος στέκονταν
τώρα σιωηλό στην Πλατεία του Κοινοβουλίου; Ή είχαν, απλά, άποσδο-
λωθεί κι άξοργιστεί απ' την άδύνατη ήλιότητα του Γκέρ νά; Μπορούσε,
πράγματι, να φτάσει σε τέτοιον σημείο ή άποκρισία; Ή έλοφάνερη ψευδο-
λογία, άφηνε κάποιον άκουσε. Γιατί ν' άρνηθεί τόσο βίαια, αυτό που ο
καθένας γνώριζε πως ήταν γεγονός;

Σε μία γωνιά της Πλατείας, άρχισε μία συζήτηση. Έπειτ' από λί-
γο, φωνές μέσ' απ' το σκοτάδι ύπδειξαν ότι θά 'πρεπε να πάει μία άντι-
προσώπεια στο Ραδιοφωνικό σταθμό, στην όδω Σάντορ, με την άπαίτηση
να μεταδοθούν τα αιτήματά τους. "Απ' το πλήθος άκούστηκαν κρυφές,
επιδοκιμαστές. Τα πράγμα συζητήθηκε περισσότερο. Τελικά, μία άντι-
προσώπεια έφυγε προς την κατεύθυνση της όδω Σάντορ... άκούσθησαν
από 100.000 λαοί! Τώρα, ήθελαν να έδω κι α πό ια βράση, έτσι και
μόνο μία ραδιοφωνική έκπομπή, σάν άποτέλεσμα της σιωηλής άγρύπνιας
τους στην Πλατεία του Κοινοβουλίου. Καθώς αυτή ή μάζα λαού παρκα-
ρούσε μέσα στους δρόμους, άρκετές χιλιάδες άνθρωποι ένώνονταν μαζί
της, πολλοί απ' τους όποιους ήταν βιομηχανικοί εργάτες που γυρνούσαν
στα σπίτια τους.

Παρακάτω, στη διαδρομή, μία όμάδα απ' το πλήθος άποφάσισε να
έπισκεφτεί το Δημοτικό Πάρκο, όπου ήταν στημένο ένα μπροστινό ά-
γαλμα του Στάλιν, του "Ατσάλινου Ανθρώπου", 26 πόδια ύψος. Δύο-
τρεις χιλιάδες άνθρωποι, άποσπάρηκαν απ' το σθμα της διατήλησης κι
ένωθηκαν μαζί τους. Ήταν πολύ ένθουσιασμένοι, τραγουδούσαν και γε-
λούσαν. Όταν έφτασαν στο άγαλμα, έβρασαν μία σκάλα κι ένα γερό σκο-
π' στο όγκωδες κατασκευάσμα. Η σκάλα στηρίχτηκε στο δάθρο. Σκαρφα-
λώναν επάνω δύο άντρες, το σκαλί περόστηκε γύρω απ' το λαμύ το
άγάλιν. Έκατοντάδες πρόθυμα χέρια το έραξαν. Τεντρίθηκε. Το άγαλ-
μα έτρεξε, καθώς έγεννε σιγά - σιγά, προς το πλήθος. Μ' ένα τελευταίο
επαιρησιαστικό τρέξιμο έπιασε απ' το δάθρο. Άκούστηκε ένας έκτοφαν-
τός κρότος, καθώς έσκαγε πάνω στο πλακόστρωτο. Μία μωριστομη Σητω-
κομική άκούστηκε, συνοδευόμενη από έναν καταρράκτη εθθμων γέλιων.
Τα όλα πράγμα ήταν άλλόκοτο. Ήταν παράλογο. Τώρα, το δάθρο έμοιαζε
ένα παράξενο. Γερά μπηγμένες στο δάθρο, 6 πόδια ψηλές, όρθώνονταν
οι μύτες του "Ατσάλιν". Το ύπολογο άγαλμα μεταφέρθηκε ν' ένα κάρρο
και άπορριπώθηκε μπροστά στο Έθνικό Θέατρο, όπου ένα πλήθος που γε-
μίζει το κ'ις γρήγορα κομμάτια.

Οι ιαπότες του Στάλιν, όμως, στέκονταν ακόμη εκεί. Ή έσίονός για
αυτούς που πίστευαν σε τέτοια πράγματα! Δεν όφείλει πολύ το ν' άπαλλα-
τεί κανείς από έναν άνθρωπο. Κάποιος άλλος φοβάει πάντα τις μύτες
του. Πρέπει να πάψει να χρειάζεται κιαράχους. Ίσως κάποιος να το
παράγγιλλε, γιατί, άργότερα, μία Ούγγρική σημαία έμφανίστηκε σε μία

ἀπ' τὶς μπότες. Ἀυτὴ ἡ κόκκινη, ἀσπρὴ καὶ πράσινη τριχρωμὴ στικία, μὲ τὸ Κομμουνιστικὸ ἑμβλημα τοῦ σφυροδρέπανου ἐξηλωμένο ἀπ' τὸ κέντρο τῆς, ἦταν τὸ μόνο ἐπαναστατικὸ σύμβολο ποὺ γινώριζε ὁ λαός.

Τὸ κύριο πλῆθος, ποὺ ἐρχόταν ἀπ' τὴν Πλατεία τοῦ Κοινοβουλίου, εἶχε στὸ μεταξύ στάσι· στὴν ἀρχὴ τῆς ὁδοῦ Σάντορ. Εἶχαν προστεθεῖ α' αὐτὸ πολλές χιλιάδες ἀνέμη, ὁπλιστὴ ἐργάτες. Πολλοὶ ἄνθρωποι εἶχαν τρέξει ἐκεῖ ἀπ' ἐλὴ τῇ Βουδαπέστη. Εἶχαν ἀκούσει τὸ λόγο τοῦ Γκέρε (ποὺ εἶχε μεταθεῖ αὐτὸς ἐκεῖ καὶ ἐκ τῆς 7). Ἡ αὐθόρμητη ἀπόφαση τῶν διαδηλωτῶν, νὰ πᾶνε στὸ Ραδιοφωνικὸ σταθμὸ, ἔλκυσε ἰδιαίτερα τοὺς ἐργάτες. Ἡ κυλιόμενη στὸ κέντρο τῆς πόλεως εἶχε νεκρωθεῖ. Ἡ ἐθνομιστικὴ ἀστυνομία, μολοντὶ κάπως ταραγμένη, δὲν ἔκανε καμιά ἀπόπειρα νὰ ἐμποδίσαι τοὺς «ἀντιστάσιμους» διαδηλωτὰς. Ἡ εἰσόδος στὴν ὁδὸ Σάντορ, ὅμως, ἦταν κλεισμένη ἀπὸ μιὰ ζώνη τρομοκρατημένων ἀνθρώπων τῆς Α.Β.Ο. Οἱ τελευταῖοι ἔλαγαν ἐπίσης ἐπαγερῶσαι τὸ Μέγαρο τῆς Ραδιοφωνίας. Ἀπ' ἐξῆς, φρουροὺς ἔνα ἀπόσταγμα, ὁπλισμένο μὲ πολυβόλα. Οἱ διαδηλωτὰς στικμάτησαν. Ὑπῆρχαν, προφανῶς, μέλη τῆς Α.Β.Ο. ἀνάμεικτα στὸ πλῆθος, στὴν Πλατεία τοῦ Κοινοβουλίου. Μαθαίνοντας τὴν πρόθεσιν τοῦ πλῆθους, νὰ διαδίδει πρὸς τὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ, εἶχαν πληροφορηθεῖ τοὺς ἡγέτας τους.

Οἱ διαδηλωτὰς τέντωσαν τοὺς λαιμούς τους γιὰ νὰ δοῦν, γιατί εἶχε σταματήσει ἡ πορεία. Εἶδαν τὴ λάμψη τῶν ὅπλων ποὺ κρατοῦσαν αἱ ἐλοσυροὶ ἄνδρες τῆς Μυστικῆς Ἀστυνομίας. Μολοντὶ ἄσπλοι, δὲν ἐνθουσιάζονταν πιά φόβος. Ἔβλεπαν ὅτι ἡ δύναμις τους σπινθαιόταν στὴν ἀλληλεγγύη τους. Διέκριναν τὴ δυνατότητα τῆς ἐλευθερίας. Ἡ μοῖρα τους ἔρισκτο μὴ νάχα στὰ δεκά τους χέρια. Κι ὡστόσο, κανεὶς δὲν ὑποστήριζε τὴ βία ἐναντίον αὐτοῦς καταπιεστές τους.

«Ἀφήστε μας νὰ περάσουμε!» — «Ὁ Οὐγγρικός λαὸς πρέπει ν' ἀκούσει τὶς προτάσεις μας!» — «Νὰ πτελλοῦμε μέσα μιὰ ἀντιπροσωπεῖα!». Ἐὰ αἰτήματα αὐτὰ ἀντηχοῦσαν ἀπὸ διάφορα σημεία μέσα στὸ πλῆθος. Κάθε αἶτημα γινόταν δεκτὸ μὲ δυνατὴς ζητωκραυγὴς. Ἐγινε κάποια συζήτηση σὲ στίς μπροστινὲς σειρές. Σχηματίστηκε μιὰ ἀντιπροσωπεῖα. Ματὰ ἀπὸ αὐτὴ μιὰ συζήτηση μὲ τὴν Α.Β.Ο., ἐπιτράπηκε α' αὐτῇ τῇ μικρῇ ὁμάδῃ ἀνθρώπων νὰ περάσει τῇ ζώνῃ καὶ νὰ μπεῖ στὸ Ραδιοφωνικὸ Μέγαρο.

Τὸ πλῆθος παρήμενο. Ὁ αἶρας δονοῦνταν ἀπὸ συζήτησις. Ποὺ καὶ ποὺ ἀκούγονταν γέλια, ἀκρότη καὶ κάποιο κομμάτι ἀπὸ ἕνα τραγούδι. Ἦταν ἀκόμη καλὸς καιρὸς. Πέρασε μιὰ ὄρα. Κανένα σημάδι ἀπ' τὴν ἀντιπροσωπεῖα. Τὴν εὐθυμία τοῦ πλῆθους διαδέχτηκε μιὰ μεγαλύτερη ἀποφασιστικότητα. Μερικοὶ ἀντηχοῦσαν. Οἱ μπροστινὲς σειρές, εἶχαν, τώρα σχεδὸν κολλήσει στὴ ζώνῃ τῆς Α.Β.Ο. Πέρασε ἄλλη μισὴ ὄρα. Ἀκόμη καὶ μιὰ εἴδησις ἀπ' τοὺς συντρόφους τους, ποὺ εἶδονταν στὸ μέγαρο. Ἡ διάθεσις ἔλλαξε πολὺ γρήγορα. Θυμωμένες κραυγὲς ἀντηχοῦσαν ἀπ' ἕνα τὸ μέρη τοῦ πλῆθους. Ἡ ἐνοπλὴ ζώνη ἔρχισε κάπως νὰ κίπτεται. Οἱ ἄνδρες τῆς Α.Β.Ο. ἦσαν ἐλφάντερ ἀντιστοίχοι. Στὸ κάτω - κάτω, σύμφωνα

μὲ τοὺς ἐπισκόπους κανόνες καὶ κανονισμούς, ὁ κόσμος δὲν θὰ ἔπρεπε, στὴν πραγματικότητα, νὰ εἶσθεται ἐκεῖ. Κι ὅμως ὄντως ἔτσι πολλοὶ! Ἄνθρωποι α' ἄλλα τὰ πλάτος τοῦ δρόμου. Καὶ τόσο μακριὰ, ὅσο μποροῦσε νὰ βεῖ τὸ μάτι!

«Ποὺ εἶναι ἡ ἀντιπροσωπεῖα μας!» — «Ἀφήστε τους νὰ δοῦν!» — «Ἐλευθερώστε τοὺς ἀντιπροσώπους μας!» — ἐρυχθήθηκε ἀνυπόμονα τὸ πλῆθος. Ἐνα αὐθόρμητο κύμα ἐρυχόθηκε πρὸς τὰ μπρὸς σαυρόνοντας τῇ ζώνῃ τῆς Α.Β.Ο. Ὁ κόσμος σταμάτησε μπροστὰ σὲ μιὰ ἄλλη ζώνη ἀνθρώπων τῆς Α.Β.Ο., ποὺ φρουροῦσαν τὸ Μέγαρο τῆς Ραδιοφωνίας. Οἱ ἀστυνομικοὶ, σ' ἐλκλῆτρο τὸν κόσμο, δὲν φημίζονται οὔτε γιὰ τὴν ἐξουάνδα, οὔτε γιὰ τὴν ἀντίληψή τους. Ἡ Οὐγγρική Μυστικὴ Ἀστυνομία δὲν ἀποτελοῦσε ἐξαιρέση. Τὶ ἔπρεπε νὰ κάνουν; Οἱ διαδηλωτὰς ἦσαν ἄσπλοι — ἄλλὰ, ὡπῆρχαν χιλιάδες ἀπὸ αὐτοὺς καὶ ἦταν ὀργισμένοι. «Ὅπως καὶ νὰ ἔχει τὸ πράγμα, οἱ διαδηλωτὰς αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἦσαν παράνομοι. Γιὰ τὴν προστασίαν τους, οἱ ἀρχαὶς μετοφῆρες ἐπαυθύνουν πάντα τὶς ἀστυνομικὲς δυνάμεις τους μὲ ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν μόνο νὰ ἐκτελοῦν διαταγές. Οἱ ἄνδρες τῆς Α.Β.Ο., ἔχραγαν μόνο μιὰν ἀπάντησιν. Τὰ πολυβόλα ἀντίκρινον.

Κραυγὲς ἀγωνίας θρόνιζαν, καθὼς οἱ μπροστινὲς σειρές τῶν ἀντιπληθῶν διαδηλωτῶν παρτάζονταν στὸ ἔδαφος. Τὸ πλῆθος μάνιασε. Ἡ ἀστυνομία, γρήγορα, συντρίφτηκε, τὰ ὅπλα τους εἶχαν, τώρα, σὲ στίχοι τὰ παρὰ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Μεγάρου, ἀπ' τὰ ὅποια ἐκχύνονταν αὐτὸ μολὶ πρὸς τὰ πλῆθη, ποὺ εἶδονταν ἀπὸ κάτω.

Ἡ Οὐγγρική Ἐπανάστασις εἶχε ἀρχίσει.

Ο ΝΑΓΚΥ ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΡΩΣΙΚΑ ΤΑΝΚΣ

«Τό Κίρμα άγμνίζεταί γιά μία μία δημοκρατική Ρωσία τήν Εργατών και Άγροτών, όπου ή άστυνομία και ό τακτικός στρατός θά εξαφανιστούν τελείως και τή θέση τους θά πάρει ένας γενικός έθνοπλιτός του λαού, μία κομμουνική πολιτοφυλακή όσοι κατέχουν άξιώματα θά 'ναι άχι μόνο άρτοί, αλλά και θά επόκεινται σέ άρση θανάτωση από μία πλειοψηφία έκλογέων όλοι όσοι κατέχουν άξιώματα, χωρίς έξαίρεση, θά πληρώνονται μέ τό μέσο μέσο ενός ειδικευμένου έργατή' όλοι οι άντιπροσωπευτικοί κοσμοδουλετικοί όαρμοί θ' άντικατασταθούν σταδιακά άπ' τό Σοβιέτ... πού θά λειτουργούν τόσο σά νομοθετικό όσο και σάν εκτελεστικό όργανο».

Β.Ι. Λένιν, 'Γιά τό σχετικό μέ τήν Άναθεώρηση του Κομμουνιστικού Προγράμματος (Μάρς 1917).

Τά νέα διαβέθηκαν γρήγορα. Μισή ώρα μετά τούς πρώτους πυροβολισμούς στην όδό Σάντορ (κι ένώ τό Ράδιο Βουδαπέστη μετέβιθε συνεχώς μηνύματα ισχυριζόμενο ότι 'ένοπλιες φασιστικές κι άνταπαναστατικές συμμορίες έπιτίθεναν σέ δημόσια κτίρια της πόλης) όλοι σχεδόν οι κάτοικοι της πόλης είχαν μάθει τήν αλήθεια γιά τό γεγονός στο Μένγκρο της Ραδιοφωνίας. Λίγα άργότερα, έγινε γνωστή και στην υπόλοιπη χώρα.

Στή διάρκεια των μηνών του άναδραμοσίου στους κύκλους των διανοουμένων, έλάχιστα είχαν γίνει γνωστά γιά τίς άπόψεις των έργατών. Στίς 21 Οκτώβρη ένας έργάτης από ένα έργοστάσιο της Τσέπελ είχε πει: «Μείνετε ήσυχοι, θά μιλήσουμε κι έμείς»⁵⁹. Τώρα, οι έργάτες μιλούσαν μέ πράξεις. Έκείνος, πού προηγουμένα είχαν έγκαταλείψει τά έργοστάσια έπλην, επέστρεφαν εκεί. Οι σύντροφοί τους είχε νυχτερινή έθάρεια δογθοσαν στό φόρτωμα κάρρων μέ επιταγμένα έπια: περιστοφορά, τουφέκια, ελαφρά πολυβόλα και πυρομαχικά. Πολλοί άπ' τή δραστηνή θάρεια έφυγαν τότε άπ' τά έρ-

γοστάσια και πήγαν στην όδό Σάντορ γιά νά δοθήσουν στό μόρασμα των όπλων και νά έννοθούν μέ τά συνεχώς όγκοιμένα πλήθη. Η άστυνομία δέν έκανε καμία άπάθεια νά διαλύσει τούς διαδηλωτές. Πολλοί άστυνομικοί έδωσαν τά όπλα τους στους έργάτες και τούς φοιτητές, και μετά στάθηκαν παράμερα' μερικοί άστυνομικοί ένώθηκαν μέ τή διαδήλωση. Τό ίδιο έγινε και μέ τούς στρατιώτες. Πάρα πολλοί στρατιώτες έδωσαν τά όπλα τους. Μολονότι ή πλειοψηφία τους δέν πολέμησε στό πλευρό των έπαναστατών, στην ούσια, κανείς δέν πολέμησε έναντίον τους. Αυτό είναι εύκολο νά εξηγηθεί. Η πλειοψηφία των στρατιωτών ήταν νεαροί άγρότες. Οι άγρότες επηρεάστηκαν λιγότερο άπ' τό γενικό άναδραμίο.

Ένώ ή μάχη συνεχιζόταν στην όδό Σάντορ και γίνονταν προσπάθειες γιά νά καταληφθεί ό Ραδιοφωνικός Σταθμός, χιλιάδες έργάτες και φοιτητές άρχισαν νά σχηματίζουν ομάδες στους γύρω δρόμους. Οι ομάδες αυτές σκορπίστηκαν στην πόλη. Έγκαταστήσαν μπλόκα στους δρόμους και κατάλαβαν μερικές άπ' τίς κύριες πλατείες. Σταματούσαν όλα τ' αυτοκίνητα. Άν βρίσκονταν μέσα άντρες της Α.Β.Ο., τό αυτοκίνητο επιτασσόταν κι οι άπελάτες έφηναν μέ τό πόδια. Σ' αυτή τή φάση δέν έγινε καμία γενική επίθεση ένάντια στην Α.Β.Ο..

Ός τή 14-η, όλοι οι κεντρικοί δρόμοι και πλατείες (περιλαμβανόμενης και της Πλατείας του Κοινοβουλίου) είχαν καταληφθεί από τέραστια πλήθη. Μεγάλες ομάδες, όπλισμένες μέ διάφορα μικρά όπλα, έγκαταστάθηκαν σέ κεντρικά σημεία.

Τά φέμματα του Γκέρε συνέχισαν νά μεταδίδονται άπ' τό ραδιοφωνικό προσηγογράφωνταν, αναμύδια, άπ' τό 'Γπουργικό Συμβούλιο της Οδηγρικής Λαϊκής Δημοκρατίας. «Φασιστικά και αντιδραστικά στοιχεία έχουν έξαπολύσει έντολή επίθεση ένάντια στό δημόσια κτίριο και τίς μονάδες άσφαλείας μας. Γιά ν' αποκατασταθεί ή τάξη, και μέχρις ότου ληφθούν κι άλλα μέτρα, όλες οι συνεδριάσεις, συγκεντρώσεις και πορείες άπαγορεύονται. Τά ένοπλα όργανα άσφαλείας έχουν έντολή νά εφαρμόζουν άσπληρα τό νόμο ένάντια σ' όποιονδήποτε παραβιάη αυτής της διαταγής». Αργότερα, τή νύχτα, ό όρος 'φασιστές' αντικαταστάθηκε άπ' τόν όρο 'άνταπαναστατικές. Φυσικά, δέν έγινε καμία μινία των πυροβολισμών της Α.Β.Ο., ούτε της έσοφονίας πολλών άπ' τούς άόπλους ανθρώπους, πού συμμετείχαν σέ μία ειρηνική διαδήλωση.

Πρέπει νά τονιστεί, ότι, αν και ή κατάσταση είχε πάρει τώρα τίς διαστάσεις ενός ένοπλου ξεσηκωμού, μέ κανέναν τρόπο δέν είχε σχεδιαστεί ή οργανώθει. Πολλοί σχολιαστές, σ' άκόλουθο τόν κόσμο, είτε ισχυρίζονται ότι ή έλη υπόθεση είχε οργανωθεί πού πριν, είτε, απλά, δέν άνάφεραν καθόλου τόν αδόόρητο χαρακτήρα της. Είτε ήταν άπροσμεμένο στην Άνατολή, είτε στη Δύση, στάθηκαν άνίκανη νά καταλάβουν ότι όποιοι άνθρωποι θά μπορούσαν ν' αναλάβουν άπολυταρχική δράση ένάντια στό Κράτος, χωρίς ίεραρχική συγκεντρωτική γέννηση.

Όπως έχουμε πει παραπάνω, και οι Ρώσοι κυβερνήτες και οι Δυτικές

Δυνάμεις είχαν διατηρηθεί στις θέσεις τους, μετά τον πόλεμο, πολλούς Ναζί διευθυντές. Μία ιεραρχική οργάνωση, βασισμένη στο προηγμένο και ένοπλο κίνημα με μία ισχυρή άλυσίδα διαταγών από πάνω προς τα κάτω, αποτελούσε γι' αυτούς την ίδια την ουσία της «αποτελεσματικότητας». Τα μυαλά τους είχαν προγραμματιστεί να βλέπουν αυτή τη δομή, σαν τη μόνη δυνατή. Ενώ γρήγορα, αλλά λαθραία, πίστευαν ότι η αποτελεσματικότητα των Ούγγρων επαναστατών έπρεπε να στηρίζεται σε κάποια μορφή οργάνωσης, παράνοια με τη δική τους. Παρ' όλα αυτά, υποστήριζαν, μπορούσαν απλοί εργάτες, σπουδαστές κι άλλοι να 'χουν ένα τόσο εξαιρετικό σύστημα επικοινωνίας; Πώς άλλωστε θα μπορούσαν να 'χουν εξοπλιστεί με τέτοια ταχύτητα και τάξη; Τά γεγονότα της Ούγγαρίας, στη διάρκεια της τελευταίας εβδομάδας του Οκτώβρη 1956, δείχνουν καθαρά ότι οι εργάτες βασίστηκαν σε ένταλμα διαφορετικές οργανωτικές μεθόδους. "Αν οι επαναστάτες οργανωθούν σαν αυτοί που προσπαθούν ν' ανακρίθουν, τότε έχουν κίελας νικηθεί πριν αρχίσουν ή μάχη.

Στη διάρκεια των πρώτων ωρών της Τετάρτης, 24 Οκτώβρη, οι εργάτες κι οι σπουδαστές πάθαιναν στους δρόμους για την έλαση ελευθερία ν' αποφασίζουν πώς θα κυβερνοούν την κοινωνία τους. Στο μεταξύ, οι Κομμουνιστικοί ηγέτες είχαν καταπιαστεί με διάφορους ελιγμούς. Ο Γκέρε φρόντισε ν' απαλλάξει ο Πρωθυπουργός απ' τα καθήκοντά του. Ο "Αντρέας Χέγκεντις, πενήντα έξι ετών, ήταν ο πιο νέος, ήταν ελάχιστα γνωστός, άκοιμη και πριν γίνει Πρωθυπουργός. Τώρα διώχτηκε. Ο Γκέρε κάλεσε το Νάγκυ ν' αναλάβει. Δεν υπάρχει κανένα στοιχείο ότι ο Νάγκυ χρειάστηκε να πειστεί, ή ότι έθεσε οποιαδήποτε όρους. Καμία επίσημη ανακοίνωση δεν έγινε γι' αυτή την ανακατάταξη. Ο κόσμος το έμαθε, για πρώτη φορά, όταν, στις 7.30 π.μ., το ραδιόφωνο άναφερε το Νάγκυ σαν «Πρόεδρο του Υπουργικού Συμβουλίου» — ή επίσημη ονομασία του Πρωθυπουργού.

Στις 7.45 π.μ., το ραδιόφωνο άναγγελλει ότι ο Υπουργός "Εσωτερικών είχε κηρύξει στρατιωτικό νόμο καθώς συνεχίζονται ακόμη οι έκτακτα ασφαλιστικές επιχειρήσεις ενάντια σ' ανεπιτηδεύσιμες ομάδες που επιβιβάζονται σε λεηλασίες⁶⁰. Στις 8 π.μ. ήρθε η συγκλονιστική ανακοίνωση ότι, σύμφωνα με τους όρους του Συμφώνου της Βαρσοβίας, η Κυβέρνηση είχε ζητήσει βοήθεια απ' τις Ρωσικές στρατιωτικές μονάδες, που στάθμευαν στην Ούγγαρια. — «Οι Σοβιετικοί σχηματισμοί, κατόπιν παρακλήσεως της Κυβέρνησης, παίρνουν μέρος στην αποκατάσταση της τάξης»⁶¹.

Δεν χυριέ καμιά αμφιβολία ότι ο Νάγκυ ήταν Πρωθυπουργός της Κυβέρνησης, που κάλεσε τα Ρωσικά στρατεύματα. Υπάρχει κάποια αμφιβολία γύρω απ' το αν εξαπατήθηκε για να το κάνει. Πολλοί σπουδα-

στές και διανοούμενοι ένευσαν ότι ο Νάγκυ τους είχε «προδοσει». Η εκτίμησή τους γι' αυτόν εξαφανίστηκε. Σε μία κρίσιμη φάση της πάλης, το ήθελε τους δόχτηκε ένα ισχυρό πλήγμα. Γιατί όμως, τόσο πολλοί διανοούμενοι έστρεψαν αυταπάτες για το Νάγκυ; Ο Νάγκυ ενδιαιφερόταν για την «τάξη». Ποτέ δεν είχε δείξει ότι η ίδια που είχε για την «τάξη» ήταν κάτι περισσότερο από μία φιλελευθεροποιημένη μορφή της «τάξης», που είχε επικρατήσει στη δορυφόρο Ούγγαρια. Και, στην κατάσταση που επικρατούσε στην Ούγγαρια, στις 24 Οκτώβρη 1956, οποιαδήποτε απαίτηση γι' αυτό το είδος τάξης, είχε ήδη και πολύ καιρό επισκιάσει απ' την επιθυμία του λαού και των απελπισμένων αγώνων του για μία θεμελιώδη αλλαγή. Ένας άνθρωπος με το παρθένο το Νάγκυ, ήταν μοιραίο να πιστέψει, σαν τον Γκέρε, ότι η ισχυρή δύναμη των Ρωσικών τάκας θ' αποκαθιστούσε σύντομα την «τάξη». Ήδη είχε μέρος της πρώτης κυβερνήσης ανδρεικέλων των Ρώσων. Στη συνέχεια, είχε γίνει Υπουργός Γεωργίας, Υπουργός "Εσωτερικών, Υπουργός Τροφίμων, Υπουργός Αγροτικών Διασπορών και Αναπληρωτής Πρωθυπουργός. "Ήξερε τα κόλπα, και γνώριζε πού θα βρισκόταν η δύναμη. Ένας απ' τους κύριους λόγους της απέλειας των διανοούμενων, ήταν η έλλειψη επαφής τους με τους διατηρητικούς εργάτες. "Ως ένα βαθμό, υπήρχε μία αμοιβαία αμηχανία και καχυποψία. "Η δράση, όμως, η ίδια η εξέγερση, τους είχε φέρει τόσο κοντά, όσο τίποτε άλλο δεν θα μπορούσε να το κάνει. Οι εργάτες ήταν εκείνοι που, το πρωί της 24 Οκτώβρη, έσωσαν τον αγώνα απ' την πλήρη κατάρρευση. Είχαν το ζήτημα του Νάγκυ σαν κάτι που δεν τους άφορμισε. Στην κοινωνία που διεβέλεπαν μέσ' απ' τη σκόνη και τον καπνό των βδομάδων, δεν θα υπήρχε κανένας Πρωθυπουργός, καμιά κυβέρνηση επιγγελματικών πολιτικών και κανείς αξιωματοβόλος ή άρμενικό, που να τους διατάζει απ' τα πάνω. Η απόφαση να κληθούν τα Ρωσικά τάκας, δεν έκανε τίποτ' άλλο απ' το να ενισχύσει το ήθελο και την αποφασιστικότητα των εργατών. Ήδη, ήταν αποφασισμένοι, όσο ποτέ άλλοτε, να πολεμήσουν ως το τέλος, ποιο κι αν ήταν αυτό.

Χιλιάδες άνθρωποι είχαν περάσει τις πρώτες ώρες της Τετάρτης στους δρόμους ή στις συνελεύσεις. Ένα επαναστατικό συμβούλιο εργατών σπουδαστών συγκεντρώθηκε στη Βουδαπέστη και συνεδρίαζε συνεχώς. Το Ράδιο - Βουδαπέστη συνέχισε να βροντάει φήμες: «Η εξέγερση αντέχει να καταρρεύσει» χιλιάδες έχουν παραδοθεί στις ένοχες» εκείνοι που δεν παραδίδονται θα τιμωρηθούν άστυρά» δεν θα ληφθεί κανένα μέτρο εναντίον σ' εκείνους που παραδίδονται». «Φασίστες, παραπλανημένοι ακρωτίτες, αντεπαναστάτες, άστοι, ληστές». Παιθός, απειλές, κολακίες, υποσχέσεις. Ο σκοπός της προπαγάνδας δεν είναι να πείθει, αλλά να προ-

καλεί σύγχυση. Στο μέτρο που άπορούσε τους Ούγγρους, άπέτυχε. Ήξε-
ραν ότι ελαφρανφέματα.

Στην 886 Σάντορ, έγιναν επανειλημμένες και λυσσαλέες επιθέσεις
έναντια στο Μάκρο της Ραδιοφωνίας. Άργότερα, τα «παιδιά» (ένα άπ'
τά όνόματα, που οι Ούγγροι, δείχνοντας τή συμπάθειά τους, έδιναν στους
μαχητές) κατόρθωσαν να τό καταλάβουν. Οι πορποί, όμως, παρέμειναν
στά χέρια της Α.Υ.Ο., που συγκέντρωσε όλη της τήν προσπάθεια στο να
τους κρατήσει. Έπισημάλως της μικρής ομάδας των εκπαινητών, που δια-
τηρούσε τό σταθμό σε λειτουργία, ήταν κάποιος Γκυέργκυ Ζέπεσι, ένας
αθλητικώς σχολιαστής. Τίς πρώτες μέρες του Νοέμβρη, μία ομάδα έρ-
γατών έφταξε σ' όλη τή Βουδαπέστη αναζητώντας τό Ζέπεσι, άλλ' αυτός
είχε εξαφανιστεί.

Η ΜΑΧΗ ΚΑΙΜΑΚΩΝΕΤΑΙ

«Μία επανάσταση είναι, σίγουρα, τό πιο
έξουσιαστικό πράγμα που υπάρχει. Είναι
ή πράξη με τήν οποία ένα μέρος του πλη-
θους απειθαλεί τή θέλησή του πάνω στο
άλλο, με τοσηφικία, εξολόγγως και κανό-
νικα — έξουσιαστικά μέσα, αν τάτοις ο
πληθύν».

Φ. Έγκελς, Για τήν Έξουσία (1872).

«Ως τίς 8.30', κυκλοφορούσαν φήμες στη Βουδαπέστη ότι οι έργάτες
είχαν κίβλας έμπλακεί με μάχες με τά Ρωσικά τάνκς στις άκρες της πόλης.
Μία άλλη φήμη, που κυκλοφόρησε λιγότερο, ήταν ότι ο Σουλόφκι κι ο
Μικογιάν είχαν φτάσει τήν αυγή στη Βουδαπέστη. Είχαν, φαίνεται, έρ-
θει με άπ' ευθείας πτήση άπ' τή Μόσχα, όπου τό Κρεμλίνο άρχιζε ν' άνη-
συχεί άπ' τό γεγονός ότι οι άνθρωποι του στη Βουδαπέστη τά είχαν κάνει
θάλασσα. Ο Μικογιάν, διαβεβαίωναν, ήταν πολύ θυμωμένος με τόν Γκέ-
ρε. Είπε έπρόκειτο γιά αλήθεια, είτε όχι, σύντομα έγινε γνωστό ότι ο
Γκέρε είχε «απαλλαγεί άπ' τά καθήκοντά του» του Πρώτου Γραμματέα
του ΚΚ. Τή θέση του πήρε ο Γιάνος Καντάρ. Πολλά μέλη της Κομμου-
νιστικής Ιεραρχίας, θεώρησαν αυτή τήν κίνηση άριστοτεχνική. Ο Καν-
τάρ προσέρχταν άπ' τήν έργατική τάξη. Είχε περάσει άρκετό καιρό στις
φυλακές σάν Τιτοίστης. Είχε ύποφέρει άρκετά. Είχε βασανιστεί — τά
νόγια που του έλειπαν και οι ούλές στα διάφορα μέρη του σώματός του,
τό υποδείκνυαν. Λέγεται πως ήταν ένας φοβερός άνθρωπος — φοβε-
ρμένος άπ' τόν πόνο. Αυτό ήταν εύκολόδητο. Έμελλε ν' άποδειχτεί εϋ-
πλαστός πηλός στα χέρια μιας αδίστακτης «ήρεσίας»!

Λίγο μετά τίς 9 π.μ., ο Νάγκυ εκφώνησε άπ' τό ραδιόφωνο, σάν
Ηρωόπουργός, μία προσωπική έκκληση. Ζήτησε τόν τερματισμό των
συγκρούσεων. Άπαίτησε τήν άποκατάσταση της τάξης.

«Από της Βουδαπέστης! Αλήθεια ότι, προκειμένου ν' άποφευχτεί
ή παραπέρα αίματοχυσία, όλοι όσοι σταματήσουν να μάχονται πριν τή
14.00' ώρα της σήμερα και καταθέσουν τά όπλα τους θα έξαιρεθούν άπ'
τή συντοπική διαδικασία. Θα όλοποιήσουμε, ός τό δυνατόν συντομότερα,

μέ κάθε μέσο που διαθέτουμε και στη βάση του Κυβερνητικού Προγράμματος του Ιούνη 1953, όπως το εξέθεσε τότε στο Κοινοβούλιο, το συστηματικό εκδημιουργιστικό της χώρας, σε κάθε σφαίρα της Κομμουνικής, Κρατικής, πολιτικής και οικονομικής ζωής. Η Κυβέρνηση έχει όλες τις δυνατότητες να ολοκληρώσει το πολιτικό μου πρόγραμμα, στηρίζοντας στον Οδηγικό λαό, κάτω απ' την ηγεσία των Κομμουνιστών. Αναποιούμε στην ευκολιστή μας. Συσματίζετε τις μάχες κι εξασφαλίζετε την αποκατάσταση της ήρεμης και της τάξης για χάρη του μέλλοντος του λαού και της χώρας μας. Συναρμυρίζετε στην εφ'εξής και δημιουργική δουλειά.

Θυμίζει αυτό την όμιλία ενός ανθρώπου άνηκαν να καλέσει τα Ρωσικά τάνκς: Πρώτα απ' όλα, η υπενθυμμένη απειλή μαζοκαρμίας σ'α παραχώρηση: «Αν σταματήσετε να μάχεσθε ως τη Ηρακλ., θα αποβληθείτε μόνο σε κανονικές (!) νομικές διαδικασίες. Αν όχι, τότε σε συντομική διαδικασία». Όλοι ήξεραν τι σήμαινε συνομωτική διαδικασία. Και τι θα μπορούσε να επιβληθεί σχετικά με την εγκατάσταση των όπλων; Αυτό σήμαινε παράδοση των πρόσφατα αποκτημένων όπλων στις αρχές.

Γιατί ο Νάγκυ είχε έλπίσει ότι οι έργατες, που πολεμούσαν τα Ρωσικά τάνκς, την Α.Β.Ο., και άλλους το σκόπι γραφειοκρατικό οικοδόμημα, θα παράδιναν, ξαφνικά, τα όπλα τους τ'ο πρωί εκείνης της Τετάρτης; Εκείνη τη στιγμή, οι έργατες και οι σπουδαστές είχαν, άνοιχτα, κάθε λόγο για να εντείνουν την πάλη τους. Και τι θα μπορούσε να επιβληθεί σχετικά με το «Κυβερνητικό Πρόγραμμα του Ιούνη του 1953»; Ένα τέτοιο πρόγραμμα είχε ξεπεραστεί απ' τα γεγονότα των τελευταίων λίγων ημερών. Μπορεί να 'χε λειτουργήσει τον 'Απρίλη. Στις 24 Οκτώβρη, φαινόταν γελοίο. Μπορεί να 'νοι αλήθεια ότι ο Νάγκυ ήταν ο πιο άνθρωπιστής και φιλελεύθερος μέσα στην Ουγγρική Κομμουνιστική Ιεραρχία. Δεν έπαινε, όμως, να 'νοι δόκιμος δισειμένων ιδιών, οι όποιες έρχονται σε σύγκρουση με την επιθυμία του λαού για θεμελιώδη πολιτική κι οικονομική αλλαγή. Ο Νάγκυ ήταν άνηκαν να συλλάβει αυτό που ήθελε πραγματικά ο λαός, αυτό για το οποίο, τώρα, αγωνιζόταν.

Άχρησι κι αν δεχόμμε πως ο Νάγκυ ήταν έντιμος κι ειλικρινής, πρέπει να επιβεβαιώσουμε απάλλα, μιλώντας σ' αυτή τη φάση, για «τον Ουγγρικό λαό, κάτω απ' την ηγεσία των Κομμουνιστών». Ηγεσία; Μά, ένάντια σ' αυτό άκριβος σπρώχναν ο λαός. Αύτη ή φαινομενικά άρνητική προσαγωγή, εξυπνοποιόσε και μια πολύ θετική: να πάρει και να εκτελέσει τις δικές του αποφάσεις. Τό μόνο αποτέλεσμα του πρώτου λόγου του Προβουλευτικού Νάγκυ ήταν να ένισχύσει την άποψη των περισσότερων επαναστατών να συνεχίσουν τόν άγώνα. Όπως θα δοίμε άργότερα, ο λαός είχε κιόλας άρχισει να σκεδαστεί τις δικές του επαναστατικές άρνητικές. Απ' τό πρώτο, κιόλας, πρωτό της ένοπλης πάλης, μαρτύρησαν προκηρύξεις στη Βουδαπέστη, που κάλυπταν σέ γενική άπεργία. Οι προκηρύξεις αυτές έφεραν τήν άπογραφή: «Τό Έπαναστατικό Συμβούλιο των Έργατών και των Σπουδαστών».

Τα Ρωσικά τάνκς είχαν άρχισει να μπαίνουν στην πόλη από διάφορα σημεία, στη διάρκεια του πρωινού της 24 Οκτώβρη. Οι έργατες κι οι σπουδαστές έπιτεύχουν άμέσως σέ μαρκερές μονάδες. Άλλες δέχθηκαν έπιθέσεις, άπό είχαν καταλάβει στρατηγικές θέσεις κι άνοιξαν πυρ. Σέ μερικά μέρη, καμιά πλευρά δεν άνοιξε πυρ. Στά μέρη αυτά, σπουδαστές, που είχαν μάθει Ρωσικά στό σχολείο, άνοιξαν συζητήσεις με τούς στρατιώτες. Τούς έξήγγησαν ότι ήταν άπλοί Ούγγροι — έργατες. Ένας άριβός νεαρόν Ρώσων στρατιωτών φαινόταν τώρα έντελώς άμηνχος. Έτσι να θυμνήθηκαν μερικά πράγματα απ' αυτά που είχαν διδαχτεί στό σχολείο. Έτσι, δισαμένα μέρη του Μαρξισμο - Λενινισμο, να μη συμφωνούσαν άπόλυτα με τά δσα, τώρα, άπατούσαν απ' αυτούς.

Όλο και πιο σκληρές μάχες λυσσομανούσαν, τώρα, στη Βουδαπέστη. Στην Πλατεία Μάκρος, έβω απ' τόν Άνατολικό Σιδηροδρομικό Σταθμό, στον έμπορικό σιδηροδρομικό σταθμό Φεραντσάρος, γύρω απ' τό Κομμουνικό Γραφείο της 13της Περιφέρειας, και στους δρόμους γύρω απ' τό Άρχείο του Στρατηγού Μπέι, σκληρές τών έθνηκών διαδηλώσεων του ηρωισμένου απογένηματος. Τάνκς της «Ένώσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Διχλοκρατιών, έργατικά τάνκς, έρχονταν έργατικές ώδες. Τά σημάδια τών Ούγγρων έργατών κομματιάζονταν.

Από απ' τις πιο σφοδρές μάχες διεξάγονταν στην Πλατεία Σένα και στους Στρατώνες Κέλλιν. Στην Πλατεία Σένα, στην Βούδα, πολλές χιλιάδες άνθρωποι περίμεναν, χωρίς να ξέρουν τι άκριβος προσδοκούσαν ή να κάνουν. Η πλειοψηφία ήταν βιομηχανικοί έργατες έπληχαν, όμως, και πολλοί φαντατές, μερικά απ' τούς όποιους νεαρές κοπέλλες. Αύτη ήταν σέ γενικές γραμμές ή κοινωνική σύνθεση τών επαναστατών. Έπληχαν, έλαση ποτήριες, άκρη και μαθήτριες. Οι περισσότεροι ήταν έπιλημένοι.

Η βασική ιδέα ήταν να σταματήσουν όλα τ' αυτοκίνητα και να έλθουν τούς έπιβάτες. Είχαν διαπιστώσει ότι θα μπορούσαν να τό κατορθώσουν εύκολα, χρησιμοποιώντας έκτακτους θαρτέλια για να στήσουν όδο-όδο στην μέση τών δρόμων, που οδηγούσαν στην πλατεία. Έγιναν άμεσες άμηνες με τούς έπιβάτες αυτοκινήτων, που άνοιγαν πυρ μόλις έλθοναν τα όδοφάρμακα με τά θαρτέλια και τούς ένοπλους ύπερασπιστές. Άρκετά άνθρωποι σκοτώθηκαν και τραυματίστηκαν. Άργότερα τό πάλαιον ένισχύθηκαν, όταν οι έργατες έφεραν στους δρόμους σιδηροδρομικά τρένα από κάποιον κοντινό έμπορικό σταθμό. Άν και μερικά τρένα ήταν φορτωμένα μ' έμπορεύματα, σέ καμιά περίπτωση δεν κλάπηκε τίποτα — μια άκρη έδειξε της έπληρωσης που είχε ο λαός για τή φάση της επανάστασης του.

Συντομικά, στήθηκαν όδοφάρμακα σ' όλες τις εσόδους της Πλατείας. Τα τρένα άκούστηκαν ένας άμηνως πανόχυρον μηχανών και τό πρώτο τρένο τών έμπορευμάτων μέσα σ' ένα πανδαμμένο θρόνου. Διάβει ένα

αδύνατο σημείο στο δρόμο για και πέρασε κατευθείαν στο κέντρο της Πλατείας. Δέχθηκε μόνο μερικές άραιες βολές τουφεκιών. Οι εργάτες έμειναν να κλείσουν το ρήγμα. Κατόπιν, ήρθαν δυο άκρη τάνκς και δυο τεθωρακισμένα οχήματα. Ακούστηκε το βαρύ κροτάλισμα πολυβόλων και πυροβολισμοί τουφεκιών απ' τους επαναστάτες. Το πρώτο άρμα έκανε μεταβολή κι υποχώρησε στο άκρος του δρόμου. Το δεύτερο, έμβολισε το δρόμο για και, σπρώχνοντας μπροστά του ένα θαύμα, κινήθηκε άργα διασχίζοντας την Πλατεία. "Αν και χτυπήθηκε με κοκταϊλ. Μολότωφ, συνέχισε να προχωρεί με θόρυβο προς τα μπρός. Τα τεθωρακισμένα οχήματα τάθηκαν εκτός μάχης. Οι 8 έπειτα τους σκοτώθηκαν.

Είχε γίνει, τώρα, φανερό ότι τα δρομολόγια δεν είχαν σφραγιστεί έτσι ώστε να προσφέρουν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα. Ενισχύθηκαν και. Τούτη τη φορά, τα πιο γρήγορα εμπορικά συγκροτήματα στο κέντρο του δρόμου, άναγκάστηκαν έτσι τα τάνκς να περνάει κοντά ή πάνω στα πεζοδρόμια. Μπορούσαν, τότε, να ρίχνουν πάνω τους κοκταϊλ. Μολότωφ με πολύ μεγαλύτερη επιτυχία απ' τα παράθυρα των κυριών, που βρίσκονταν κατά μήκος του δρόμου.

Το κοκταϊλ Μολότωφ είχε μια αόριστο σχέδιο έμβολο πετρελαίου. Μπορεί ν' αποδειχτεί ένα πολύ αποτελεσματικό όπλο, ακόμη κι ενάντια σε βαριά τεθωρακισμένα. Οι Ούγγροι τα έριχναν εύκολα στην κατασκευή και πολύ εύκολα στη χρήση τους. Χρησιμοποιήθηκαν μπουκαλίες μπίρας ή λεμονάδας με δαδωτά καπάκια. Τα μπουκαλικά γεμίζονταν με πετρέλαιο και το καπάκι διδινόταν σφιχτά. Στην περίπτωση που χρησιμοποιούσαν μπουκαλικά χωρίς δαδωτά καπάκια, ήταν απαραίτητο να τα σφραγίζουν καλά. "Υστερα, έδεναν σπάρα, μ' ένα σύρμα ή με κάποιο γερό λάστιχο, γύρω από κάποιο βαθύλωμα στο λαμίο του μπουκαλιού ένα κομμάτι στεγνό κουρέλι (που μερικές φορές το έβρεχαν με πράσινο χυμό). Πριν το πετάξουν, άναβαν το κουρέλι. Καθώς τα μπουκαλικά χτυπούσαν τα Ρωσικά τάνκς, το γυαλί έσπασε και το πετρέλαιο έβγαλε φωτιά, συχνά με καταστρεπτικά αποτελέσματα.

Καθώς κλιμακώνονταν η μάχη, οι εργάτες κι οι σπουδαστές, στην Πλατεία Στέντα, δειλώναν τις μεθόδους πάλης τους. Σύμφωνα με τη στρατιωτική έννοια, ήταν έτελως απείθαργοι. Δεν υπήρχε κανείς χαιρετισμός, κανένα φώναγμα διαταγών. Μόνο στα παρακάτω ρούχα τους, με τα μικρά τους όπλα να φαντάζονται σαν παιχνίδια απέναντι στη βαριά θωράκιση και τα μεγάλα κρόνια των τάνκς, έφαιναν, άναγκάστηκαν, αβέβαια γιατί το "απειθαρχημένο" στρατιωτικό μυαλό. Πριν φτάσει, όμως, το Σάββατο, αυτές οι λίγες χιλιάδες απείθαργοι εργάτες είχαν θέσει εκτός μάχης 30 περίπου Ρωσικά τάνκς. Ήταν μια άληθη ήρωική πρωτοπορία της εργατικής τάξης. Πολέμησαν με μεγάλο θάρρος, ζήλο, πρωτοβουλία, άκρη και χιούμορ.

Μπορ. "Όταν ένα Ρωσικό τάνκ έβγαλε φωτιά, οι ζητωκραυγές τους απ' τα κτίρια άνηχούσαν σ' όλη την Πλατεία. "Όταν ένα τάνκ υποχωρούσε, ή Πλατεία γέμισε με ζητωκραυγές και γέλιο.

Το ίδιο συνέβαινε στους δρόμους γύρω απ' τους Στρατώνες Κιλ-λιαν. Μια ομάδα εργατών είχε καταφέρει ν' αποκρούσει ένα μικρό πεδινό πυροβόλο, που το χρησιμοποιούσαν στήνοντας το στο μπροστινό μέρος του Κινηματογράφου Κόρβιν, προς το μέρος του Βουλευτή. Ο κινηματογράφος, ο μεγαλύτερος της Βουδαπέστης, βρισκόταν πιο πίσω απ' τ' άλλα κτίρια στο δρόμο, σχηματίζοντας έναν "κόλπο". Όταν άρχονταν εξαιρετικά πυκνά πυρά ξαναπαύονταν το πυροβόλο στο καταφύγιο που σχημάτιζε αυτός ο κόλπος. Έπειθον για τη σκόπευση και τη βολή του πυροβόλου, είχε τοποθετηθεί κάποιος άσπρος τράμ. Μερικές φορές, αυτές κι οι άλλα έπεσαν το πυροβόλο τους στο δρόμο προς τους Στρατώνες, στη διασφάλιση της βδο Ουάλλοι μέχρις ότου αναγκάζονταν ν' αποσυρθούν στον Κινηματογράφο Κόρβιν. Σε διαλείμματα της μάχης, οι πυροβολητές κάθονταν για να καπνίσουν και να συζητήσουν για τη δουλειά — ή επανάσταση ήταν η δουλειά τους. Κάποια στιγμή η συζήτηση τους άπαιχτο τόσο, ώστε 2 Ρωσικά τάνκς μπήκαν στο Βουλευτήριο και έφτασαν επανώριμα κοντά στον Κινηματογράφο. Αμέσως, έμειναν όλοι συντονισμένα να επανδρώσουν το πυροβόλο. Αφού πιο πίσω τους έβρεχε να γυρίσει στο πυροβόλο με άλλόκλητη, άκαστατη μορφή. Κάτω απ' το μπράτσο του είχε μια σχισμένη έφημερίδα, και τα χέρια του προσπαθούσαν επεγνευμένα να σηκώσουν το παντόνι του που βρισκόταν στους άσφαγ-λους του. "Σ' έπαισαν με κατεδαφισμένα τα παντόνια. Ξ' άκούστηκε το άκαπνιστο παύραγμα. Τα γέλια συνεχίστηκαν, καθώς έτοιμαζαν το πυροβόλο. "Βρίξαν την πρώτη βολή κατευθείαν σχεδόν στο στόχο. Χτύπησε η πρώτη τάνκ, που άνατινχτηκε. Το δεύτερο τάνκ έκανε άμεσως στροφή και υποχώρησε, έπαισε, όμως, σε πυκνά, διασκορπισμένα πυρά, στο σταν-ουόρμ. Άκτινποκινήθηκε. Οι πυροβολισμοί σταμάτησαν. Χιλιάδες μάτια παρακολούθουν. Σαφικά, το Ρωσικό πλήρωμα παύχτηκε ξυ με τα γέλια φιλιά. Μια ομάδα εργατών τους συνέδεσε στους Στρατώνες Κιλ-λιαν.

Οι Στρατώνες είχαν καταληφθεί από μια Ούγγρικη στρατιωτική μονάδα, που τη διοικούσε ο συνταγματάρχης Πάλ Μάλετς, ή οποία είχε περάσει με το μέρος του λαού. Οι άντρες του Μάλετς υποστηρίζονταν από ένα μεγάλο φάσμα εργατών και σπουδαστών. Μόλις οι πολίτες δρόθηκαν από τους Στρατώνες διέλυθηκαν. Ολόκληρη την Πάστη δέχονταν οι πυκνά πυρά των Ρωσικών πυροβόλων. Γύρω στο δρόμο, έφαιναν στην πόλη 3 Ούγγρικά τάνκς και κατέλαβαν στρατηγικές θέσεις κοντά στους Στρατώνες. Το άλλο πρωί άναλυσαν δράση. Κάθε μέρα, όλη μέρα, η μάχη λιασφιανόσε γύρω απ' τους Στρατώνες Κιλ-λιαν και στις γύρω περιοχές. Τη νύχτα, τα πράγματα ήταν σχετικά ήσυχα, γιατί οι Ρωσικά είχαν άποσπρόνταν πάντα.

Για 3 μέρες σχεδόν, ο άθώνας, στη Βουδαπέστη, συνεχίζονταν άκα-

τάκουστα. Τὴν Παρασκευή οἱ Ρώσοι ἔφεραν 4 μεγάλα παθινὰ πυροβόλα γιὰ ν' ἀναγκάσουν τοὺς Στρατῶνες Κίλλιαν νὰ παραδοθοῦν. Ὁ Πάλ Μάλετερ κι οἱ στρατιῶτες καὶ πολῖτες, ποὺ κατείχαν τοὺς στρατῶνες, δὲν εἶχαν ἄλλα θωριά ἔπλα ἔξω ἀπ' τὴν πίστη στὸν ἑαυτὸ τους καὶ σ' αὐτὸ ποὺ ἔκαναν. Πολεμοῦσαν. Οἱ ἐργάτες στοὺς θρόνους πολεμοῦσαν. Ὁ δὴγός τοῦ τραί καὶ τὰ «κινεμά» του, στὸν Κινηματογράφου Κέρβιν, πολεμοῦσαν... μὲ τὸ ἓνα καὶ μοναδικὸ μικρὸ πυροβόλο τους. Μὲ τὴν ἀποφασιστικότητα, τὸ θάρρος καὶ τὴν αἰσθησιὴ ἐπὶ κατορθῶνουν καὶ τὰ ἀπρόσμενα, ἔχον μόνο κατάφυαν νὰ καταπονήσουν τὰ πληρώματα τῶν Ρωσικῶν πυροβόλων, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀνάγκασαν ἄρχικα νὰ περιορίσουν σημαντικὰ τίς δολιές τους, καὶ μετὰ σὲ πέντε ὥρες, καὶ τὰ 4 πυροβόλα εἶχαν ἀχρηστευτεῖ.

Σ' ὅλη τὴ διάρκεια τῶν μαχῶν, τὰ Ράδιο - Βουδαπέστη μετέδιδε, πότε ἐκκλησιεὶ πρὸς τοὺς μαχητὲς τῆς ἐλευθερίας (ποὺ εἶχαν ἐπιλακεῖ σὴν μιὰ ἢ τὴν ἄλλη μάχη) νὰ παραδοθοῦν, καὶ πότε ἀνακοινῶσαι, ἐπὶ ἡ μιὰ ἢ ἡ ἄλλη ἐμάδα μαχητῶν τῆς ἐλευθερίας εἶχε ἢ ἐπρόκειτο νὰ συνθηκολογήσει. Ὁ ἀνεκλιτήρητος αὐτὸς ραδιοφωνικὸς σταθμὸς ἦταν πιὰ μόνο γιὰ νὰ τὸν ἀκούει κανεὶς καὶ νὰ γελάει.

ΟΙ ΣΦΑΓΕΣ

Τὸ Παρεὶς τῶν ἐργαζομένων, μὲ τὴν Κομμουνιστικὴν του, θὰ τιμᾶται πάντα σὺν τῷ ἔνδοξο προήνυμα μιᾶς νέας κοινωνίας. Οἱ μάρτυρες τῶν θάψων παντοῦνὰ σὴν μεγάλη καρδιά τῆς ἀργατικῆς τάξης. Τοὺς ἐξέλεον θραυτὲς τοὺς ἡ ιστορία τους εἶχει κίελλος χαρμῶσαι σ' ἐκείνο τὸν πλῶντο πρόσφατο, ἀπ' τὸν ὅποιο ὅλες οἱ προσεχέες τῶν παίδων τους δὲν φτάνουν γιὰ νὰ τοὺς σῶσουν.

Κ. Μόρξ., Ὁ Ἐργάσιος Πόλεμος σὴν Γαλλία (1871).

Σὲ μιὰ συνάντησι, σπουδαστῶν κι ἐργατῶν, σὴν Μαγκνυαρόδρ, τὴν Τετάρτη, 24 Ὀκτωβρίου, ἀποφασίστηκε νὰ σταλεῖ μιὰ ἀντιπροσωπεία, τὸ ἐπόμενο πρωί, σὴν κεντρικὰ γραφεῖα τῆς Α.Β.Ο., γιὰ νὰ τοὺς ζητήσαι νὰ ἐκδώσουν τὸ Σοβιετικὸ ἄστρο ἀπ' τὴν πρόσφην τοῦ κυρίου. Λίγο μετὰ εἰς 10 π.μ., στίς 25 τοῦ μηνός, ἓνα μεγάλο πλῆθος σπουδαστῶν κι ἐργατῶν, σὴν ὅποιο περιλαμβάνονταν πολλές γυναῖκες καὶ παιδιὰ, συγκεντρώθηκε σὴν πάρκο. Περίπου 2000 ἄνθρωποι ἄρχισαν, σὴν συνέχεια, νὰ κάδωναν πορεία πρὸς τὰ κτίρια τῆς Α.Β.Ο.. Ἦταν ἀσπλοῖ. Ἡ διαδήλωση δὲν εἶχε ὀργανωθεῖ μυστικά, κι ὅλη τὴ νύχτα ἡ Α.Β.Ο. ἦταν ἀναταραχθεμένη μὲ τὸ νὰ σκάδει δύο χαρὰκώματα μπροστὰ ἀπ' τὰ κεντρικὰ γραφεῖα της. Τώρα, κάθε χαράκωμα ἦταν ἐπισημένο μὲ δύο πολυβόλα, ποὺ τὰ χειρίζονταν ἀξωματικοὶ τῆς Α.Β.Ο.. Τὸ πλῆθος σταμάτησε. 4 ἐργάτες διέσχισαν τὸ ὁπλοῦμα 100, περίπου, μέτρα καὶ μίλησαν σ' αὐτοὺς τοὺς ἀξωματικούς. «Ἐλάτε νὰ μὴν πυροβολήσατε. Εἴμαστε εἰρηνικοὶ διαδηλωτές». «Ἐντάξει», εἶπε ἓνας ἀπ' τοὺς ἀξωματικούς, «ἔλατε πιὰ κοντά!». Τὸ πλῆθος κινήθηκε πρὸς τὰ μπρός. Τότε, ὅλα τὰ πολυβόλα ἀνοῖξαν πῶρ. Πολλοὶ ἄνθρωποι σκοπεύστηκαν σὴν ἔδαφος. Στὴν ἀρχή, ὁ κόσμος, ποὺ δρισκετόταν σὴν πίσω, δὲν πίστευε ἐπὶ τὸν πυροβολοῦσαν. Κατόπιν, ἀρχίζοντας ἀπ' τίς μερρινεὶς σειρές, ὅπου μπορούσε κανεὶς νὰ δεῖ τὰ ματωμένα πτώματα 63, οἱ ἄνθρωποι ἄρχισαν νὰ πέφτουν σὴν ἔδαφος. Ἀπ' τίς στέγες τῶν κτιρίων, ἄνθρωποι τῆς Α.Β.Ο. ἄρχισαν νὰ ρίχνουν σὴν πλῆθος χειροβομβίδες. 101

άνθρωποι σκοτώθηκαν και πάνω από 150 τραυματίστηκαν σοβαρά, ανά-
μεσά τους γυναίκες και παιδιά.

Όταν, λίγο αργότερα, τα φρικτά νέα έφτασαν στο Γκυέρ, ένας μα-
γάλος αριθμός μαχητών της Βουδαπέστης ξεκίνησε με φορητά γιά τo
Μαγκναροδάρ. Έφτασαν τo άπoνευμα κι ενώθηκαν με τo ένοπλο —
τύρα — τάγματα έργατών και σπουδαστών το Μογκναροδάρ και της
γαιωνικής πόλης Μόου. Οι στρατώνες της Α.Β.Ο. πολιορκήθηκαν. Ο
κόσμος ήθελε τoς χειριστές των πολυβόλων. Τoς πήραν. Μερικοί δα-
θηκαν απλώς μέχρι θανάτου. Άλλους τoς κρέμασαν ανάποδα, τoς δει-
ραν μέχρι θανάτου και κατακρεουργήσαν τo σώματά τους. Αλλά έγιναν
άπο ένα ελσούρ, σιωπηλό πλήθος.

Στις 25 το μήνα, στη Βουδαπέστη, ένα πλήθος άοπλων ανθρώπων
είχαν αρχίσει μιά άρρη πορεία απ' τo Ρακοζιούτ προς την Πλατεία το
Κοινοβουλίου. Κρατούσαν έθνικές σημαίες, με τo κομμουνιστικό έμβλημα
εξελωμένο απ' τo κέντρο τους. Κρατούσαν επίσης μαύρες σημαίες, προς
την έλευση του είχαν σκοτωθεί. Σύμφωνα επίσης με τόν Τσάρλς Κά-
ουτς⁶⁴, συνάντησαν στο δρόμο ένα Ρωσικό τάγμα «Τo τάγμα σιαμάτης».
Ένας στρατιώτης έβγαλε έξω τo κεφάλι του, και οι άνθρωποι στη μπρο-
στινή γραμμή το πλήθους άρχισαν να έξηγαίν δει ήταν άοπλοι κι έκαναν
μιά ειρηνική διαδήλωση. Ο στρατιώτης τoς είπε ν' ανέβουν στο άρμα:
μερικοί τo έκαναν και τo τάγμα ξεκίνησε μπροστά απ' τή διαδήλωση. Έχει
μιά φωτογραφία του.

Αιχμαλώτες στην Πλατεία το Κοινοβουλίου, συνάντησαν ένα άλλο
Σοβιετικό τάγμα, που τo είχαν στείλει για νά τoς πυροβολήσει. Κι αυτό
τό τάγμα, έκανε στροφή και προσχώρησε στη διαδήλωση. Στην Πλατεία
βρίσκονταν 3 άκρη Σοβιετικά τάγματα και δυο τεθωρακισμένα όχηματα.
Τo πλήθος προχώρησε κατ' ευθείαν σ' αυτά κι άρχισε νά μιλάει στους
στρατιώτες. Ο Σοβιετικός Διοικητής έλαλε: «Έχει γυναίκες και παιδιά,
που με περιμένουν στη Σοβιετική Ένωση. Αν έχω καμιά επιθυμία νά
μείνω στην Ούγγρια», έλεγε, ξαφνικά, απ' τις στέγες των οπιτιών άκού-
στηκαν τρεις όμοθυμαδόν. Μερικοί έτρεξαν στις άκρες της Πλατείας για
νά προστατευτούν. Σ' άλλους, οι Ρώσοι είπαν νά κρυφτούν πίσω απ' τo
τάγμα τους. 30 περίπου άνθρωποι, ανάμεσα στους όποιους κι ένας Σοβιετι-
κός αξιωματικός, κείτονταν στην Πλατεία, νεκροί ή τραυματίες⁶⁵.

Ποιός πυροβόλησε απ' τις στέγες; Ο Κάουτς πίστευε ότι ήταν ή
Α.Β.Ο. Ποιός άλλος θά μπορούσε νά 'ταν; Ο σκοπός τους ήταν φανερός
— νά προκαλέσουν τoς Ρώσους, που ήταν άδελφωμένοι με τόν κόσμο,
ν' αναλάβουν δράση, νά σκληρύνουν τή χλιαρή στάση που τηρούσαν. Η
φιλία των έξηγεμένων άπέκρινε στους Ρώσους στρατιώτες φρόνησε σ' ένα
ψήφισμα το Έπαναστατικό Συμβούλιο της Βουδαπέστης, τo όποιο
άπαιτούσε νά τoς παραχωρηθεί άουλο στην Ούγγρια⁶⁶.

ΤΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

«Οι μεταλλωρύχοι αυτοί δέν ενδιαφέρονταν
για τo ζήτημα αν έπρεπε ή δέν έπρεπε
νά 'χουν κάποιον Πρόεδρο. Κατέλαβαν τo
δρυχείο, και τo σημαντικό ζήτημα γι' α-
τούς ήταν πώς νά διατηρήσουν τo καλώς δια-
νέπoφα, ώστε νά μē διακοπεί ή παραγω-
γή. Κατόπιν άρχισαν τo πρόβλημα το
φω-
τιού, που σπάνιζε. Πανά, όλοι οι μεταλλω-
ρύχοι συμφώνησαν για τή μέθοδο άπόκτη-
σης του. Αλλά, λοιπόν, είναι ένα πραγ-
ματικό πρόβλημα της άπανόστασης, που δέν
έγινε άπό διεύλιμα. Αλλά είναι: μιά πραγ-
ματική κατάληψη της έξουσίας, σέ τοπική
κλίμακα».

*Β.Ι. Λένιν, Η Πατριστακή Συνδιάσκεψη το Έαγγιλ το Ρωσικό
Σοσιαλδημοκρατικό Έργατικό Κόμμα (Μάρς 1917).*

Στο άποκορύφωμα της μάχης, την Πέμπτη, 25 το μήνα, ο Νάγκο
εφανατίστηκε ξανά μπροστά στο μικρόφωνο το Ραδιοφωνικό Σταθμό της
Βουδαπέστης.

«Εάν Πρόεδρος το Υπουργικού Συμβουλίου, αναγγέλλω ότι ή
Ούγγρική Κυβέρνηση άρχίζει διαπραγματεύσεις για τις σχέσεις μεταξύ
της Ούγγρικής Λαϊκής Δημοκρατίας και της Σοβιετικής Ένωσης, οι ό-
ποιες, μεταξύ άλλων, άφορούν τήν άποχώρηση των Σοβιετικών δυνάμεων,
που σταθμίζουν στην Ούγγρια... Είμαι πεπεισμένος ότι οι Ούγγροι - Σο-
σιαλιστές σχέσεις, θεμελιωμένες πάνω σ' αυτή τή βάση, θ' αποτελέσουν
εξαιρετικό όάμμα για μιά ειλικρινή και άληθινή φιλία μεταξύ των λαών μας.
Από μεταξύ, στους δρόμους της Βουδαπέστης, ή μάχη συνεχίζεται, πo
αποκαμένη άπό ποτέ. Καθώς κλιμακώνεται, κλιμακώνονται και ή άπερ-
το».

Η άπορεία άρχισε τo πρωί της Τετάρτης, 24 το μήνα. Έξαπλώθηκε
ρηγμά σ' όλα τo διοικητικά πρόκτια της Βουδαπέστης — Τσίπελ,
Μένι, Ούτκα, Γκάντε, Λούντε, Κόκκινο Άστρο — και κατόπιν σέ διά-

μηχανικά κέντρα της χώρας — Μίακολα, Γκιάρ, Σζόλονο, Πέτσ, Νε-
μπερτσεν. Στη Βουδαπέστη, σχεδόν δολέητρος ο πληθυσμός είχε ξεσηκω-
θεί. Στις βιομηχανικές περιοχές, η επανάσταση έγινε αποικιαστική από
εργάτες. Παντού οι εργάτες σχημάτιζαν «συμβουλία»: στα εργοστάσια, στα
χάλυβουργεία, στους σταθμούς παραγωγής ενέργειας, στα βιομηχανοεργεία,
στους πετρελαιομηχανικούς σταθμούς. Παντού εκθέσανε ανοιχτά τα προγράμ-
ματά και τα αιτήματά τους. Παντού επιλοστήσαν. Σε πολλά μέρη πολέμη-
σαν. 'Ο Κορμπέρ Ρίκακός ανέφερε ότι ενώ η μάχη συνεχίζονταν, οι
εργάτες άναγγελλαν «ένα πρόγραμμα ριζοσπαστικής και πολιτικής κοινο-
ικής αλλαγής. Αυτό ήταν μία καθόριστη εξέλιξη. Δεν υπήρχαν κυβερ-
νητικές ντιρεκτίβες ή οποιαδήποτε κεντρική ήγασια... Εργατικά συμβού-
λια ανάλαβαν τη διεύθυνση των εργοστασίων. Στην Ούγγαρία, γεννήθη-
καν από ένα καθόριστο λαϊκό κίνημα και έγιναν σύντομα τα όργανα μιας
ανερχόμενης δημοκρατίας και τ' αποτελεσματικά έργα της μαχόμενης
επανάστασης»⁶⁷.

Τά δελτία ειδήσεων του Ράδιο - Βουδαπέστη άνάφεραν την άπαρ-
γία και το σχηματισμό των εργατικών συμβουλίων, σαν «βιομηχανικές
παραχές». Αναφέρονταν συνεχώς «δημιουργία διαδηλώσεων» στις κωμοπό-
λεις και στις πόλεις των διαφόρων βιομηχανικών περιοχών. Ύπληρχαν,
έπίσης, επανειλημμένες ανακοινώσεις ότι στην πάδε και στην δαίνα πόλη
ή «ήμερα» είχε επιτρέψει κι ότι, συνάκλουθα, οι εργάτες έπραξε να έ-
κχωρίσουν «κανονικά στην εργασία» τους το έπόμενο πρωί. Στις επαρ-
χές, όμως, οι εργάτες είχαν καταλάβει άρκετους ραδιοφωνικούς σταθ-
μούς, κι απ' αυτούς εκπέμπονταν ειδήσεις πολύ διαφορετικού είδους.

Τώρα, υπήρχαν εκατοντάδες Εργατικά Συμβούλια σ' όληκληρη τη
χώρα. 'Ο αριθμός των ατόμων που συμμετεχαν στα Συμβούλια ποίκιλλε
σημαντικά. Τό έσο και τα προγράμματα τους. Όλα, όμως, περιλάμβαναν
αιτήματα για την κατάργηση της Α.Υ.Ο., την πλήρη αποχώρηση των
Ρωσικών στρατευμάτων, την εργατική διεύθυνση των εργοστασίων και
των βιομηχανιών, για ανεξάρτητα συνδικάτα κι ελευθερία για όλα τα πο-
λιτικά κόμματα και για γενική άμνηστια σ' όλους τους εξεγερμένους.

Τά διάφορα προγράμματα ζητούσαν αλλαγές των μεσών και των
συντάξεων, αλλά σέ κοινή περίπτωση αυτά τα αιτήματα δεν ήταν πρώ-
τα στον κατάλογο. Πολλά περιλάμβαναν αιτήματα για «κοινοβουλευτική
δημοκρατία». Ορισμένα έκφραζαν την έμπιστάσύνη τους στό Νάγκυ.

Πρίν οι επαναστάτες σοσιαλιστές σηκώσουν τά χέρια τους με πω-
ρικανική φάρση, ές θυμηθούν ότι σέ σχέση με τις κοινωνικές, πολιτικές και
οικονομικές συνθήκες, που επικρατούσαν στην Ούγγαρία πρίν τον 'Οκτώ-
βρη του 1956, άκόμη κι ένα Φιλελεύθερο πρόγραμμα θα φαινόταν επανα-
στατικό. Σε τέτοιες συνθήκες τα δημοκρατικά συνθήματα έχουν έκρηκτική
αποτελεσμα. Ήταν ένα μεγάλο βήμα μπροστά. Κατάληξαν σέ συντομή
της ολοκληρωτικής κρατικής μηχανής. Τά αιτήματα αυτά δεν είχαν ποτέ
εκανοποιηθεί κάτω απ' τό καθεστώς του Χόρσι. Οι Ούγγροι γύρισαν τις
πλάτες τους, τόσο στην φεουδαρχία - καπιταλιστική δικτατορία, όσο και

στους Σταλινικούς. Οι εργάτες δεν τυφλώθηκαν απ' την άστική ιδεολογία:
ένώ υποστήριζαν πλατιά δημοκρατικά αιτήματα, μ α χ ο ν τ α ν και
για τά δικά τους αιτήματα. Οι εργάτες δεν ήθελαν πιά ελευθερία, στις έ-
ποτες τ' Κομμουνιστικό Κόμμα να προσβάλλει ένα μοναδικό κατάλογο όπο-
ψηφίων, κι όπου τό αποτέλεσμα είχε αποφασιστεί άκ των προτέρων. 'Η-
θελαν να ελέγξουν οι ίδιοι τους αντιπροσώπους τους. 'Ηθελαν να κατα-
ργηθεί τό μονοκομματικό σύστημα. Τό είχαν δει να οδηγεί στην κατάνη-
ξη κάθε γνήμης και κάθε δημόσιας, πού δεν συμφωνούσε με τις άπάντες
που διαδίδονταν από «κείνους που έλεγχαν τό κράτος». 'Ηθελαν την ελευ-
θερία να οργανώνονται οι ίδιοι. Δεν χωρεί άμφισβόλια ότι μία τέτοια ελευ-
θερία θα τους οδηγούσε να κάνουν συνειδητές επιλογές μεταξύ ενός άριθ-
μού επαναστατικών κομμάτων ή ομάδων και ν' απορρίψουν τόσο τ' άστικά
όσο και τά γραφειοκρατικά κόμματα, τά οποία θα μπορούσαν ν' άπειλή-
σουν την ελευθερία τους. Οι αντιδράσεις τους ήταν άπόλυτα όγιες. 'Αν-
δρη και τό αίτημά τους για ελευθερία του τύπου άπέδλεπε στην καταστροφή
των οργάνων που όφειλάν όπακού, στό Κράτος.

Μία επανάσταση ποτέ δεν είναι «άμνηστη». Έμφανίζονται διάφορες
τάσεις. 'Η μεγάλη επανάσταση του 1917 δεν ήταν άμνηστη — δίπλα στους
εργάτες και τους φτωχούς χωρικούς πολέμησαν και τμήματα της μικρο-
αστικής τάξης... άκόμη και μερικά στοιχεία πού αισθάνονταν άγανακτισ-
μένα την άνακνόνηση του Τσάρου να διεξάγει αποτελεσματικά τό πόλεμο
έναντια στη Γερμανία. 'Όταν η επανάσταση ξεσπάσει στις λεγόμενες Λα-
κές Δημοκρατίες ή στην ΕΣΣΔ, οι δυνάμεις πού θα δράσουν θα 'ναι ιδιαι-
τερα περίπλοκες. 'Ο ολοκληρωτισμός γεννάει καθολικά αίσθήματα εξέ-
γερσης. Κάποια μέρη, ή πλειοψηφία του πληθυσμού θα άνταρταριστεί
έναντίον του, άνοημένη άρχικά από ένα κοινό στόχο: την ελευθερία. Μετά απ'
αυτό τό πρώτο στάδιο, μερικά θα θελήσουν, άναμφισβόλ, ν' άναχωρη-
σουν τη θρησκεία των προγόνων τους, τ' άρχαία έθνικά έθνη, τά έθνο-
τικά μικροκέρδη πού πραγματοποιούσαν άλλοτε. Άλλοι, θα θέλουν ριζική
κοινωνική αλλαγή και θα προσπαθήσουν να υλοποιήσουν την κοινωνία,
στην οποία οι ήγέτες τους δεν ήταν ελλεικρικά άποσιμωμένοι (ένω επιβίον-
ταν στό να καταστρέψουν κάθε άπόπειρα επέκτασης της). Οι μαγιάζορες
θα σύγχευον τό Θεό για τους χαμηλότερους φόρους. Μπορεί ακόμη και
να επιδιώξουν ν' άνεβάσουν τις τιμές τους. Στο μεταξύ, οι εργάτες θα συγ-
κροτούν τά Συμβούλιά τους και θα καταλαμβάνουν τά εργοστάσια.

Τό επίθετο πολιτικής συνείδησης, στό οποίο έφτάσαν οι Ούγγροι έρ-
γάτες, ήταν κυριολεκτικά έκπληκτικό. 12 δολέητρα χρόνια, είχε χρησι-
μοποιηθεί κάθε είδος προπαγάνδα για νά γεμίσει τά μυαλά τους με τοξί-
κους και τά δόγματα του άλάθητου του Κόμματος, του δικαιοκράτους του
ν' κυβερνά για λογαριασμό της εργατικής τάξης. Οι εργάτες, όμως, ήξε-

πον ότι είχαν παραμείνει μία τάξη υποταλής. Είχαν παραμείνει εκείνοι που απλώς έκτελούσαν τις θέσεις τις αποφάσεις που παίρνονταν από μία, διευθυντική και γραφειοκρατική ιεραρχία. Ακόμη κι οι πιο «επαναστατικές» λέξεις δεν μπορούσαν ν' αποτελέσουν υποκατάστατο της καθημερινής τους εμπειρίας, τόσο στη παραγωγή, όσο και στην κοινωνία γενικότερα. Ή πραγματικά έτσι, ότι κι αν την επέλεξε η ήμικλη της διασπαστικής προπαγάνδας, διατηρούσε όλο το ταξικό τους ένστικτο.

Την Πέμπτη, τα Συμβούλια έρχονταν να δημιουργούν διασυνδέσεις. Στις πόλεις, τα κύρια Συμβούλια (που συνήθως αποτελούνταν «Επαναστατικά Συμβούλια») αποτελούνταν από αντιπροσώπους όλων των συμβουλίων της περιοχής. Μερικά απ' αυτά τα «Επαναστατικά Συμβούλια» περιλάμβαναν αντιπροσώπους των «χαρτογιακάδων», των αγροτών της περιοχής και του στρατού. Οι αγρότες προμήθευαν πρόθυμα τους επαναστάτες με τρόφιμα. Σε μερικές αγροτικές περιοχές, παρά τον υποτιθέμενο έμφυτο συντηρητισμό τους, οι αγρότες σχημάτιζαν τα δικά τους συμβούλια — όπως, λογουαίτια, το συμβούλιο του μεγάλου κρατικού άγρακλήματος στη Μπαμπούλαδ.

“Ως το απόγευμα της Πέμπτης, ενώ ο Νάγκυ κι ο Καντάρ υποσχόνταν ότι θα διαπραγματευόνταν την αποχώρηση των Ρώσων, είχε γίνει σαφές ότι τίποτα δεν θα μπορούσε να σταματήσει την ανάπτυξη των Συμβουλίων και της Γενικής Απεργίας. “Ως το απόγευμα, τα Συμβούλια αποτελούσαν τη μοναδική πραγματική εξουσία στη χώρα, Είπα απ' τόν Κόκκινο Στρατόδ”. Στο μεταξύ, το Ράδιο - Βουδαπέστη διακήρυξε με πατερναλιστικό τρόπο: «Η Κυβέρνηση γνωρίζει ότι οι στασιαστές είναι άπλετοι ελλειψιστές».

Η Πέμπτη, 25 Οκτώβρη, σημάδεψε ένα είδος καμπί. Φκινόταν ότι η Κυβέρνηση υποχωρούσε. Ο Προσωπάρχης Νάγκυ έδειχνε, τώρα, να συνειδητοποιεί τη δύναμη του κινήματος σ' ολόκληρη τη χώρα. Τό προηγούμενο πρωί είχε απευθυνθεί μόνο σ' «λαό της Βουδαπέστης». Τή στιγμή εκείνη, είχαν κιόλας αρχίσει να σχηματίζονται «Επαναστατικά Συμβούλια» σ' όλες τις σημαντικές πόλεις. Τό «Επαναστατικό Συμβούλιο του Μισκόλκ» είχε, λογουαίτια, εκλεγεί νωρίς την Τετάρτη απ' όλους τους εργάτες των εργοστασίων της περιοχής. Αμέσως, οργάνωσε με άμεγλη σ' όλους τους τομείς εκτός απ' τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (μεταφορές, ηλεκτρισμό και νοσοκομεία). Μία αντιπροσωπεία στάλθηκε στην πρωτεύουσα για νά συντονίσει τις δραστηριότητες με τα Συμβούλια της Βουδαπέστης και νά προβάλλει εκεί τις θέσεις του προγράμματος του Συμβουλίου του Μισκόλκ. Οι θέσεις αυτές ήταν θηνοί μ' εκείνες που μονομνησθηκαν πρόσφατω. Είχαν γίνει γνωστές σ' όλη την Ούγγαρία την Πέμπτη, 25 του μήνα, όταν οι επαναστάτες είχαν πάρει τόν έλεγχο του Ραδιοφωνικού Σταθμού του Μισκόλκ.

Τό Συμβούλιο του Μισκόλκ δεν ήταν αντίθετο σ'ό Νάγκυ. Τόν πρότεινε ακόμη και σ'όν Προσωπάρχό μ'ας νέας κυβέρνησης. Αυτό, όμως,

δεν τό εμπόδισε νά κάνει τό αντίθετο απ' αυτό που ήθελε ο Νάγκυ. “Όταν κ'όνος (κ'όντος) τους εξεγερμένους νά καταθέσουν τό όπλο και νά ξαναγυρίσουν στη δουλειά, τό Συμβούλιο του Μισκόλκ σχημάτισε εργατικές πολιτοφυλακές, διατήρησε κι επέκλεσε την άπαιργία, κι οργανώθηκε σ'όν τοπική κυβέρνηση, ανεξάρτητη απ' την κεντρική εξουσία... Ήταν πρόθυμο νά υποστηρίξει τό Νάγκυ, μόνο αν έφάρμοζε ένα επαναστατικό πρόγραμμα. Έτσι, όταν ο Νάγκυ έθελε αντιπροσώπους του Κόμματος των Μικροϊδιοκτητών (τούς Ξέλαν Τόλνυ και Μπέλα Κόβνακ) στην κυβέρνηση, τό Συμβούλιο αντίθετος ζήτηρ. Σ' ένα ειδικό ανακοινωθέν, που μεταδόθηκε τό Σάββατο, 27 του μήνα, στις 9.30', τό Συμβούλιο διακήρυξε ότι είχε «καταλάβει την εξουσία σ' όλη την περιοχή του Μπόροσον» 70. Καταδικάζει αυστηρά όλους όσους άποκαλούν τή μάχη μας, μάχη ενάντια στη θέληση και την εξουσία του λαού. “Έχουμε έμπιστοσύνη σ'όν Ήμερ Νάγκυ, αλλά δε συμφωνούμε με τή σύνθεση της Κυβέρνησης του. “Όλοι εκείνοι οι πολιτικοί, που έχουν πωληθεί στη Σοβιετική Ένωση, δεν πρέπει νά έχουν θέση στην Κυβέρνηση».

Αυτή ή τελευταία διακήρυξη, έντάσσεται τή δραστηριότητα του Συμβουλίου, στην σωστή προοπτική. Άρσους σ'όν αυτόνομη κυβέρνηση. Τή μέρα που ανάλαβε την εξουσία στην περιοχή του Μπόροσον, διέλυσε τις οργανώσεις που αποτελούσαν τό σήμα κατατεθέν του προηγούμενου καθεστώτος, δηλαδή, όλες τις οργανώσεις του ΚΚ. Τό μέτρο αυτό άναγκάστηκε απ' τό ραδιόφωνο τό πρωί της Κυριακής, 8 Οκτώβρη. Άνακοινώθηκε, επίσης, ότι οι αγρότες της περιοχής είχαν δώσει τους υπαίθυνους των κολχόκ κι είχαν αρχίσει έναν άνακαμό της γης. Στο Γκέρ, στο Πέκ, στο μεγαλύτερο μέρος άλλων μεγάλων πόλεων, ή κατάσταση ήταν παρόμοια μ' εκείνη που διεκρούσε στο Μισκόλκ. Τά “Εργατικά Συμβούλια ήταν εκείνα που διεύθυναν τά πάντα: όπλιζαν τους μαχητές, οργάνωναν τις προμήθειες, παρουσίαζαν τά πολιτικά και οικονομικά αίτήματά” 71.

Θά μπορούσε κανείς νά πάρει κάποια ιδέα για τά “Επαναστατικά Συμβούλια, αν κοιτάξει τό Συμβούλιο του Γκέρ. Είχε την έδρα του στο Δημαρχείο. Σ' όλη σχεδόν τή διάρκεια της μέρας, ή πλατεία έξω, ήταν γεμάτη από ομάδες ανθρώπων, που ήταν άπορροφημένοι βαθιά και συχνά θορυβώδη, σ' κάποια συζήτηση. Σε μία επανέλαση απ' τά κάτω, πάντοτε υπ' άπάρχουν ένα σωρό συζητήσεις, διαφωνίες, όχλαγωγία, σπροξίματα, αίσαιτες, έξαψη κι άκταραχή.

Οι αντιπροσωπείες, που άφηναν τό Δημαρχείο για νά πάνε σ' άλλα Συμβούλια, συναντιώνταν με αντιπροσωπείες, που έρχονταν απ' τις διάφορες τοπικές ομάδες κι έπιτροπές. “Ο θόρυβος κι ή φαυαρία μέσα στο Δημαρχείο θήμιζαν τό φαινομενικό χάος μιας φυλίας μερμηγκιών, που

κάτι την είχε εντολήσει. Τά τουφέκια, που μερικοί είχαν στους ώμους τους, μπλέκονταν με τις σημαίες που κουβαλούσαν άλλοι. Έργοι άνθρωποι που από κρατούσαν έγγραφα έπαιρναν για να περάσουν μέσα απ' τους κοσμοπολιτισμικούς διαδρόμους. Κόσμος γύμισε τις αλβουσες. Καθώς περπατούσε κανείς στους διαδρόμους, καταλάβαινε απ' τους διάφορους ήχους που έρχονταν από παντού, ότι αυτό ήταν ένα πραγματικά λαϊκό κίνημα — με άμεση ανθρώπινη φωνή, το διαπεραστικό κουνούρισμα ενός τη λαφύρου, ή θυμμένη φωνή ενός κοριτσιού, θόρυβος γέλιου, γιουχαίσματα, βλαστήμιες, γεροκορτίσματα. Πολλές αντιπροσωπευτικές ζητούσαν φορητά για μία μεγάλη επίθεση στη Βουδαπέστη, προκειμένου ν' ανακουφίσουν τους ημαχτίες της Ελευθερίας απ' την πείση του Κόκκινου Στρατού. Μερικά μέλη των Συμβουλίων Ισχυρίζονταν ότι κάτι τέτοιο θα προσέφερε στην έπιτυχία της επανάστασης. Όλα τα φορητά, που μπορούσαν να διατεθούν, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη μεταφορά τραφίμων στο λαό της Βουδαπέστης. Ο μεγάλος αριθμός ανθρώπων, που προσφέρθηκε να βοηθήσει αυτή την επιχείρηση, έδειξε ότι η παλιοψημία επηροτοόσε την άπείραση του Συμβουλίου. Στο μεταξύ, κάποιες άντρες μίλοσε σ' ένα κλήρος στην πλατεία, απαιτώντας την άπομάκρυνση των «συμβιβαστών» απ' το Συμβούλιο. Ο εκπρόσωπος μιας αντιπροσωπευτικής, που ήθελε μία «παρεία προς τη Βουδαπέστη», κατάγγελλε έκαινα τα μέλη του Συμβουλίου που ήθελαν «να μας ελφονόσουν αντί να μας κινητοποιήσουν». Μολοντοτό, μέσα απ' αυτό το φαινομενικό χάος, είχε αναπτυχθεί ένα πρόγραμμα ασημάτων, που είχε την ύποστηρίξη της μεγάλης πλειοψηφίας.

Απ' την πρώτη κιόλας μέρα της επανάστασης, ένα άληθενά προλεταριακό κίνημα είχε εκφραστεί με την αθόρυπη συγκρότηση Συμβουλίων σ' όλη την Ούγγαρία. Τά Συμβούλια αυτά, που κατά ένα μέρος είχαν άποισνωθεί απ' τον Κόκκινο Στρατό, προσάβησαν άμέσως να συγκροτήσουν μία δημοπονία. Ός το τέλος της πρώτης δομάδας, είχαν, στην οσία, εγκαθιδρύσει μία Συμβουλευτική Δημοκρατία. Μόνο η δική τους έξουσία σήμαινε κάτι. Η Κυβέρνηση, ανεξάρτητα απ' τό γεγονότα ότι έποκαλγες της έρισόταν ο Νάγκυ, δεν είχε άποιαδήποτε έξουσία.

Υπάρχει κανείς που ν' άναρωτιέται άκόμη γιατί τό Κρεμλίνο και τό άνδρείκελό του χρησιμοποιήσαν τις πιο θρώμικες μεθόδους για να κηλιδώσουν και να διασημώσουν αυτή την Έπανάσταση; Τήν άποκάλεσαν «άναστασιαστική», «φασιστική άναστασιαστική»⁷². Υπάρχει κανείς, που ν' άπορεί άκόμη, γιατί ο τύπος και οι «ήγέτες» της Δύσης χρησιμοποιήσαν ψέματα, στην προσάβησή τους να παρουσιάσουν, έσκεμμένα, την Έπανάσταση αυτή σαν ένα άπλό «έθνικόν έσσηκισμό»; Έθνικιστικές θέσεις ύπάρχον άποισήποτε, τις άποσάσανε, όμως, απ' τό έλο πλαίσιο και τους προσάσανε μία σημασία και μία δαρότητα, που, άίγουρα, ποτέ δεν είχαν⁷³.

Πέρ' απ' τους διομηχανικούς έργάτες, ή άληθενή κοινωνική δύναμη στην έπαρχία ήταν τό άγροτικό προλεταριάτο — ή άγροτιά. Μπορεί, σ' αυτή την περίοδο, τό άγροτικό αίτηματα να ήταν συγκεχυμένα, αλλά ο άγώνας των άγροτών για τον άναδελφό της γής είχε επαναστασιακό χαρακτήρα. Τό ν' άπαλλάγουν απ' τ' άφεντιά των Κολέζ (των κολλεκτιστικών άγροκτημάτων), είχε γι' αυτούς τό έσο νόημα με τό ν' άπαλλάγουν απ' τους μεγάλους γαιοκτήμονες. Κάτω απ' τό καθεστώς του Κόρτυ, οι άγροτικοί έργάτες άντιπροσώπευαν πάγω απ' τό 40%) ο του πληθυσμού. Είχαν γαντεί τό άγαθά της μεταπολεμικής άγροτικής μεταρρόμησης, αλλά, σχεδόν άμέσως, δρέθηκαν άποσημνωμένοι απ' τό καινούργιο τους δικαιώματα και άναγκασμένοι να ένταχθούν σέ κολλεκτιστικά άγροκτήματα. Τό μίσος για τους γραφειοκράτες, που διέθυναν τις κοπερατίδες και πλούτουν σέ βάρος τους, άντικατάστησε, χωρίς να μεσολαβήσει σχεδόν κανένα μεταδοτικό στάδιο, τό μίσος που ένιωθαν για τους πατρογονικούς έκμεταλλευτές τους — τη γαιοκτητική άριστοκρατία.

Μετά τις 23 Οκτώβρη, έγινε κάποια άναδαμής της γής σέ μερικές περιοχές. Σ' άλλες περιοχές, οι κοπερατίδες συνέχισαν να λειτουργούν, μολοντί είχαν καταληφθεί απ' τους άγρότες. Αυτό δείχνει, ότι δρισμένες δμάδες άγροτών είχαν συνείδηση των πλεονημάτων της συλλογικής δουλειάς, παρά την έκμετάλλευσή που είχαν ύποσσει κάτω απ' τό καθεστώς του Ράκσι. Μολοντί πολλοί άγρότες ήταν έτοιμοι να προσάβουν την έμπιστοσύνη τους σέ άντιπροσώπους κομμάτων, όπως οι Μικροδισκίτες, (που άντικατόπτριζαν κι έκφραζαν τις θρησκευτικές κι οίκογενειακές τους παραδόσεις), παράμεναν, μολοντοτό, μέλη μιας έκμεταλλευόμενης τάξης. Έδειχναν ότι ήταν έτοιμοι να έννοθούν με την έργατική τάξη στον άγώνα για την έπίτευξη σοσιαλιστικών στόχων.

Μέσα σ' αυτό τό πλαίσιο, θ' άλγζε ν' άναφερθεί τό πρόγραμμα της Δημοτικής Έκτελεστικής Έπιτροπής του Μαγκυαρόβερ, (ένος σόματος, που ήταν φανερό ότι διασημώταν από άγροτικό στοιχείο). Άπαιτούσε έλεύθερες έκλογές κάτω απ' τον έλεγχο του ΟΗΕ, άμεση επανάσταση της έπαγγελματικής οργάνωσης της άγροτιάς και τό δικαίωμα έλεύθερης άσκησης του επαγγέλματος τους για τους μικροτεχνίτες και μικρήμπορους. Τό πρόγραμμα προχωρεί διασημώνοντας μία έθνική σειρά άποκα - δημοκρατικών αίτημάτων. Ταυτόχρονα, όμως, απαιτεί «την κατάργηση όλων των ταξικών διακρίσεων» (σημείο 13). Αυτό δείχνει άίγουρα ότι μέσα στην άγροτιά συνυπάρχουν πάντα τό συντηρητικά με τό επαναστατικά στοιχεία. Αυτό είχε άποδειχτεί κι απ' την ίδια τη Ρωσική Έπανάσταση, μέσα 40 χρόνια νωρίτερα.

Ενώ ή έδα των κολλεκτιστικών άγροκτημάτων θά μπορούσε να ναι καθαρά σοσιαλιστική, ή συλλογική έξοκτησία έχει σοσιαλιστικό περιεχόμενο, μόνο με την προύποθεση ότι ο συνεταιρισμός των άγροτών συγκροτείται έλεύθερα. Άν, όπως συνέβαινε πρίν τις 23 Οκτώβρη, οι άγροτικοί

εργάτες εξαναγκάζονται να ανταχθούν στις κολλεκτιβές, αν δεν καθορί-
ξουν οι ίδιοι από κοινού τη δουλειά τους, αλλά υποχρεώνονται να εκπέλουν
διαπαγές (θυγόντων που δεν εργάζονται, αν το διοικητικό τους επίπεδο δεν
βελτιώνεται, αν το χάσμα ανάμεσα στα εισοδήματά τους και σ' εκείνο των
γραφειοκρατών είναι μεγάλο και γίνεται ακόμη μεγαλύτερο, τότε τέτοιες
κολλεκτιβές δεν έχουν καμιά σχέση με το σοσιαλισμό. Στην πραγματικό-
τητα μπορούν ν' αποδειχθούν τα έργα της μιας «ορθολογισμένης» κι εντα-
τικοποιημένης μορφής εκμετάλλευσης.

ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«Οι προλεταριακές επανκυτώσεις... διακό-
πτουν κάθε τόσο την ίδια τους την πορεία
και ξανααγριάζουν σ' εκείνο που φαίνεται
έτι έχει πραγματοποιηθεί για να κάνουν
ένα καινούριο ξεκίνημα» πρηνεύονται, χω-
ρίς σίκτο, τα θρίματα, τις άδυναμίες και
τη ματαιότητα των πρώτων τους προσπα-
θειών φαίνονται να επλώνουν χάρη τους
αντιπάλους τους μόνοι και μόνοι για να
τους δώσουν την εκκατάστασιν' αντλήσουν
καινούργιες δυνάμεις απ' την επαφή με
τη γη και να επιστρέψουν σ' αυτή με χήσαν
αναγκαστημένους γίγαντες. Οπισθοχωρούν
σανε χυθεί πανικόβλητοι, μπροστά στην άκα-
θόριστη απεραντοσύνη των σκοπών τους.

Κ.Μαρξ, Η 18η Μαγισία του Λουδοβίκου Βοναπάρτη (1852).

Την Παρασκευή, 26 Οκτώβρη, το νεοσχηματισμένο Έθνικό Συμ-
βούλιο των Ελευθέρων Συνδικάτων κυκλοφόρησε το περίφημο φήρισμα
του. Το Συμβούλιο αυτό ήταν μία ομοσπονδία των πρόσωπα διακινούμενων
κι ανασυγκροτημένων συνδικάτων.

Τό φήρισμα περιλάμβανε έναν κατάλογο πολυποικίλων αιτημάτων.
Συγκέντρωνε και αποσαφήνιζε τα αιτήματα, που πρόσβαλλαν τα Έργα-
τικά Συμβούλια διόκληρης της χώρας. Έφερε την υπογραφή του Προ-
έδρου του Συμβουλίου. Τα αιτήματα ήταν τα εξής:

Ποίτητες

1. Να σταματήσουν οι μάχες, να δοθεί άμεση τήκη και ν' αρχίσουν διαπραγματεύ-
σεις με τους αντιπροσώπους της Νεολαίας.

2. Να σχηματιστεί μία πλατιά κυβέρνηση, που να περιλαμβάνει αντιπροσώπους

των Συνδικάτων και της νεολαίας, με πρόεδρο τον "Ιμρε Νάγκυ.

8. Να έκταθεί από λαό, με απόλυτη επικραίνεση, η οικονομική κατάσταση της χώρας.

1. Να δοθεί βοήθεια στους ανθρώπους που τραυματίστηκαν στις τραγικές μάχες, που μόλις είχαν γίνει, καθώς και στις οικογένειες των θυμάτων.

5. Να ενισχυθούν η αστυνομία κι η στρατός με μία θωπευλική αποτελεσματική από εργατές και νέους, προκειμένου να διατηρηθεί η τάξη.

6. Να συσταθεί μία εργάνια της εργατικής νεολαίας με την υποστήριξη των συνδικάτων.

7. Να αρχίσει η νέα κυβέρνηση άμεσες διαπραγματεύσεις για την άρση των Ρωσικών στρατευμάτων απ' το Ούγγρικό έδαφος.

Οικονομία

1. Συγκρότηση Εργατικών Συμβουλίων σ' όλα τα εργοστάσια για να εγκαθιδρυθεί α) η εργατική διαύθυνση και β) ένας ριζικός μετασχηματισμός του συστήματος του κεντρικού σχεδιασμού και της διαύθυνσης της οικονομίας απ' το κράτος.

2. Αναπροσαρμογή των μισθών: άμεση αύξηση κατά 150% ο των μισθών κάτω από 800 φφρίντ και κατά 100% ο των μισθών κάτω από 1.500 φφρίντ. Να θεωρηθεί οπν άνοητο όποις των μηχανικών μισθών τό ποσό των 3.500 φφρίντ.

3. Κατάργηση της νόρμας παραγωγής, μ' εξαίρεση τα εργοστάσια όπου τό άργατικό συμβούλιο θά αποφασίσει τη διατήρησή τους.

4. Κατάργηση του φόρου έσοδού από πλήρωματα απ' τους άρχιους και τις οικογένειες χωρίς παιδιά.

5. Αύξηση των πέν χαμηλών συντάξεων.

6. Αύξηση των οικογενειακών επιδομάτων.

7. "Επίταχυνση της κατασκευής κατοικιών απ' το Κράτος.

8. Να τηρηθεί η υπόσχεση, που δόθηκε απ' τον "Ιμρε Νάγκυ, σχετικά με την έκαφή διαπραγματεύσεων με την Κυβέρνηση της ΕΣΣΔ και άλλων χωρών, με προσωπική την εγκαθίδρυση οικονομικών σχέσεων, που να εξασφαλίζουν άμυνα έσχα έσχα, με βάση την αρχή της ισότητας.

Τό ψήφισμα τέλειωσε ζητώντας να λειτουργούν τό Ούγγρικά συνδικάτα με τον τρόπο που λειτουργούσαν πριν τό 1948 και να αναφέρονται από δω και πέρα Ελεύθερα Ούγγρικά Συνδικάτα.

Η DAILY WORKER του Σαββάτου, 27 Οκτώβρη 1956, άγνόησε κατάφωρα τόν πολιτικά αίτήματα, όμως, με ά σχετικά σωστή έκδοχή και των 8 οικονομικών αιτημάτων. Έτσι και από μόνα τους, όμως, τό οικονομικά σημάτια του προγράμματος θά πρέπει να ξαφνιασούν τους αναγνώστες της DAILY WORKER, οι όποιοι, ταυτόχρονα, πληροφορούνται ότι η επανάσταση έληγεσάν απ' τό φασισμό. Η έφημερίδα του Βρετανικού ΚΚ θά πρέπει να πήρε τη γραμμή της απ' την Πράτ-

τα75. Τό παρόντως του Κρεμλίνο άπηγόρευσε τό λόγια του Σαπκωφ, του Ρώσου Υπουργού Έξωτερικών, όταν άνέφερε: «Τά γεγονότα της Ούγγαρίας έχουν αποδείξει περίτρανα ότι ένα αντίδραστικό, άντεπαναστατικό, μυστικό δίκτυο, πλήρως εξοπλισμένο και καλά εκπαιδευμένο για δυναμική δράση ενάντια στο λαϊκό σύστημα, έχει συγκροτηθεί με βοήθεια απ' τό έξωτερικό... (άλλά) είναι φανερό ότι η Λαϊκή Ούγγαρία είχε και έχει και τώρα, μερικάς δυσκολίες και μερικά άλλα προβλήματα. Έχουν γίνει σοβαρά λάθη στον οικονομικό τομέα...»76.

Γιατί, όμως η DAILY WORKER τήρησε τέτοια σιωπή γύρω απ' τό πολιτικά αίτήματα του Έθνικού Συμβουλίου των Ελεύθερων Συνδικάτων; Άσχετίσθαι, έπειδή τό πρόγραμμα, στο σύνολό του, αποτέλεσε μία παραπάνω απόδειξη του ποιά ήταν οι πραγματικές δυνάμεις πίσω απ' την επανάσταση.

Μολοντί οι Ούγγροι εργατές εξακολούθησαν να βλέπουν τό πρόβλημα απ' την άποψη «καλοπροαίρετων ανθρώπων», στους όποιους μπορούσαν να έχουν έμπιστοσύνη, ήταν άρκετά εύκολοι στις άναπάρκειες αυτής της άποψης, ώστε ν' απαιτούν να συμπεριληφθούν στην Κυβέρνηση αντιπροσώπων των εργατών και της νεολαίας και να υποστηριχτεί η Κυβέρνηση με τό μόνιμο εξοπλισμό της νεολαίας και των εργατών. Η νεολαία ήταν, άναμειωτήτα, η πρωτοπορία της Επανάστασης.

Επιπλέον τό Ούγγρικά συνδικάτα δέν ήταν διατεθειμένα ν' αφήνουν στην Κυβέρνηση τό έργο του ν' αποφασίζει τό πάντα για λογαριασμό τους. Μέσω του αίτηματός τους για την αναγνώριση των αυτόνομων οργανώσεών τους (Ελεύθερα, έκλεγμένα, δημοκρατικά και άληθινά αντιπροσωπευτικά της τάξης) ήθελαν να εξασφαλίσουν και να έπικρατήσουν την έλευσία, που είχαν κλέψει κατακτηθεί. "Από δω πήγαζε και τό αίτημά τους για τη «συγκρότηση Εργατικών Συμβουλίων σ' όλα τα εργοστάσια. Μπορεί να μην είχαν επίγνωση των συνεπειών των αιτημάτων τους και της έλβεχόμενης δύναμής τους να τό επιβάλλουν. Η τάση, όστόσο, ήταν ακάλυπτη. Στην καθημερινή ζωή τους, στην εργασία τους, δέν ήταν διατεθειμένοι να παραμένουν άπλοϊ έκτελεστές. "Ήθελαν να ενεργούν για τον τους λογαριασμό.

Γιά απόδειξη, ές κοιτάζουμε πάλι τό πρώτο «οικονομικό» σημείο, τό οποίο απαιτούσε την καθιέρωση της εργατικής διαύθυνσης κι ένα ριζικό μετασχηματισμό του συστήματος του κεντρικού σχεδιασμού και της διαύθυνσης της οικονομίας απ' τό Κράτος. Τό αίτημα αυτό μπορεί να είναι άκτιστο με κάποια άσφαιρα, αλλά μπορούμε να καταλάβουμε τη λογική του. Οι εργατές άπόρριπταν την ιδέα ότι η παραγωγή θά γιναι να σχεδιάζεται ανεξάρτητα απ' αυτούς. Άπόρριπταν τό δικαίωμα της Κρατικής γραφειοκρατίας να μετακινάει προς τό κάτω τις έντολές της. Ένδιαφέρονταν ζωηρά για τό τί έπρόκειτο ν' αποφασιστεί σ' έθνική έπίπεδο — και από ποιόν — για τό τί ποιάς διοικητικής ή ποιάς τομείς της διοικητικής θά έπρεπε να γίνουν οι μεγαλύτερες προσπάθειες — και γιατί αυτές θά ήταν έ- έγκως της παραγωγής σε κάθε τομέα και πώς θά

δραγωνόταν ή παραγωγή. Ήθελαν νά ξέρουν πώς θά επηρεάζαν όλ' αυτά τό θιστικό τους επίπεδο, τή διάρκεια τής εργάσιμης οδομάδας και τό ρυθμό τής εργασίας, πού θά συνεπάγονταν όλ' αυτά.

Η βασική λογική τού πρώτου αιτήματος ενισχύεται απ' τό δεύτερο και τό τρίτο. Δέν τρέφουμε καμιά αμφιβολία γιά τό τι υπήρχε πραγματικά μέσα στά μυαλά των εργατών. Τό αίτημα γιά τήν κατάργηση τής νόρμας παραγωγής (μ' εξαίρεση τά εργοστάσια, όπου τά Συμβούλια θά αποφάσιζαν τή διατήρησή της) είναι απόλυτα σαφές. Τονίζει ένα στοιχειώδες σημείο: αφού οι εργάτες είναι οι παραγωγοί, πρέπει νά 'ναι ελεύθεροι νά οργανώνουν τήν εργασία τους όπως τήν καταλαβαίνουν. Έπιθυμούσαν ν' απαλλαγούν απ' τό όλο ιεραρχικό σύστημα τής γραφειοκρατίας: από κείνους, πού θρόνονταν στήν κορυφή, οι όποιοι έπαιρναν τίς αποφάσεις - κλειδιά γιά τό επίπεδο τής παραγωγής, ως τους «έπιστήμονες γραφείου», μέ τά διαγράμματα και τίς γραφικές τους παραστάσεις, πού προσπαθούν νά έρμηνεύσουν αυτές τίς αποφάσεις — ακόμη πιά κάτω, ως τους έπιστάτες και τους επιθεωρητές χρόνου και κίνησης, στό χώρο τού εργοστασίου, μέ τά χρονόμετρα τους, οι όποιοι διάζουν τους εργάτες νά φτιάχνουν προϊόντα σύμφωνα μέ τό πλάνο. Σ' όλ' αυτά, οι εργάτες έδωσαν απόπειρες κυριαρχησης τής εργοστασιακής διαδικασίας απ' τά έξω, προσπάθειες καθυστάτησης τής ανθρώπινης εργασίας σ' εκείνη τής μηχανής — συχνά σέ σημείο πού ή απαιτούμενη προσπάθεια νά ελγαι υπερβολικά μεγάλη ακόμη και γιά τήν ίδια τή μηχανή.

Είναι χαρακτηριστικό των γραφειοκρατών διευθυντών, τόσο στήν "Ανατολή όσο και στήν Δύση, τό ότι ζητούν νά διατηρήσουν και νά διευρύνουν μίαν ιεραρχία ανάμεσα στους εργάτες. Αυτό είναι, πράγματι, ουσιαστικό γιά τή διεύθυνση. Μόνο μ' αυτό τόν τρόπο μπορούν νά ελπίζουν ότι θ' ασκήσουν έναν πιά πλήρη έλεγχο πάνω στήν εργατική «ταυ» δύναμη. Τό αίτημα γιά αναπροσαρμογή των μισθών προβλήθηκε γιά ν' αντιμετωπιστεί αυτή ή τάση. Οι Ούγγροι εργάτες είχαν πλήρη επίγνωση τού ότι μιά μεγάλη γκάμα μισθολογικών κλιμάκων (συχνά φοβερά πολύπλοκη) έκανε τους κυβερνήτες τους ίκανούς, απ' τή μιά μεριά, νά ενισχύσουν τήν ανάπτυξη μιάς «εργατικής άριστοκρατίας», ή όποία θά υποστήριζε τό καθεστώς, κι απ' τήν άλλη, νά διαιρέσουν τους εργάτες και νά τους απομονώσουν τόν ένα απ' τόν άλλο.

Αυτή ή πάλη ενάντια στήν ιεραρχία και τή μισθολογική διαφοροποίηση, είναι θεμελιακή γιά κάθε κίνημα πού επιδιώκει νά πραγματοποιήσει τήν εργατική έξουσία και μιά άταξική κοινωνία. Μπορεί νά τό δούμε νά εμφανίζεται στις ΒΠΑ, τή Βρετανία, τή Γαλλία ή τή Γερμανία, όποτε συμβαίνουν «ανεπίσημες» άπεργίες, ανεξάρτητα απ' τή συνδικαλιστική ήγηση. Για νά διατηρήσει τόν έλεγχο της ή διεύθυνση, προσπαθεί νά κατακερματίσει τους διευθυνόμενους. Κάνοντας κάτι τέτοιο, όμως, δημιουργεί

γεί τεράστια προβλήματα γιά τόν έαυτό της. Καθώς αυτό γίνεται πιά ξεκάθαρο στους εργάτες, όπως, αναπόφευκτα, πρέπει νά γίνεται, ή καλή δξύνεται. Χάρη στήν ταχύτητα τής σύγχρονης τεχνολογικής ανάπτυξης και στόν συνεχώς αυξανόμενο καταμερισμό τής εργασίας, οι εργάτες, των όποιων οι εργασίες φαίνονταν κάποτε διαφορετικές, αρχίζουν, τώρα, νά βλέπουν ότι δέν ελγαι και τόσο διαφορετικές. Οι διαφορές στους μισθούς (ή, πρός τό παρόν τουλάχιστον, οι πιά άκραίες τους περιπτώσεις) αρχίζουν νά φαίνονται παράλογες.

Τό ψήφισμα των συνδικάτων αποκάλυψε ξεκάθαρα (κι εδώ βρίσκται ή μεγάλη του σημασία) ότι οι Ούγγροι εργάτες είχαν ανακαλύψει ότι κάτω απ' τήν κυριαρχία τής γραφειοκρατίας, έλάχιστος λόγος τους έπεφτε στή διαχείριση των υποθέσεων τους, όπως άκριβώς και κάτω απ' τόν ιδιωτικό καπιταλισμό. Είδαν τήν πραγματική διαίρεση, στις διομηχανίες τους, στήν κοινωνία τους και στή ζωή τους, σάν τή διαίρεση ανάμεσα σ' αυτούς πού αποφασίζουν τά πάντα και σ' αυτούς πού πρέπει απλά νά υπακούουν. Σ μόλις μέρες μετά τόν ξεσηκωμό κι όντας ακόμη μέσα στις φλόγες τής μάχης, τό πρόγραμμά τους αποτελούσε μίαν επιδεσμάωση όλων εκείνων γιά τά όποια πολεμούσαν. Ήταν ένα θεμελιακό επαναστατικό πρόγραμμα, μολοντί δέν είχαν τήν παραμικρή ιδέα γιά τό πώς έπρεπε νά εφαρμοστεί.

Αυτή ή νέα δημοσπονδία των συνδικάτων, απαλλαγμένη απ' τή γραφειοκρατική ήγηση, έκλεγημένη δημοκρατικά και βασισμένη στά Έργατικά Συμβούλια και τά αιτήματά τους, χαρακτήριζε τήν Ούγγρική πολιτική σκηνή, εκείνες τίς τελευταίες μέρες τού Οκτώβρη 1956. Η έλευθερία έγινε ένα έλιξίριο, πού ρουφήχτηκε μέ βουλιμία από κείνους, πού πέθαιναν τής δίψας. Ο λαός φαινόταν νά αισθάνεται ότι ή έλευθερία αυτή θά 'ταν οραχύδια, έτσι καταπιάστηκαν μέ ζήλο νά επαναδιευθετήσουν τό κάθε τί γύρω τους.

* Σ.Σ.Μ.: «Unofficial Strikes» = ανεπίσημες, «άγριες» άπεργίες.

ΔΥΑΔΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

Τί συνιστά τή δυναμική εξουσία; Τό γεγονός ότι είναι στην Πρόσφυγική Κυβέρνηση, τήν κινδυνόνηση τής ατυχήσε τής, έχει άναπτύξει μία άλλη, άκρόμνη άδύνατον, έμδρυακή, αλλά άναμφορήτιστα προτυπική κι άνθρωπόμορη κυβέρνηση. — Τά Σοβιέτ των Άντιπροσώπων των Έργων και των Στρατιωτών... μία εξουσία άποισμένη όχι σέ νόμους, φτιαγμένους από μία ουτοπικη κωπική εξουσία, αλλά στην παύση άπαυστατική κατάληψη στην άρεση ηρωτοδουλία των μαζών άπ' τά κάτω.

Β. Γ. Λένιν, Γιά τή Δυναμή Έξουσία (1917).

Σαφώς, έκαναν ξανά τήν εμφάνισή τους διάφορα κόμματα, περιλαμβανομένων του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος, του Έθνικού Άγροτικού Κόμματος και του Κόμματος των Μικροέμπορων. Ο Κοντάς άποκάλυψε ότι τό ΚΚ είχε αναδιοργανωθεί. Θα άποκαύσει ένα καινούριο όνομα: Σοσιαλιστικό Έργατικό Κόμμα. Η νέα Έκτελεστική Έπιτροπή θ' άποτελούνταν μόνο από κείνους που είχαν πληρώσει έλάντια στέν Ράκος (δηλαδή άπ' τον ίδιο τό Νάγκυ κι άλλους θ!).

25 νέες καθημερινές δημερίδες άντικατάστησαν τά 5 φοβισμένα κι ύπάνουα φερόμενα τής μακαρίτισσας «λαϊκής γραφειοκρατίας». Ο λαός, όχι μόνο μάθαινε ειδήσεις, αληθινές ειδήσεις επί τέλους, αλλά και συγκρούσεις άπόφρων, θερμάμες πολεμικές, πικρά σχόλια, σάτυρα και χιούμορ.

Στή Βουδαπέστη, όμως, υπήρχαν έλάχιστοι λόγιοι γιά νά χαιρέσει κανείς. Μέρα και νύχτα, μπορούσε κανείς ν' άκούσει τους πυροβολισμούς. Οι δημόσιες μεταφορές δέν λειτουργούσαν. Ρωσικά τάνκς εκτός μάχη παρέμεναν κατεστραμμένα στους δρόμους, ενώ άλλα πηγαυνοφόρονταν συνεχώς μέ τίς μηχανές τους νά μισογγυλίζουν. Καταστραμμένα κτίρια μέ παλώριες τρύπες έρχονταν άλλόκοτες σκίες πάνω σ' έκατοντάδες πύηματά, που κείτονταν στους δρόμους άνάμεσα σέ σπαρμένα γυαλιά, άδειους κώλυκες από σφαίρες κι άλλα συντρίμια. Άραιά και ποθ, κάποια φορητά

μέ τή σχομία του Έρωθρου Σταυρού, ή κάποια καμόνι μέ μαχαίτες τής έλευθερίας, περνούσαν μέ θόρυβο. Μερικά καταστήματα τροφίμων ήταν άνοιχτά. Οι κινηματογράφοι, τά θέατρα και τά εστιατόρια ήταν κλειστά. Μέσα στέν πυρετό τής δράσης δέν υπήρχε χρόνος ή σκέψη γιά ψυχαγωγία.

Άπ' τή νύχτα τής Παρασκευής και μετά, θ' άγώνιας γινόταν έλο και σκληρότεροι. Ός τή στιγμή αυτή, 5.500 πολιτικοί κρατούμενοι είχαν άπελευθερωθεί άπ' τους επαναστάτες. Στή διάρκεια τής νύχτας του Σαββάτου πρós Κυριακή, τά «πειδιά» εισέβαλαν στή φυλακή τής Βουδαπέστης κι άπελευθέρωσαν έλους τους πολιτικούς κρατούμενους. Η άσχημη σωματική τους κατάσταση κι οι άνατριχιαστικές ίστριες, που διηγήθηκαν γιά τά βασανιστήρια τής Α.Β.Ο., μεγάλωσαν τό μίσος του λαού γιά τή ρυστική άστυνομία. Αυτό, σέ συνδυασμό μέ τό γεγονός ότι μόνο ή Α.Β.Ο. πολέμουσε μέ τό μέρος του Κόκκινου Στρατού, κορόμφισε τήν όργη του λαού. Σχεδόν έλοι οι άντρες τής Α.Β.Ο., που συλλαμβάνονταν, δέρονταν μέχρι θανάτου και κρεμόντουσαν άπ' τά πόδια γιά νά τους φτύσουν τά όργισμένα πλήθη.

Τό Ράδιο - Βουδαπέστη εξακολουθούσε νά κάνει εκκλήσεις γιά κατάπαυση του πυρός. Επαναλάμβανε ξανά και ξανά τίς ύποσχέσεις των Κοντάς και Νάγκυ. Υποσχέθηκαν άμεσες αλλαγές των μεθόδων. Υποσχέθηκαν τή συγκρότηση Έργατικών Συμβούλων σ' όλα τά εργοστάσια. (Μιά και κάθε εργοστάσιο είχε, κέλος, τό Έργατικό του Συμβούλιο, αυτό άποτελούσε, πράγματι, μία έόλια προσφορά). Υποσχέθηκαν, επίσης, άμεση έναρξη διαπραγματεύσεων, γιά νά τεθούν οι Ρωτο - Ούγγρικές σχέσεις σέ μία βάση ίσότητας. Πρόσθεταν, όμως, ότι κανένα άπ' αυτά τά πράγματα δέν θα γινόταν πριν άποκατασταθεί ο νόμος και ή τάξη. Άπ' τήν άρχή ως τό τέλος, οδ νόμος και ή τάξη παρέμεναν τό ρεφρέν του Νάγκυ.

Ποιόν ήθελε νά άντιπαρατάξει ο Νάγκυ μέ τά αίτήματά του γιά «τάξη». Τους έργάτες; Είχε πλήρη επίγνωση αυτού που συνέβαινε σ' έλόκληρη τή χώρα. Ήξερε ότι άντιπρόσωποι των καλύτερων έμπροσθών έλόκληρης τής Ούγγαρίας είχαν συναντηθεί στο Γκυέρ γιά νά συννοήσουν και νά προωθήσουν τά λαϊκά αίτήματα. Σ' αυτά, περιλαμβόνταν τώρα και ή «άποχώρηση τής Ούγγαρίας άπ' τό Σύμφωνο τής Βαρσοβίας». Η παρουσία στο Γκυέρ άντιπροσώπων άπ' τή Βουδαπέστη, έπιδειβαλίσαι ίσως τή φύση ότι σχηματιζόταν έκει μία προσωρινή κυβέρνηση. Ο Νάγκυ ήρπε ν' άποκτήσει άμέσως κάποια «ίσχυρη» ύποστήριξη.

Ο Νάγκυ έναπαγγε στο Ράδιο - Βουδαπέστη. (Όλοι οι άλλοι ραδιοφωνικοί σταθμοί τής χώρας — Μίσολα, Γκυέρ, Πέκι, Σίγγκεν, Ντεμπερτσεν, και Μαχναρενσάρ — έλέγχονταν, τώρα, άπ' τά Έπαναστατικά Συμβούλια). Έξήγγειλε μερικές παραχωρήσεις. Η Α.Β.Ο. θα διαλυόταν. Η Κυβέρνηση θα αναδιοργανωνόταν.

Δόθηκε ύπόσχεση γιά κατάπαυση του πυρός, ενώ ή αναδιοργάνωση τής Κυβέρνησης προχωρούσε. Ός αυτή τή στιγμή, έκτε άριθμός μαχητι-

κων ομάδων είχε παραίτησι, επειδή είχαν εξακλήθει τα πυρομαχικά τους. Άλλες, αποδυναμωμένες, είχαν περικυκλωθεί. Σ' άρκετά σημεία, όμως, και ιδιαίτερα στη Πλατεία Σξένια και στους Στρατώνες Κίλιαν, οι ομάδες κρατούσαν άκρη. Τό Βαδδοτικόρικο, πολλοί άνθρωποι άρχισαν να πιστεύουν ότι ή Έπανάστασι είχε κερδίσει κάποιο είδος νίκης. Τά Ρωσικά τάγες δέν έαυαν πιά άλλες επιλογές. Κυκλοφορούσαν φήμες ότι επρόκειτο ν' αποσυρθούν απ' τή Βουδαπέστη.

Οι εργάτες, ωστόσο, υποπεύονταν τό Νάγκυ. Οι διάφορες εξαγγελίες του, σχετικά μέ τήν «τάξη» κλπ., τους φαίνονταν σάν άσχετημένη τακτική χειρισμένης, που άπρόβλεπε σ' ένα σφιχτότερο δέσιμο τής χώρας. Τή Δευτέρα, 29 Οκτώβρη, οι αντιπρόσωποι των Συμβουλίων όλης τής χώρας που συνεδρίαζαν στό Γκυέρ, έστειλαν στό Νάγκυ ένα αδοτηρά διατυπωμένο ψήφισμα, που έπιδεδίλωνε ξανά τό αλήματά τους. Τό μήνυμα αυτό έπιδυνάμοζε σχεδόν μέ τέλει τρόπο.

Νωρίς τό πρωί τής Τρίτης, τό Ράδιο - Βουδαπέστη έπιδεδίλωσε ότι ο Κόκκινος Στρατός επρόκειτο ν' αποσυρθεί. Άργότερα, τό άπόγευμα, μεταδόθηκε έξ όνόματος του Πρωθυπουργού ότι «είχε άρχίσει ή άποχώρησι των δυνάμεων τής Σοβιετικής Ένωσής». Ταυτόχρονα, ο Νάγκυ είπε ότι «γιά νά εξασφαλιστεί άπώλυτα ή τάξη κατά τήν άναχώρησι των στρατευμάτων, κάθε πολίτης πρέπει νά άπέχει απ' όποιαδήποτε προκλητική, παρενοχλητική ή έχθρική ενέργεια». Έίχαν έπίσης έκκλησι γιά τήν επανάληψη τής εργασίας. Παρόμοιες έκκλησεις μεταδόθηκαν τήν ίδια μέρα εκ μέρους των ΤΠΛντ και Καντόρ.

Οι μονάδες του Κόκκινου Στρατού άρχισαν ν' αποσύρονται απ' τή Βουδαπέστη στις 4 μ.μ. Οι εργάτες παρέμειναν κάθιστοι. Οι αντιπρόσωποι των Συμβουλίων, στό Γκυέρ, άπεύθυναν άμέσως έκκληση γιά νά διατηρηθεί και νά ενισχυθεί ή Γενική Άπεργία⁷⁷ μέχρως ότου κι ο τελευταίος Ρώσος στρατιώτης νά έχει εξακλήθει τή χώρα. Η επανάληψη τής εργασίας θά έξαλειφταν μόνο όταν ή άρχίζαν διαπραγματεύσεις μέ βάση τά άλλα αλήματά τους.

Η χώρα ήταν ακόμη παραλυμένη απ' τήν άπεργία, όταν εκδόθηκε μιá έπίσημη ανακοίνωσι ότι δέν ήταν ο Ίμρε Νάγκυ, αλλά οι Άνταρς Χαγκέντς και Έρνο Γκέρε, που έφεραν άμέσως τήν εδούνη γιά τήν κλήση των Ρωσικών στρατευμάτων, τό πρωί τής προηγούμενης Τετάρτης. Σέ μιá στιγμή, που τό κύρος του Νάγκυ καθώς και τής «Κυβέρνησης» του δυνάμειν στό καδέρ του, άποβάσαν ν' αποποιηθούν κάθε εδούνη γιά ένα απ' τά σημαντικότερα γεγονότα δολοκλήτης τής παρούσης τής επίκληση τής βοήθειας του Συμφώνου τής Βαρσοβίας. Ο Νάγκυ, όμως, δέν πρόφερε καμιά δικαιολογία γιά τήν έπιταγή του πάνω σ' αυτό τό θέμα. Τό γεγονός αυτό δέν διέφυγε απ' τήν προσοχή των Οδη-

γων εργάτων. Πρίν από λίγες μέρες μπορεί νά είχαν έντυπωσιαστεί. Τώρα, όμως, ή άπεργία συνεχιζόταν.

Στό μέτρο που άφορούσε τόν Οδηγικό λαό, κάθε μέρα που παρνούσε ή δήλωσι αυτή φαίνονταν όλο και λιγότερο σημαντική. Τώρα πιά δέν είχε καμιά σημασία. Είχε, όμως, σημασία, στό μέτρο που άφορούσε τήν «ήγασία». Έδειχνε τό δόγματά της. Προπαθούσε άπελιπώμενα νά άναγκαστεί τό κύρος της, νά επανεικαθερίσει τήν «τάξη» της και τόν Ελεγχο της. Παραμένει άγνωστο πού ακριβώς θαύμα τό κατάφερε. Πολλοί διανοούμενοι καλωσόριζαν τή δήλωσι του Νάγκυ, όπως ακριβώς οι άνθρωποι που πνίγονται, πλάνωνται απ' όπου βροδν. Σαν άμπασαν τό Νάγκυ στην καρδιά τους. Η Κυβέρνησι άπόκτησε ξανά ένα μέρος απ' τό κύρος της. Ένα μεγάλο ποσοστό του Στρατού και τής τακτικής άστυνομίας έπανάρχισε νά άπακούει στις διαταγές της. Οι δυνάμεις αυτές, σύμφωνα μέ τίς έντολές που είχαν, άντικατέστησαν, χωρίς νά τους άντικαχέει κανείς, τίς Ρωσικές μονάδες που αποσύρονταν απ' τή Βουδαπέστη.

Απ' τήν άλλη μεριά, οι εργάτες σέ διάφορα μέρη τής Βουδαπέστης και στην ύπόλοιπη χώρα παρέμειναν έπικείμενοι και σταθερά άρρασιμμένοι στις οργανώσεις τους. Υπήρχε μιá κλασική κατάσταση «δολοκλής εξουσίας».

Σέ μιá εξαιρετική κρίσιμη περίοδο, ή δύναμη του Οδηγικού λαού έξουσίαν απ' τή ξέφρενη έπιθυμία τής Κυβέρνησης νά άναγκαστεί τόν Ελεγχο τής κατάστασης. Ο Κόκκινος Στρατός είχε άποσυρθεί άπώως σέ θέσεις που δόλοκονταν έξω απ' τή Βουδαπέστη! Η πόλη ήταν ζωομένη από Ρωσικά τάγες. Ταυτόχρονα, κινούμενες Ρωσικές δυνάμεις έμπαιναν στην χώρα απ' τά βορειοανατολικά. Ός τήν Πέμπτη, 1 Νοέμβρη, (όταν ο Βρετανικός άεροπλάνο ήταν άπασχολημένα βομβαρδίζοντας Αιγύπτους στό Σουέζ) αυτές οι νέες μονάδες του Κόκκινου Στρατού είχαν κείλας φτάσει στό Σξόλον, στην κεντρική Οδηγία. Άπέχαν περίπου 80 μίλια απ' τή Βουδαπέστη.

Μόλις τά Έπαναστατικά Συμβούλια, τά Έργατικά Συμβούλια κι άλλες αυτόνημες οργανώσεις τής Β.Α. Οδηγίας (π.χ. στό Μίκολν) έμειναν αυτές τίς κινήσεις των Ρωσικών στρατευμάτων, πληροφορήσαν όλα τ' άλλα Συμβούλια, σ' όλόκληρη τή χώρα. Στάλθηκαν τηλεγράφοι στό Νάγκυ, που έλεγαν ότι, έν οι στρατιώτες του Κόκκινου Στρατού δέν άσφατούσαν άμέσως νά μπαίνουν στην Οδηγία και δέν αποσύρονταν, τά Συμβούλια ή άναλαμβάναν δυνاميή δράσι. Αυτό όποκινούσε ξεκάθαρα ότι θα προσπαθούσε νά τούς σταματήσει ο ίδιος ο λαός.

Τά Συμβούλια δέν πήραν καμιά έπίσημη άπάντησι. Άρκετοί όπουρμεί της αναδιοργανωμένης Κυβέρνησης του Νάγκυ, άπεύθυναν έκκλησεις γιά «τάξη» και γιά επανάληψη τής εργασίας. Η άπεργία, τώρα, άναγκαζόταν και τούς έλάχιστους τοις τής διοικητικής που λειτουργούσαν άνώμα. Οι εργάτες επανέλαβαν: πρώτα έπρεπε νά φύγουν οι Ρώσοι και μετά θά τερματιζαν τήν άπεργία⁷⁸.

Ός τό βράδυ τής 1 Νοέμβρη, ο Νάγκυ δολόταν, πραγματικά, πολύ

ισχυρές πιέσεις. Η αντιπροσωπεία της Ούγγρης Κυβέρνησης — που περιλάμβανε τον Πάλ Μάλετερ, τον δημοφιλή κομμουνιστή που είχε αποκτήσει φήμη στους Στρατώνες Κίλλιαν, που ήταν τώρα Υπουργός Αρμύνης, και το Στρατηγό Ισταν Κόδακ, Αρχηγό του Έπιταλείου του — συνέχισε να διαπραγματεύεται με αντιπροσώπους του Κρεμλίνου την αποχώρηση του Κόκκινου Στρατού και άλλες στρατιωτικές διαθεσιμότητες. Ο Νάγκυ, όμως, ήξερε πιά καλά τους σκοπούς του Κρεμλίνου. Ήξερε γιά πόσο λόγο δρισκωνταν εκεί οι καινούργιες Ρωσικές μαραρχίες. Ήταν άπειλαισμένοι.

Μόλις πρίν τίς Τριμ., ο Πρωθυπουργός Ίμαρ Νάγκυ, που, χωρίτερα την ίδια μέρα, είχε αναλάβει το Υπουργείο Έξωτερικών, έκφώνησε απ' το ραδιόφωνο ένα σύντομο λόγο, στον οποίο διακήρυξε την ουδετερότητα της «Ούγγρικής Λαϊκής Δημοκρατίας». Ο Νάγκυ είχε διατρέξει μιά πολύ μεγάλη απόσταση γιά να προσγγίσει τα αλήγματα των επαναστατών. Στίς 24 Οκτώβρη, είχε επικαλεστεί τή βοήθεια του Συμφώνου της Βαρσοβίας. Την 1 Νοέμβρη, τό αποκήρυξε. Ήταν, όμως, πολύ άργά.

Την άλλη μέρα, Παρασκευή, 2 Νοέμβρη, ο Ρώσος αντιπρόσωπος στά Ένωμένα Έθνη δήλωσε πώς όλες οι φήμες ότι τό Ρωσικό στρατεύματα ξιναμύονταν στην Ούγγαρία, ήταν «εντελώς άδόκιμα». Οι περισσότεροι απ' τούς Δυτικούς αντιπροσώπους είχαν μιά χοντρική ιδέα γιά τήν πραγματική κατάσταση στην Ούγγαρία. Εξοπλιστικά δελτία διάφορων ραδιοφωνικών σταθμών, ελεγχόμενων απ' τούς επαναστάτες, είχαν πιαστεί από Δυτικές υπηρεσίες ραδιοφωνικής παρακολούθησης στην Ήπειρωτική Εύρώπη, στό Ένωμένο Βασίλειο και στίς ΕΠΑ. Κι άπτόσο, ούτε τότε, ούτε άργότερα, οι Δυτικοί αντιπρόσωποι έφεραν τί έδοσκλη θέση τή Σοβιετική Ένωση, μέ τό ν' άμφισβητήσουν τήν αλήθεια της δήλωσης του αντιπροσώπου της. Πώς ήταν δυνατόν νά τό κάνουν; Ο Άμερικανός Υπουργός Έξωτερικών, Τζόν Φόστερ Ντάλλες, είχε συνοφίσει τή στάση τους, 11 μήνες χωρίτερα (στίς 22 Οκτώβρη). Σ' ένα λόγο του, στην Ουάσιγκτον, υπερασπίστηκε τή νομιμότητα της παρουσίας των Ρωσικών στρατευμάτων στην Πολωνία, έδωσε τών όρων του Συμφώνου της Βαρσοβίας: «Απ' τή σκοπιά του διεθνούς δικαίου και της παραβίασης συμφωνιών, δέν νομίζω ότι θά μπορούσατε νά ισχυριστέστε ότι υπάρχει κάποια παραβίαση συμφωνίας»⁷⁹.

Στίς 2.18' μ.μ. του Σαββάτου, 3 Νοέμβρη, τό Ράδιο-Βουδαπέστη άναγγελλε ότι «ή Σοβιετική αντιπροσωπεία υποσχέθηκε ότι δέν θά περάσουν τί Ούγγρικά σύνορα άλλα τράινα πού νά μεταφέρουν στρατεύματα». Αύτή ή υπόσχεση είναι πιθανό νά τηρήθηκε. Οι μονάδες του Κόκκινου Στρατού είχαν πώς πιά καταλάβει άεροδρόμια, κύριους οδικούς κόμβους και αεροδρομικούς σταθμούς, σ' ελάνκρη σχεδόν τήν οπαιθρο, μ' εξαίρεση τίς μεγάλες πόλεις.

Άργότερα τό απόγευμα, 4 απ' τούς ύπουργούς του Νάγκυ — Καντάρ, Άπρα, Μαροζάν και Μύνιχ — εξαφανίστηκαν. Στην πραγματικότητα, δρισκωνταν στή Ρωσική Πρεσβεία, όπου είχαν προσκληθεί γιά μιά

συνάντηση μέ τό Μικροάην, ο οποίος, είχε φτάσει πρόσφατα, άεροπορικώς, απ' τή Μέσση. Πολλά μέλη της τελευταίας Κυβέρνησης του Νάγκυ, ήταν πεισμένα ότι οι Ρώσοι δέν έπρόκειτο νά επιτεθούν. Ακόμη κι ο Πάλ Μάλετερ, ο έπικεφαλής της αντιπροσωπείας που συνέχισε τίς διαπραγματεύσεις στό στρατηγείο του Κόκκινου Στρατού, λέγεται ότι είχε «ελασθεί στά λόγια και στην ελεγχριναία» τους. Την ίδια μέρα, δυό ύπουργοί, οι Δρ. Ζόλταν Τόλντο, Υπουργός Προεδρίας και ο Γκάβρα Λασκόνκι, έβδωσαν συνέντευξη τύπου, στην αίθουσα Γκόμπελι του Κοινοβούλιου. Όταν ρωτήθηκε γιά τό ενδεχόμενο μιάς νέας Ρωσικής επίθεσης, ο Τόλντο έπε, «Μιά τέτοια πράξη είναι άνθρώπινα άδύνατη... ποτέ δέν θά συμβεί».

Οι έργάτες δέν συμμερίζονταν αύτή τήν αίσιοδοξία. Η Γενική Άπεργία είχε πώς γενικευτεί. Οι έργάτες είχαν, πραγματικά, τόν έλεγχο στά χέρια τους. Αν ο Νάγκυ ήταν έντως κατά τί διαφορετικός απ' τούς ύπόλοιπους, τώρα ήταν ή εύκαιρία νά τό δείξει. Μιά έγκληση του Νάγκυ πρós τούς έργάτες νά παραμείνουν ακλόνητοι, θά είχε γαλανώσει τούς επαναστάτες. Αντίθετα, ο Νάγκυ έκανε έγκληση στον... ΟΗΕ!

Μόλις πρίν απ' τά μεσάνυχτα, ο Συνταγματάρχης Πάλ Μάλετερ κι ο Στρατηγός Κόδακ συνελήφθησαν από αξιωματικούς του Κόκκινου Στρατού, ενώ συνέχζαν επίσημα τίς «διαπραγματεύσεις». Φυλακίστηκαν σέ μιά έίλλα της Λεωφόρου Γκόρκι. Τό σκηικό είχε στηθεί.

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΡΩΣΙΚΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗ

«Θά συνάχῃσι, άραγε, ἡ Οὐγγαρία τήν πο-
ρεῖα τῆς πρὸς τὸ Ρωσικαίσιον ἢ θά ἐπι-
τρέψῃ οἷς θυνάμεις τῆς ἀντίδρασσης νά
καρδέσουν τήν ὁπερῶν καί νά ἀποκαταστή-
σουν μιά τῇ πρᾶγματων, πού θά ἐφερνε
τὸ ἔθνος πρὸς μιά ἐλπίδα γυνιά»

Παράβλ. 4 Νοέμβριον 1906.

Στις 4 ἡ ὥρα, τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς, 4 Νοέμβριον, ἡ Βουδαπέστη ἐξέ-
πησε ἀπ' τὸν κρόκο τῶν ὀρίων, πού ἐσκαγαν στὸ κέντρο τῆς πόλης. Ἐ-
κατοντάδες πυροβόλοι στοὺς λόφους τῆς Βούδας ἀνοίξαν πῦρ καὶ οἱ λάμ-
ψεις τοὺς ἐλουζαν μὲ φῶς τὰ κατασκευαστικὰ ΜΠΚ, καθὼς ὑβριαζαν, πά-
νω ἀπ' τὴν πόλιν. Οἱ ἐνοπλίες δυνάμεις τοῦ Ρωσικοῦ Κράτους εἶχαν ἀρχί-
σει τὴν ἐπίθεσιν τοὺς γιὰ νά συντρίβουν τοὺς Οὐγγυροὺς ἐργάτες.

Ἡ ἐπίθεσις ἐξαπολύονταν σ' ἐλάνκρη τῇ γῶρ καὶ ταχυόρουν. Ὁ-
λες οἱ μεγάλες πόλεις σφυρακοποῦνται ἀπὸ πυροβολικὰ. Ὁ λαὸς, ὅμως, δέν
τρομοκρατήθηκε. Γνώριζε, ὅτι, ἡ εὐθραυστὴ ἀντακωχὴ τῶν τελευταίων λί-
γων ἡμερῶν δέν μποροῦσε νά κρατήσει. Ἦξερε, ὅτι, ἀπὸ στρατιωτικὴ ἀπο-
ψη, ἡ κατάστασις ἦταν ἀπέλπιστική. Κι ὥστόσο, μὲ τὸν πρῶτο ἥχο τῶν
πυροβόλων, γαλὼνίστηκαν ἔλοι γιὰ δράση. Νέοι καὶ γέροι, ἐργάτες, σπου-
δασταί, στρατιῶτες καὶ παιδιὰ, πῆγαν ἔλοι τίς θέσεις τοὺς στοὺς δρόμους,
προτὸς οἱ τεθωρακισμένους μεραρχίαις νά φράσουν τὰ περικύκλω τῆς Βου-
δαπέστης. Τὰ ὀδοσφάγια γέμιστηκαν ξανά, μερικὲς φορές μὲ τὰ ἴδια
ὕλικά πού εἶχαν χρησιμοποιηθεῖ στίς 24 Ὀκτωβρίου. Σὲ μερικὰ μέρη τὰ
παιδιὰ φέρωναν χειρῶμαξες μὲ τὰ ἀπομεινῶτα ὕλικά καὶ τίς πῆγαιναν
τοὺς χτύπας τῶν ὀδοσφαιριστῶν.

Τὰ Ρωσικὰ τάκας μῆλκαν στὴ Βουδαπέστη, μὲ τὰ κανόνια τοὺς νά
ἐκρυσιν φλόγες. Ἐρχονταν ἐμπρηστικὰ πλῆμματα καθὼς καὶ συνθησμένους
ὀδοίς. Ἀρκετὰ κτίρια δρόβησαν οὐτόπου ζωκίμειν ἀπ' τὴ φυσικὰ. Διεξά-
γονταν μάχες κατόπιν σχεδίου, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ὁρίων ἦταν ἀνὰ πό-
ρευκτο. Τὰ τάκας προχωροῦσαν πρὸς τὸ κέντρο τῆς πόλης. Ἡ πάλιν ἀπακα-
λύφθηκε καὶ στίς ἄλλες μεγάλες πόλεις τῆς Οὐγγαρίας. Τὸ Γκέερ, λοι-
γούαρη, εἶχε περικυκλωθεῖ ἐντελὲς ἀπὸ ἓνα ἀτσάλινο κλειδὸ ἀπὸ τάκας.

ποὺ συνεχῶς ἐσφίγγε. Παντοῦ, ὁ λαὸς πολιορκεῖται, ἀκίμη πρὸ θορραλῶ καὶ
κάτω ἀπὸ πολὺ πρὸ ἀντίστροφος συνθήκας ἀπ' ὅτι 10 μέρες νωρίτερα. Τώρα
πιά, ὁπῆρχαν στὴ γῶρ 15 τεθωρακισμένους Ρωσικὲς μεραρχίαις, μὲ 2000
τάκας. Ποιὸς θά μποροῦσε ἀκίμη ν' ἀρνηθεῖ ὅτι αὐτὴ ἦταν μιά λακὴ ἐπα-
νάστασις;

Στις θπ., ὁ Νόγκυ μαζί μὲ 15 ἄλλους καὶ τίς ἀκογμένους τοὺς,
κατέρυγαν στὴ Γιουγκοσλαβικὴ Πρεσβεία, ἐπου νωρίτερα, εἶχε συμφι-
νθεῖ ὅτι θά τοὺς παρέχονταν προστασία. Λίγους μετὰ τίς θπ., τὰ Ρωσικὰ
τάκας ἔφτασαν στὴν Πλατεία τοῦ Κοινοβουλίου. Ἐνεργητικὲς προφανῶς,
σὺμφωνα μὲ διαταγὰς, μερικοὶ ἀξιωματικοὶ ἐρησαν μέσα στὸ κτίριο τοῦ
Κοινοβουλίου. Δέν ἐρῆκαν κανένα νά πιάσουν.

Στοὺς δρόμους, ἀνόμενα σὰ ψηλά κτίρια, ὁ θόρυβος τῆς μάχης. Γι-
νόταν ἐκκωφαντικὴ. Ὁ καπνὸς ἀπ' τὰ κτίρια πού καίγονταν, τίς ὀδοὺς
πού ἐσκαγαν καὶ τὰ κοκταίηλ Μολότωφ, ἀναμειγνύονταν μὲ τὴ σκόνη ἀπ'
τὰ κτίρια πού κατέρρεαν, δημιουργώντας μιάν ἀποπνευματικὴ ὁμίχλη. Τὸ
θέαμα τῶν σφριασμένων νεκρῶν καὶ οἱ κραυγὲς ἀγωνίας τῶν τραυματισμέ-
νων δημιουργοῦσαν μιά σύγχυσι πού σὸς θέλωνε τὸ μυαλό. Αὐτοὶ δ' ἐπικλ-
ετες ἦσαν ἡ «ὑπεράσπισσι τοῦ σοσιαλισμοῦ»;

Καθὼς τὰ τάκας συνέχιζαν τὴν προέλασιν τοὺς, ἐμφανίστηκαν ἐστίες
ισχυρῆς ἀντίστασης: ἡ Πλατεία Σέκσι καὶ οἱ Στρατιῶνες Κίλλαν, ὅπως
καὶ στίς προηγουμένους μάχας. Τὸ μοναδικὸ πεδινὸ πυροβόλο, στὴν Κινη-
ματογράφου Κόρβιν, ἦταν ἀκίμη σὰ δράση. Σ' ἀρκετὰ σημεία, κοντὰ πρὸς πα-
λιὰ Βασιλικὸ Ἀνάκτορο, στὴ Βούδα, κατὰ μῆκος τοῦ Βουλδαρέου καὶ στὸ
Πολυτεχνεῖο, οἱ ἐπαναστάτες δέν μποροῦσαν νά ἐκποσισταθῶν.

Παρὰ τὴν ἐξαιρετικὰ πικρὴ δοξαστικὴ, ὅλες οἱ ἐργατικὲς συνοι-
κίαις — ἰδιαίτερα ἡ «κόκκινη» Τσίπελ, τὸ Ντουνακοντέλε, τὸ Οὐτέπας, τὸ
Καμπάνια — ἐξοκολοῦντοσιν νά ἐρίσκονται στὰ χέρια τῶν ἐργατῶν80.
Στὴν πρώτη Ρωσικὴ ἐπίθεσι, αὐτοὶ οἱ ἐργατικὲς περιοχὲς εἶχαν ὀπο-
στεῖ καλύτερη μεταχείρισι. Τώρα, αὐτοὶ δέχονταν ὅλο τὸ βάρος τῆς ἐπί-
θεσης. Τὰ καινοεργία Ρωσικὰ στρατεύματα δέν ἔπρεψαν κανένα συναισθη-
ματισμὸ γιὰ τοὺς Οὐγγυροὺς. Εἶχαν ποτιστεῖ γιὰ τὰ καλὰ μὲ τὸ δηλητήριο
οἱ μαχητὲς τῆς ἐλευθερίας ἦσαν «φασίστες» καὶ «ἀσσοὶ καπιταλιστῶν». Ὁ
Ἡγερ Φράνκερ, στὸ τελευταῖο τοῦ τηλεγράφου πρὸς τὴν DAILY WOR-
KER (τὸ ὅποιο ὁ ἐκδότης δέν ἄφησε νά τὰ δεῖ οὔτε κἀν τὸ προσωπικὸ
τοῦ), λέει: «Μερικοὶ ἀπ' τοὺς ἀπλῶς Σοβιετικούς στρατιώτες ἐλαγαν σὸν
κόσμο ὅτι δέν εἶχαν ἴδῃ ὅτι ἐρίσκονταν στὴν Οὐγγαρία. Στὴν ἀρχὴ πί-
στευαν ὅτι ἐρίσκονταν στὸ Βερολίνο, πολεμῶντας Γερμανοὺς φασίστες»81.
Οἱ καινοεργιοὶ αὐτοὶ στρατιῶτες εἶχαν δυσχεραστεῖ πού ἔπρεπε νά ἔρ-
θουν στὴν Οὐγγαρία. Μερικοὶ εἶχαν τρομοκρατηθεῖ, ὅχι μόνο ἀπ' τὸ θέα-
μα τῶν τόσοι τάκας τοὺς, πού στέκονταν καίμεινα καὶ θουδὰ, ἀλλὰ καὶ ἀπ'
τὴ λύσσα καὶ τὸ θάρρος τῶν Οὐγγρων. Ἡ μάχη τῶν γυναιδῶν ἡρώων ἐκάν-
ετα σὰ τάκας συνεχίζονταν ἀ πολλοὺς δρόμους. Οἱ ἀνθρώποι ἐπῆρχαν
πλάι στὰ τάκας καὶ αἰγουρευόνταν ὅτι τὰ κοκταίηλ Μολότωφ τοὺς δέν ἀ-
στογοῦσαν — εἶναι δύσκολο γιὰ ἓνα τάκας νά στρέφει τὰ πολυβόλα του

ο Έναν πολύ κοντινό στόχο. Μερικοί πλησίαζαν τόσο πολύ σ'αυτό, ώστε μπορούσαν να ρίχνουν μέσα χειροβομβίδες και μετά να κλείνουν τ'απορτή-
κι του όβελου.

Τη μαχητικότητα των Ούγγρων εργατών θά 'πρεπε νά τή θυμούνται εκείνοι πού λένε ότι ή Βρετανική εργατική τάξη έχει εξαχρησθεί απόλυτα απ' τήν καλοπροαίρετη εξέλιξη απ' τούτε καθ'όλη της ιστο-
ρία του «αγέμενου». Στην Ούγγαρία, χρόνια δολοφονία έίχαισε κατα-
πίεσης και συμπτωματικής προπαγάνδας, είχαν άποψήι να καταστρέφουν
τό όραμα των εργατών γιά μιá νέα κοινωνία. Μάχονταν ενάντια σ' έναίνο
πού ήθεραν σίως είναι μιá στρατιωτική δύναμη χιλιάδες φορές ισχυρότε-
ρη απ' τούς Ιβους. Μάχονταν, όμως, γιά κάτι περισσότερο από τόν άρτο
και τά θεάματα. Μάχονταν γιά Έναν άλλοτελτα νέο τρόπο ζωής. Μέσα σέ 11
μόνο μέρες είχαν γίνει γίγαντες.

Σ' αυτή τή φάση εμφανίστηκε ό Γιάνος Καντάρ γιά νά βοηθήσει τό
Κραβίλντο νά γυρίσει τήν Ισσορία πίσω. Στό Σζέλλνκ, 60 χιλιόμετρα ΝΑ
της Βουδαπέστης, ό Καντάρ σχημάτισε από πού άρχισε «Νέα Κυβέρ-
νηση Εργατών και Αγροτών»⁸². Αυτή ή Κυβέρνηση εξέδωσε άμέσως
μιá διακήρυξη. Είχε ζητήσει απ' τή Ρωσική Κυβέρνηση «οδηγεία γιά τήν
εγκατάσταση των άντεπαναστατικών δυνάμεων και γιά τήν άποκατάσταση
της τάξης». Η DAIL WORKER της 5 Νοέμβρη είχε διατυπώσει τό
ζητήμα λίγο διαφορετικά: «Ζήτησε Σοβιετική βοήθεια γιά νά κλείσουν
τά Αύστρο - ούγγρικά σύνορα, απ' τά όποια έπ' άρκετές μέρες είσδυναν
φασιστικά στοιχεία»⁸³. «Όλ' αυτά φάνονταν σάν μιá ύποτίμηση της «σο-
φίας» της Ρωσικής Κυβέρνησης, ή όποία είχε άρρίξει νά «οδηγεί στην
καταστροφή» της Έπανάστασης, άρκετά ώρες προτού καν σχηματιστεί
ή Κυβέρνηση Καντάρ! Ο ρόλος τού Καντάρ ήταν εκείνος «ένός συνεργού
έν των δούλων, πού ύποκρινόταν ότι ήταν ήθικός αυτόμαγός. «Όπως και
νά 'χε, ό Καντάρ κι ό άλλοι ήταν ένοχοι συνεργείας. Φέρουν πλήρη ευ-
θύνη γιά τόν άγρια και κτηνώδη σφαγή χιλιάδων εργατών και νεαρών ά-
τόμων στην Ούγγαρία.

Τό Κραβίλντο παρήμεινε συνεπές στό ψέματά και στην ύποκρισία
του. 'Αργότερα, τήν ίδια μέρα, ενώ συνεχίζονταν ή μαζική δολοφονία, ό
Ρώσος άντιπρόσωπος Σομπέλεφ, άπευθύνθηκε ψύχραιμα σέ μιá συνέντευξη
τού Συμβουλίου Άσφαλείας των Ένωμένων Έθνών. «Τά γεγονότα της
Ούγγαρίας», είπε, «έχουν δείξει ξεκάθαρα ότι έπ' άρκετές ώρες της χύ-
ρας, ό όποιος μπόρεσαν νά πραγματοποιήσουν μεγάλα έπιτεύγματα κάτω
από ένα δημοκρατικό καθεστώς, έγινεσαν διακυβεσθέντα Έναν αριθμό ζη-
τημάτων, πού αναφέρονταν στην έκρίζωση όρισμένων μειονεκτημάτων
της οικονομικής τους ζωής. Έγιναν, όμως, άντικείμενο έπιτελλόμενης
από μέρους αντίδραστικών, άντεπαναστατικών στοιχείων, τά όποια ήθε-
λαν νά όπνοκώσουν τό λαϊκό καθεστώς και νά παλιωρθώσουν τό προη-
γούμενο φασιστικό καθεστώς και καπιταλιστικό καθεστώς στην Ούγγαρία»⁸⁴.

Ο Γκαμπριέλ όπιστήριζε ότι όσο πύο μεγάλο είναι τό ψέμα, τόσο
πύο πιστευτό γίνεται. Ποτέ δέν έελίχισε αυτή του τή ρήση. Οι έργάτες

έκαναν έπανέσταση ενάντια σ' ένα «δημοκρατικό καθεστώς», τό όποιο τούς
είχε προσφέρει μεγάλα έπιτεύγματα; Έχαν έγείρει «ζητήματα» γύρω
από «μειονεκτήματα της οικονομικής τους ζωής»; Τά αίτήματα γίνονταν
«ζητήματα». Η καθολική διατάλλεση γίνεται «μειονεκτήματα! Ση-
μειώστε, πάλι, τό πόσο παραδοχής, άσχετα απ' τό βαθμό έπιφυλακτι-
κότητας, της ύπαρξης πολιτικής διασπένσεως! Και μιλάει τό πρόγραμ-
μα των εργατών μέ τό πρόγραμμα ενός λαού, πού κλίνει προς τήν παλιωρ-
σιστή του καπιταλισμού και πού καθιερώνεται από «αντιδραστικά και
άντεπαναστατικά στοιχεία»;

Η «άντεπανέσταση» ήταν ό προπαγανδιστικός υπομυθολός της ή-
μέρας. 'Ακριβώς μετά τό μεσημέρι της Κυριακής, 4 Νοέμβρη, τό Ράδιο
Μόσχα άναγγείλε ότι ή «άντεπανέσταση στην Ούγγαρία είχε συντριβεί».
'Αργότερα, τό άπόγευμα, μετέδωσε ότι ή «πλήρης ήττα της άντεπανά-
στασης όρόκαται πύο κοντά». Στις 8μμ., ό Γιάνος Καντάρ άνακρίνωσε έ-
τι ή «άντεπανέσταση» είχε ήττηθεί ολοσχερώς. 'Ακολουθώντας τόν Καν-
τάρ, τό Ράδιο-Μόσχα ζωνογύρισε στην μεσημεριανή ανακοίνωσή του,
διακηρύσσοντας ότι «ή τάξη έχει άποκατασταθεί στην Ούγγαρία κι ή
άνάσταση μιáς άσχημης φύλης ανθρώπων έχει κομωθεί, μέ τή βοή-
θεια τού πληθυσμού της Βουδαπέστης»⁸⁵. Στην πραγματικότητα, τί σκλη-
ρές μάχες θά συνεχίζονταν γιά άλλες 10, περίπου, μέρες.

Τι ένοσσε τό Κραβίλντο μέ τόν όρο «άντεπανέσταση»; Διαξάγον-
τας μιá προσεκτική προπαγάνδα μέ δολοφονία σειρά έθνών, είχαν συν-
τηρήσει τό μύθο ότι, παρά τούς έλληγούς της τακτικής τους, οι στόχοι τους
έξακολουθούσαν νά 'ναι οι αθέτητοι επαναστατικοί στόχοι τού 'Οκτώβρη
1917. Μέλη κι έπαβολί των διάφορων ΚΚ είχαν χειραγωγεί νά τιμούν
τή Σοβιετική Ένωση σάν τόν πρωτότερο και φρουρό αυτής της επανά-
στασης. Κάθε κίνημα αντίθετο μέ τό Ρωσικό «σοσιαλισμό», σπινταλιζόταν
σάν «άντεπαναστατικό». Αυτό ήταν μιá απ' τίς πολλές ρεταίνες, πού ή
Ρωσική γραφειοκρατία χρησιμοποίησε γιά νά έσφημώσει εκείνους πού
άμφισβητούσαν ριζικά τήν κυριαρχία της. Οι Ούγγροι επαναστάτες πί-
στευαν ότι μάχονταν γιά μιá κοινωνία, στην όποία ή διατική αντίθεση
στην παραγωγή και στην κοινωνική ζωή θά 'χε εκλείψει — γιά μιá άτα-
ξική κοινωνία, στην όποία ό Έβος ό λαός θά διασώθηκε τά έργασιαία του,
τίς διατηρήσεις του και συνισκόλυθα, τή ζωή του. Οι άυτάπατες τους γιά
τ ή Ρωσία είχαν διαλυθεί έλαία στη διάρκεια των 12 προηγουμένων χρό-
νων. Κάποις άλλος δέν έκανε περισσότερα απ' τούς Ούγγρους γιά νά έ-
σκαπώσει τό μύθο της Ρωσίας σάν πρωτοπορίας μιας τέτοιας επανάστασης
και μιας τέτοιας κοινωνίας. Τόν έσκαπώσαν μέ τήν πολιτική ή οικονο-
μική τους άργάνωση. Τόν έσκαπώσαν μέ τά επαναστατικά τους αίτήματα.
Πάνω απ' όλα, τόν έσκαπώσαν μέ τό γιοόμιο τους.

Μέσ' απ' τήν άθλιότητα τους έπιπύθησε ένα άπίστευτο και σπαρα-
ξικό όλο χιόδιερ. Περισσότερα τόνίζε, παρά έκρυβε, τήν πικρία τού λαού.
Καθώς κάθε σοβαρή άγίσταση κατέρρεε, μιá δομώδα μετά τή δεύτερη
Ρωσική έπίθεση, έκατοντάδες άφίσσες, προχειροφτιαγμένες και άπλο-

γραμμένες, αρχίζω να εμφανίζονται μυστηριώδεις πάγιο στα έρείπια της Βουδαπέστης — δεν χαμόγελα μέσ' απ' τα δάκρυα. Η ειρηνία τους ή των καταλυτική. Ένα δείγμα της έδειχνε καθαρά την περιφρόνηση των Ούγγρων για τη Ρωσική τακτική λάσπη: «10 εκατομμύρια άνταπανα-σάτες σ' όλοκληρη τη χώρα!» Ένα άλλο έλεγε: «Πρώην άριστοκρά-τες, γαιοκτήμονες, εργοστασιάρχες, Καρδινάλιοι, Στρατηγοί κι άλλοι υποστηρικτές του παλιού καπιταλιστικού καθεστώτος, μεταμφιεσμένοι σ' έργάτες εργοστασίων και άγρότες κάνουν προπαγάνδα ενάντια στην πατριωτική κυβέρνηση κι ενάντια στους Ρώσους φίλους μας». Ένα άλ-λο θύμιζε μια φράση της προεπαναστατικής ταξιδιωτικής προπαγάν-δας: «Έλάτε να δείτε την όμορφη πρωτεύουσά μας τό μήνα της Σοβιετο-Ούγγρικής φιλίας». Μιά τρίτη για την Κυβέρνηση και των προπαγα-νδιστικών κατακλυσιμής της, σχετικά με τό τί έκαναν οι «τίμιοι» Ούγγροι⁸⁵, έμ-φανίστηκε σέ μια μακρή άφισσα, που έλεγε: «Ευτυχώς, δρέθηκαν στη χή-ρα 7 τίμιοι άνθρωποι. Είναι όλοι στην Κυβέρνηση».

Στη διάρκεια της έθνομιάδας, αυτή ή Κυβέρνηση άνδρεικλών υψο-θέτησε ξανά την παλιά Σταλινική τακτική, χτυπώντας μια στό καρφή και μια στό πέταλο, στον ψυχολογικό της πόλεμο για την κατάκτηση του μεγαλύ του Ούγγρικου λαού. Ο Καντάρ εξαπέλυσε ένα συνεχές κύμα υποσχέσεων και άπειλών. Δέν έφεραν, όμως, κανένα αποτέλεσμα. Ο λαός είχε άναστασιθεύσει όποτε από τόσα χρόνια πικρής ήμπεριόρας. Εξάγγελα «άλλαρες». Πολλά μέλη της Α.Β.Ο. — της μυστικής άστυνομίας του Ρα-κοζι και του Γκέρε — ήταν ακόμη ζωντανά. Καθώς ο Κόκκινος Στρατός άρχισε να παίρνει τόν Έσλεχο, ξετρώπωναν απ' τις κρυφιστες τους σάν ποντικοί απ' τούς όπανάμους. Ο Καντάρ, που είχε κιάλας αλλάξει τό ένο-μα του Κομμουνιστικού Κόμματος σέ Ούγγρικό Σοσιαλιστικό Έργασικό Κόμμα, άλλαξε τώρα και τό όνομα της Α.Β.Ο. Νέα όνόματα, νέες σφαλές. Έξακολουθούσε, όμως, νά συμπεριφέρεται σάν τη μυστική άστυνομία ενός ολοκληρωτικού κράτους. Δέν ήταν απλά πρόθυμοι νά δράσουν κάτω απ' τις διαταγές του Καντάρ. Φέγγονταν για έκδησηση. Στη διάρκεια της τελευταίας έθνομιάδας του Οκτώβρη, οι έργάτες, εξοργισμένοι απ' τις θη-ριωδίες της Α.Β.Ο., τούς είχαν άναγκάσει νά εξαφανιστούν. Με τόν Κόκ-κίνο Στρατό νά τούς προστατεύει, έπείσθησαν τώρα στίς προσηγορικές τους μεθόδους. Τά βασανιστήρια και οι έυλοδοχοί ξανάρχισαν. Ένώ μαί-νονταν ακόμη σκληρές μάχες, κρημνίσαν τούς μαχητές της ελευθερίας απ' τις γέφυρες στό Δούναη και σούς δρόμους. Σχεδόν όλοι ήταν έρ-γάτες. Τά πύριστα, που μερικές φορές είχαν κομμάτι όμαδικά, είχαν πάνω τους κορφοτυμμένα σημειώματα: «Νά πώς αντιμετώπιζουμε τούς άντεπαναστάτες».

ΤΟ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟ ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

«Η Ιστορία όλων των ός τάρα κοινωνιών, είναι Ιστορία ταξικών άγώνων».

Κ. Μάρξ και Φ. Ένγκελς, Μανφέστο του Κομμουνιστικού Κόμματος (1848).

Αλλά οι έργάτες δέν δουλίσαν. Παρά τις έυκολήσεις, τις άπειλές και την προσηγορία της Κυβέρνησης, ή σημασία των Έργασικών Συμ-βουλών, που είχαν σχηματιστεί τόν Οκτώβρη, μεγάλωνε καθημερινά.

Τά Συμβούλια έκστήθηκαν κι ένασχυσαν την άλληλεγγύη της Γενι-κής Άπεργίας. Διανομή και, άγρότες κι άλλοι μη θεωρηχανικοί έργάτες, οι οποίοι δέν είχαν ός τότε κατανοήσει απόλυτα ή σημασία τους, στράφη-καν τώρα ακόμη περισσότερο πρós αυτά. Άναγκώριζαν ότι έ δ ό δρι-σκόταν ή καρδιά της πραγματικής έξουσίας της χώρας. Ο Καντάρ τό γνώριζε κι αυτός. Τά Συμβούλια είχαν κιάλας δείξει πόσο αποτελεσμα-τικά μπορούσαν νά διευθύνουν τη χώρα. Και στην πορεία των γεγονότων, ο Καντάρ, ή Κυβέρνηση, ή Α.Β.Ο., στην ούσια όλη ή γραφειοκρατική βαση, είχαν άπεισχητεί, όχι μόνο περιττές για τις άνάγκες του λαού, αλλά και ήμπίδιο πού άναγκαίως την πορεία του πρós την πραγματική ελευθε-ρία.

Οι Ούγγροι έργάτες άνάγγελλαν έπίσημα στίς άρχουσες μειοψηφίες όλοι του κόσμου, ότι ήταν περιττές. Μιά νέα μορφή κοινωνίας άνταπα-ρίσταναν έδώ στην παλιά. Η σπύλα του «παλιού», γένεση, άναγκαστική, άνάγκηση. Τό σάν δέν έγινε αίσθητό μόνο στη Μόσχα. Άπανακλόταν στίς διευθυντικές και γραφειοκρατικές «έλίτ» όλοι του κόσμου. Οι Ούγγροι έργάτες είχαν κάνει απόλυτα ξεκάθαρο ότι δέν ήθελαν τόν «Κομμουνισμό» του Κρεμλίνου. Κόιντας αυτό, είχαν ξεκαθαρίσει, παντόγρονα, ότι ο κα-πιταλισμός, ακόμη και με την «περιποιημένη» του μορφή, ήταν εξίσου έ-σχατος με τις άνάγκες τους. Και τό πού σημαντικό απ' όλα, είχαν αποδεί-ξει ακόμη μια φορά ότι ή «έργατική έξουσία» κι ή χειραφέτηση της έργα-τικής τάξης μπορεί νά επετευχθούν μόνο απ' τά κάτω, απ' τη δράση των ίδιων των εργατών, και ποτέ από μια «ήγγεσία», που ένεργεί για λο-γαριασμό τους.

Στις συνθήκες της προεκπαιστωτικής Ούγγαρίας, ένα κίνημα που θα υπεράσπιζε ιδέες σαν τις δικές μας, θα 'χε σίγουρα εξοντωθεί. Μολοντού-
τοι, αυτές ακριβώς οι ιδέες ήταν, που ήρθαν στο προσκήνιο, στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας του Οκτώβρη. Χωρίς αμφιβολία, άρκεται άνθρωποι τις υποστήριξαν για κάμποσο καιρό. Σε άλλους, γεννήθηκαν απ' τον αντίκτυπο και την διανοητική πυρετό της ιδέας της πάλης, σαν μέρος του ταξικού τους δικαίου και μιας στοιχειώδους αίσθησης αλληλεγγύης. Μιά ομάδα, με απώλειες σαν τις δικές μας, θα μπορούσε ίσως να είχε στη-
θεί στη διάρκεια της επανάστασης, να διατυπωθούν οργικά αυτές οι ιδέες και να προειδοποιήσει για τους κινδύνους της γραφειοκρατικής αντίπα-
νώστασης. Όπως είχαν τα πράγματα, οι ιδέες εμφανίστηκαν άρκετά κα-
θαρά ώστε να κερδίσουν την πίστη εκατοντάδων, κι άργότερα χιλιάδων και δεκάδων χιλιάδων ανθρώπων. Αυτό αποτέλεσε, μία σοβαρή απειλή για την Κυβέρνηση Καντάρ. Ήταν, πάνω απ' όλα, μία απειλή για τους Ρώσους άρκετες, που την είχαν «εκλέξει»... με τις 6000 τάκας τους. Ή α-
πειλή αυτή έπρεπε να συντριβεί.

Η στρατιωτική αντίσταση σε πλατιά κλίμακα σταμάτησε το Σάβ-
βατο, 10 Νοέμβρη. Ντουζίνες άχρηστουμένα Ρωσικά τάνκς κείτονταν έδω και και ο' έλη τη Βουδαπέστη. Ήταν καθήκονα αντίθετο προς την καθιε-
ρωμένη στρατιωτική στρατηγική, τό να σταλούν τόσα πολλά τάνκς στις κατοικημένες περιοχές μιας πόλης, για να καταστούν με άποια επανάσταση.
Ένας λόγος που υπαγόρευσε την απόφαση του Κρεμλίνου, μπορεί να ήταν, καλλίστα, η έλτρηση διακρίσεων, του πόσο πολύ είχαν συναδελφωθεί τό Ρωσικά στρατεύματα κι ο Ούγγρικός λαός, στη διάρκεια της πρώτης έ-
πίθεσης.

Στις 4 Νοέμβρη, για να εξασφαλίσουν την άπυξία, οι Ρώσοι θεώ-
ρησαν απαραίτητο να χρησιμοποιήσουν μεγάλο αριθμό στρατιωτών. Τους έδωκαν οι τάνκς (τά όποια οι Ούγγροι άποκαλούσαν «ταξί του Καντάρ») για να μειώσουν στο ελάχιστο τη φυσική επαφή τους με τους πολίτες. Μ' αυτό τον τρόπο, οι Ρώσοι στρατιώτες θα έβλεπαν λιγότερο της συνθήκες της ζωής στην Ούγγαρία, θα έβλεπαν λιγότερο ότι αυτό, που έναντιόν τους πολεμούσαν, ήταν απλά εργαζόμενοι. Μερούσαν, ωστόσο, να δουν την καταστροφή, που προκαλούσε στις πόλεις ο βομβαρδισμός τους. Στο τελευταίο του, αδημοσίαντο, τηλεγράφημα στην DAILY WORKER, ο Πήτερ Φράντ έγραφε: «Έχω, μόλις, φύγει απ' τη Βουδαπέστη, όπου 6 έλόκληρες μέρες έβλεπα τη νεογέννητη έλευθερία της Ούγγαρίας να καταστρέφεται, με τραγικό τρόπο, απ' τό Σοβιετικά στρατεύματα. Μαγά-
λες περιοχές της πόλης — πριν απ' όλες οι εργατικές συνοικίες — έχουν, στην κυριολεξία, μεταβληθεί σ' έρείπια. 4 έλόκληρα μερόνυχτα, η Βου-
δαπέστη βομβαρδιζόταν άνατάπανοι. Έβδα μία κάποτε αξιολάπητη πό-

λη, συντρίμνη, χυσιμένη, έρεπωμένη κι εξαναγκασμένη με τό αίμα στην ύπαιθρο». Στά τέλη έκπληξης της τριμερής διαμάχης, άρχισαν να σβήνουν τό συνθήματα της έπιστροφής στην έργασία. Οι έργατες, όμως, δεν υπόκυψαν. Πολλοί τοιμαίς της δομητικής εξακολουθούσαν να άπεργούν.

Στις πόλεις, η οργανωμένη αντίσταση από ομάδες μαχημένων έργα-
τών και νεολαίας, τερματίστηκε στις 14 Νοέμβρη. Μολοντί οπαδικές μάχες διεξάγονταν άπόμα και μέσα στο 1957, στην ύπαιθρο, η στρατι-
ωτική ήττα των Ούγγρων ήταν πλήρης. Άλλά, αυτό, που έλοι νέμζαν ότι θα χρειαζόταν μόνο μερικές ώρες, χρειάστηκε πάνω από μία δεκάδα. Κι ο Ούγγρικός λαός δεν είχε ακόμη νικήσει. Τά Έργατικά Συμβόλια ανδρόνονταν. Διακήρυζαν ότι τά αίστημά τους παρέμεναν άμετάδλητα. Αύτά ήταν παρόμοια μ' εκείνα που είχαν προβληθεί απ' τό Συμβόλιο των Ούγγρων Συνδικατών — μολοντί, τό μερικές περιπτώσεις, διόταν τό-
ρα περισσότερη άφραση στο αίτημα για την «άπελευθέρωση» του Νάγκυ και για την άποχώρηση των Ρωσικών στρατευμάτων. Ή Γενική Άπεργία συνεχίστηκε.

Ένώ οι μάχες μαιώνονταν άκέρως, ο Καντάρ άρχισε να ένεργει έναν-
τις στο Έργατικά Συμβόλια. Προχώρησε πρακτικά. Άπ' την άποψη της ένεργής υποστήριξης, τά Συμβόλια είχαν πολύ μεγαλύτερη δύναμη στη χώρα απ' ότι η Κυβέρνηση. Ο Καντάρ έκανε μερικές κατ' έπιογή συλλήψεις μελών των Έπιτροπών Δράσης των Συμβουλίων. Αυτό, είχε μικρό μόνο η κανένα αποτέλεσμα. Τίς θέσεις τους πήραν άμέσως Άλλοι.

Στις 12 Νοέμβρη 1956, ο Καντάρ έδωσε περισσότερες υποσχέσεις. Έποσχέθηκε ότι η μυστική άστυνομία θα διαλυόταν. Ήταν πρόθυμος να διαπραγματευτεί μ' αντιπροσώπους του Κρεμλίνο την πλήρη άποχώρη-
ση των Ρωσικών στρατευμάτων. Μερικοί απ' τους πιο μισητούς Σοβιετι-
κούς θ' άπομακρύνονταν απ' τό Κάμμα. Ο λαός δεν τον πίστεψε. Τότε, ο Καντάρ άνέγγειλε ότι 12 κομμουνιστές Σοβιετικοί είχαν εκδιωχθεί απ' τό Κάμμα, μαζί τους κι ο Έρνο Γκέρε⁸⁸. Αύτός ο έλιγμός έκανε μερικούς άργότες να έπιστρέψουν στην έργασία. Γαύρη, όμως, άκόμη μία μερική άπεργία. Ή δομητική άραστηριότητα δεν είχε αναζωογονηθεί ούτε πάλι στο μισό. Στις δημόσιες μεταφορές έπικρατούσε χάος. Τά τραίνα κιν-
ήτονον σά κατοικιού. Όταν μερικά τραίμ κινήθηκαν στη Βουδαπέστη, τό πλήθος τά σπαμάτηκαν και τ' άπεργισιαστικά πληρώματα στάλθηκαν από και πάλι να έρθει. Όσοι δούλευαν σέ νοσοκομεία συνέχιζαν να εργά-
ζονταν. Τό έβιο συνέβαινε και μ' όσους είχαν σχέση μετή συσκευασία τρο-
φίμων και τη δοσημή, αλλά οι τελευταίοι άπειλούσαν να άπεργήσουν έν-
γνόντας όποιάδήποτε επανάληψη της άργασίας σέ πλατιά κλίμακα. Χωρίς να σημειώσει καμία άπυξία, η Κυβέρνηση Καντάρ έκανε έκκλήσεις, ά-
πειλούσε, έκκληπαρούσε, κάνοντας έλο και μεγαλύτερες φραστικές παρα-

χωρήσεις. Τό Κρεμλίνο έστειλε περισσότερες μεραρχίες πεζικού. Τίποτε δέν άλλαξε. Η άπεργία, άν και όχι καθολική, συνεχίζεταν. Τά Έργατικά Συμβούλια συνέχισαν ν' αύξάνουν τή δύναμή τους, ή όποια, καθημερινά, φαινόταν μαγαλώτατη από κείνη της Κυβέρνησης Ώαντάρ.

Τότε, ό Καντάρ έκανε άμεση έκκληση στους εργάτες, νά τερματίσουν τήν άπεργία. Χρησιμοποίησε τό έπιχείρημα τού μπαμπούλα, πού χρησιμοποιούν οι άπανταχού κυβερνήτες: τόν πληθωισμό. Τού έκανάτεξαν, τήν έκκλησή του στό μούτρα, μαζί μ' ένα κατάλογο νέων αίτημάτων: άναγνώριση τού Κεντρικού Συμβουλίου σάν τού διαπραγματευτικού σώματος πού άντιπροσωπεύει τούς εργάτες, άπελευθέρωση των κρατούμενων, άποχώρηση των Ρωσικών στρατευμάτων και άπαναφορά τού Νόργυ σάν Προέλευργού. Μιλόντι οι εργάτες διευθύναν τό περισσότερα έργαστάσια, τά αίτήματα αυτά έδειχναν ότι ήξεραν πώς ή έξουσία τους μπορεί νά συνεργάσταν τελικά μέ τούς άδίστακτους μεθόδους. Ήταν άπορασιασμένοι νά «πέμδουν», όσο ήταν άκόμη ίκανοί γι' αυτό, και μέ τρόπο τέτοιου, ώστε νά κατοχυρώσουν μερικές συγκεκριμένες κατακτήσεις. Η «άπελευθέρωση τού Νόργυ» φηγομαρξίσε, τώρα, σ' όλα τους τά αίτήματα. Είχε τώρα πιά γίνει: σύμβολο, έπως και ό Ράικ, κυρίτερα τόν έσο χρόνο, όταν ή άποκατάστασή του είχε άποκτηθεί άπανελευτημένα.

Τήν Παρασκευή, 16 Νοέμβρη, ό Καντάρ παραδέχτηκε, κατά κάποιον τρόπο, σιωπηρά, πού όρισετάν ή πραγματική έξουσία, όταν άναγκάστηκε ν' άρχισει διαπραγματεύσεις μέ τό Συμβούλιο. Οι άντιπρόσωποι μερικών Συμβουλίων συμφώνησαν νά ζήτησουν άπ' τούς εργάτες νά άπαναλάβουν τήν εργασία, μέ τήν προϋπόθεση ότι θά ικανοποιηθούν άμέσως ένας αριθμός άπ' τά αίτήματά τους, και τά υπόλοιπα άργότερα.

Στή συνάντηση της 17 Νοέμβρη, ειπώθηκε στον Καντάρ ότι ή έκκλησή του είχε πέσει στό κενό. Οι άντιπρόσωποι των εργατών ζήτησαν στή συνέχεια νά συζητηθεί μέ διάταγμα ένα Έθνικό Έργατικό Συμβούλιο. Ό Καντάρ είπε ότι αυτό ήταν περιττό, μιά πού ήδη ύπήρχε μιά Έργατική Κυβέρνηση στήν Ούγγαρία. Συμφώνησε, όμως, ν' άναγνωριστύν τά μαρξιστικά Συμβούλια και νά σχηματιστεί κάποιο είδος εργοστασιακής πολιτοφυλακής. Πρόσθεσε ότι άν οι άντιπρόσωποι των εργατών χρησιμοποιοσαν τήν άπεργία τους γιά νά έξωραλιστεί ή επανάληψη της εργασίας, αυτός θά χρησιμοποιήσει τή δική του γιά νά πετύχει τήν άποχώρηση των Ρωσικών στρατευμάτων και διαπραγματεύσεις μεταξύ των χωρών τού Συμβόλου της Βαρσοβίας γιά τήν αλληλεγγύη της Ούγγαρίας. Οι εργάτες δέν έδειξαν έμπιστοσύνη σ' αυτή τήν κάπως άσπρή υπόσχεση. Τού ζήτησαν νά τήν κάνει γραπτή. Ό Καντάρ άρνήθηκε, λέγοντας, ότι έ λόγος του ήταν άρκατός.

Η κατάσταση ήταν συγκεχυμένη. Έλάχιστοι εργάτες ξανάπασαν δουλειά. Οι διαπραγματεύσεις προχωρούσαν σπασμωδικά. Γιά τήν ώρα, ή βασική έξουσία διατηρούταν.

Γύρω στό τέλη Νοέμβρη, ό Καντάρ δοκίμασε μιάν άλλη μέθοδο γιά νά κάμψει τήν άντίσταση των εργατών. Καθώς ή βιομηχανική περιοχή

της Βουδαπέστης ήταν ή βάση αυτής της άντίστασης, άπαγορεύτηκε στους άγρότες νά μεταφέρουν τρόφιμα σ' αυτή τή περιοχή, άν δέν έχουν άδεια άπ' τήν Κυβέρνηση. Ό Κόκκινος Στρατός επέδρασε τήν άπαγορεύση αυτής της διαταγής. Ταυτόχρονα, έκδόθηκαν δελτία τροφίμων, αλλά μόνο γιά τούς άγρότες πού παρουσιάζονταν στό εργοστάσιο. Αυτό ήταν, ξεκάθαρα, μιά άπόπειρα, όχι απλώς νά έξαναγκάσουν τούς εργάτες νά ύποταγή, μέ τή λιμοκτονία, αλλά και νά τούς άποκόψουν άπ' τούς άγρότες, πού ήθελαν νά συνήλθουν μέ προθέστα τους.

Η άπεργία, όμως, συνεχίζεταν άκόμη. Οι Ρώσοι και ή κυβέρνηση των άνδρακέλων τους άναγκάσαν όλο και πιά πολύ γιά τήν κατάσταση. Τόσο πολύ, ώστε όταν διαδόθηκε ότι τό Κεντρικό Έργατικό Συμβούλιο της Βουδαπέστης έπρόκειτο νά όργανώσει συγκεντρώση στό Έθνικό Στάδιο, στις 21 Νοέμβρη, οι «έπίσημοι» άρχές πίστεψαν ότι ή μαζική συγκέντρωση θά συγκροτούσε μιάν άλλη Κυβέρνηση, σέ αντίθεση μ' εκείνη τού Ώαντάρ. Αυτό δέν ήταν μόνο άναληθές, αλλά κι άντελώς περιττό. Στις 21 Νοέμβρη, τά Ρωσικά τάγματα έκλεισαν τούς δρόμους πού οδηγούν στό Στάδιο. Οι έλάχιστοι άνθρωποι πού όρίσκονταν κιάλος εκεί θαλάθριαν άπ' τήν Α.Ν.Ο. Άπαντίνοντας σ' αυτό, τό Κεντρικό Έργατικό Συμβούλιο ζήτησε νά άναθεθεί ή άπεργία.

Ό Καντάρ άπέσθηνε ξανά έκκληση γιά έπιστροφή στήν εργασία. Οι εργάτες άπανέλαθαν ξανά τά αίτήματά τους. Και αύξησαν ξανά, τήν πίεση, προσθέτοντας νέα αίτήματα: τόν σχηματισμό μιάς εργατικής πολιτοφυλακής, τήν έλευθερία νά εκδίδουν τήν δική τους άλογόκριτη έφημερίδα, μιά συνάντηση μέ τό Νόργυ. Ό Καντάρ ξανάρχισε τίς άπειλές. Τό κίνημα, πού άνέφερε προηγουμένα σάν ένα μεγάλο λαϊκό κίνημα, τό άποκαλούσαν τώρα, «άντεπαναστατικό» — τό Έργατικό Συμβούλιο «καθολογούσαν άπό φασιστες». Αύτή ή κατηγορία δέν άφηνε στους εργάτες καμιά άμφιβολία γιά τό τι έπρόκειτο νά συμβεί τώρα. Τόσο στήν Άνατολή, όσο και στή Δύση, τό προόμιο μιάς έπιτυχημένης έκκαθάρισης, είναι ή έπισήωση ενός μπαμπούλα και ή καταγγελία του.

Τήν άλλη μέρα, ό Καντάρ έκανε τίς προθέσεις του διάφανες. Διακήρυξε: «... μιά τίγρη δέ μπορεί νά θηλαστεί μέ δολώματα, μπορεί νά δαμάσκει και νά θηραφεί, μόνο άν τή χυπήσει κανείς μέχρι θανάτου...». Καί οι εργάτες άντί νά διατυπώσουν: και! νά γράψει: σ' ό τ ό ν α τ ο α τ ε τ ή μ α π α (ή άπογράφηση δική μου - Α.Α.), πρέπει ήρώς και χωρίς όρону, ν' άρχισει νά εργάζεται στο καλύτερα μπορεί.

Η άσπρη τού Καντάρ άντανακλούσε άπλά τή σάση τού Κρεμλίνο, όπου ή όσηνην έξανακλούσαν. Ό περσικός στρατός, πού διατηρούσαν στή χώρα, τούς δημιουργούσε μεγάλα πρόβλήματα. Έκτός άπ' τήν άπώλεια τού παγκόσμιου γούστου, πού συνεπαγόταν ή άνικαλύπτη τους νά καταταλούν πλήρως μιά μικρή χώρα, οι κακοπεριέμενοι δακ της Α. Εθρήτης, παρακολουθούσαν προσεχτικά. Τά στρατεύματα τού Κρεμλίνο τρέπονταν άναπαρκώς. Η πειθαρχία ήταν χαλαρή. Όσο περσιότερο ό Ρώ-

οι στρατιώτες έφταναν στην Ούγγαρία, τόσο πιά καθαρά έδωκεν την αλήθεια. Μερικοί, είχαν κιάλας ένωθεί με τούς άντάρτες στά βουνά. Πολλοί άλλοι έπρεπε ν' άφελίστουν και νά σταλούν πίσω στη Ρωσία μέσα σε σφραγισμένα θαλάμια, γιατί άρνήθησαν νά εκτελέσουν διαταγές. Τό Κρεμλίνο άποφάσισε ότι ήταν πιά καιρός νά συντρίψει τά Έργατικά Συμβούλια και συνάμα νά ξεφορτωθεί τό Νάγκυ.

Η ΑΠΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΝΑΓΚΥ

Ό Έργς Νάγκυ, μαζί με μερικούς πρώην ύπουργούς, άνώτερους στρατιωτικούς κι άλλους (περιλαμβανομένης και της Γιούλια Ράτν), είχε καταφύγει στη Γιουγκοσλαβική Πρεσβεία. Η έλληλογραφία άνάμεσα στον Καντάρ και στον Γιουγκοσλάβο πρεσβευτή Σολντάτιτς, είχε σαν άποτέλεσμα νά έγγωγηθεί ο Καντάρ την προσωπική ασφάλεια του Νάγκυ και την ασφαλή μετακίνηση τόσο του ίδιου, όσο και της ομάδας του. Έπτερα, ξαφνικά, ο Καντάρ έδωσε 4 όρους:

1. Την τυπική παραίτηση του Νάγκυ σαν Πρωθυπουργού.
2. Μιά δήλωση του Νάγκυ, πού νά ύποστηρίζε την Κυβέρνηση στον «όγωνα της ένάντια στους άνταπαναστάτες».
3. Νά κάνει ο Νάγκυ θημόσια αυτοκριτική.
4. Νά συμφωνήσει ο Νάγκυ κι η ύπόλοιπη ομάδα του νά πάνε σε μιά άπ' τις «Λαϊκές Δημοκρατίες» μέχρις ότου αποκατασταθεί η δικλότητα στην Ούγγαρία.

Αυτοί οι όροι άπορρίφτηκαν όλοι.

Ήταν όλοφάνερο πώς ο Καντάρ είχε διαταγές νά βγάλει τό Νάγκυ άπ' την Πρεσβεία. Έβωσε, τότε, γραπτά, μιά χωρίς όρους ύπόσχεση ασφαλούς μετακίνησης της ομάδας, όποτε αποφάσιζε νά φύγει άπ' την Πρεσβεία. Μερικοί έστειλαν μηνύματα στά σπίτια τους, λέγοντας στους συγγενείς τους ότι έπέστρεφαν. Κανείς τους δέν άνάφερε την πιθανότητα νά πάει στη Ρουμανία ή σ' όποιαδήποτε άλλη «Λαϊκή Δημοκρατία». Διευτίθηκε ένα λεωφορείο γιά νά τούς μεταφέρει στά σπίτια τους. Στις 6.30' της 28 Νοέμβρη, έγκατέλειψαν όλοι την Πρεσβεία. Ό Σολντάτιτς είχε έπιμείνει νά συνοδέψουν την ομάδα δυό άπ' τούς αξιωματικούς της Πρεσβείας του.

Μερικές εκατοντάδες μέτρα άπ' την Πρεσβεία, τό λεωφορείο σταμάτηθηκε και κυκλώθηκε από περιπόλικα. Ρώσοι αξιωματικοί της ασφάλειας ξεχύθηκαν άπ' τ' αυτόκίνητα κι όρμησαν στό λεωφορείο. Οι Γιουγκοσλάβοι έπίσημοι διατάχθηκαν νά φύγουν, αλλά άρνήθηκαν και πετάχτηκαν έξω. Τό λεωφορείο όδηγήθηκε τότε στό Ρωσικό Διοικητήριο.

Οι Γιουγκοσλάβοι έστειλαν έντονος νότας διαμαρτυρίας στον Καντάρ. Στην άρχή, ο Καντάρ άρνήθηκε ότι γνώριζε ότιδήποτε γιά την ά-

για⁸⁹. Το εργοστάσιο καταλήφθηκε από εκατοντάδες ένοπλους άρμα-
κούς και Κυβερνητικούς πολιτοφύλακες. Μελλοντικά, η άπερρία κράτησε
8 μέρες, στη διάρκεια των οποίων δέν έγινε καθόλου βουλεύα. Κάτω άπ'
τήν πίεση άπειλών και διωγμών, οι εργάτες άναγκάστηκαν, τελικά, νά
ξαναπαύσουν βουλεύα. Άστονομικοί και πολιτοφύλακες τοποθετήθηκαν
σ' όλο τό εργοστάσιο. Όποτε οι εργάτες μαζεύονταν γιά νά μιλήσουν,
διαλύονταν άμέσως. Οι εργάτες, όμως, δέν είχαν νικηθεί ακόμη — άρ-
χισαν μιά «έπιβραυνότητα» άπερρία. Αυτό, σε συνδυασμό μέ μιά άπερρία
πού ξεκίνησε αθέλητα, δίχως νά 'χει προηγηθεί η παραμικρή συνενόη-
ση, μείωσε την παραγωγή στο 80% του κανονικού. Τά σχολία τοί Καν-
τάρ γε' αυτός τούς εργάτες ήταν όμοια μέ' εκείνα των διευθυντών, των
πολιτικών και των συνδικαλιστικών ήγγετών σ' έλόκληρο τόν κόσμο — οι
εργάτες ήταν «πρόδοτα», καθοδηγούμενα από «ανατρεπτικά στοιχεία»,
«άγκυράτορες», «ανεύθυνους», «βιολταίς δημαγωγούς», «κατασκόπους και
πράκτορες του Καπιταλισμού». (Στή Δύση, αντί «Καπιταλισμού», διάβαζε
«Κομμουνισμό»).

Τώρα, πιά, είχε στήσει τό σκηνικό γιά μιά έκκαθάριση των Έργατι-
κών Συμβουλίων σέ πλάτι κλίμακα. Πολλά έξέχοντα μέλη έπιτροπών
συνελήφθηκαν και φυλακίστηκαν. Αύτή η τακτική συλλήψεων κατ' έπι-
λογή άπαρμόστηκε και σέ πολλές άγωνιστικές σπουδαστικές ομάδες. Άλ-
λά μιά έλόκληρη έπαρεία ύποστηριχτών περιέμενε, έτοιμη ν' άναπλη-
ρώσει τό κενό. Όταν τό κατάλαβαν αυτό οι άρχές, άκολούθησαν πολλές
συλλήψεις άλλων μελών των Έργατικών Συμβουλίων.

Άναπτύχθηκε, τότε, μιά μορφή παθητικής αντίστασης από τή μεριά
των μαζών. Συνεχίστηκε γιά μέρες. Νομίζω ότι αύτή η περίοδος, πού
άρχισε τό Δεκέμβριο τού 1956, μπορεί ν' άναπαράσταθεί πού άνάγνωψα
μέ ήμερολογιακή μορφή:

2 Δεκέμβριο 1956 —

Αντίσκημης Νεοζιμπαντάρκι (ήμερηδός του ΚΚ) καίγονται
στος δρόμους άπό πλύθη, πού άργότερα διαλύονται από Ρωσικά
στρατεύματα.

4 Δεκέμβριο 1956 —

Μιά διαδήλωση 30.000 γυναικών, στη Βουδαπέστη, πολλές άπ' τίς
όποιες φορούσαν τά εθνικά χρώματα, κόκκινο, άσπρο και πράσινο
(δ μόνος τρόπος πού ήξεραν γιά νά συμβολίσουν τόν άγώνα τους γιά
τήν έλευθερία) συγκεντρώθηκε στή Μνημεία τοί Άγνωστου Στρα-
τιώτη, στην Πλάτεια των Ήρώων. Ρώσοι στρατιώτες πυροβόλησαν
πάνω άπ' τά κεφάλια τους. Μιά γυναίκα χτυπήθηκε από μιά σφαίρα.

5 Δεκέμβριο 1956 —

Διαδηλώσεις πολλών χιλιάδων ανθρώπων σ' όλα τά μέρη της χώρας.

καθώς και σ' άρκετά μέρη της Βουδαπέστης. Μιά άλλη μεγάλη δια-
δήλωση γυναικών, στη Βουδαπέστη, βάδισε προς τό άγαλμα τοί
Πατρί φωνάζοντας «Ρώσοι γυρίστε στην πατρίδα σας», «Θέλουμε
τό Νάγκυ!», «Έξω τά Ρωσικά τάνκς!». Μερικές κρατούσαν στα-
φάνια και λουλούδια, τιμώντας τή μνήμη συγγενών τους, πού εί-
χαν σκοτωθεί. Δέν έφτασαν στο άγαλμα, γιατί έμποδίστηκαν από
Ρωσικά τάνκς και πεζικό. Η Νεπακαράς (ήμερηδός των συνδι-
κάτων) άναφέρεται στην επανάσταση σαν ένα μεγάλο μαζικό κί-
νημα.

6 Δεκέμβριο 1956 —

Η Νεπακαράς άναφέρει: «Δέν είναι ν' άπορεί κανείς πού οι μάζες,
οι όποίες είχαν στερηθεί κάθε δυνατότητα γιά νά έκφράσουν τή
θλίψη τους, πήραν τελικά τά όπλα γιά νά δείξουν τί σκέφτονταν».
Πολλά εργοστάσια κυκλώθηκαν από Ρωσικά στρατεύματα και άπ'
τήν Α.Β.Ο. Εκατοντάδες εργοστασιακών εργατών στην φημισμένη
«Κόκκινη» Τσίπελ, μαχόνται μέ τά Ρωσικά στρατεύματα και την
Α.Β.Ο., καθώς η τελευταία προσάφθηκε νά μπαί σ' ένα εργοστάσιο
γιά νά συλλάβει 3 μέλη ενός Έργατικού Συμβούλιου. Ρωσικά τάνκς
ανοίγουν πυρ ενάντια σ' όσους διαδηλωτές στη Βουδαπέστη: Δύο
σκοτώθηκαν και άρκετοί τραυματίστηκαν. Οι παρόντες των Έργα-
τικών Συμβουλίων των Έργοστασίων Γκάντς και ΜΑΒΑΓΚ συλ-
λαμβάνονται.

Τό Κεντρικό Έργατικό Συμβούλιο (Βουδαπέστη) διακηρύσσει: «Η
Κυβέρνηση δέν οίκοδομεί την έξουσία της μέ βάση τά Έργατικά
Συμβούλια, παρά τίς ύποσχώσεις του συντρόφου Καντάρ... Μέλη των
Έργατικών Συμβουλίων συλλαμβάνονται... τούς παίρνουν αέρανός
άπ' τά σπία τους, στη διάρκεια της νύχτας, χωρίς άνάγκησιν ή δι-
κη... είρηνικές συνεδριάσεις των Έργατικών Συμβουλίων διακό-
πτονται ή έμποδίζονται μέ ένοπλα όπλα». Τό Συμβούλιο άπαιτεί μιάν
άπάντηση στη διακήρυξη αύτή, ως τίς 8 ημερ. της 7 Δεκέμβριο.

7 Δεκέμβριο 1956 —

Διαδηλωτές (εργάτες, σπουδαστές και πολλές γυναίκες) πυροβο-
λούνται στις διαδηλωτικές πόλεις Πέκς, Μπεκασκάμπα και Τικα-
μπάννα. Παυλάριθμες συλλήψεις άλλων μελών των Έργατικών
Συμβουλίων. Καμιά άπάντηση δέν γίνεται στη διακήρυξη τοί Κεν-
τρικού Έργατικού Συμβούλιου.

8 Δεκέμβριο 1956 —

10.000 άνθρωποι διαδηλώνουν, διαμαρτυρόμενοι γιά τή συλλήψη
δύο μελών τοί Έργατικού Συμβούλιου της πόλης Σαλγκκαταζάν,
πού έχει δορυγία: 80 όθρια, νεκρά και τραυματίες. (Οι άνθρω-
κοίχοι κι οι μεταλλωρύχοι σβανούς ήταν άσσοι στην παθητική

άντισταση. Η παραγωγή έπεσε κάτω απ' τό μισό εκείνης που υπήρ-
χε πριν την Έπανάσταση. Πολλά βρυχεία πλημύρισαν.
Νέες συγκρούσεις μεταξύ εργατών και Α.Β.Ο., στο λεγόμενο «προ-
πύργιο του Κομμουνιστικού Κόμματος», στην Τσιτσέλι, εξαιτίας νέων
συλλήψεων εργατών.

Άπεργίες (άνεπίσημες) άναφέρονται απ' όλα τὰ μέρη της χώρας.
Τό πρώτο φήκημα, που έγκρίθηκε απ' τό «Σοσιαλιστικό Έργατικό
Κόμμα» του Καντάρ, άναφέρει ότι «πρόκειται ν' αναλάβει τόν έλεγ-
χο των εργατικών συμβουλίων και νά τά έκκαθαρίσει απ' τούς δη-
μαγωγούς».

Καιιά άπάντηση, άκόμη, στη διακήρυξη του Κεντρικού Έργατικού
Συμβουλίου της Βουδαπέστης.

9 Δεκέμβρη 1956 —

Οι διαδηλώσεις εργατών και σπουδαστών στή Βουδαπέστη πληθαί-
νουν. Τό Κεντρικό Έργατικό Συμβούλιο άνακοινώνει ότι μιά 48ωρη
γενική άπεργία θ' άρχίσει στις 11 Δεκέμβρη «... σ' ένδειξη διαμαρ-
τυρίας γιά τήν καταπίεση που όφιστάνται οι εργαζόμενοι κι οι έ-
λευθερά έκκληγμένοι αντιπρόσωποι τους».

Κηρύσσεται στρατιωτικός νόμος.

Η Κυβέρνηση Καντάρ διαλύει όλα τὰ Περιφερειακά και Κεντρικά
Έργατικά Συμβούλια — αλλά, προσθέτει ότι δεν θά διαλύσει έκεί-
να των έργασταίων και των βρυχείων.

11 Δεκέμβρη 1956 —

Στήν πόλη Έγκερ, διαδηλώτες χρησιμοποιούν για γιά ν' άπελευ-
θερώσουν φυλακισμένα μέλη του Έργατικού Συμβουλίου.

Ό Πρόεδρος του Κεντρικού Έργατικού Συμβουλίου (Βουδαπέστη),
Σάντορ Ράκς, κι ό γραμματέας του, Σάντορ Μπάλι, συλλαμβάνον-
ται. Γιά νά δείχεται στόν Καντάρ και στούς Ρώσους, τί όπισθήριξη
άπολαμβάνουν, θέλμα άνάμεσα στούς εργάτες όλόκληρης της χί-
ρας τὰ Έργατικά Συμβούλια, ή μεγάλη, Ιστορική, 48ωρη Γενική
Άπεργία άρχίζει. Η άνταπόκριση είναι ουσιαστικά διέθννη.

12 Δεκέμβρη 1956 —

Στό Έγκερ, ένα μεγάλο πλήθος διαδηλωτών πυροβολείται απ' τήν
άπυγμα — 2 εργάτες σκοτώνονται, μερικά τραυματίζονται. Τότε
ρίχνονται χειροβομβίδες απ' τούς διαδηλωτές, που κατάληθαν, γιά
λίγο, ένα μικρό κτίριο, στό οποίο στεγαζόταν ένα τυπογραφείο. Τυ-
πώνονται και μοιράζονται επαναστατικές προκηρύξεις κι άφίσες.

Η Νεο-ζαμπταντάρ σκολιάζοντας τήν 48ωρη άπεργία, γράφει:
«Μιά άπεργία, δίχως προηγούμενο στήν Ιστορία του Ούγγρικού έρ-
γατικού κινήματος...», ισχυρίζεται, όμως, ότι ή έπιτυχία της είναι
άποτέλεσμα του έκφοβισμού, που άσκούν οι «άντεπανατάτες». Στη

Βουδαπέστη, ή παροχή ήλεκτρικού ρεύματος έχει κοπεί έντελώς.
Αυτό δεν είχε συμβεί ούτε στο άποκορύφωμα των πρόσφατων μα-
χών. Οι σιδηρόδρομοι και τ' άλλα μεταφορικά μέσα έχουν παραλύ-
σει σ' όλόκληρη τή χώρα. Τά εργοστάσια έχουν νεκρωθεί. Πολύ ά-
ριθμη Ρωσικά τάνκς στέλγονται στούς θρόνους της πρωτεύουσας.

Η Κυβέρνηση Καντάρ έξουσιοδοτεί τὰ Έκτακτα Στρατοδικεία νά
επιβάλλουν αυτόματα τήν θανατική ποινή σέ ανθρώπους που κολών-
ται «έναντι». Στό Κουτσέι, ένας 28χρονος εργάτης καταδικάζεται
σέ φυλάκιση 10 έτών, γιατί είχε στό σπίτι του ένα περιστροφικό και
πυρομαχικά. Οι μεγάλες έρευνες από σπίτι σέ σπίτι συνεχίζονται —
διαβγαζόμενες συχνά από Ρώσους στρατιώτες.

13 Δεκέμβρη 1956 —

«Σήμερα, οι άνθρωποι, στή Βουδαπέστη είναι γελαστοί». — Σάμι
Ράσελ, DAILY WORKER.

14 Δεκέμβρη 1956 —

Η διήμερη άπεργία, έχοντας δείξει τή δύναμή της, τερματίζεται.
Η Κυβέρνηση όπνεθυμίζει στο λαό ότι όλες οι διαδηλώσεις και συγ-
κεντρώσεις έχουν «έπίσημα» άπαγορευτεί. Η Πράδα άναφέρει ότι
ή επανάσταση που έπιχειρήθηκε στήν Ούγγαρία ήταν «ένα φαντα-
στικό πραξικόπημα... (στό όποίο) ... οι διαβείς (ιμπεριαλιστικές συ-
νάμεις, καταθνηόμενες από όρεσιμένους κύκλους των Ήνωμένων
Πολιτειών, έπαιξαν τόν κύριο κι άποφασιστικό ρόλο».

15 Δεκέμβρη 1956 —

Επαναφέρεται ή θανατική ποινή γιά τό αδίκημα της άπεργίας.
Ό Γούας Σελτίς προσάγεται σ' ένα Στρατοδικείο, στό Μίονολκ,
μέ τήν κατηγορία ότι έκρυβε όπλα κι έκτελείται άμέσως μετά τή
δίκη. Αυτή είναι ή πρώτη έκτέλεση γι αυτό τό αδίκημα, που γίνεται
γνωστή. Ό Γιόζεφ Ντρόντας, ό δημοφιλής πρόεδρος της Έπα-
ναστατικής Έπιτροπής της Βουδαπέστης, έκτελείται. Ό Γκιούλα
Χάν και πολλοί άλλοι συγγραφείς και διανοούμενοι συλλαμβάνον-
ται.

Τά Συνδικάτα «αναδιοργανώνονται» πάλι κι επικεφαλής τους τίθε-
ται μιά «έξυπνη» ήγεια. Τό όνομα «Έθνικό Συμβούλιο των Έ-
λευθερων Συνδικάτων», διακηρύσσεται όποκριτικά. (Βλ. Παράρτημα
Γ', 26 Φλεβάρη 1957).

17 Δεκέμβρη 1956 —

Οι μεταλλωρύχοι θέτουν όρους στόν Καντάρ γιά τήν κανονική έπα-
νάληψή της εργασίας. Αυτοί περιλαμβάνουν: σχηματισμό των δικών
τους ανεξάρτητων έπιτροπών γιά νά τούς αντιπροσωπεύουν στίς
διαπραγματεύσεις μέ τή διεύθυνση άποχώρηση όλων των Ρωσικών

στρατευμάτων ανάσκη της Πρωθυπουργίας στο Νάγκυ. Ένας εκπρόσωπος πρόσθεσε: «Αν η Κυβέρνηση δεν αποδεχτεί αυτούς τους όρους, καμιά εργασία δεν πρόκειται να γίνει στα δρυχεία, ακόμη κι αν ήμεις, οι μεταλλωρύχοι, υποχρεωθούμε να ζητιανεύουμε ή να μεταναστεύουμε απ' την Πατρίδα μας». (TIMES, 17 Δεκεμβρίου 1956).

Αναφέρθηκε ότι το ένα τρίτο της εργατικής δύναμης στα δρυχεία κρίθηκε υπερμέγεθος, εξαιτίας της ελλείψεως ηλεκτρικής ενέργειας.

20 Δεκεμβρίου 1956 —

Η Αστυνομία εξουσιοδοτείται να φυλακίζει για 6 μήνες, χωρίς δίκη, εκείνους που υποψιάζεται ότι απειλούν τη δημόσια ασφάλεια και την παραγωγή.

21 Δεκεμβρίου 1956 —

Αναφορές πολλών εκτελεστών. Άπαρτοι επιλέγονται και υφίστανται αντίποινα για να τρομοκρατηθούν οι υπόλοιποι. Μέσα σε συνθήκες τέτοιες τρομοκρατίας, οι άπαρτες δεν διαρκούν πολύ.

26 Δεκεμβρίου 1956 —

Ο Γενόργκι Μαροζάν, ο Σοσιαλδημοκράτης κι Έμπορος της Κυβέρνησης Καντάρ⁹⁰, διακηρύσσει ότι, αν χρειαστεί, η Κυβέρνηση θα εκτελέσει 10.000 ανθρώπους για να αποδείξει ότι αυτή είναι η αληθινή Κυβέρνηση, κι όχι τα Έργατικά Συμβούλια.

29 Δεκεμβρίου 1956 —

Διακήρυξη της Ένωσης Ούγγρων Συγγραφέων: «Έμαστε υποχρεωμένοι να δηλώσουμε, με θαριά καρδιά, ότι η Σοβιετική Κυβέρνηση έκανε ένα ιστορικό σφάλμα εδρώντας την επανάσταση στο αίμα. Προβλέπουμε ότι θα 'ρθει καιρός, που η μεγάλη δύναμη που έσφαλε, θα μετανοήσει. Προειδοποιούμε τον καθένα ενάντια στην επαληθευμένη κρίση ότι η επανάσταση στην Ουγγαρία θα εκμηδενίσει τα επιτεύγματα του Σοσιαλισμού, αν δεν επανιδρύει τον Σοβιετικό τάξο. Ξέρουμε ότι αυτό δεν είναι αληθινό»⁹¹. (OBSERVER 30 Δεκεμβρίου 1956).

Τά γεγονότα του Δεκεμβρίου 1956, που καταγράψαμε, αποτελούν ένα μέρος μόνο από εκείνα που μπορούμε να λέγουμε. Ολόκληρο το μήνα, έρθαν πληροφόρίες για ένοπλη αντίσταση ανταρτών, ιδιαίτερα στην περιοχή Μπουράνι (τη μεγαλύτερη βιομηχανική περιοχή της Ουγγαρίας), στο Βιόσπρα, στο Μίσκολκ, στο Σζαμπάτσλ, στο Βάκ, στο Κουν-

οζεντάρτον, άκομα και στους λόφους της ίδιας της Βουδας. Υπήρχαν, επιπλέον, καθημερινές αναφορές για συλλήψεις μεγάλης κλίμακας, δέκα, εκατοντάδες κι εκατομμύρια εργατών, σπουδαστών και διαγινόμενων. Αυτά, συχνά, ανακοινώνονταν απ' το Ράδιο - Βουδαπέστη, σαν μέσο εκφοβισμού.

Τό ήμερολόγιο για τό 1957 (βλ. Παράρτημα Γ') δείχνει ότι η ανοιχτή αντίσταση ελαττωνόταν σταδιακά. Μολοντοίτο, οι άπαρτες κι οι διαδηλώσεις συνεχίστηκαν διόληρο τό 1958 και τό 1959.

Μεταξύ Δεκεμβρίου 1956 και Δεκεμβρίου 1957, ο γραφειοκρατικός έλεγχος εντάσσονταν όλο και περισσότερο. Ιδιαίτερη σημασία, στη διαρκεία αυτής της περιόδου, είχε η συστηματική καταστολή των Έργατικών Συμβουλίων απ' τους Κομματικούς ήγέτες. Πρώτα, οι κατ' επιλογή συλλήψεις μελών των Συμβουλιακών επιτροπών. Κατόπιν, η σύλληψη πολλών μελών της βάσης. Στη συνέχεια, η Κυβέρνηση Καντάρ ανακοίνωσε, στις 9 Δεκεμβρίου, ότι όλα τα περιφερειακά και κεντρικά Έργατικά Συμβούλια διαλύθηκαν, μολονότι εκείνα των ξεχωριστών εργοστασίων και των βρυχείων έγιναν άνακτά για λίγο μεγαλύτερο διάστημα.

Ο έκφοβισμός λειτούργησε. Στις αρχές του Γενάρη 1957, τό μέλη των Συμβουλίων, που δεν είχαν συλληφθεί άκόμα, άρχισαν να παρατούνται. Στά μέσα του χρόνου, ο σκοπός των Συμβουλίων είχε καταστραφεί τελείως. Οι αντιπροσωπιοί των ίδιων των εργατών απομακρύνθηκαν κι αντικαταστήθηκαν από κυβερνητικά άνδρακιέλα. Τόν Σεπτέμβρη του 1957, ο Άνταλ Άπρε, Άντιπρόεδρος της Κυβέρνησης, ανακοίνωσε ότι τό αναπορόμενο Έργατικά Συμβούλια έπρόκειτο να αντικατασταθούν από Συμβούλια Έργασιών, εκάτω απ' την ήγεσία των συνδικάτων (κάθε συνδικαλιστικός αντιπρόσωπος θα έξει τό σημαίνει αυτό!).

Στις αρχές του Νοέμβρη, τό Έργατικά Συμβούλια δέχτηκαν επίθεση απ' τον Φέρντι Μύνιχ, Έμπορο Έσωτερικών, σαν «καθοδηγούμενα από ένα προς την Έργατική τάξη στοιχείο». Ήσαν «απαράτετο να αντικατασταθεί όλο αυτό τό σύστημα, που τό δυνατό συνταίμενα, από νέους όργανισμούς».

Στις 17 Νοέμβρη 1957, ανακοινώθηκε επίσημα ότι όλα τό άναπορόμενα Έργατικά Συμβούλια, έπρόκειτο να καταργηθούν άμέσως. Τό ίδιο τό όνομα «Έργατικά Συμβούλια», και ένοχλοόσε και έξόργισε, τώρα, τό καθέστω. Η γραφειοκρατία επιχείρησε τό άδύνατο: να εξαλειφεί απ' τη μνήμη του Ούγγρου λαού κι απ' την ίδια την Έστορία, τη μεγάλη, θετική έμπειρία της αυτόδιοίκησης της Έργατικής τάξης.

ΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ,

«Σ' άλλους τούς αήματηρούς θριάμβους του πάνω στους γεμάτους αυτοθυσία υπέρμαχους μιας νέας και καλύτερης κοινωνίας, αυτός ο ελκερινός πολιτισμός, που θαρρίσσει στην αποδόμηση της ερτασίας, πνίγει τις σιμωγές των θυμάτων του μέσα σε σάβλα γκάυα συκοφαντίας, που δρίσκουν πλατιά παγκόσμια απήχληση».

K. Μάρξ, 'Ο Εμφύλιος Πόλεμος στη Γαλλία, (1871).

Παράλληλα αυτά, υπάρχουν ακόμη και σήμερα μέλη του ΚΚ, που εξακολουθούν να πιστεύουν στην προπαγάνδα των ήγητών τους, ότι τα Ρωσικά στρατεύματα σταμάτησαν με φασιστική αντιεπαναστάση στην Ούγγαρια. «Ας τελειώσουμε, μία για πάντα, με αυτό το ψέμα».

Στην DAILY WORKER της 10 Νοέμβρη 1956, ο «θεωρητικός» του Βρετανικού ΚΚ, Πάλμ Ντάττ, έγραφε: «Στην Ούγγαρια, μπαίνει θέμα επιλογής μεταξύ των Σοσιαλιστικών επιτευγμάτων 12 χρόνων και της επιστροφής στον καπιταλισμό, τον γαγκατηριονισμό και τον φασισμό του Χόρτυ, όπως έγινε σαφές σ' όλους απ' τη ραδιοφωνική δημόσια του Καρδινάλιου Μιντοσζέντυ. Τι τρομερή καταγγελία του Κομμουνισμού Ρωσικού τύπου εκφράζει αυτό! Έννοει, πράγματι, ο Πάλμ Ντάττ ότι μεγάλα τμήματα της Ούγγρικής εργατικής τάξης προσέμωσαν, στην πραγματικότητα, τον καπιταλισμό; Φυσικά, αυτό δεν είναι αλήθεια».

Στην περιγραφή μας της Ούγγρικής Επανάστασης, δεν μνημονεύσαμε την απελευθέρωση του Καρδινάλιου Μιντοσζέντυ (στις 30 Οκτωβρη), ούτε τη ραδιοφωνική δημόσια του (στις 3 Νοέμβρη), στην οποία αναφέρεται ο Πάλμ Ντάττ. Δεν κάναμε λάθος. Δεν το «εξεχάσαμε». Η ραδιοφωνική δημόσια του Μιντοσζέντυ δεν υπήρξε σημαντικό χαρακτηριστικό της Επανάστασης. Εμφάνιζαν σάν σημαντικό, μόνο όταν κοιτάζει κανείς τις «δικαιολογίες», που δόθηκαν απ' τους άπολογητές του Κρεμλίνου για τη σφαγή της 4 Νοέμβρη.

Δεν χρειάζεται να παραθέσουμε δολοκλήρη την δημόσια του Μιντοσζέντυ. Ο Πάλμ Ντάττ κι άλλοι Σταλινικοί προπαγανδιστές στήριξαν τον

ισχυρισμό τους για «επιστροφή στο φασισμό» στο παραμύθι ότι ο Μιντοσζέντυ εξέλασε την απόδοση της κατσχευμένης παρουσίας της Καθολικής Εκκλησίας. Ένώ η απόφαση άφρονόσας στις φράσεις του Καρδινάλιου, καμιά τους δεν θα μπορούσε να έρρηγνεται ότι σημαίνει αυτό — ακόμα κι όταν είπε ότι ήθελε «μιάν άτακτη κοινωνία, βασισμένη στην κυριαρχία του νόμου και της Δημοκρατίας κι επίσης στην άτομική ελευθερία, περιορισμένη απ' τα συμφέροντα της κοινωνίας και της δικαιοσύνης». Αυτή η φράση, θα μπορούσε, ίσως να προσδιορίσει το Μιντοσζέντυ, σάν ουσιαστικό που καπηλεύεται τον ίδιο το Θεό, αλλά ποτέ σάν «φασίστα».

Αντιδραστικοί συντηρητικών, ή ακόμη και φασιστικών πεποιθήσεων, πήραν, αναμφίβολα, μέρος στην Επανάσταση. Θα ταματταλεύονταν, χωρίς άμφιβόλια, στο έπακρο μία νέα, ελεύθερη κοινωνία για να διαδόσουν τις απόψεις τους. Τίτοιες απόψεις, όμως, θα εδρίσκαν κοήμαντη υποστήριξη. Όπωςδήποτε, οι άνθρωποι αυτοί δεν ξεκίνησαν την Επανάσταση κι ούτε άνηκαν αποαδύποτε επίδραση στην εξέλιξη της. Οι Κομμουνιστές προπαγανδιστές, σ' δολοκλήρη τον κόσμο, ξεφάνιζαν εξονυχιστικά σά τηλεγραφήματα των αντικατεριτών του τύπου, ιδιαίτερα εκείνων που άνηκαν στη Δεξιά, αναζητώντας αποαδύποτε ίχνος πληροφορίας, το οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για ν' αποδείξει αυτό τον ισχυρισμό. Η ραδιοφωνική δημόσια του Μιντοσζέντυ, που έγινε την προηγούμενη της δεύτερης Ρωσικής επίθεσης, ήταν το καλύτερο που μπόρεσαν να ξεθάψουν.

Ακόμη κι εδώ, όμως, αναγκάστηκαν να διαστρεβλώσουν τα λόγια του Μιντοσζέντυ. Αναγκάστηκαν, επίσης, να τηρήσουν εύλογη σιωπή, όταν, στις 5 Νοέμβρη, ο Μιντοσζέντυ υπαχρέωθηκε να ζητήσει καταφύγιο στην Αμερικανική Προεδρία. Τι; Δεν υπήρχαν Ούγγροι αντιεπαναστάτες, που θα μπορούσαν να κρύψουν τον άξιότιμο ιερέα; Αυτά για την έπιρροή του πάνω στις εξεγερμένες Ούγγρικές μάζες. Γενικά, ο Μιντοσζέντυ αποσπάρριζε το Νάγκυ. Αλλά δεν έλαγχε την κατάσταση ο Νάγκυ — την έλαγχε ο λαός. Οι έργατες δεν άκουγαν το Νάγκυ. Γιατί θα 'πρεπε ν' άκουσαν το Μιντοσζέντυ;

Αν η Ούγγρική Επανάσταση του Οκτωβρη - Δεκεμβρη ήταν έργο αντιδραστικών, φασιστικών, αντιεπαναστατικών δυνάμεων, που ήταν ή παλινδρομημένη «αποτελεσματικότητα» της γραφειοκρατίας; Τι έκαναν οι Ούγγρικές δυνάμεις κρατικής ασφάλειας (Α.Β.Ο.), στη διάρκεια των προετοιμασιών του ξεσηκωμού; Πώς δεν έφτασε σά μεγάλη, τεκμηριωμένη, αυτή της Α.Β.Ο. καμιά πληροφορία για τά σχέδια της εξέγερσης; Σ' ένα κράτος, όπου κάθε άτομο, πάνω από 6 χρόνια, φακωνόταν, ήταν αδύνατο να υπάχει το είδος έργάνωσης, που είναι απαραίτητο για μιά εξέγερση φασιστικής ή απλά καπιταλιστικής έμπνευσης. Μπορεί νά φαίνεται παράδοξο, αλλά η δύναμη των επαναστατικών Ούγγρων βρίσκταν στο ότι πειρόνταν μιά συγκεντρωτική και γραφειοκρατική επαναστατική όργάνωση — μιά όργάνωση, βήλαδη, παρόμοια με έλευση των κυράρχων τους.

Ποιοί επαγγελματίες επαναστάτες θα σπαταλούσαν πολύτιμο χρόνο για να γκρεμίσουν το θγκώδες θάλαμα του Στάλιν, να κλέψουν βιβλία κι έγγραφοι από Ρωσικά διδύκοπαιδα «Ορφάντα», να πάρουν μέρος στις άτελειωτες συζητήσεις που διεξάγονταν στα Συμβούλια, στις επιτροπές, ακόμη και στους δρόμους;

Απ' την άλλη μεριά, όμως, ποιοί επαγγελματίες επαναστάτες θα 'καν ού θέση ν' αναλήσουν απ' τή θέση της Ουγγρικής εργατικής τάξης την πρωτοβουλία, την αντίσταση και την αυτοθυσία, που έπρόκειτο να δείξει σε μία υπόθεση, που κισθανόταν πώς ήταν δική της;

Οι Σταλινικοί εξακολουθούσαν να επιμένουν ότι οι επαναστάτες δέν πήραν τή θέση τους απ' τή εργοστάσια ή από στρατιώτες του Ουγγρικού στρατού. «Όλη ή προπαγάνδα τους, έκαινο τόν καιρό, τόνιζε ότι τή όπλα διεχτείοντοκν από κατ λάθραία απ' τή Αυστριακή σύνορα. Πώς μπορούσαν οι συνοριακές φρουρές (ένα τμήμα των πιά πιστών ύπηρετών της γραφειοκρατίας, της Α.Β.Ο.) να παραμελούν τόσο τή «καθήκοντά» τους, ώστε ν' αφήνουν έκκοντονάδες χιλιάδες τονέκρια, πολυβόλα, χειροβομβίδες — για νά μήν αναφέρουμε τίς έκκοντονάδες τόνους πυρομαχικών — να περνούν αππατήρητα απ' τή ηλεκτροφόρο άγκισυρό συρματοπλέγμα, κι από καί νά προωθούνται, ανενόχλητα, στα διάφορα προκαθορισμένα σημεία διανομής. Ελάχιστο ακόμη χρειάζεται να είπωθουν για τήν κατηγόρια της «φασιστικής αντίπαανάστασης»!

Παύροκν, όμως, κι άλλα, λιγότερο σημαντικά χαρακτηριστικά, τή όπεία οι Σταλινικοί ισχυρίζονται ότι ήταν «αντιδραστικά»: τή αίτημα για κοινοβουλευτικές εκλογές, οι κόνταπτες σχετικά με τόν ΟΗΕ, ή άπορροπή της προαφώνησης «σύντροφε», ή υλοθέτηση της λέξης «φίλε», κι ή άφαίρεση του έμβληματος του ΚΚ απ' τήν Ουγγρική σημαία.

Εκουμεν, κιόλας, σχολιάσει μερικά απ' αυτά τή σημεία. Τή δυό πρώτα αίτήματα ξεπρόθραν σάν άποτέλεσμα 10 χρόνων Σταλινικής κυριαρχίας. Δέν είχαν διωχθεί μόνο τή κόμματα της Δεξιάς, αλλά κι όλες οι πολιτικές τάξεις κι ιδέες μέσα στην ίδια τήν εργατική τάξη. Συγκλονίζονται με τίς συνθήκες που επικρατούσαν στην, κυριαρχούμενη απ' τούς Ρώσους, Ουγγαρία, πολλοί απ' τούς πολιτικούς θεσμούς της Δύσης έμφανίζονταν σάν υποδείγματα δημοκρατικής άρετης. Ακόμη και μέσα στις τάξεις του Κόμματος, κάθε άντιπολίτευση είχε στραγγαλιστεί. Οι άποκαλινόντες απ' τήν κομματική γραμμή είχαν νά κύνουν με τή μυστική άστυνομία.

Θά ξεφεύγαμε απ' τή θέμα μας, άν προχωρούσαμε, έδω, σε μία λεπτομερειακή ανάλυση του φασισμού. Είναι άρκετό νά τόνίσουμε ότι ή φασισμός δέν είχε καμιά πέραση σ' έργατες τόσο συνειδητοποιημένους πολιτικά, όπως φάνηκε ότι ήταν οι Ούγγροι, τόν Οκτώβρη - Νοέμβρη 1956.

Επιπλέον, οι κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες που είναι άπαράλητες για τήν ανάπτυξη φασιστικών τάσεων, δέν άναπτύσσονταν κάτω από συνθήκες τέλειου γραφειοκρατικού καπιταλισμού. Μολοντοθι, οι Κομμουνιστές προπαγανδιστές διατύπωσαν ένα νέο ζήγμα, μετά τήν έπιστροφή

του Καντάρ απ' τή Μόσχα, τή Μάρτη του 1957. Διακήρυξαν ότι «άν άνατρέπονταν ή δικτατορία του προλεταριάτου, δέν θά μπορούσε νά πάρει τή θέση της καμιά άλλη μορφή διακυβέρνησης έξω απ' τή φασιστική άντεκατάσταση». Όπως και στην Καθολική Έκκλησία, διακηρύσσονται διάφορα πράγματα σάν ζήματα, τή όποια οι ήγγατες επιθυμούν ν' άποδεχτούν σ' μιά τέ, χωρίς όμως, νά μπορούν νά τίς πείσουν με λογικά άποχειρήματα.

Όπως και νά 'χει τή πράγμα, ακόμη και πριν τήν Έκκάνάσταση, τή προλεταριάτο δέν άκούσε δικτατορία. Υφίστατο δικτατορία. Κι ήταν ενάντια σ' αυτό, που τή προλεταριάτο εξαγέρθηκε. Ο ίδιος ή Καντάρ έμειλε νά παραδειχτεί ρητά όλ' αυτό, όταν διακήρυσσαί τή καθυστάθση ήχει έπίγνωση του ότι ή λαός δέν ξέρι πάντα τί είναι καλό γι' αυτόν. Είναι, επομένως, καθήκον της ήγεσίας νά ενεργεί, όχι σύμφωνα με τή θέληση του λαού, αλλά σύμφωνα με αυτό που ή ήγεσία γνωρίζει ότι έξυπηρετεί καλύτερα τή συμφέροντα του λαού.92.

Στή 10α Συνέδριο του Ρωσικού ΚΚ, στή 1921, ενώ οι ήγγατες κι οι ναυαίς της Κροστάνδης καταστέλονταν ανελήντα, ή Τρότσκι είχε, πρώτος, διατυπώσει ξεκάθαρα τήν ίδια ιδέα. Καταγγέλλοντα τήν εργατική άντιπολίτευση μέσα στο ίδιο του τή Κόμμα, έξηγοσσε: «Εμφανίστηκαν μ' έπιπλόνονα συνθήματα! Έκκοναν τίς δημοκρατικές άρχές φαίη! Έδάκν τή δικαίωμα των εργατών νά εκλέγουν άντιπροσώπους πάνω απ' τή Κόμμα. Ας και τή Κόμμα δέν είχε τή δικαίωμα νά επιβάλλει τή δικτατορία του, ακόμη κι άν αυτή ή δικτατορία έρχόταν σ' σύγκρουση με τίς παροδικές διαθέσεις της εργατικής δημοκρατίας». Ο Τρότσκι μιλύσε για τή «επαναστατικό, ιστορικό, πατρογονικό δικαίωμα του Κόμματος». «Τή Κόμμα είναι ύποχρεωμένο νά διατηρήσει τή δικτατορία του... άνεξάρτητα απ' τίς παροδικές άμφιταλαντεύσεις, ακόμη και μέσα στους κόλπους της κομματικής τάξης... Η δικτατορία δέν διαλύεται, σ' κάθε δομημένη στιγμή, στην τυπική άρχή μιάς εργατικής δημοκρατίας...».

Πάνω από 10 χρόνια νωρίτερα, ή Μάρξ είχε πει ότι ή χειραφέτηση της εργατικής τάξης είναι έργο της ίδιας της εργατικής τάξης. Στή 1921 και στή 1956, ή Μπολσεβικισμός, ή Σταλινισμός, αντίστοιχα, δέλησηκαν ν' άποδείξουν ότι έκανε λάθος. Οι Κομμουνιστικοί ήγγατες, όχι οι μάζα, ήταν τή άναγκασμένη της κοινωνικής προόδου. Αν χρειάζονταν, οι «παροδικές άμφιταλαντεύσεις μέσα στους κόλπους της εργατικής τάξης» ήσαν ν' άνταναθίσταντο με Κομμουνιστικές σφαίρες!

ΓΙΑΤΙ

«Όλοι οι πολιτικοί αγώνες είναι παλικοί αγώνες, κι όλοι οι παλικοί αγώνες γιά τή χειραφέτηση... περιτρέφονται, τελικά, γύρω απ' τó ζήτημα τής οικονομικής χειραφέτησης».

Φ. Ένγκελς, *Ο Λούνδοβίκος Φόβσμπαχ και τó Τόλος τής Κλασσικής Γερμανικής Φιλοσοφίας* (1888).

«Ο θρος τρομοκρατία όπνοει, κóρια, άναφύας άγριότητος, πού διαπράττονται από φοβισμένους άνθρώπους μέ σκοπό νά καθήσυχώσουν τούς έαυτούς τους».

Φ. Ένγκελς, *Γράμμα στί Μάρξ, (4 Σεπτέμβρη 1870)*.

Δέν έχει γίνει άκόμα γνωστό μέ ακουριά, πόσοι άνθρωποι έχασαν τή ζωή τους στή διάρκεια τής Ουγγρικής Επανάστασης. Σύμφωνα μέ εκτιμήσεις ό αριθμός τους κυμαίνεται από 20.000 μέχρι 50.000 Ουγγρους και από 3.500 μέχρι 7.000 Ρώσους. Ο αριθμός των τραυματιών ήταν πολύ μεγαλύτερος. Απ' τó Νοέμβρη τού 1956 και μετά, πολλές χιλιάδες είχαν εκτελεστεί. Ο αριθμός των φυλακισμένων άνέρχεται σέ δεκάδες χιλιάδες — ό περισσότεροι άπ' τούς πολιτικούς κρατούμενους πού άπελευθερώθηκαν στή διάρκεια τής Επανάστασης, πιάστηκαν άργότερα σέ μολόχα.

Μερικοί άνθρωποι είχαν, από πολύ καιρό, επίγνωση τού αληθινού χαρακτήρα τού Ρωσικού καθεστώτος και τού ανταπαναστατικού ρόλου, πού έπαιζαν οι πράκτορές του (τά Σταλινικά κόμματα) στους εργατικούς αγώνες των προηγούμενων 30 χρόνων. Μερικοί θυμούνται τόν άνιλέητο τρόπο, μέ τó όποιοι τó Κόμμα κατέπνιζε κάθε εργατική αντιπολίτευση μέσα στήν ΕΣΣΔ και τά βυλά πού άποσώρευσε γιά έλόκληρους πληθυσμούς, οι όποιοι έκτοπισήκαν τήν έποχή τής κολλεκτιβοποίησης⁹³. Μολοντόσο, φαίνόταν άπίστευτο τó γεγονός ότι, μπροστά στά έκπληκτα μάτια των εργατών και των Κομμουνιστών σέ κάθε χώρα, ή Ρωσική γραφιοκρατία θά μπορούσε ν' αναλάβει τήν εθύνη γιά τή συντριβή, μέ χι-

λιάδες τάνια, μιάς εξέγερσης πού είχε κινητοποιήσει όλα τά στρώματα τού Ουγγρικού λαού κι ιδιαίτερα τή νεολαία και τήν εργατική τάξη.

Οι Χρυστοφφ, οι Μικογιάν, οι Μπουλγκάνιν είχαν κατηγορήσει τó Στάλιν γιά όλα τά κακά τού παρελθόντος. Ίσχυρίστηκαν ότι ύπήρξαν άνισχυροι θεατές μιάς τρομοκρατίας, πού τήν άποστρέφονταν. Τούς ταλειούσαν λίγους μήνες σαχλαμάριζαν στίς πρωτεύουσες τού κόσμου, περιτρέφοντας τούς «καθωσπρέκει τύπους». Ύπάρξαν, όμως, ένοχοι γιά ένα έγκλημα, πού έπιστάσε κάθε προηγούμενη θηριωδία τού Στάλιν.

Γιατί τó Κρεμλίνο άποφάσισε νά συντρίψει τήν Ουγγαρία;

Έχουμε εξέτασει τήν «έπίσημη» δικαιολογία: Ο Νάγκυ ήταν άνισχυρος γιά νά σταματήσει μιά φασιστική άντεπανάσταση. Ο Νάγκυ ήταν άποσπóηκτε άνισχυρος. Άλλά, άνισχυρος νά έλέγξει τούς εργατές! Τό νά τó παραδεχτούν αυτό οι Ρώσοι, θά 'ταν σάν νά παραδέχονταν τήν άποτυχία τού Κομμουνισμού τους. Νά, γιατί ό Μάο Τσέ Τούγκιν, ό Τίτο, ό Γκομσούλιν, στήν πραγματικότητα διόκληρη ή Κομμουνιστική Ιερραρχία σ' όλο τόν κόσμο, όποιες κι άν ήταν οι άλλες διαφορές τους⁹⁴, όποστρίβουν όλοι τή γραμμή τού Κρεμλίνου. Η Ρωσική γραφιοκρατία μπορούσε νά διαπραγματευτεί μέ τούς Τόλντο, τούς Κάδανς, άκόμη και μέ τούς Μιντοζέντο. Μπορούσε άκόμη νά κυβερνάει κόνοντας παραχωρήσεις. Πραγματικά, αυτό είχε κώλας γίνει, όχι μόνο στήν Ουγγαρία, αλλά και σ' όλες τίς λαγόμενες «λαϊκές Δημοκρατίες». ΔΕΝ ΓΙΝΗΚΕ ΟΜΩΣ ΚΑΜΙΑ ΒΑΣΗ ΣΥΜΒΕΒΑΣΜΟΥ ΜΕ ΤΙΣ ΕΝΟΠΛΕΣ ΑΥΤΟΝΟΜΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΤΑΣΗΣ (ΤΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ). Η ΝΙΚΗ ΤΟΥΣ ΘΑ ΣΗΜΑΙΝΕ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ ΠΤΤΑ ΤΗΣ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑΣ!

Έχει ειπωθεί από μερικούς ότι ή Ρωσία δέν είχε άλλη έναλλακτική λύση, έξω άπ' τó νά κρατήσει τήν Ουγγαρία κάτω άπ' τόν έλεγχό της, γιατί άν άποσπóηκτε, θά ήταν εύάλλυτη απέναντι στή Δύση. Από στρατιωτική άποψη, αυτό τó επιχείρημα είναι φούτοκο. Ένώ ή Πολωνία κι ή Α. Γερμανία ήταν ζωτικές, ή Ρουμανία κι ή Ουγγαρία δέν ήταν. Σύμφωνα μέ πληροφορίες, ό ίδιος ό Χρυστοφφ εξέταζε τήν έκκλιση τής Ουγγαρίας. Πίστασε ότι αυτό θά σήμαινε ένα τεράστιο κέρδος από άποψη κέρους. Άλλά αυτό συνέβαινε πριν άπ' τήν Επανάσταση.

Άλλοι είπαν ότι ή δόξαρχη επίθεση τού Ήντεν ενάντια στήν Αίγυπτο (στις 1 Νοέμβρη 1956) έπηρέασε πολύ τήν άπόφαση τού Κρεμλίνου νά εξαπαλύνει τή δεύτερη επίθεση ενάντια στους Ουγγρους (στις 4 Νοέμβρη). Έξαιτίας τής έπιχείρησης στί Σουέζ, οι προπαγανδιστές των Έγνομένων Πολιτειών στάθηκαν άνίκανοι νά έκμεταλλευτούν στί έπακρο τήν Ουγγρική τραγωδία. Άλλά, παρ' όλο πού αυτό όπηρξε μιά πολλή βολική σήμπτωση γιά τó Κρεμλίνο, δέν αληθεύει ότι έπηρέασε βασικά τήν άπόφαση του. Η συγκέντρωση των Ρωσικών τάκας στή Β.Α. Ουγγαρία συνεχιζόταν άρκετές μέρες προτού νά έπιβεί: ό Ήντεν τó τελευταίό του στήν Αίγυπτο.

Μεταξύ 23 Οκτωβρίου και 4 Νοεμβρίου, οι εργαζόμενοι της Ουγγαρίας οργανώσαν αθρόοις την δική τους εξέγερση, διαμέσου των Συμβουλίων τους. Έδωσαν άμεσως στα Συμβούλια αυτά τη μεγαλύτερη δυνατή επέκταση. Οι ατόνομοι αυτές ομάδες είχαν σχηματίσει, μ' εξαιρετική ταχύτητα, μια στρατιωτική δύναμη ικανή ν' άκνητοποιήσει στη γειτονική Ρωσία στρατό και την Α.Β.Ο., αν όχι να τους υποχρεώσει, πραγματικά, να υποχωρήσουν. Τα αιτήματά τους είχαν σαν αποτέλεσμα μια ριζική αλλαγή της θέσης των εργατών μέσα στα πλαίσια της διοικητικής. Είχαν κινήσει την αντιμετώπιση στις ρίζες της. Η δημόσια τάξη, η τάξη τους, είχε διατηρηθεί. Η διακοπή τροφοίτων, καυσίμων και φαρμακευτικού υλικού, διαφερόταν θανατικά. Ακόμη κι ένας ρεπόρτερ του Όμπσέρβερ τό άνοηνώρισε: «Μία φανταστική πλευρά της κατάστασης είναι το ότι, παρόλο που συνεχίζεται η γενική άπργία και δέν υπάρχει καμιά συγκεντρωτικά οργανωμένη διοικητική, μελετώντας, οι εργάτες αναλαμβάνουν οι ίδιοι να κρατήσουν σε λειτουργία τις βασικές υπηρεσίες, για σκοπούς που οι ίδιοι καθορίζουν κι υποστηρίζουν. Τα Εργατικά Συμβούλια στις διοικητικές περιοχές, έχουν αναλάβει τη διακοπή των βασικών αγαθών και τροφοίτων στον πληθυσμό, προκειμένου να εξασφαλίσουν τη συντήρησή τους. Οι άνθρακωρύχοι δαίνουν καθημερινά 600 κάδοι άπαιτείται για να συνεχίσουν να λειτουργούν οι σταθμοί ενέργειας κι έτσι διαβάζουν τα νοσοκομεία της Βουδαπέστης και άλλων μεγάλων πόλεων. Οι σιδηροδρομικοί εργάτες άνοηνουν τα εμπορεύματα των τραίνων, ώστε τα τελευταία να πηγαίνουν σ' εγκεκριμένους προορισμούς και για εγκεκριμένους σκοπούς...» (25 Νοέμβριο 1956).

Τό δίκτυο των Εργατικών κι Αγροτικών Συμβουλίων που ξεπύρριξαν αθρόοις, υπήρξε ή μεγαλύτερη κατάκτηση της Ουγγρικής Επανάστασης. Αυτό ήταν ή μεγάλη ιστορική σημασία της Ουγγαρίας το '56. Αυτό έκανε θάνατο τον Ουγγρικό λαό. Στα τέλη του Οκτωβρίου, ή κυβέρνηση των Εργατικών Συμβουλίων ήταν αόρατος γεγονός. Αυτή είναι ή απλή, κι όμως πανίσχυρη αλήθεια, που διαφέρει από πολλούς έκαίν την εποχή — και μετά.

Στην απόφαση της να συντρίψει τη μικρή αυτή χώρα, ή λογική του Κρεμλίνου ήταν φυγική, άκαμπτη κι άμελικτη. Οι Ρώσοι γραφειοκράτες δέν μπορούσαν ν' άνεχτούν, στο κατώφλι της Ιβίας τους της πόρτας, μια χώρα, στην οποία οι άλλοι άνθρωποι, για πρώτη φορά στην ιστορία, διαβύθωναν οι ίδιοι τις υποθέσεις τους κι επιπλέον προχωρούσαν με γιγάντια βήματα πρής τη γνώση λαότητα. Δέν μπορούσαν να τό άνεχτούν, εξαιτίας του παραδείγματος που τό έδινε στους άλλους καταπιεσμένους λαούς των εδουφερόντων, οι οποίοι έρίσκονταν ήδη σε αναβρασμό. Τό ν' αφήσουν την Επανάσταση να αναβλάσκει, τό σήμαινε πως άφηναν να γίνει αίσθητή και να επανεργήσει ή επίδραση της στην εργατική τάξη της Τσεχοσλοβακίας, της Ρουμανίας και της Γιουγκοσλαβίας. Οι εργάτες σ' αυτές τις χώρες ύπόφεραν από μια παρόμοια αντιμετώπιση μ' εκείνη απ' την οποία είχαν άπελευθερωθεί οι Ούγγροι. Τό να επιτρέψουν στην Επανά-

σταση ν' άναπτυχθεί, τό σήμαινε ότι έδιναν μια τεράστια ώθηση στο κίνημα της Πολωνίας, τό οποίο για ένα δόκλιτρο μίση άποσπούσε τη μια παρατήρηση μετά την άλλη απ' την Πολωνική γραφειοκρατία, καθώς έπύσης κι απ' τό Κρεμλίνο.

Τέλος, ή Επανάσταση στην Ουγγαρία δέν μπορούσε να γίνει άνακτη εξαιτίας του παραδείγματος που τό μπορούσε να προσφέρει στο λαό που ζούσε στα ΒΑ σύνορά της — στην ίδια τη Σοβιετική Ένωση. Τό ότι οι Ρώσοι στρατιώτες έδιναν όπλα στους Ούγγρους επαναστάτες (και σε μερικές περιπτώσεις προσηύχονταν, πραγματικά, στις τάξεις τους), πρέπει να προκάλεσε ρίγες στη ραχοσποννική του Χρυσούφ και των μπράδων του. Άν τμήματα του Κόκκινου Στρατού άποδείχτηκαν άναξιόπιστα στο να καταστρέφουν μια «ξένη» εξέγερση, πως θ' άντιδρούσε ο στρατός, σε περίπτωση που συνέβαινε μια παρόμοια εξέγερση στην ίδια τη Ρωσία; Με τέτοιον υλικό τρέφονται οι ηγέτες!

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΟΥΓΓΡΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

«Η χειροφύκτηση των έργων ἀμπεριέχει τὴν καθολικὴ ἀνθρώπινη χειροφύκτηση — καὶ τὴν ἀμπεριέχει γιατί ἡ ἀλλή ἀνθρώπινη ἀποδόλψη περιχλιδίνεται ἐν τῇ σχέσει τοῦ ἔργου μὲ τὴν παραγωγή. Κἀκε ἀόρατη ἀποδόλψη δὲν εἶναι παρὰ τὸ πᾶν ἀπὸ τῆς καὶ συνέπειά αὐτῆς τῆς ἀόρατης».

Κ. Μάρξ, *Θεωρητικά καὶ Φιλοσοφικά Χειρόγραφα (1844)*.

Ὅταν, τελικὰ, συντρίφθηκαν οἱ Οὐγγροὶ, ὁ Δυτικὸς κροκόδειλος ἄρχισε νὰ θρηνεῖ. Ἀλλὰ χαμογελοῦσε πονηρὰ, καθὼς θρηνεῖσα.

Ἔχουμε, κιόλας, δεῖ, πῶς, στὴ Δύση, τὰ «πολιτικά» σχόλια συγκεντρώνονταν γύρω ἀπ' τὴς ἐθνικιστικῆς πτυχῆς τῆς Ἐπανάστασης, ἀνεξάρτητα ἀπ' τὸ πόσο ἀσχημάντες ἦσαν. Γιατὶ οἱ Δυτικοὶ πολιτικοὶ ἦσαν τόσο ἐκλεκτικοὶ στὴν ὑποστήριξή τους καὶ τόσο ρεζιμιῶν ἀπὸ τὴν ἐγκυμῶν τους γιὰ τὸν Οὐγγρικό Ὀκτωβρὶ; Βασικά, γιατί ἀντιθέτανται εἰς αὐτὸς μεθόδους, ὅσο καὶ στοὺς σκοποὺς του.

«Ἡ ἀποφύγη πρὸ ἐπικρατοῦσε στοὺς κόλπους τῶν ἑπισταμῶν κινήσεων τῶν Ἐνωμένων Πολιτειῶν, ἦσαν οἱ ἡ ἀξίωσις πρὸς τὴν ἐλευθερία, στὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπῃ, θὰ τὴν καλύτερη γιὰ ὅλους τοὺς ἐνδιαφερόμενους, ἀπ' οὗ ἡ Ἐπανάσταση», μολοντὶ κανεὶς δὲν τὸ ἔλεγε ἐνθουσιαστικὰ, ἔγραψαν οἱ Τάμης τῆς Νέας Υόρκης (27 Ὀκτωβρίου 1955). Κι ὅσο γιὰ τοὺς σκοποὺς, μπορεῖ κανεὶς νὰ φανταστῇ τὸν Πρόεδρο τῶν Ἐνωμένων Πολιτειῶν, τὸ Κωνσταντῖνο Πρωθυπουργό, τὴ Βασιλικὴ Κυβέρνηση, τὴ Βασιλικὴ Ἀντιπολίτευση, τὸ Γενικὸ Γραμματεῖα τῶν Ἐργατικῶν Συνδικατῶν ἢ τὴν ἡγεσία τοῦ Βασιλικοῦ Ἐργατικοῦ Συνδικάτου, νὰ ὑποστηρίζουν τοὺς θεμελιώδεις κοινωνικοὺς, οικονομικοὺς καὶ πολιτικοὺς στόχους τῆς Οὐγγρικῆς Ἐπανάστασης; Ποιὰ καπιταλιστικὴ ἐνδυνάμηση θὰ μποροῦσε νὰ ὑποστηρίξει εὐχρηστὰ ἕνα λαὸ πού ἀπειλοῦσε διέξω τῆς βιομηχανίας ἀπ' τοὺς ἐργάτες καὶ πού ἀρχίζει ἤδη νὰ τὴν πραγματοποιεῖ σὲ ὅλο καὶ πλατύτερη κλίμακα; Τέτοιες κυβερνή-

σεις πιθάνον νὰ ἔκαναν πόλεμο προκειμένου νὰ ὑποστηρίξουν τὰ δικὰ τους ταξικά συμφέροντα. Δὲν θὰ μποροῦσε νὰ τίς φανταστῇ κανεὶς νὰ πολεμοῦν γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῶν συμφερόντων μιᾶς Ἐπανάστασης, πού ἔλεγε ὅτι θὰ ἔκανε περιττές, τόσο αὐτὲς, ὅσο καὶ τὰ γραφειοκρατικὰ τοῦ ἀντιστοίχα στὴν Ἀνατολή. Γιατὶ, ὅπως ἔγραψε ὁ Πέτερ Φόρστερ, ἡ Οὐγγρική Ἐπανάσταση εἰδείξε «τὴν ἱκανότητα τῶν ἀπλῶν ἐργαζομένων ἀντρώπων καὶ γυναικῶν νὰ πάρουν στὰ χέρια τοὺς τίς ὑποθέσεις τους καὶ νὰ τίς διεκδικήσουν, χωρὶς τὴν ὑπαρξή μιᾶς εἰδικῆς κλάσης ἐπισταμῶν ἀξιοματώσεων»⁹⁵.

Οἱ ἀφελεῖς παρατηρηταὶ δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν γιατί ἡ Δύση, ἔχοντας «ἀποτύχει» νὰ πάρει μιὰ στρατιωτικὴ πρωτοβουλία στὴν Οὐγγαρία, δὲν ἔκανε τοὐλάχιστον κάποια πολιτικὴ χειρὸντομία. Παραγόμενες φωνὲς ἐφώθησαν στὸν ΟΗΕ καὶ ἄλλοις. Ἀλλὰ μιὰ ἀποτελεσματικὴ πολιτικὴ πρωτοβουλία θὰ συνεπαγόταν ὑποστήριξη, ἀποστροφή καὶ προπαγάνδωση τῶν πρὸ σημαντικῶν αἰτημάτων τῶν Οὐγγρων ἐργατῶν, ἐκείνων πού ἀποτελοῦσαν τὴν κινητήρια δύναμη τῆς Ἐπανάστασης καὶ ἰδιαίτερα τὸ αἶτημα δίχως τὸ ὅποιο δὲν θὰ ἦταν καν λαϊκὴ ἐπανάσταση: Ἐργατικὴ Ἐξουσία — μιὰ δολοφονικὴ ἀλλαγὴ τῶν παραγωγικῶν σχέσεων.

Οἱ παραγωγικὲς σχέσεις (ἀφεντικῶς - Ἐργάτης, διευθυντῆς - διευθυνόμενος, ἐντολέας - ἐντολοδόχος) παραμένουν οἱ δάσεις τῆς ταξικῆς δομῆς κάθε κοινωνίας. Σ' ὅλες τίς χώρες τοῦ κόσμου αὐτὲς οἱ σχέσεις εἶναι καπιταλιστικὲς σχέσεις γιατί βασίζονται στὴ μισθωτὴ ἐργασία⁹⁶. Ἡ Οὐγγρική ἐργατικὴ τάξη ἀποπειράθηκε νὰ ξεπεράσει τὴν ταξικὴ κοινωνία, χτυπώντας τίς ἱδίες τίς ρίζες τοῦ κοινωνικοῦ συστήματος.

Ὅριμαίνον Δυτικοὶ παρατηρηταὶ θεώρησαν τίς μεθόδους τῆς «χρυσῆς». Ἀποδοκίμασαν τὴν «ἐλλειψὴ ὀργάνωσης» τῆς. Ἀλλὰ οἱ Οὐγγροὶ ἔργατες συλλάβαν ἐνδοτικότητα, μολοντὶ τοὺς, δὲν τὸ διακήρυξαν ρητὰ, ὅτι ἔπρεπε ν' ἀπαλλαγοῦν ὀριστικά ἀπὸ κείνες τίς παραδοσιακὲς ὀργανωτικὰς μορφές, πού τόσο χρόνια εἶχαν παγιδεύει τόσο αὐτοὺς, ὅσο καὶ τὴν ἐργατικὴν τάξιν τῆς Δύσης. Αὐτὴ ἦταν ἡ δύναμή τους. Εἶδαν πῶς αὐτὸ σήμαινε τὸ κόψιμο κάθε δεσμοῦ μ' ἐκείνους ἀρετῶς τοὺς θεσμοὺς πού αἱ ἱδίες ἄρκετα δημοκράτησαν γιὰ τὴ χειραφέτησή τους καὶ οἱ ὅποιοι ἀργότερα ἔβγαν τὰ δεσφά τους. Νέα ὄργανα πάλιν δημιουργήθηκαν: τὰ Ἐργατικὰ Συμβούλια, πού ἐνωματίζονταν, σ' ἐμβροακὴ μορφή, τῇ νέα κοινωνία πού ἐπιδέκταν νὰ δημιουργήσουν. Δύσκολα θὰ μπορούσαμε νὰ περαινόμεθα ἀπ' τοὺς Δυτικοὺς «παρατηρηταίς» νὰ τὰ καταλάβουν ὅλ' αὐτὰ ἢ τοὐλάχιστον νὰ ἐπεξεργαστοῦν αὐτὸ τὸ θέμα!

Ἡ ἐργατικὴ τάξιν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, παρόλο πὺ συγκαλονόστηκε ἀπ' τὴν πάλιν τὸν Οὐγγρον συντρίβων τῆς, παρέμεινε παθητικὴ. Κι ὁ μόνος μόνος αὐτῆς εἶχε τὴ δύναμιν νὰ σώσει τὴν Ἐπανάσταση. Στέκονταν καὶ παρακολουθοῦσαν γιατί ἔρριπονταν (κι ἐξακολουθοῦν νὰ ἔρριπονται) κάτω ἀπ' τὴν ἰδιοκρατικὴ ἐπικρατοῦ τῆς «ἡγεσίας» τῶν «δικῶν» τῶν ὀργανώσεων. Ὁ ἐκφυλισμός αὐτῶν τῶν ὀργανώσεων δὲν ἀφελεται σὲ

«κακούς ήγέτες» που «προβλύνουν». «Τό πρόβλημα έχει πολύ βαθύτερες ρίζες... Οι πολιτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις της εργατικής τάξης έχουν υιοθετήσει, σ' ένα αυξανόμενο βαθμό, τους στόχους, τις μεθόδους, τη φιλοσοφία και τα οργανωτικά πρότυπα της βίας άκριτος της κοινωνίας που προσπαθούν ν' αντικαταστήσουν. Έχει αναπτυχθεί μέσα στις τάξεις τους μία αιδανόσημη δικτατορία ανάμεσα σ' ήγέτες κι διαδόχους, δικτατορία κι δικτοδοχούς. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την ανάπτυξη μιας εργατικής γραφειοκρατίας, που δεν μπορεί ούτε νά έκτιστεί, ούτε νά έλεγχεί. Αυτή ή γραφειοκρατία επιδιώκει δικούς της στόχους»⁹⁷. Μόλις αυτό γίνει κατανοητό κι εφαρμοστεί στην πράξη, οι μέρες της γραφειοκρατίας θά ναι μετρημένες.

Με την δράση των Εργατικών Συμβουλίων τους και την αναδιοργάνωση των συνδικάτων τους, οι Ούγγροι είχαν δείξει επίγνωση του γεγονότος ότι «ή επανάστατική δράση θά είναι ικανή νά καταπολεμήσει την τάση που οδηγεί στη γραφειοκρατία, μόνο αν λειτουργεί σύμφωνα με τις αρχές της προλεταριακής δημοκρατίας και μ' ένα συνειδητό αντι-γραφειοκρατικό τρόπο»⁹⁸. Τα διάφορα Συμβούλια, που ζαρότρωναν σ' άλόκληρη τη χώρα, είχαν τη μεγαλύτερη δυνατή αυτονομία. Απ' όσα μπορούσαμε ν' ανακαλύψουμε, κανείς δεν άκριτοήτοσε ποτέ την άρχή ότι οι αντιπρόσωποι που εκλέγονται στα Κεντρικά Συμβούλια πρέπει να είναι ανακλητοί οποιαδήποτε στιγμή. Η άρχή αυτή αποτέλεσε μίαν άμνηση πραγματικότητας, που έγινε αυτόματα δεκτή κι εφαρμοσμένη.

Η σφαγή του Ούγγρικού λαού, ή καταστροφή των οργανώσεων που δημιουργήσε στη διάρκεια της σύντομης περιόδου ελευθερίας κι ή επανεπίδολή του απόλυτου γραφειοκρατικού έλέγχου πάνω σ' όλες τις πτυχές της ζωής του, τερμάτισαν μία ιστορική περίοδο: την περίοδο όπου ή Ρωσική γραφειοκρατία κέρδισε μία μικρή νίκη — ξέχωρα απ' τό Στάλιν — έμφανίζοντας τον έσωτό της σαν υπερασπιστή του σοσιαλισμού και των πρωτοποριών της εργατικής τάξης. Τώρα, πιά, αυτό δεν μπορεί νά ξαναγίνει!

Η Ούγγρική Επανάσταση του Οκτωβρη 1956, έγραψε τό μήνυμά της με τό αίμα χιλιάδων άπλών εργαζόμενων, ιδιαίτερα νέων. Τό μήνυμα αυτό είναι ότι, ή ταξική πάλη, σ' άλόκληρο τον κόσμο, δεν είναι σήμερα μία πάλη ανάμεσα στην Ανατολή και στη Δύση, ανάμεσα στους Εργατικούς και στους Συντηρητικούς ή ανάμεσα στους εργοδότες και στους ήγέτες των εργατικών συνδικάτων. Είναι ή πάλη της εργατικής τάξης για τη χειραφέτησή της. Είναι ή πάλη της εργατικής τάξης ενάντια σ' όλα τα γραφειοκρατικά καθεστώτα, θεσμους κι έθιμολογίες, που τόσο στην Ανατολή, όσο και στη Δύση, ανακόπτουν την πορεία της προς την ελευθερία.

Όποιο όνομα κι αν δώσουμε στη νέα κοινωνία, στην οποία προσέλ-
πομε — στην άταξική κοινωνία, στην οποία οι άνθρωποι είναι πραγματι-
κά ελεύθεροι — αναπτύξουν τέλεια και νά έπαιθύνουν όλες τις πτυχές
της ζωής τους — ή εγκαθίδρυση της θά έξαρτηθεί από δοκιμασμένους διακούς

πρωτοπόρους. Θά έξαρτηθεί από μία διαφορετική κι δόξα νέα στάση
άπέναντι στην ήγεσία, από εκείνη που επικρατεί σήμερα στις παραδο-
σιακές οργανώσεις της «άριστορας». Θά έξαρτηθεί από μία κατανόηση
του ότι ο στόχος της Επανάστασης δεν είναι απλώς μία άλλαγή στην
τυπική κυριότητα της ιδιοκτησίας, αλλά ή κατάργηση όλων των εδικών
στρωμάτων της κοινωνίας, που διαυθύνουν απ' έξω τις δραστηριότητες
των άλλων. Θά έξαρτηθεί, τέλος, απ' τό αν οι εργαζόμενοι θά ύλοποιήσουν
την ικανότητα τους νά διαυθύνουν την κοινωνία κι απ' την επιτακτική
ανάγκη που νιώθουν για νά τό κάνουν. Δίχως αυτό δεν μπορεί νά σημασι-
ωθεί καμιά πρόοδος στην έπλευση των γράντων προβλημάτων που αντι-
μετωπίζει ή ανθρωπότητα και που απ' αυτά δεν έχει μικρότερη σημασία
τό αν ξεμεράσει άδρια, ή τό αν κάποια στιγμή θά χαθείμε όλοι σ' ένα
κυρηνικό δολοκάτωμα.

Φημισμένοι διανοούμενοι έχουν γράψει σοφά βιβλία για τό παγκό-
σμια πρόβλημα, σ' έναν κόσμο όπου θά μπορούσε νά έξαλειφθεί ή ζωή
πάνω στη γη, απ' τις απορρίψεις και πράξεις άπειροέλαχιστων μεμονωμέ-
νων. Έξαιτίας της ιδιαίτερης θέσης τους μέσα στην κοινωνία, έλαχιστοι
απ' αυτούς τους διανοούμενους έχουν τολμήσει νά μιλήσουν και νά διακη-
ρύξουν ότι ή λύση αυτών των προβλημάτων συνεπάγεται μια βαθιά κοινο-
νική επανάσταση, στην οποία οι εργαζόμενοι, ή συντριπτική πλειοψηφία
της ανθρωπότητας, θά πάρουν στα χέρια τους την έξουσία και θά προχω-
ράσουν στην οίκοδόμηση μιας κοινωνίας, όπου θά είναι κύριοι της μοίρας
τους. Πρέπει νά τό κάνουν αυτό οι ίδιοι και δεν μπορούν ν' αναθέσουν
αυτό τό καθήκον σε κανένα! Η πραγματική ελευθερία έξαρτείται απ' τό
βαθύτό στον οποίο γίνεται κατανοητό και συνάμα έκτελείται αυτό τό έπα-
ναστατικό καθήκον.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

ΥΠΟΨΙΣΜΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

(Διοδόθηκε στο πλήθος που ήταν συγκεντρωμένοι γύρω απ' το Άγαλμα του Μπέρνι, στις 23 Οκτώβρη 1956).

«Έχουμε φτάσει σε μιάν ιστορική καμπή. Δέ θα μπορούσαμε να εκπληρώσουμε σωστά το καθήκον μας α' αυτή την επαναστατική κατάσταση, αν δε συσπειρωθόν, πεσπαρχημένα, γύρω μας, έλοι οι Ούγγροι εργαζόμενοι. Οι ήγέτες του Κόμματος και του Κράτους απέτυχαν ως τώρα να παρουσιάσουν ένα εφαρμόσιμο πρόγραμμα. Οι άνθρωποι που εθίζονταν γι' αυτό είναι έκλεινοι, που αντί να επεκτείνουν τη Σοσιαλιστική δημοκρατία, οργανώνονται πεισματικά με σκοπό ν' επαναφέρουν στην Ούγγαρία το καθεστώς τμήων των Στάλιν και Ράκοσι. Έμεις οι Ούγγροι συγγραφείς, έχουμε δικτυώσει αυτά τα αίτήματα του Ούγγρικού έθνους στα ακόλουθα σημεία:

1. Θέλουμε μια ανεξάρτητη έθνική πολιτική, που να βασίζεται στην άρχη του Σοσιάλισμού. Οι σχέσεις μας με όλες τις χώρες και πρωταρχικά με την ΕΣΣΔ και τις Λαϊκές Δημοκρατίες θά πρέπει να ρυθίζονται με βάση την άρχη της ισότητας. Θέλουμε μιάν αναθεώρηση των διακρατικών συνθηκών και των οικονομικών συμφωνιών, μέσα στο πλαίσιο της ισότητας των έθνικών δικαιωμάτων. (Αυτό αποτελείωσε μια έκδοσήν άπαιτούσά από άρχαία όργανον του Πέρς — που είχαν άνακαλυφτεί 18 μήνες νωρίτερα. Οι Ράκοσι τ' άποκαλούσαν «άρχαία έγγραφα. Α.Α.).

2. Πρέπει να περματιστεί ή πολιτική διακρίσεων ανάμεσα στις έθνικές μειονότητες, που διατηρείται τη φίλην άνάμεσα στους λαούς. Θέλουμε έλθειν ή ειλικρινή φίλη με τους συμμάχους μας — την ΕΣΣΔ και τις Λαϊκές Δημοκρατίες. Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο πάνω στη βάση των λατινιστικών άρχων.

3. Η οικονομική θέση της χώρας πρέπει ν' άποκατασταθεί. Δέ θα μπορούσαμε να ξεπεράσουμε αυτή την κρίση, αν έλοι οι εργατές, άγρότες και διακοσμένοι δέν μπορούσαν να παίξουν τον άνάλογο ρόλο τους στην πολιτική, κοινωνική και οικονομική διεύθυνση της χώρας.

4. Τα έργαστάσια πρέπει να διεθύνονται από εργατές και ειδικούς. Τό σημερινό έξουλειστικό σύστημα μισθών, ωρομίσθ, συνθηκών κοινωνικής άσφάλισης κλπ. πρέπει να μεταρρυθμιστεί. Τα συνδικάτα πρέπει να 'ναι οι πραγματικοί έκπαιστοι των συμφερόντων της Ούγγρικής εργατικής τάξης.

5. Η άγροτική μας πολιτική πρέπει να τεθεί σε νέα βάση. Πρέπει να δοθεί στους άγρότες τό δικαίωμα ν' άποκαρξούν έλεύθερα για την τόχη τους. Πρέπει να θεμελιωθούν πολιτικές και οικονομικές συνθήκες που να εδώνουν την έλεύθερη συμμετοχή στις συνεργατικές. Τό σημερινό σύστημα των Κρατικών προμήθειών και της φορολογίας, πρέπει ν' αντικατασταθεί σταδιακά μ' ένα σύστημα, που να έξασφαλίζει την έλεύθερη Σοσιαλιστική παραγωγή και άνατάλλαγή αγαθών.

6. Άν τα σημεία αυτά πρόκειται να όλοποιηθούν, θά πρέπει να όπάρουν άλλες στη βάση και την επάνδρωση της ήγαςής του Κόμματος και του Κράτους. Η κλίμα του Ράκοσι, που έπεδώνει την άπιστοσύνη της στην έξουσία, πρέπει να ξεστρεφιστεί άπ' την πολιτική μας ζωή. Ο Ίμρε Νάγκυ, ένας γνήσιος και γνήσιος Κομμουνιστής, που άπολαμβάνει την έμπιστοσύνη του Ούγγρικού λαού, να έλοι έκλεισι, που έχουν πολυμήρη συστηματικά για τό Σοσιαλιστική δημοκρατία τα τελευταία χρόνια, πρέπει να καταλάβουν τό πόστα που τους άρέζουν. Ταυτόχρονα, πρέπει να έκδοσει ένα ήλίρισμα ένδειγμα σ' όλες τις άναστασιατικές απόψεις και επιδιώξεις.

7. Η εξέλιξη της κατάστασης άπαιτεί την επέλιξη της πολιτικής έκπαισθησης των εργαζομένων σπρωμένων της Ούγγρικής κοινωνίας άπ' τό Λαϊκό Πατριωτικό Μέτωπο. Τό έλλογικό μας σύστημα πρέπει ν' άναποκρίνεται στις άπαιτήσεις της Σοσιαλιστικής δημοκρατίας. Οι άνθρωποι πρέπει να επέλιξουν πώς έκπαισθύνουν τους στο Κοινωνισμό, στο Σοβιετικό και σ' όλα τα άπόστομα βιομηχανικά όργανα, έλεύθερα και με μυστική ήηροπορία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΩΝ

*Ερ ν ο Γ κ έ ρ ε ι: Φυλακίστηκε στα 1919, μετά την πώση του καθεστώτος Κούν. Πολέμησε στην Ισπανία άπ' τό 1936 ως την κατάρρευση της Δημοκρατίας. Πήγε στη Μόσχα να άγει Ράκος πολιτική. Μετά

τόν Β' Παγκόσμιο Πόλεμο επέστρεψε στην Ούγγαρία κι ανέλαβε την ηγεσία του Κόμματος ως την άφιξη του φίλου του Ράκοσι.

Γιάννης Καντάρι: Γεννήθηκε στα 1910. Οι γονείς του ήταν αγροτικοί έργατες. Είχε μικρή μόρφωση κι έγινε κλειδαράς. Στα 19 του χρόνια προσχώρησε στο νεολαϊστικό κίνημα του παρόνομου ΚΚ. Έξέτισε αρκετές μικρές ποιητές φυλάκισης. Κάτω απ' το μεταπολεμικό Κομμουνιστικό καθεστώς, έγινε αξιωματικός της αστυνομίας. Από τότε η άνοδος του στην ιεραρχία υπήρξε γρήγορη. Μετά τη συγχώνευση του κομμουνιστικού και του σοσιαλιστικού κόμματος έγινε μέλος του Πολιτικού Γραφείου. 2 μήνες αργότερα, έγινε Υπουργός Εσωτερικών. Στά μέσα, όμως, του 1950 καθαιρέθηκε. 9 μήνες αργότερα, επανεκλέχθηκε στην Κεντρική Επιτροπή και στο Πολιτικό Γραφείο. Λίγο μετά απ' αυτό «εξαφανίστηκε».

Μπέλα Κούσι: Πιάστηκε αιχμάλωτος πολέμου στη Ρωσία, στη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Απελευθερώθηκε απ' τους Μπολσεβίκους και πήρε μέρος στην Επανάσταση. Συγγραφέας των έργων «Η Β' Διεθνής σε Διάλυση», «Ο Μαρξισμός θνήσκει στη Σοσιαλδημοκρατία», «6 Λένιν για το Διεθνές Έργατικό Κόμμα», (εκδόθηκαν στ' Αγγλικά απ' τόν έκδοτικό οίκο MODERN BOOKS LTD).

Πάλλ Μάλατσερι: Αξιωματικός του ταχτικού στρατού στα χρόνια του μεσοπολέμου. Στα Β' Παγκόσμιο Πόλεμο υπήρξε ένας απ' τους πιο έμπιστους προσωπικούς φρουρούς του Χέρτ, ως το 1943, όπου στάλθηκε στο Ρωσικό μέτωπο. Πιάστηκε αιχμάλωτος και λίγο μετά προσχώρησε σε μια ταξιαρχία παρτιζάνων, που οργανώθηκαν απ' τους Ρώσους. Μετά από μια εξαμήνη εκπαίδευση έγινε διοικητής μιας ομάδας παρτιζάνων. Στα 1944 έπεσε μ' αλυσίδες στη Β. Ούγγαρία και πολέμησε τους Ναζί ως την άφιξη των Ρωσικών στρατευμάτων. Μπήκε ξανά στον Ούγγρικό στρατό στα 1945 με το βαθμό του ταγματάρχη και στη συνέχεια έγινε μέλος του ΚΚ. Όταν ανακηρύχθηκε η Δημοκρατία, στα 1946, ο Μάλατσερι έγινε σημαιοφύλακας του Προέδρου της, Ζόλταν Τελντι. Ο Τελντι συνελήφθηκε στα 1948 κι ο Μάλατσερι ξαναμπήκε στον ταχτικό στρατό. Στα 1951 προήχθηκε σε συνταγματάρχη μεραρχίας. Ανάλαβε επίσης, την εκπαίδευση των ελλείπων στη σχολή της Τάτα. Στα 1952, μετατέθηκε στο Υπουργείο Αμύνης και στα τέλη του χρόνου ανέλαβε τη θέση του Διοικητή των Ταξιαρχιών Έργασιών.

Γιόρτζ Νάγκυ: Γεννήθηκε στα 1896, από αγρότες. Καλδινιστής γονιός. Είχε μια στοιχειώδη εκπαίδευση, αλλά έγινε καθηγητής τόσο στο Ρουσιόφ όσο και στη Βουδαπέστη, καθώς επίσης και μέλος της Ούγγρικης Ακαδημίας. Στα 1915 κατατάχθηκε στο στρατό. Αργότερα, πιάστηκε αιχμάλωτος απ' τους Ρώσους.

Έζησε την Επανάσταση και στα 1918 έγινε μέλος του Ρωσικού ΚΚ. Επέστρεψε στην Ούγγαρία στα 1921 και δούλεψε παράνομα έναντι στο καθεστώς του Χέρτ. Συνελήφθηκε στα 1927 αλλά ένα χρόνο αργότερα δραπέτευσε στην Αυστρία. Γύρισε πίσω στη Ρωσία, στα 1930, κι έγινε Ρώσος πολίτης. Επιστρέφοντας στην Ούγγαρία, στα 1944, έγινε βρετανό μέλος του «νέου» καθεστώτος.

Λάζλο Ράκι: Γεννήθηκε στα 1909 στην Τρανσυλβανία. Ο πατέρας του ήταν μπαλωμάτης. Προσχώρησε στο ΚΚ όταν ήταν φοιτητής στο Πανεπιστήμιο της Βουδαπέστης. Σε ηλικία 23 χρόνων φυλακίστηκε για τη συμμετοχή του σε μια «Κομμουνιστική συνεισφορά» στο Πανεπιστήμιο. Αφέθηκε ελεύθερος κι εργάστηκε για λίγο καιρό σε χειρωνακτική εργασία. Πολέμησε με τη Διεθνή Ταξιαρχία στην Ισπανία, και τραυματίστηκε σοβαρά στα 1937. Στα τέλη του Ισπανικού Εμφυλίου Πολέμου προσπάθησε να επιστρέψει στην Ούγγαρία, μέσω Γαλλίας, αλλά τέθηκε εκει υπό περιορισμό. Δραπέτευσε απ' τη Γαλλία, στα 1941, προσπάθησε να μπει στην Ούγγαρία, αλλά συνελήφθηκε και φυλακίστηκε. Όταν αφέθηκε ελεύθερος έγινε γραμματέας του παρόνομου τομέα του ΚΚ στη Βουδαπέστη. Πιάστηκε απ' τους Γερμανούς, στα 1944, και καταδικάστηκε σε θάνατο. Η ποινή δεν εκτελέστηκε, αλλά μεταφέρθηκε στη διαβόητη φυλακή της Σοπρονκέντα κι αργότερα σε στρατόπεδο συγκέντρωσης στη Γερμανία.

Μετά την επιστροφή του στην Ούγγαρία, στο τέλος του πολέμου, διορίστηκε Υπουργός Εσωτερικών κι έγινε γρήγορα σφοδρό και μισητός για την ανέλεστη βία του. Συνελήφθηκε, το Μάη του 1949, με δικαγή των «συντρόφων» του. Η δίκη του άρχισε στις 16 Σεπτεμβρίου 1949. Η βασική κατηγορία ήταν ότι άσκησε κατασκοπεία για λογαριασμό της μυστικής αστυνομίας του Τίτο. Αλλά κατηγορήθηκε, επίσης, για κατασκοπεία υπέρ του Αμερικάνικου FBI και της Ρωσσίας, για «άπομπρα άνατροπής της δημοκρατικής τάξης της Ούγγαρίας», για εγκλήματα πολέμου, συνεισφορά, ανατρεπτικές ενέργειες κι ένα σωρό άλλες κατηγορίες. Κηρύχθηκε ένοχος κι απαγχονίστηκε.

Ματθίας Ράκοσι: Γεννήθηκε στα 1892. Ο πατέρας του ήταν έμπορος πουλερικών. Όταν ήταν νέος αποφάσισε να σταδιοδρομήσει στην Αδελφουγεννητική Προδοτική Έκκλησία. Πήγε στο Λονδίνο για να τελειοποιήσει τ' Αγγλικά του κι εργάστηκε σαν υπάλληλος σε Τράπεζα. Γυρνώντας στην Ούγγαρία, λίγο πριν το ξέσπασμα του Α' Παγκόσμιου Πολέμου, πήγε στο Στρατό, στάλθηκε στο Ρωσικό μέτωπο και πιάστηκε αιχμάλωτος. Σάν αιχμάλωτος πολέμου έγινε φλεγμαρός υποστηρίκτης των Μπολσεβίκων. Λέγεται ότι συνάντησε το Λένιν, στα 1918, κι ότι έγιναν φίλοι. Επέστρεψε στην Ούγγαρία, στα 1918 και συνεργάστηκε με το Μπέλα Κούν. Όταν κατέρρευσε η Κυβέρνηση του Κούν, κατέφυγε στην Αυστρία, όπου εργάστηκε για την Κομιντέρν.

Στά 1921, επέστρεψε στην Ούγγαρία για ν' αναδιοργανώσει το ΚΚ. Συνελήφθηκε σύντομα γι' αυτό απ' την αστυνομία του Χέρτου και καταδικάστηκε σε θάνατο. Αυτό προκάλεσε σάλο σ' όρισμένους κύκλους της Δόσης και σάν αποτέλεσμα ή ποιηή του περισρίστηκε σε 8 χρόνια φυλάκιση. Αφέθηκε ελεύθερος στά 1985, αλλά συνελήφθηκε ξανά άργότερα και δικάστηκε γιά τή συμμετοχή του στην επανάσταση τού 1919. Στη δίκη του κέρτισε ένα παγκόσμιο κύρος γιά τό θάρρος και τό λένγειν του. Αύτός κι ή δικηγόρος του — ή Ρουθερ Βέμπερ — χρησιμοποιήσαν τό έδωλο τοῦ κατηγορουμένου μέ μεγάλη δεξιότητα, γιά νά κατηγορήσουν τό καθεστώς τοῦ Χέρτου. Κάνοντας αὐτό, έδειξαν ένα θάρρος πού υπάνια εμφανίζεται σε φασιστικές χώρες. Αυτό ήταν ιδιαίτερα αξιοσημείωτο γιά τό Ράκοζι, πού είχε κλέψει παράσαι περισσότερα από 10 χρόνια σε μερικές απ' τίς χειρότερες φυλακές τής Ούγγαρίας. Καταδικάστηκε σε ισόβια.

Μετά την υπογραφή του συμφώνου Χίτλερ - Στάλιν, τό καθεστώς τοῦ Χέρτου συμφώνησε νά στείλει τό Ράκοζι (και τό Ζόλταν Βάς) στη Ρωσία, ανταλλάσσοντας τον μέ μερικές σημαίες πού είχαν πάρει στά χέρια των Ρώσων στά 1849. Ο Ράκοζι έγινε στενός φίλος τοῦ Στάλιν, πράγμα πού βοήθησε πολύ τή «έξοδο» του στην Κομμουνική Δεραρχία.

Στή διάρκεια τοῦ Β' Παγκόσμιου Πόλεμου, ό Ράκοζι όργάνωσε τήν κατήχηση των Ούγγρων αζημιωμένων πολέμου κι ήταν υπεύθυνος γιά τή Ρωσική ραδιοφωνική προπαγάνδα πρὸς τήν Ούγγαρία. Όταν, μετά τόν πόλεμο, επέστρεψε στην Ούγγαρία, μέ τή Μογγολική καταγωγής γυναίκα του, ήταν πιά γνήσιος Ρώσος. Στην Ούγγαρία, έγινε ένας απ' τούς πιο άμειλιτους κύκλους τής Ιστορίας. Μιμήθηκε τίς μυθοπλαστικές μεθόδους τοῦ Στάλιν, και άγκυρώσαν πάντα σάν «ό πατέρας και μέγας» κύριός μας, ή καλύτερος Ούγγρος μαθητής τοῦ Στάλιν». Στίς 11 Αδγούστου 1963, τό άρχηγείν τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, στη Βουδαπέστη, άνακοίνωσε ότι ή Ράκοζι είχε παθάνει πρόσφατα στη Ρωσία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ'

1 Γενάρη 1957

Σ' ένα Πρωτοχρονιάτικο μήνιμα, ό Μάκλος Σαχότσκ, πρόεδρος τοῦ πρόσφατα «αναδιοργανωμένου» Έθνικοῦ Συμβουλίου των Έλευθέρων Συνδικάτων, έπεσόνει έκκληση στους άνθρακωρύχους: «Ανθρακωρύχοι, σάς έκτασουμε νά μής δώσατε περισσότερο κάρβουνο!» Οι άνθρακωρύχοι «τόύς» έφωσαν περισσότερο κάρβουνο — περισσότερο κάρβουνο άρτημένο στά πηγάδια!

3 Γενάρη 1957

Οι άνθρακωρύχοι τής Ταταρπάνια (ή παραγωγή μετά τή δεύτερη Ρωσική έπένδυση μεσώθηκε στό Βο)ο τοῦ κανονικοῦ) καταβαίνουν ξανά σέ άπαργία, αὐτή

τή φορά διακηρυττόμενοι γιά τή σύλληψη 12 συνδικάφων τους. Η Νεφεζμπαντα άνακοίνωνει ότι «μεγάλες ποσότητες θύλων και πυρομαχικών δρέφθηκαν κρυμμένες κοντά στην είσοδο μιας ορυχείας, στην πόλη Βαρσολάτ, όπου άπτεχαν ορυχεία».

4 Γενάρη 1957

Ένα στρατιωτικό καταστέλει σε θάνατο έναν 25χρονο έργατη μεταφορών γιά παρανομία κατοχή θύλων στίς 30 'Οκτώβρη 1956 — δηλαδή, πρὸς κείν άπόφύξ ή Κυβέρνηση Καντόρ!

5 Γενάρη 1957

Μετά από μία επίσκεψη στη Βουδαπέστη ή Νικήτας Χρυστοφός δηλώνει: «Στήν Ούγγαρία, έλα, τώρα, είναι έπείγει».

6 Γενάρη 1957

Ο Καντό έκθέτει άνακοίνωση γιά τή «ιστορικότερα κήρυκται» τής Κυβέρνησης: «Τά Ρωσικά στρατεύματα θα παραμείνουν, πρὸς τό παρόν, στην Ούγγαρία, προκειμένου ν' άποκρυσουν έξόκληση τήν ιμπεριαλιστική άπίθεση... Τό ζήτημα τής άποχώρησής τους θ' άποτελέσει θέμα διαπραγματεύσεων άμεσα στην ΕΣΣΔ και τήν Ούγγαρία». Η άνακοίνωση χαιρέτίζει τό θεσμό των Έργατικών Συμβουλίων στην «μια άπ' τίς μεγαλύτερες έπιστώσεις τοῦ καθεστώτος», αλλά, σέ μέλλον, ή λειτουργία τους θ' έλλείξει έλλειψής. Θα έκκατελείξουν τήν «άσπτερη συμμόρφωση των εργατών στις κυβερνητικές άποφάσεις». Έπίσης τοῦ άρχειν έμπεδισμοί, μέ πολλούς απ' τούς συντάκτες τούς κρατούμενους και μέ μερικούς νά πιστεύεται ότι είχαν κλέψει έκτελεστεί, τά μέλη των Έργατικών Συμβουλίων άρχίζουν, τώρα, νά παραπονοποιαί.

8 Γενάρη 1957

Τό Κεντρικό Έργατικό Συμβούλιο τής Τσίεπλ παρακαταίει και κάνει τήν άπόλυτη δήλωση: «Τά τμημένα γεγονότα τής Έκπαιδευσης τοῦ Ούγγρικου λαοῦ, στίς 23 'Οκτώβρη, ήταν έκάνια πού δόθηκαν στη δημοσιότητα μας, έτσι ώστε νά μπορούμε νά οικειοποιησμε μιάν ανεξάρτητη, ελεύθερη και δημοκρατική Ούγγαρία και νά βάλουμε τό θεμέλιο γιά έναν τρόπο ζωής άπαιλλαγμένο απ' τό φόβο».

«Τά γεγονότα, έπως, πού μεσολάβησαν στό μεταξύ, μας έμπόδισαν νά έκπληρώσουμε τήν άποστολή μας. Δέν θα μπορούμε νά πετύχουμε κανέναν άλλο ρόλο, εντός απ' τό νά έκτελοῦμε τίς διαταγές τής Κυβέρνησης. Δέν μπορούμε νά έκτελοῦμε διαταγές πού έρχονται σέ αντίθεση μέ τήν έντολή πού μας δόθηκε. Δέν μπορούμε νά καθόμαστε παθητικά, όταν μέλη των Έργατικών Συμβουλίων συλλαμβάνονται και δικάζονται κι όταν έξόκληρο τό έργο των Έργατικών Συμβουλίων χάρακτρίζεται άνταγωνιστικώς. Γι' αυτός τούς λόγους κι ανεξάρτητα απ' τήν προσωπική μας μόρση, άποφασίσουμε όμύφωνα νά παρατηρήσμε».

«Η άπόφασή μας δέν σημαίνει ότι προσπαθούμε ν' άλλάξαοῦμε απ' τήν έντολή. Η γνώμη μας είναι ότι ή συνέχιση τής διαρκούς μας θά βοηθήσει στην έκπαίδευση των συντρόφων μας. Έπιτρέψουμε, επομένως, τήν έντολή μας στους άρχηγείς».

9 Γενάρη 1957

«Ανακοίνω» στη δημοκρατία, απεργίας και διαδηλώσεις αργούν δια τα μέλη της χώρας.

10 Γενάρη 1957

Εργάτες ασφαλένουν στην Τσιπάλ ενάντια στην τοποθέτηση ενός Κυβερνητικού Ίκτιοππου κι ενός έσοδου από μηχανουργικά εργοστάσια. Η Πολιτοφυλακή, ανισχυμένη με Ρωσικά στρατεύματα, καλείται σε βοήθεια. Οι εργάτες διακρίνονται μετά από πρόωγες συγκρούσεις. Η κατάσταση στην Τσιπάλ είναι τόσο σοβαρή, ώστε η Κυβέρνηση εκδίδει διαταγές που απαγορεύουν την επίσημη δημοσιογράφηση στο νησί.

11 Γενάρη 1957

Επίσημη ανακοίνωση αναφέρει ότι ένα άτομο σκοτώθηκε κι 6 τραυματίστηκαν σε «παραχά», στα μηχανουργικά εργοστάσια της Τσιπάλ.

13 Γενάρη 1957

Επίσημη ραδιοφωνική ανακοίνωση αναφέρει ότι, εξαιτίας της συνεχίζουσας «ανταπονομαστικής» δραστηριότητας στη Βιομηχανία, θα δοθεί από Επτακτα στρατιωτική πρόσβαση εξουσία να επιβάλλουν τη θανατική ποινή σχεδόν για κάθε πράξη, που στρέφεται ενάντια στην Κυβέρνηση Καντάρ. Πέρα απ' την επιβολή της θανατικής ποινής ο' όποιονδήποτε προτρέψει ο' απεργία, το νέο διάταγμα χαρακτηρίζει πάλι παράνομο για τους εργάτες ακόμη και το να συζητούν για πιθανή απεργιακή δράση.

15 Γενάρη 1957

Το Καντάρ Σύμβολο των Ούγγρων Έργατων κυκλοφόρησε ένα μηνιόστο, που απανθάνεται ο' όλους τους εργάτες. Αυτό αναφέρει ότι ένα μέσο πρέπει παρθε να γίνει ενάντια στην τρομοκρατία των Ρώσων κυριόρων, που δημοσιεύονται απ' τους Ούγγρους μπράδους τους — άγνους μέχρι τέλους. Είναι ζήτημα «ζωής και θανάτου», προσθέτει η ανακοίνωση. «Εξαιτίας, όμως, της τρομοκρατίας και της θανατικής ποινής που επιβάλλεται ακόμη και για τη διανομή προκηρύξεων, το Σύμβολο παρασέρνει τους εργάτες να διαβάζουν, στήμα με στήμα, όλα τα νέα, που άφρονος το παρόνομο κίνημα. Το συμπέρασμα κι η παθητική αντίσταση αποτελούν την ημερήσια διαταγή. Οι απεργίες κι η απειράνωση της εργασίας συνιστούνται». (Τάιμς).

17 Γενάρη 1957

Διαλύεται με διάταγμα η Ένωση Συγγραφέων.

19 Γενάρη 1957

Διαλύεται με διάταγμα η Ένωση Δημοσιογράφων.

Ο Γιάνος Σζάμπο, ο ηγέμενος των εργάτες, που έπαιξε σημαντικό ρόλο στις μάχες της πλατείας Σζίνια, φυλακίζεται.

22 Γενάρη 1957

«Το κομμά των αδικημάτων συλλήψαν συνεχίζεται. Έχονται τόσες μέρες των «Βαναστατικών» Συμβολίων βρίσκονται στη φυλακή. Στη διάρκεια της τελεοντικής θορόντας ένας άρτιος δικαστής παρατήρησε ο' ένδειξη διαμαρτυρίας γι' αυτό που αποκάλεσαν γάρος αότης της δικαιοσύνης». (Τάιμς).

25 Γενάρη 1957

Ανακοίνωση του Έκτακτου Έσωτερικών (απ' το Ραδιοφωνικό Σταθμό Βουδαπέστης) ότι οι συγγραφείς Γκυόλμα Χάο, Ντορόθι Βάργκα, Τζιμπό Τέρντορ, Ζόλταν Ρότ και Πάλ Λατάι, συνελήφθησαν και καταδικάστηκαν για συμμετοχή σε «ανταπονομαστικές» δραστηριότητες.

27 Γενάρη 1957

Η αστυνομία ανακοινώνει ότι άλλα 35 άτομα συνελήφθησαν σήμερα στη Βουδαπέστη. Ο Έκτακτος Δημόσιος Τάξας, Μαρζόβ, δηλώνει ότι «η εξέλιξη» οργανώθηκε απ' το διεθνές ημερολόγιο».

29 Γενάρη 1957

Σε μια βραδιά προς τα «συνδικάτα», ο Καντάρ λέει ότι «ποτέ δε βασίστηκε στο να «κάνει η Κυβέρνηση του δημοκρατίας στον Ούγγρο λαό».

Ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Βουδαπέστης ανακοινώνει ότι η Κυβέρνηση έχει «κασταίσει» τη δραστηριότητα του Έργατικού Συμβολίου των Συμβολοματών.

3 Φεβρουάριου 1957

Ο Μαρζόβ απανταφύει τις απειλές που έκανε στα τέλη του Δεκεμβρίου: η Κυβέρνηση «θα δημοσιεύσει ένα κλίμα τρέμου για τους άγρους του λαού».

5 Φεβρουάριου 1957

Συζητήσεις ανάμεσα στους ηγέτες των κατηγορούμενων, στον Έκτακτο Δημόσιο Τάξας (Μαρζόβ) και τον Έκτακτο Έσωτερικών (Μόνιχ). Παίρνεται απόφαση να καθιερωθούν μέτρα που αποβλέπουν στην «αποκατάσταση της παιδείας και της δημόσιας τάξης». Η άμνηστια που υποσχέθηκε ο Καντάρ, στις 4 Νοέμβρη, για όλους τους «ανταπονομαστές» που θα κατέθεταν τα όπλα, ανακαλείται. (Πολλοί άγριο μόνο άνθρωποι είχαν δεχτεί. Πλήρωσαν την απόληξή τους με τη ζωή τους).

13 Φεβρουάριου 1957

Οι έφημοι/δες τιμούν τη 12η επέτειο της αλυσίδας των Ρωσικών στρατευμάτων στην Ούγγαρια.

18 Φεβρουάριου 1957

Επιληρώνονται για υπόθεση του Καντάρ, που είχε δοθεί στις 17 Νοέμβρη, όταν συναντήθηκε με τους αντιπροσώπους των εργάτων. Πρόκειται να δημοσιευθεί μια «εργατική πολιτοφυλακή»... με σκοπό «τη διατήρηση της παιδείας ανάμεσα στους εργάτες».

21 Φεβρουάριου 1957

Καταδικάζονται σε 14 χρόνια φυλάκιση, από ένα στρατιωτικό στο Μίσκολκ, 5 Μπέλα Μπάρτα, με την κατηγορία «της οργανώσεως διαδηλώσεων στις 10 Δεκεμβρίου, που είχαν σαν αποτέλεσμα να σκοτωθούν και να πληγωθούν πολλοί άνθρωποι». (Απ' την αστυνομία του Καντάρ!).

21 - 23 Φεβρουάριου 1957

Βίαιες συγκρούσεις ανάμεσα στους εργάτες και την αστυνομία, που έσπασαν μετά την επανάσταση των κόκκινων άστρων πάνω από τα εργοστάσια της Βουδαπέστης.

26 Φεβρουάριος 1957

Ἀρχίζει ἡ 3-ήμερη σύσκεψη τῆς «Προσωρινῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς» τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος. Σέ ἓνα μακροσκελές ψήφισμα, ποῦ ἐξήγαγε τό πρῶτο πρῶτο ἀποφασίζεται μέ τό πῶς τό συνδικάτο πρέπει νά «ἀποηρωτευθεῖ» τοῦς ἔργατο. ἀναφέρεται: «Ἀπορρίπτουμε σάν ἀντιδραστικό τό αἷμα διότι τό συνδικάτο πρέπει νά ἔχει ἀνεξαρτησία, τόσο ἀπ' τό Κόμμα ὡς καί ἀπ' τήν Ἐργατοκρατική Κυβέρνηση καί τό αἷμα διότι τοῦ δικαίωματος τῆς ἀποργίας, ποῦ δρᾷται σέ ἀνισχέτη ἀντίθεση μέ τό Ἐργατικό Κράτος».

5 Μάρτιος 1957

Ὁ Γκεώργιος Παλλάς, Ἰπουργός Πολιτισμοῦ, διακηρύσσει: διότι ν' ἀπελευθερωθῶν οἱ δικαιοσύνη ἀπό τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἐπιρροῆς εἶναι ἀπαραίτητη μιά συστηματική ἰδεολογική προπαγάνδα».

5 Μάρτιος 1957

Ἐκδόεται στή Βουδαπέστη μιά νέα ὁδομαζιάτικη λογοτεχνική ἐφημερίδα ἡ «Μαχιαρζέτσε» γιά ν' ἀντικαταστήσει τήν «Προνόμι Οὐζάτσε» (λογοτεχνική ἀπιδείκξη τῆς διπλωμάτης Ἑνίσερ Σαγγραφόν). Ἡ τελευταία ἀναγγέλλει τή δημιουργία μιᾶς νέας λογοτεχνικῆς λέσχης, τῆς Τάνξιε, στή θέση τοῦ Κόλλοσ Πατέφι.

17 Μάρτιος 1957

Ἀναγγέλλεται ἡ ἔκδοση μιᾶς ὁργάνωσης Κομμουνιστικῆς Νεολαίας.

20 Μάρτιος 1957

Τό Ἰπουργεῖο Ἑσωτερικῶν ἐκδίδει διαταγή: ὅλα τὰ πρόσωπα, ποῦ εἶναι ἀπικείμενα γιά τὸ Κράτος ἢ τή δημόσια ἀσφάλεια ὑπόκεινται σέ «πειθαρχημένη διαδίκαιη», σέ μέρη ποῦ καθορίζονται ἀπ' τῆς ἀρχῆς.

23 Μάρτιος 1957

Ὁ Ἰπουργός Δημόσιας Τάξεως Μαρζάν ἀναφέρει σέ μιά συγκέντρωση στήν Τσιπάλ διότι τὰ Ρωσικά στρατεύματα θά παραμείνουν στήν Οὐγγαρία ὡς ἀπαιτοῦν τήν παρουσία τους τὰ συμφέροντα τῶν ἔργατῶν.

27 Μάρτιος 1957

Σέ μιά συνέλευση τύπου, ὁ Μαρζάν διακηρύσσει διότι «παρόλο ποῦ ἡττήθηκαν τὰ ἀντεπαναστατικά στοιχεία... ἀπομένει ἀκόμα νά ἐκμηδυνιστοῦν μαρξικοί παραχρᾶς».

8 Ἀπριλίου 1957

Σέ μιά δίκη στή Βουδαπέστη καταδικάζονται 8 ἀπ' τοῦς κατηγορούμενους. Ὁ Γιόζεφ Γκάλι, θεατρικός συγγραφεὺς καί ὁ Ρουόλα Ὀμπερρόφσκι, δημοσιογράφος, ποῦ κατηγοροῦνται γιά τήν ἐκδοση ἑνὸς παρῆνευμα περιοδικοῦ καί γιά «ἀποβλήση», καταδικάζονται σέ 1 καί 3 χρόνια φυλάκιση ἀντίστοιχα. (Ἀλλε δότω παρακάτω: 20, 25 Ἰούνη καί 4 Ἰουλίου).

17 Ἀπριλίου 1957

Ὁ Ραδιοφωνικός Σταθμός Βουδαπέστης ἀναγγέλλει: διότι ὁ ἀντιπανεπιστήμιος Μιχλός Ὀλαχ, 21 χρονῶν, ἐκτελέστηκε σὺν Μπαράνι γιατί «κάνει ὅσον ἔστιν ἀξιωματικό τοῦ Οὐγγρικοῦ Στρατοῦ».

20 Ἀπριλίου 1957

Τό Ἰπουργεῖο Ἑσωτερικῶν δίδει μιά ἀνακοίνωση διότι ὁ συγγραφεὺς Τυμπό

Νέβρι συλλέχθη καί κατηγορήθηκε γιά «συμπαριστὰ ἐπιδόμια γιά τήν ἀσφάλεια τοῦ Κράτους».

29 Ἀπριλίου 1957

Ἀναγγέλλεται διότι ὁ Ἰπουργός Δημόσιας Τάξεως Μαρζάν, ἐκτέλεσε Πρῶτος Γραμματέας τοῦ «Σοσιαλιστικοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος» περιοχῆς Βουδαπέστης.

1 Μαΐου 1957

Σέ μιά ἐκδήλωση, τήν Πρωτομαγιά, ὁ Μαρζάν πλέκει τὸ ἔργο τοῦ Καντάρε γιά τὸ διότι «ἐκπαιδεύει τῆς συνέθειας, ποῦ ἔκριναν δυνατὴ τήν ἀσφάλεια τοῦ Κόμματος καί τῆς σοσιαλιστικῆς Οὐγγαρίας».

3 Μαΐου 1957

Ἡ συνδικαλιστική ἐφημερίδα Νατακαράν ἀνακοινώνει τὴ σύλληψη μιᾶς «ἀντεπαναστατικῆς συμμορίας». 9 ἔργατῶν στήν περίοριον Νότκραν. Κατηγοροῦνται: διότι ἐμπόδιζαν τήν εἰσὸδα τῶν Ρωσικῶν τάνκς στή διοργανωτική πόλη Σολγκαρζέδν.

10 - 11 Μαΐου 1957

Τὸ ἔθνος τῆς Ἑνίσερ Ἀντιπροσωπείας. Ὁ Καντάρε λέει: «Τὸ καθῆκον τῶν ἡγετῶν δὲν εἶναι νά ἀπορρίψουν τῆς ἐπιθῆρας τῶν μαζῶν... τὸ καθῆκον τῶν ἡγετῶν εἶναι νά ὁλοκληρῶν τῆς ἀπαιτήσεις τῶν μαζῶν... Στὸ πρόσφατο παρελθόν, ἀντιματωπώσαμε τὴ φαινόμενα ὁρισμένων κατηγοριῶν ἔργατῶν ποῦ ἔπρεπε ἀνέναντι στὰ συμφέροντά τους... Ἄν οἱ ἐπιθῆρας τῶν μαζῶν σέ συμπίπτουν μέ τήν πρόοδο, τότε θά πρέπει νά τῆς κατεβῶνουμε σέ μιὰν ἄλλη κατεύθυνση».

20 Ἰουνίου 1957

Ἀναγγέλλεται διότι ὁ Γιόζεφ Γκάλι καί Ρουόλα Ὀμπερρόφσκι καταδικάζονται σὺν τῶν σέ θάνατο. Ἀλλε ποινὴς φυλάκισης κατηγοροῦνται στήν Πίλ Πίλη συλλέγονται.

25 Ἰουνίου 1957

Ἐπίσημη ἀνακοίνωση ἀναγγέλλει τὴν ἀπανεκδόμηση τῶν Γκάλι καί Ὀμπερρόφσκι. Στὸ μεταξύ, οἱ θανατικές ποινὴς ἀνατίθενται.

27 Ἰουνίου 1957

Ἀρχίζει στή Βουδαπέστη τὸ ἔθνος Συνέδριον τοῦ «Σοσιαλιστικοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος». Ὁ Καντάρε ἐκτελεῖ τὴ γενική καπὸστωση — συνδέει τὸ Κόμμα μέ τὸ Ράκοσι σάν «ἐνισχυτὸς προδότης».

29 Ἰουνίου 1957

Τὸ ἔθνος Συνέδριον τερματίζεται. Ἐνα ψήφισμα, ποῦ κατέληξε τὴν ἐκτελεστική ἀπόφαση τοῦ «Οὐκτώριου - Νοεμβρίου 1956», ἀπορρίπτεται πῶς ἡ τελευταία δὲν ἔχει ἀδύναμη ἡττηθεῖ: «Ἐκείνοι ποῦ ἔχουν διαρκεῖ ἐν ἑλπίσιν καί συνεχίζουν νά ἀπονομιάζουν τὸ λαὸν καθῆκον, θά τιμωρηθοῦν πύστωρα». Πέφτει τὸ ἔθνος στὴν ἀδελφική βοήθεια τῆς Σοβιετικῆς Ἑνίσερ.

4 Ἰουλίου 1957

Ἀνακοινώται: ἀπ' τὸ Ἀνώτατο Δικαστήριον τῆς Βουδαπέστης ἡ θανατική κατὰ τῆς τῶν Γκάλι καί Ὀμπερρόφσκι. Καταδικάζονται ἀντίστοιχα σέ 15 χρόνια φυλάκιση ἀντίστοιχα.

9 'Ιούλιος 1957

Η Ναζιζαπαντοδύξ ανακηρύσσει ότι θαμνηθήκε άσφακία νά κληθεί ή άστυνομία προκειμένου νά τερματιστεί μετά άπέργία τών αικοδόμων, πού άρχισα στίς 5 'Ιούνη, στό Σάφραστν - Πήτα, μέ αίτημα μετά μεταβολική αλτήρη.

25 'Ιούλιος 1957

Σά μετά ήμερία πού, ή 'Γκυροδξ 'Εβωτερικόν Μαροξάν ήλπι ότι τίς τελευταίεσ όδομάδεσ πραγματοποιήθηκαν άκαταντάδεσ συλλήψεϊσ... έπίσης ότι ή έδοτική 'Ενώση συμμόνησε μετά τήν Ούγγρικη αίτηση νά παράσχει έξέδρα-στος στήν ΕΣΣΑ ΕΡάκοξ.

7 Αύγουστος 1957

'Αναγγέλλεται ότι πρόκειται νά άκατασθόν 7 έργατα, πού καταγορήθηκαν γιά άκαταναστατικές δραστηριότητες· στό άνθρακωρυχείο της Ταταμπάνου, όπου σπυλίζονται οι άπέργιεσ καί ή άκαταραχή.

20 Αύγουστος 1957

'Εκκαθάριση διακρίλων στό Μίσκοξ. Η Ναπακαράτ δημοσιεύει μετά ήμερία πού Σάντορ Γκάσπερ, Γραμματέα του 'Συμβουλίου τών 'Ελαθέρων Συνδικάτων, στή διάρκεια της όποιεσ 'Ιππ: 'Η άδικαιολόγητη άπουσία, ή μή έγκαιρη προσέλευση καί ή άδικαιολόγητη πρόωγη άναχώρησή άπ' τήν έργασια, έχουν αλτήθει στό έργοστίον, στή διάρκεια τών τελευταίων μηνών.

1 Σεπτεμβρίου 1957

'Εκδίδεται στή Βουδαπέστη ή τρίτωσ τήμωσ πού έπίσημωσ Α α ο κ α θ Η ι δ λ (ο υ Αφύ άναφέρει ότι ή συνολική άρρώδεσ τών 'συντρίβων' πού σκατώθηκαν στή διάρκεια της άπανάστασεσ άναγγέλουν σά 201 (166 μετά της ΑΥΟ, 26 κομμάτια σπείλχη — συμπεριλαμβανομένων καί άνθράκων πού βρέθηκαν γιά τήν ΑΥΟ — καί 9 πολιτεσ). Στή γιορτή τών Μεταλλωρύχων, στήν Ταταμπάνου, ή Κέντρά παραδέχεται ότι ή 'επίθεση πού 'Οκτώβριον' άπικρατεί άκόμα άνάμεσα ατούσ μεταλλωρύχουσ.

17 Σεπτεμβρίου 1957

Η Ναζιζαπαντοδύξ κατηγορεί τούσ διακριντέσ έργασιασίων πού ρίχνουν στήν κώληρησ τήσ όβελγη γιά τήν αλτήρη ήλκήρη τών νορμών καί τή μείωση τών ήμερομίσθων, άνοί ανά έργατα ότι τέτοια άντιδημοκρατίεσ άποφάσεσ παίρνονται γιά χάρη τών συμπαρόντων τών έργατων.

21-23 Σεπτεμβρίου 1957

'Ο Μαροξάν ήλπίεσ λόγουσ σά διάφορα μέρη της Βουδαπέστεσ, συμπεριλαμβανομένων καί τού Τεχνικού Πανεπιστήμιου, «Αν γίουν άποκαθάρσεσ διαδηλώσεϊσ στίς 26 'Οκτώβριον, άκείνω πού ή πέρωσ μέρος ήδ τιμηρήθεσ άμελίκτων». Σά νά ήθελε νά όόσει ήρασησ σ' αούδ, προσέπει ότι 1200 άνθρώπων συλλήψονται τών 'Ιούλιον.

29 Σεπτεμβρίου 1957

Στό Κόχκαρετ ή άνακλήρωτέσ Προεδρογός 'Ανταλ 'Απρω άναγγέλει ότι τά άναπομεινάντα 'Εργατικά Συμβούλια πρόκειται ν' άντικαταστήσουν ήμσ συμβούλια έργασιασ, κάτω άπ' τήν ήγεσία τών έργατικών συνδικάτων.

15 'Οκτώβριος 1957

Η Ναζιζαπαντοδύξ άνακαλωμένη: τίς απειλέσ γιά άποβολή διαρκάτων ποινών σά έπιοσθήσετ άπομο 'εκαταράξει τή γαλήνη' στίς 28 'Οκτώβριον καί τούτκι: τήν άντήκη γιά 'αλτήρητη άπαγορεύση'.

6 'Οκτώβριος 1957

'Ο Μαροξάν προσεήδρισεϊ έκεί τούσ φανταζεσ νά μόν καταβούν σά διαδηλώσεϊσ στίς 26 'Οκτώβριον.

25 'Οκτώβριος 1957

Η Βουδαπέστη καί άλλεσ πόλεις πέρασαν μετά ήμερη μέρα. Οι έρόμοι ήταν γεμάτοι άπό μεγάλουσ έρωμώδουσ άνδρων της ΑΥΟ. έκεί τά ένωτικά στρατεύματα έδρασανταν σά κατάσταση έτοιμότητεσ.

2 Νοεμβρίου 1957

Τό άριστικό Σημείωλι της Βουδαπέστεσ άποφασίζει νά άναγείρη ένα έγαλμα τού Λένιν — στό δάδρο τού άριστικού Πάρκου όπου ήταν στήμένο τό όφωσ 26 ποδών μαροξίνου έγαλμα τού Στάλιν, πού γκαριστήκεσ άπ' τούσ διαδηλώτεσ στίς 26 'Οκτώβριον 1956.

Η 'Ένωση Ούγγρων Συγγραφέων τού 'Εβωτερικόν πληροφορεται τή όόξη γιωτή μέτεσ ρωσικήσ όίκεσ τών Γκωσλα Χάδ, Τέμπορ Νέτωρ, Ζόλταν Ζόρκ καί Τέμπορ Τέντοσ.

8 Νοεμβρίου 1957

Γράφονται στήν Ναζιζαπαντοδύξ, ή 'Γκυροδξ 'Ενωτερικόν, φέροντε Μόνηκ, καίε: έκείν άπολογισμό τών άπαιτημάτων ένώσ χρόνου διακοδύνησεσ της χείρεσ άπ' τήν Κυβέρνηση Καντάρ, 'Επίθεταί σιά 'Εργατικά Συμβούλια πού 'κατασθόνονταν από ταζικά έίνα στοιχέα... έίεωσ άπαράλιττα ν' άντικαταστήσουμσ όου τό όικατόν πύε γρήγορα διακλήρησ αούτ ή όομη μέ μετά νέα έργάσιση.

13 Νοεμβρίου 1957

'Ο Ραδορνινικόσ Σταθμόσ Βουδαπέστεσ άναγγέλει τόν τερματισμό της όίκεσ τών συγγραφέων. Η άπόφαση τού 'Αντικατόν άικαστηρίου είναι: Τέμπορ Νέτωρ (63 χρόνων) 9 χρόνια φυλάκιση, Γκωσλα Χάδ (57 χρόνων) 6 χρόνια, Ζόλταν Ζόρκ (51 χρόνων) 3 χρόνια καί Τέμπορ Τέντοσ 18 μήνεσ. Μεταφάδε-ται ότι στήν πορεία της όίκεσ, οι Νέτωρ καί Χάδ διακλήρουν ότι άν άπρόκειτο νά προηόθεσ σήμερα μετά παρόμοια κατάσταση, ήδ άνεργοσσαι άκόριθεσ όικωσ άνέργησαν τών 'Οκτώβριον 1956.

17 Νοεμβρίου 1957

'Επίσημη άνακλήρωση ότι ήδ καταργήθεσν άρρώδεσ ήλα τά άναπομεινάντα 'Εργατικά Συμβούλια.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ'

*Ισχυρές Πληροφοριών και Αναδημοσιεύσεων
Βιβλία και Μηνιαίες*

- Α. Β. ΜΠΕΙΝ, Οι Απρόσβητοι Δορυφόροι, Μακμίλλαν, Ν. Υόρκη, 1960
 ΝΟΕΛ ΜΠΑΡΝΜΠΕΡ, Μιά χούφτα στάχτες, Γουίνγκνιτ, 1957.
 ΧΙΟΥΓΚΟ ΝΤΙΟΥΑΡ και ΝΤΑΝΙΕΛ ΝΟΡΜΑΝ, Επανάσταση κι Αντεπανάσταση στην Ανατολική Ερώπη, Σοσιαλιστική Ένωση Κεντρικής Ανατολικής Ερώπης, 1957.
 ΠΗΤΕΡ ΦΡΑΤΕΡ, Η Ούγγρική Τραγωδία, Ντόμπσον Μπούκς ΕΠΕ, 1956.
 ΓΙΑΚΩΒΛ ΓΚΑΥΚΕΤΑΙΝ, Οι Δορυφόροι του Στάλιν στην Ερώπη, Άλλεν και Έργουιν, 1952.
 ΝΑΓΑΡΚΟΥ ΝΙΚΟΛΑΣ ΧΟΡΤΥ, Αναμνήσεις, Χάτσινσον, 1956.
 Η Επανάσταση των Ούγγρων Έργατών, Όμοσπονδία Συνδικαλιστών Έργατών, 1956.
 ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΟΛΛΑΝΤΑ-Ι΄ Η Έργατική Αντιπολίτευση, Μπροσούρα της SOLIDARITY, Νο7.
 ΤΖΩΡΤΖ ΜΑΪΚΣ, Η Ούγγρική Επανάσταση, Αντρέ Ντόιτς, 1957.
 ΑΝΑΤ ΜΠΕΡΑ, Η Κρίση του Ανατολικού - ευρωπαϊκού Σταλινισμού, Εκδόσεις, 1957.
 ΧΙΟΥΜΠΕΡΤ ΡΙΠΚΑ, Η Ανατολική Ερώπη στο Μεταπολεμικό Κάθισμα, Μέθουεν, 1961.
 Ο Δρόμος της Λαϊκής μας Δημοκρατίας, Ούγγρική Υπηρεσία Εξέδωσης και Πληροφοριών, Ιούνης 1952.
 ΧΙΟΥ ΣΗΤΟΝ ΓΟΥΩΤΣΟΝ, Ανατολική Ερώπη, 1918-1941, Καμπεριτζ, 1945.
 ΤΖ. Ν. ΣΩΣΤΕΡ, Μιλώ Σιωπηρά, Γκολλάντ, 1956.
 Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα, Μπροσούρα της SOLIDARITY, Νο11.

Έφημερίδες και Περιοδικά

CONTINENTAL NEWS SERVICES
 DAILY WORKER
 THE ECONOMIST
 THE GUARDIAN
 IRODALMI UJSAG (Φιλολογική Έφημερίδα)

THE NATION

NEMZETOR (Μηνιαία έφημερίδα των Ούγγρων αγωνιστών της Έλευθερίας)

NEPAKARAT (Έφημερίδα των «επίσημων» Ούγγρικων Συνδικάτων)

NEUE ZURCHER ZEITUNG

NEW YORK TIMES

THE OBSERVER

POLISH FACTS AND FIGURES

PRABDA

SCANTEIA (Ημερήσιο όργανο του Ρουμανικού ΚΚ)

SOCIALISME OU BARBARIE

SOLIDARITY

SZABAD NEP (Ημερήσιο όργανο του Ούγγρικού ΚΚ)

THE TIMES

TRIBUNE

WORLD NEWS AND VIEWS

Ο συγγραφέας πήρε συνέντευξη απ' τον Μπαράκ Μπακίρ και 5 άλλους νεκρούς αγωνιστές της Έλευθερίας από Λονδίνο, το Γενάρη του 1957.

ΣΗΜΒΙΩΣΕΙΣ

1. Την 'Βολή του 1945, οι 'Ιάπωνες είχαν προφερθεί να διαπραγματευτούν μια 'άνευ όρων παράδοση'. 'Αγνοήθηκαν. Οι 'Ατομικές βόμβες ρίχθηκαν στις 6 και 9 'Αυγούστου. Παρόμοια, οι Ρώσοι δεν αντιτάχθηκαν σ' αυτό. 'Ήταν παρέρχον να βουν το αποτέλεσμα: δοξάσαν ήδη έγκυλως για να παραγάγουν τα δικά τους πυρηνικά βολα.

2. POLITICS, NEW YORK TIMES, Μάρτης 1945.

3. Με την κυράγηση της Βουλτεας Μάρσαλ, δυο χρόνια αργότερα, πατάχτηκαν έξω απ' αυτές τις κυβερνήσεις, χωρίς ούτε λέξη πόλεμοις για τις υπηρεσίες που πρόσφεραν στην καπιταλιστική τάξη.

4. Τό ότι ή γνήσια λαϊκή επανάσταση πρέπει ν' αποτραπεί με κάθε θύλα, ήταν τό σημείο στο όποιο συμφωνούσαν απόλυτα και τα κομμουνιστικά κόμματα και τα καπιταλιστικά.

5. Λόγος του Μολότωφ στις 2 'Απρίλη 1944.

6. 23 'Αυγούστου 1944.

7. 'Η εξέγερση του Κρεμλίνου πρὸς τὴ Βρετανική Κυβέρνηση ήταν ὅτι ἡ κυβέρνηση Σαντάτσκι ήταν ἀνάγκη νὰ ἐλέγξει τοὺς «πιστοὺς» καὶ τὴ «φιλο - χιτλε» ροὰ στουάκι» τῆς χώρας.

8. WORLD NEWS AND VIEWS, 19 Νοβέμβρη 1938.

9. NEW YORK TIMES, 17 Μάρτιο 1945.

10. NEW YORK TIMES, 26 Σεπτέμβρη 1945.

11. Τὸ Ράδιο - Βουκουρεστί μετέδωσε ὅτι ὁ Γκρότς ἔκανε αὐτὴ τὴ δήλωση ὅταν περιόρχα τις συνάσεις του μὲ τὸ Στάλιν, τὸ φθινόπωρο τοῦ 1945.

12. Σὲ μιὰ ἐκλογική συνάντηση, στὸ Βουκουρεστί, στὶς 17 Νοβέμβρη 1946, ὁ Γκροτσκίου Ντάτς (ἡγέτης τοῦ ΚΚ) τὴλεψε τὸ λόγο του μὲ τὴ συνήθεια: «Ψῆφο στὴν κυβέρνηση τοῦ Βασιλιά! Ζήτω ὁ βασιλιά! Ζήτω αἱ δικτατορίες καὶ οἱ στρατιῶνες του! Ζήτω ὁ στρατός, καὶ ἀντίκα: ο' αὐτοὺ καὶ στὸ λαό!» (IGARL GLUCSTEIN, Οἱ Δουρμένοι τοῦ Στάλιν στὴν Εὐρώπη, ALLEN UNWIN, σελ. 141).

13. 'Ο Μαγίου πέθανε στὸ 1965.

14. Σελ. 1923, ἡ Στρατιωτική Λίγκα ὀργάνωσε πρᾶξι κόπημα καὶ ἀντίτραφε το προδοτικὸ καθεστὸς τοῦ Σταμπουλίου. 'Ο Σταμπουλίουκο βολερονήθηκε 10.000 ὀπαδοὶ του, μαζί μὲ πολλοὺς Κομμουνιστὰς καὶ Βασιλιστὰς, βολερονήθηκαν.

15. THE ECONOMIST, 7 'Οκτώβρη 1944.

16. NEW YORK TIMES, 16 Γενάρη 1945.

17. THE NATION, 28 'Ιούνη 1945.

18. 'Ο Κοὺν ἦταν ἴσως γιὰ τὸν 'Εσωτερικόν, ἀλλὰ κυριόχουσε στὴν κοίτη - νηση.

19. 'Ο Κοὺν ἀντιτάχθηκε στὸ Στάλιν στὴ διάρκεια τῶν μεγάλων ἐκκαθηρίσεων στὸ μέσο τῆς δεκαετίας τοῦ '30 καὶ ἐκταλίστηκε. Τὸ Φεβράριο τοῦ 1962, μιὰ ἰσχυρή ἀποστροφή ἀντιπροσώπων τῆς 'Ενώσεως Ὀγγρων Ἀμμοισογράφων τοῦ Κουτίρ, ἀποκατάστησε τ' ὄνομα τοῦ Κοὺν. 'Ο Πρόεδρος τῆς 'Ενώσεως Δρ. 'Αρσέν Σάκουσιτς, ἀπὸ τὸν πόρο τῆς ἐπὶ τὸν Κοὺν, τὴ μεγάλη κεντρική ἐπιτροπή: τοῦ καὶ τῆς 'Βόρας Ὀγγρων — τὴν πρώτη Ὀγγρωνική Κομμουνιστική ἐφημερίδα. Ἀναφέρθηκε, ἐπίσης, (Φεβράριος '63) ὅτι ἡ χύμα καὶ ὁ γιὰς τοῦ Μπάικα Κοὺν, ποὺ ζοῦσαν σ' ἓνα ἀγρόκτημα στὴ Σοβιετική 'Ενωση, προσελήθησαν ἀπ' τὸν Κουτίρ νὰ ἀποτρέψουν καὶ νὰ ἀγκατασταθῶν στὴν Ὀγγωνία. ('Ο Σάκουσιτς ἦταν πρῶην Σοσιαλδημοκράτης ἡγέτης καὶ ἐκδότης τῆς Νεμπόδκα στὸ 1944. Διαδέχτηκε τὸν Τίλνσι, σὸν Πρόεδρος τῆς Ὀγγωνίας, στὸ 1948. 'Ἦσαν ὅμοια τῆς «μεθόδου τοῦ σαλαμὸ» τοῦ Ράκου (54. Κ. 4) καὶ φυλάσσοντο γιὰ ἔχρονος.

20. HJ. Νανόρη Νιρσας Κέρν — 'Απομνημονεύματα, σελ. 222.

21. Αὐτὸ τὸν καιρὸ οἱ Γερμανοὶ κατέλαβαν ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα. Πολέμουσαν ἀπὸ ὅρμη ἀπὸ ὅρμη, ἀφ' ὧν καὶ πῶς τοὺς μὲ κατὰστρατημένη πόλη.

22. Γιὰ περισσότερους πληροφορίες πᾶνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα, βλέπε τὴν μερσοβία τῆς SOLIDARITY, Νο 7, 'Η Ἑργατική Ἀντιπολίτευση, τῆς Ἀλεξάνδρας Κολλυνάκι. ('Ελληνική μετάφραση «ἐκδόσεις Βέροιας» — 64. ἐπίσης Ρουτολε Ρόκαρ. Οἱ Μερσοβίκοι καὶ τὸ Σοβιέτ, 'Ελευθερος Τόπος, ὅσο ἐκδοθή).

23. THE GUARDIAN, 29 Σεπτέμβρη 1962.

24. SOLIDARITY, μερσοβία Νο 7, 'Η Ἑργατική Ἀντιπολίτευση, τῆς Ἀλεξάνδρας Κολλυνάκι.

25. 'Ο συγγραφέας, ποὺ ἦταν Π.Α. (Λεχιάλιτος Πολέμου - Σ.Ε.Μ.Ι) στὴν Ἀσπρία καὶ παρέμεινε ἐκεῖ 6 μῆνες μετὰ τὸν πόλεμο, ἔχει προσωπική ἐμπειρία ἀπ' ἐλ' αὐτά.

'Ἦναι ἐργασίας γιὰ τὴν Ἀμερικανική Ἰνφορσία Πληροφοριῶν στὴ Σουρία, συνελήθη μὲ διαταγή τοῦ Ἀμερικανικοῦ Στρατιωτικοῦ Κυβερνήτη τῆς περιοχῆς. Στὴ συνέχεια, ἐβλήθη πῶς ἀπ' τὰ συμπαρολέγματα, σ' ἓνα στρατιωτικὸ πλοῖον Ἀλμαλίου Πολέμου, στὴν πόλη Στάιναχ. Στὸ στρατιωτικὸ τοκετήθηκε Ἀμερικανική ὁρροφ. Αὐτὸ Ἀμερικανοὶ, μέλη τῆς Μονάδας Πληροφοριῶν, συνελήθησαν ἐπίσης. Ἀλλὰ ὁ Ἀμερσον, ποὺ δραπέτευσε ἀπ' τὸ στρατιωτικὸ πλοῖον νύχτα καὶ κρύφθηκε, ἔιν τοὺς ἐπὶ αὐτό.

'Ο Ἀμερσον καὶ οἱ ἄλλοι εἶχαν ἀνταχθεῖ ἐνεργὰ στὸ ὅτι ντύσιον Ναζὶ φθόνοντες εἶχαν διατηρήσει τὴ θέση τους ἢ εἶχαν καταλάβει καίρια πόντα, ποὺ τοὺς ἀνατέθηκαν ἀπ' τὴν Ἀμερικανική Στρατιωτική Κυβέρνηση. Ὅταν οἱ Βρετανοὶ ἀνέλαβαν αὐτὴ τὴν ἰδιότητα τῶν ἀπ' τοὺς Ἀμερικανούς, ὁ Ἀμερσον σταμάτησε νὰ κρύβεται καὶ ἐντάχθηκε σὲ μιὰ Βρετανική Μονάδα Πληροφοριῶν, ποὺ ὁρροφ μὲ κέντρο τῆς πόλης Ἀλβαν. Τὰ πράγματα δὲν ἦταν καλότερα. 'Η Βρετανική Στρατιωτική Κυβέρνηση θεωροῦσε ἐπίσης τοὺς, μὲλεις πρὶν λίγες ἐβδομάδες ἀλλοζονιστοὺς Ναζὶ θεωρητῆς καὶ διαπυθνῆς, σὸν τοὺς μοναδικούς ἀνδρείπους τοὺς ὅποιους δὲ μπορούσε νὰ

διαποτα. Μία κατάσταση παρόμοια με της Αμερικανικής Στρατιωτικής Καθάρσεως δημιουργήθηκε. Ο Άντερσον συνελήφθηκε ξανά.

26. Δε' το λόγο του Ράκοβι στις 29 Φεβρουάριο 1953, στην Κομμουνική Ακαδημία, (βλ. Ο Δρόμος της Αλήθειας μας Δημοκρατίας, που δημοσιεύτηκε τον Ιούνιο του 1953) απ' την Ούγγρική Έπισημο Εισήγηση και Πάροχους).

27. Βλ. το λόγο του Πολωνού Έκπαιδευτή Μοσζαλέφσκι, σε μία Έκπαιδευτική Γενική Συνέλευση των Έκπαιδευτών Εθνών (2 Νοέμβριο 1948).

28. GABRIEL GLUCKSTEIN — Οι Δοξαφόροι του Στάλιν στην Εξουσία (4ο, 66) — μία εξαιρετική πηγή πληροφοριών για την περίοδο ως το 1940.

29. Παρόμοια ήταν η εξέλιξη στη Βουλγαρία, την Πολωνία, τη Ρουμανία και την Τσεχοσλοβακία.

30. Ο Λόρενς Τζάνσον, πρόεδρος των Ενωμένων Ηλεκτρικών Βιομηχανιών και επικεφαλής του Ινστιτούτου Διεθνούς, σε μία ομιλία της Έκπαιδευτικής Βιομηχανίας Άνθρακος, στο Συνεδριο Χάλιφ Πάρκ του Λονδίνου, στις 8 Γενάρη 1952, είπε: «Η θανατοποίηση ενός άρκατο οφειλόμενου πόνου της Βιομηχανίας έχει επιτευχθεί... Είναι ασύμφορο να είσαι χωρίς να είσαι νομιμοποιημένος πολιτής πρέπει να προσπαθήσει να κάνει τις θανατοποιήσιμες βιομηχανίες μας να δουλεύουν αποδοτικά. Δοξαφέρω το Λόρενς Τζάνσον (από τα πρώην εργατικά Μέλη του Κοινοβουλίου), Πρόεδρο του Έθνικος Όργανισμού Άνθρακος, για τις πολλές ιδέες που είχε. Συγχάρω το έργο του άνθρακος για τη βραχυπρόθεσμη αναζωογόνηση των πολιτών. Εάν διορθώσουμε βέβαια κακή κατάσταση και σταθερά προμήθειες και ποιότητα: αυτό είναι το 44 μίλι εξοικονόμηση. (THE GUARDIAN, 1 Γενάρη 1952).

31. CONTINENTAL NEWS SERVICE, 16 Απριλίου 1948.

32. Μία άλλη ομοιομορφία μεταξύ του Ούγγρικού (ή ομοιομορφία άλλου) ΚΚ και του Βρετανικού (ή ομοιομορφία άλλου) Εργατικού Κόμματος είναι το ότι και τα δύο διακηρύττουν πως είναι κόμματα της εργατικής τάξης. Και τα δύο άνωμαλιστα ξεκίνησαν με στόχο τη χειραφέτηση της εργατικής. Και τα δύο έγιναν έμπιστοι σ' αυτό το σκοπό. Και τα δύο είναι, τώρα, εκπρόσωποι μη — προλαβαίνοντας στην μέση. Στην κοινοτική τους οργάνωση — και στις αντιλήψεις τους για τις σχέσεις τους με τις μάζες — και τα δύο αντικαταστάθηκαν, τώρα, τη θεμελιώδη διαφορά της δημοκρατικής κοινωνίας σε δύο και σε λίγες διατάξεις. Αντικαταστάθηκε η λειτουργία και των δύο τύπων κόμματος εγκαταστάσεως με αναγκαστική την εργατική τάξη σ' αποδοχή με «δημοκρατική» μορφή εξουσιαστικής.

33. Πρόβα, 7 Σεπτέμβριο 1929.

34. Πρόβα, 11 Μάρτη 1937.

35. Μολονότι υπάρχει μία σχεδόν μοναδική πηγή γύρω απ' αυτό, στρατιωτικά καταναγκαστικά εργατικά έπαιξαν αίγωνα στην Ούγγρια. Μία έκθεση της Επιτροπής τους δόθηκε στις 21 Δεκεμβρίου 1940, όταν το Ράκοβι - Προεδρία ανέφερε ότι ο Γ. Όλντχαϊμ, πρόεδρος της εργατικής οργάνωσης του Ντιέρ, πρόεδρος Ενωσης «ιστορικής» και καταδικάστηκε σε καταναγκαστικά εργατικά 8 έτη.

36. B. SOLIDARITY, tom. II, No 1, σελ. 15. «Ποιος συμπορεύει»

37. Ο Κόσμος ήταν πολύτιμο υγιές των εργαζομένων από πρώιμη της Βουδαπέστης, ο έλεος απείλησε μ' ένα τέτοιο εργατικό ποινικό καταδίκης από Ρωσικό μέτωπο, συνελέγη απ' τον Κόσμο Στρατό κι «καταδικάστηκε πολιτικά» σ' ένα Ρωσ

νό καταναγκαστικό κέντρο. Από 1945 έγινε άρχηγός των αναδιοργανωμένων απ' τους Κομμουνιστές εργατικών συνδικάτων.

38. NEUE ZÜRCHER ZEITUNG, 6 Σεπτέμβριο 1949.

39. Μιστοφόρος σε «Αποσπάρη Καρλ Μάρξ», (14 Νοέμβριο 1952).

40. Μιστοφόρος της Συνδικαλιστικής Όμορφιάς Έργατων — Η Εκπαίδευση των Ούγγρων Έργατων, σελ. 15.

41. Ο Τζόρτζ Μάκς λέει ότι ο Τίτο εξέφρασε διακρίσεις για την πολιτική του Ράκοβι. Ο Χρουστσόφ απάντησε: «Είμαι απογοητευμένος να διατηρώ το Ράκοβι στην Ούγγρια, επειδή, στην Ούγγρια, απ' φύση αυτός, θα καταρριφθεί από τον οικόδομημα. — Τζόρτζ Μάκς, Η Ούγγρική Εκπαίδευση, σελ. 61.

42. Πήτερ Φράνκ, Η Ούγγρική Τραγωδία.

43. Ο Νάγκο ήταν μέλος μιας κυβέρνησης και ενός Κόμματος, που χρόνια διέκρινε αναδοσάται πιστά όλες τις επιθυμίες του Στάλιν.

44. Το πρώτο Ούγγρικό Πανεπιστήμιο Πλάιν, που τέλειωσε από 1951, άρκετο, από 1950, να ακολουθήσει από ένα δεύτερο, με στενό συντονισμό με τη Σοβιετική Ένωση. Άλλες χώρες, που άρκετο ήταν η Τσεχοσλοβακία, η Πολωνία, η Γερμανία, η Γαλλία.

45. Δεν έχουμε ένα χώρο να περιγράψουμε την Ρωσική προδοσία στη διάρκεια της μεγαλειώδους έκτακτης των Πολωνών εργατών της Βαρσοβίας ενάντια στους Ναζί από 1944. Αυτό ήταν μία προδοσία τέτοιου άρκετοτικού μεγέθους που έλαχε στο Πολωνικό θα την ξεχάσουν. Η μόνη απόδειξη των γεγονότων έλαχε μεγάλο ρόλο στην μεταπολεμική στάση των Πολωνών απέναντι στην ΕΣΣΔ.

46. Ο Σαντόρ Πατάρι ήταν ένας ποιητής, ο οποίος έπαιξε ένα σημαντικό ρόλο στην Ούγγρική Εκπαίδευση ενάντια στην καταπίεση των Αρσενίων από 1848. Ο Τόμας Νικόλαος Ι βουίλα στρατεύματα για να καταστήσουν τους Ούγγρους.

47. Ο Γκιόρτζ Κάβ ήταν πολύ γνωστός την εποχή του καθιστούσε Μπέλα Κόνι από 1910, όταν ένα από τα έργα του πωλήθηκε στο Ούγγρικό Έθνικό Θέατρο. Έργα από την Ούγγρια έβγαλαν της Αμερικής Τρομοκρατίας του Χόρτι και παρακαλούνται σ' ελπίς της Εξουσίας με μία έκθεση γεμάτη άπαιχτα έργα. Επιστρέφει στην Βουδαπέστη από τότε του Β' Παγκόσμιου Πολέμου, όταν έπ' άλλο απ' τα έργα του ήταν μεγάλα άπαιχτα.

48. Βαρσοβία Εφημερίδα του Κομμουνιστικού Κόμματος.

49. Είχαν παραμείνει οι οι δύο χρόνια διέκρινε στην φυλακή, απ' έντολη του Ράκοβι, απ' «Τις οτιές Φωτοεισες» κλπ. Ο Καντό έφερε άπαιχτα από πρόσωπο και το σωμα του τα συμβόλιν απ' τα δημοκρατικά που υπάστη με διαταγές της «Εξουσίας».

50. Χρησιμοποιούμε τον όρο χαλαρά για να περιγράψουμε τον τύπο που πήρε μέρος σ' αυτό το κίνημα. Έπαιξαν, φυσικά, και μερικοί διοικητικοί εργατές στις μηχανισμούς, αλλά η μεγάλη πλειοψηφία ήταν συγγραφείς και ομοειδείς σ' ένα άρκετο διδακτικό, γιαντρί, κλπ.

51. Ένα γνωστό κείμενο, που έπαιξε ρόλο στη διάρκεια του πολέμου κι ανακαταστάθηκε απ' την Καθάρση.

52. Η DAILY WORKER δεν δημοσίευσε καμιά ανταπόκριση γι' αυτό το πολύ σημαντικό γεγονός.

53. Πήτερ Φράνκ, — Η Ούγγρική Τραγωδία, σελ. 39.

54. Έμεινε το όνομά του «Εργατική διαδήλωση» — Βλ. SOLIDARITY, μπροστά Νο 8: Το Περιεχόμενο του Σοσιαλισμού.

55. Ποιό δεν είναι αναγκαστικά ένα επαναστατικό αίτημα. Βλ. SOLIDARITY, μπροστά Νο 7 — Η Εργατική Αντιπολίτευση, σελ. 66.

56. Η μεγάλη βιομηχανική περιοχή της Βουδαπέστης, που ήταν γνωστή σαν «Κόκκινη Τσιπάλ», λόγω του μεγάλου αριθμού των εργαζών της που ήταν μάλι του Κόκατος.

57. Το πηγάδι στην Ισως νά το κράταμε ο ποιητής, ο όποιος, το προηγούμενο έργο, στο Πολυτεχνείο, είχε προκαλέσει μια παγωμένη ουμπή στη συγκέντρωση, όταν φώναζε: «Έξω οι Ρώσοι!». Ακούστηκαν μερικά γέλια όταν τη στιγμή διάκρυσε η ήραση φωνή του ζημιητή: «Ο φίλος μας θέλει, δάδω, να θυμώσει και να επιθυμεί το καθε έθνος να κρατάει το σπυρί του στο έδαφός του».

58. Ηλ. το πλήρες καίμενο του φηγοφίματος από Παράρτημα Δ'.

59. Αναγνωρίζεται από το Σοσιαλισμό ή Βαρβαρότητα — σήμα IV, Νο 20, π. 87.

60. Είναι αξιοσημείωτο το ότι, στη διάρκεια της βίης πορείας της επανάστασης, οι αναφέρθηκαν κυρίως περιπτώσεις λαϊκής απ' απονομήματα παρατηρητή, εξη απ' τους παραμένοντες Σοβιετικούς.

61. Κορμπέρ Ρίκα, Η Ανατολική Εύρωπη από Μεταπολεμικό Κόσμο, σελ. 103.

62. Αναφέρθηκε απ' τον Μπίκε Μπίλνι — βλ. Παράρτημα Δ'.

63. Όλοι οι αιώτες μάρτυρες, που ρωτήθηκαν, είχαν ότι χρηματοποιήθηκαν σφαίρες ντόμα - ντόμα.

64. Άγγλος Κομμουνιστής, που έζησε ο χρόνος στη Βουδαπέστη. Έκδοτης της WORLD YOUTH.

65. Αναφέρεται απ' τον Πήτερ Φράνκ στην Ούγγρική Τραγωδία, σελ. 46.

66. Ο Χόμπερ Ρίκα ήταν υπουργός στη μεταπολεμική κυβέρνηση της Τσεχοσλοβακίας, στη διάρκεια της προεδρίας του Μόσες. Μετά το Κομμουνιστικό πραξικόπημα του 1948, εξορίστηκε. Πήδησε στα 1958. Ο Ρίκα, σίγουρα, δεν ήταν επαναστατικός. Όπως, σίγουρα, δεν ήταν ρωσικός. Ήταν, όμως, ένας απ' τους πιο φιλελεύθερους Τύχους σοσιαλδημοκράτες.

67. Κορμπέρ Ρίκα, Η Ανατολική Εύρωπη από Μεταπολεμικό Κόσμο, σελ. 106.

68. Για μια περιγραφή της δράσης του Συμβουλίου των Άγροτών της Μπαρμ, βλέπε, βλ. Πήτερ Φράνκ. Η Ούγγρική Τραγωδία, σελ. 60-62.

69. Άδωλη και οι γραφειοκράτες του ΟΗΕ το αναγνώρισαν. Μία αναφορά για την Ούγγρια κάποιες ειδικές έπιτροπές των ΗΕ ανέφερε: «Τα Εργατικά Συμβόλια Αναβλήθηκαν απ' την Επανάσταση και οι μόνοι οργανώσεις που διαβίβισαν την αποστήριξη της αντιρατσικής πλειοψηφίας του λαού και που ήταν σε θέση ν' ε-κμετιζόταν απ' την κυβέρνηση να διαπραγματευτεί μαζί τους, γιατί αποτελούσαν μια δύναμη ικανή να δώσουν: στην επανάληψη της εργασίας».

70. Η Βορείο - Ανατολική Ούγγρια, στα σύνορα με τη Τσεχοσλοβακία. Δια-θέτει άνθρωποχώρα και χαλκοβιοχώρα, απ' τις πιο σημαντικές της χώρας, μεγάλο σταθμό παραγωγής ενέργειας, αεροδρομτήριο και αποτελεί το κέντρο της Ούγγρικής χημικής βιομηχανίας.

71. Αναγνωρίζεται απ' το Σοσιαλισμό ή Βαρβαρότητα, τμή. IV, Νο 20, σελ. 90-91.

72. «Η επαναστάτηση, στην Ούγγρια, κλονισμένη, τη νύχτα της Τρίτης, μετέφερε» (DAILY WORKER, 25 Οκτώβρη 1956). Στο ίδιο άλλο δημοσιεύ-σαν ένα άρθρο με τίτλο «Η Εόλαση του Χόρτα», υπονοώντας, έτσι, ότι η τωρινή εξέ-γερση είχε ρωσιστική όψη.

73. Στο δελτίο του, «Μία Φοβερή Στάση», ο δημοσιογράφος της DAILY MAIL Νέλ Μπάρμπερ αναφέρει: «Από που άνοιξε» «τα αίτηματα της Ένωσης Εργαζομέ-νων» (σελ. 89 - 90). Τα γραφόμενά του έχουν ελάχιστη σχέση με το «αθέμιτο» καί-μενο. Λειτουργήρη δεν είναι καμιά απολύτως μεία για την εργατική διαδήλωση ή τον εργατικό Επαιτή.

74. Αναγνωρίζεται απ' το Σοσιαλισμό ή Βαρβαρότητα, τμή. IV, Νο 20, σελ. 92.

75. Τα τηλεγραφήματα του ειδικού ανταποκριτή της DAILY WORKER στη Βουδαπέστη, Πήτερ Φράνκ, είχαν παύσει και είχαν γίνει αγνώριστα απ' τον Έκδοτη, και τελικά δε δημοσιεύθηκαν καθόλου.

76. DAILY WORKER, 29 Οκτώβρη 1956.

77. Σε μερικά εργοστάσια η δουλειά είχε κλείσει ξανά. Οι δημόσιες με-ταφορές είχαν αρχίσει να λειτουργούν ξανά το Σάββατο, 27 Οκτώβρη.

78. Τζόρτζ Μάικς, Η Ούγγρική Επανάσταση, σελ. 145.

79. NEW YORK TIMES, 29 Οκτώβρη 1956.

80. Η DAILY WORKER της 5 Νοέμβρη, ανακοίνωσε πως ο Καντά είχε «ξη-τήσει να διπλοπλήσι οι εργάτες στα εργοστάσια».

81. Πήτερ Φράνκ, Η Ούγγρική Τραγωδία σ. 85.

82. Οι 4 σημαντικότεροι υπουργοί ήταν: Υπουργός Εξωτερικών ο Ίμρε Χόρ-σακ Άνταλχορτς Πρωθυπουργός ο Φέρεντς Μόσες Υπουργός Άμυνας και Εσω-τερικών ο Άνταλ Άμπερ Υπουργός Εμπορίας ο Ίμρε Νταγνί. Έγιναν επίσης υπουργοί 2 Σοσιαλδημοκράτες: Υπουργός Εξωτερικών ο Γκιόργκι Μαρσάκ και Υπουργός Εμπορίου ο Σάντορ Ρονάι.

83. Στο ίδιο φύλλο, οι τίτλοι της πρώτης σελίδας έγραψαν «Νέα Ούγγρική Αν-τιρατσική Κυβέρνηση εν δράσει» — Γενικά στρατεύματα καλούνται για να στα-ραχηθούν τη Λευκή Τρομοκρατία». Πιο κάτω, στην ίδια σελίδα, η DAILY WOR-KER έγραψε: «Ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Βουδαπέστης, που βρίσκεται κάτω απ' τον Επαιτή της Κυβέρνησης Καντά είπε ότι ο Έρντο Γαίρε, πρώην πρώτος Γραμματέας του Ούγγρικού Εργατικού Κόμματος είχε δηλοφονηθεί με «βαρύτατο τραύμα» απ' τους στασιαστές. Στην πραγματικότητα ο Γαίρε είχε μεταφερθεί στη Μόσχα απ' τους Ρώσους στις 24 Οκτώβρη».

84. DAILY WORKER, 5 Νοέμβρη 1956.

85. Στο ίδιο.

86. Απλό ξεκίνησε απ' το Ραδιοφωνικό Σταθμό Μόσχα, το απόγευμα της 4 Νο-έμβρη, που, σύμφωνα με τη DAILY WORKER της 5 Νοέμβρη ανακοίνωσε: «Όλοι οι τίμιοι Ούγγροι πατριώτες παύσαν να εργάζονται... στην άρραξη των στατι-ών και στην συντριβή μεμονωμένων άσπιτων αντίστασης ρωσικών όπλων».

87. Πήτερ Φράνκ, Η Ούγγρική Τραγωδία, σελ. 83.

88. Αυτό φαίνεται ο' αντιπρόσωποι την αναπόκριση της DAILY WORKER ότι ο Γκέρντ είχε σκοποσει απ' τους επαναστάτες στις 4 Νοέμβρη. Ίσως ο Συντάκτης των Εξέχοντων της DAILY WORKER, γνωρίζοντας ποιά αντίρρηση έπρεπε να έργαστεί για το πρόσωπο του Γκέρντ, είχε κάνει ένα «έξοχο μανιτάκι» για την τύχη του. «Αν συνέβαινε αυτό, τότε η DAILY WORKER είχε αντικρουστεί απ' τους Ρώσους, από εκείνα τα «μυλάκια» των Γκέρντ, στις 24 Οκτωβρίου, και τον είχαν μεταφέρει στη Μόσχα. Ο Γκέρντ δεν θα μπορούσε να είναι τον καιρό. Στις 19 Αυγούστου 1962, το Σοβιετικό πρακτορείο ειδήσεων Τάς μετέδωσε ότι μια συνδιάσκεψη της Κεντρικής Έκπαισης του Ούγγρικού Σοσιαλιστικού (Κομμουνιστικού) Κόμματος είχε μόλις διαγραφεί τον Γκέρντ — και τον Βαρόζ (61. THE GUARDIAN, 20 Αυγούστου 1962, σελ. 1 και 7).

89. Πρίν, κατά και μετά την περίοδο της Ούγγρικης Έπανάστασης, ένας ο' άπατριες ήταν «ανεπίσημοι», αν εξαίρεσουμε, ίσως, την περίοδο της σκληρής ζωής του Έθνικού Συμβουλίου στην Ελεύθερη Σουηδική, από σχηματισμούς τον Οκτώβρη.

90. Ο Μαρξίς, μαζί με τους Καντάρ, Άντερ και Μόνην, είχαν εμφανιστεί, την προηγούμενη της δεύτερης Ρωσικής επίθεσης, για να σχηματίσουν, ίσως κάποια «Κοδώνηση».

91. Στις αρχές του 1957, η Ένωση Συγγραφέων διαλύθηκε. Το ίδιο κι η Ένωση Δημοσιογράφων (61. τις καταχωρήσεις για τις 17 και 19 Γενάρη 1957, στο Παράρτημα Γ').

92. Βλ. επίσης κι άλλα αποσπάσματα απ' το λόγο του Καντάρ στην Έθνηκή Αντιπροσωπεία, στο παράρτημα Γ' (10 - 11 Μάη 1957).

93. Επιδεικνύεται απ' τον Χρυστόφορ στο 906 Συνέδριο.

94. Οι Κινέζοι Κομμουνιστές κατηγορούσαν τώρα τους Ρώσους για το ότι δεν ε'νέργησαν αρκετά σθεανά για να καταπνίξουν την Ούγγρικη Έπανάσταση.

95. Πόρτερ Φόρντς, Η Ούγγρική Τραγωδία.

96. Αναζητούμεται απ' το «Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα» (μπαρονέζα της SOLEDARITY Hall, σ. 3).

97. Στο ίδιο, σ. 13 - 14.

98. Στο ίδιο, σ. 20.

Ένα στιγμιότυπο του Ράκοζι κρεμιέται από μια στήλη ηλεκτρική

Ελαστικές δυνάμεις

Τίνας κρατούμενους από κακούς Μολόχους στη Βουδαπέστη

Ανταρτικόν των Α.Υ.Ο.

Ομάδα ανταρτικών δυνάμεων
στην πλατεία της ελευθερίας
της Αθήνας. Ομάδα ανταρτικών
δυνάμεων στην πλατεία της
ελευθερίας. Ομάδα ανταρτικών
δυνάμεων στην πλατεία της
ελευθερίας. Ομάδα ανταρτικών
δυνάμεων στην πλατεία της
ελευθερίας. Ομάδα ανταρτικών
δυνάμεων στην πλατεία της
ελευθερίας.

